sequela Compositio metaphysica est quæ constat ex genere & differētia, tanquā ex partibus sednulla pars prædicatur de toto, vt dicit D. Thomas, c. de ente & essen. ergo nec genus nec differentia prædicātur de toto, si plum vt partes cōponat. Quod si prædicātur: ergo sunt quædā tota, nam prædicatū debet dicere totū, quod est in subiecto, & si tota sunt non componūt: nam pars est quæ cōponit. Confirm. nā animal cōponit hominē secundū gradum præcisum animalitatis, rationale, secundū gradū præcisum rationalitatis: nā nō cōponūt hominem quoad inclusum de materiali: nā cū de materiali includāt hominē, sequeretur, q̄ homo se ipsum cōponeret, sed quod formale se habet animal, vt pars præcise, & similiter rationale: ergo vt sic non prædicantur, quia vt sic, sunt partes non dicentes totū, quod est in subiecto. Et cōfirm. secundò: nā vtraq; pars cōpositionis metaphysicæ se habet vt forma: ergo nō potest talis compositio dari, quia vt daretur, deberēt se habere, altera vt materia, altera vt forma, sed probatur antecedens, nā vtraq; prædicatur de homine prædicatione directa. ergo vtraque est forma respectu subiecti, quia prædicatio directa est illa, in qua prædicatum se habet vt forma subiecti.

Sextò: Ad probandum, quod fidetur talis cōpositio quod sit realis, tanquā ex duabus rebus tertiares, quod est impossibile, & sic non dabitur. Primò, genus & differentia sunt duæ realitates: ergo si componitur homo ex illis erit nā quam ex duabus rebus tertiares. Probatur consequētia: nā eadē realitas nō potest esse principiū realis cōueniētiæ, & discōueniētię: sed genus est principiū realis conueniētiæ, & differētia discōuenientiæ: ergo. Minor probatur: nam equus & homo realiter conueniunt in natura animalis, & differunt differētijs realiter. Secundò probo, quod differentia, & genus sint duæ realitates, nam secluso operatione intellectus, natura generis est cōtrahibilis; natura speciei contrahens: ergo plusquam ratione distinguūtur: nam idem non potest esse contrahens, & contractum. Tertio probatur idem: nam generis & differentiæ cōceptus formales sunt distincti realiter: ergo & genus & differentia. Probo consequentiam, nam conceptus distincti supponunt obiecta distincta: ergo si distinguūtur realiter, supponunt obiecta realiter distincta. Confirm. hæc ratio: Distinctio cōceptuū suppōnit distinctionē in obiectis: ergo distinctio in obiectis est ante operationē intellectus, & consequēter realis, siquidē nō fit ab operatione intellectus. Quartò idē probo: Nā si genus est idē realiter cum differentia, vel est vna natura generica idem cum omnibus differentiis, scilicet animal cum omni differentia sua, & sic omnes

species essent idem realiter, quia sunt realiter vni tertio idem. Si tantum cum vna: ergo solū prædicatur de vna, quia genus solum prædicatur de specie, cum cuius differentia est idem realiter: quia prædicatio generis debet esse quidditatiua, & nihil de alio quidditatiuè prædicatur, quod non sit idem realiter cum illo. Vltimo probo, quod differunt realiter, quia sunt entia realia, & differunt definitione: ergo realiter saltem formaliter, quia definitio essentiā rei explicat. Si ergo sunt duæ definitiones sunt duæ essentiæ reales: ergo realiter differūt.

Septimum argumentum: Nam si compositio ex genere & differentia dicitur compositio: ergo in eodē homine sunt multæ cōpositiones metaphysicæ, quia sunt multa genera, & multæ differentiæ, hoc autem est falsum: ergo. Maior probatur, quia est corpus habens genus, & differentiam, viuens similiter. animal ergo eodem modo. Sed minor probatur: quia alias essent multa composita metaphysica, quia ex qualibet compositione resultat vnum compositū, & tunc videtur, quod homo metaphysicè sit ens per accidēs: nam non satis possumus intelligere, quomodo per se ordinētur ista cōposita

Præambula ad quæstionem.

IN hac quæstione varia sunt metaphysicorū & philosophorum placita. Nam quidam ex nostris etiam, tenent compositionem in istam metaphysicam ex genere & differentia, compositionem esse realem, & fieri secluso opere intellectus, in rebus ipsis, nā gradus genericus, & specificus, qui sunt partes componētes aliquid reale sunt, & sunt inter se, & à toto realiter formaliter distincti, si secūdum præcisionem sumātur, vt si animal vt sic præcise sumatur, & rationale similiter. Et hanc sententiā dicunt esse D. Thomæ, de ente & essen. Quam opinionē olim sum sectatus, dū Scholasticę logicā perlegerem. Et probatur ista sentēt. primo. nā illa cōpositio est realis, quæ cōstat ex partibus realibus realiter formaliter distinctis ante opus intellectus, componētibus aliquod totū, sed huiusmodi est cōpositio metaphysica: ergo. Antecedēs quod scilicet, constet ex partibus realibus, probatur: nam partes componentes sunt aliquid reale, vt cōstat, scilicet, animal, & rationale, quia essentia hominis est realis. Quod vero distinguātur realiter formaliter, probatur, nā animal, vt sic, cū præcisione solū dicit viuēs sensibile, differētia vero, scilicet, rationale, solū dicit præcise rationalitatē, quæ est principiū radicale vsus rationis, & sic sumpta ista vna formalitas non includit alteram formalitatem: ergo distinguuntur realiter formaliter. Quid enim est aliud formaliter distingui, nisi habere distinctas formalitates, quarum vna non inclu-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dit alia? Et secundo probatur idem antecedens. Nã Arist. 3. metaph. dicit, genus esse extra essentiã differentiarũ: ergo nec rationale includit animal, nec animal rationale: ergo vnum formaliter nõ est de essentia alterius, nec è conuerso: ergo formaliter distinguuntur, & hoc secluso opere intellectus: ergo realiter formaliter. Tertio probatur idemmet antecedens. Nam propterea dicimus ens non esse genus, quia licet conceptus entis non includat in se formalitates omnium differentiarũ, omnes tamen differentiæ includunt ens: ergo si animal est genus, nec includit differentias, nec differentiæ includũt ipsum, & sic inter ea erit realis, & formalis distinctio: ergo intentum. Quod vero cõponantur secluſa operatione intellectus, probatur: quia ante nostram considerationem homo est animal rationale: ergo animal, & rationale hominem realiter componunt, & determinatio generis per differentiam, nõ spectat ad nostram considerationem: cũ animal in rebus ipsis reperiatur determinatum antequam nos cõsideremus, nõ enim in rebus reperitur genus sine suis differentijs.

Secundo probatur eadem sententia: Nam compositio metaphysica nõ habet esse per operationem intellectus, & habet esse: ergo à parte rei. Probatur antecedens Quod enim rationale determinet animal, non est ex considetatione intellectus, aliàs nõ determinaret, nisi intellectus cõsideraret. Et confirmatur, nam esse per rationale determinatum esset rationis relatio, si fit per intellectũ illa determinatio, quod patet esse falsum: nam etiam non considerante intellectu est illa determinatio: est ergo realis ad eum modum, quo est determinatio materiæ per formam.

Tertio probatur, & explicatur hæc sentẽtia: Nam Diuus Thomas 1. p. q. 76. ar. 7. dicit, quod forma, perfectior virtute continet quidquid est inferiorum formarum; & ideo vna & eadem existens perficit materiam secundum diuersos perfectionis gradus: vna enim, & eadẽ forma est secundum essentiam, per quam homo est ens, substantia, corpus, viuens, animal, & rationale, & Petrus, & isti gradus, quos tribuit eadem forma, se habent ordine quodam, vt ipse asserit, quæst. 8. ar. 7. primæ partis, nam prius ponitur actus imperfectus, & gradus imperfectus, quam perfectus, quia hoc est proprium eorũ, quæ procedũt de potẽtia ad actũ. Et ideo licet hominis generatio fiat in instanti, prius tamẽ generatur animal quàm homo, quia sunt imperfectiora priora generatione. Vnde cõpositio metaphysica in hoc consistit, quod prior gradus perficitur per posteriorẽ, tanquã minus perfectũ per magis perfectũ, & resultat compositum quoddã ex coniunctione prioris, & posterioris gradus. Nec impossibile est intelligi cõpositionem in ipsis gradibus, quorum vnus est prior natura altero, & per eandem actionẽ realem, qua fit homo fit compositũ illud metaphysicum, quia non solũ terminatur ad coniunctionem materiæ, & formæ, sed etiã ad coniunctionẽ supradictorũ graduũ. Et si contra hanc sententiam fiat argumẽtum: nã D. Th. dicit, quod ex animali & rationale non fit homo, sicut ex duabus rebus tertia res: sed sicut ex duodus intellectis tertius intellectus. Respondent velle D. Th. dicere, nõ fieri hominem ex animali, & rationali, sicut fit homo ex materia & forma, quæ est tertia res distincta ab illis: sed est ex duobus gradibus quoddã tertiũ metaphysicũ, qui gradus distinguũtur formaliter, & proueniunt ab eadẽ forma. Et hæc est sententia Cai. c. 3. de ente & essent. nã dicit quod homo componitur ex animali, & rationale, ideſt ex cõcepţu obiectiuo animalis, & rationalis formalibus. Et tunc falsum est dicere, quod homo est animal illo modo, nam tũc solũ dicit naturã sensitiuã præcisè animal, & se habet vt pars, & idem de rationale dicendũ est, sed verum est dicere quod est ex animali & rationale, sicut ex partibus, quæ cõponunt metaphysicè totũ. Et quia isti gradus generici specifici, secundum quod non se includunt optimè explicantur per conceptus eos repræsentantes, dicit D. Thomas, quod est tertius intellectus ex duobus intellectis, ideſt, est compositio metaphysica, ex illis, quos duo conceptus non se includentes ad inuicem significant. Et quoniam nos rectè intelligimus hanc compositionẽ in ordine ad intellectus, seu conceptus, repræsentantes illos gradus dicimus, quod cõpletur per intellectũ, & quod est cõpositio ex ratione. Probãt præterea hanc opinionem: Quia Deus propterea nõ est in prædicamento, quia non cõstat ex genere & differentia: quia genus est natura quædã determinata à parte rei per differentiã, quæ natura non includitur in differentia. At si diceremus, quod hoc solũ debet attendi penes conceptus profecto in Deo esset cõpositio metaphysica ex genere & differentia, quia possumus formare vnũ cõceptum cõmunem, & aliũ particularẽ. Confirm. nã cõpositio metaphysica nõ cõsistit in conceptibus, nisi quia prius reperitur in rebus illa cõpositio, quã in intellectu, nam propterea cõceptus animalis, & rationalis cõponũt hominis cõceptum, quia rationale, & animal à parte rei cõponũt hominẽ: ergo prius fuit in rebus illa cõpositio, quã in intellectu: ergo est realis. Et hęc cõpositio nõ est physica, quod poterat aliquis prætendere, siquidẽ erat ex partibus realibus: nõ inquã est physica, quia nõ fit ex vera materia, & forma, sed ex aliquo proportionabiliter se habẽte, quod vocatur materia, & for-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ma metaphysica. Et si dicamus: ergo inter componentia metaphysicè, & cõpositum est relatio realis, siquidem ibi est vera causalitas, & vera vnio, sicut est relatio realis materiæ primæ ad formam, & ad totum compositum. Respondẽt dupliciter. Primo, quod non est relatio realis, quia relatio realis debet esse inter entia realia realiter distincta, tãquam res à re, quod hic nõ habet locum. Secundo respondent, quod est relatio realis & fundatur in actione, qua materię vnitur forma: nam illa actio est fundamentum seu ratio fundandi relationem, qua materia refertur ad formam, & secundarium, qua animal refertur ad rationale. Alij dicunt vt Gabriel, & Okam in 1. d. 8. hanc compositionem solum consistere in conceptibus, quarũ vnus ab alio determinatur, ita quod vnus importet aliquid quod sit cõmunis, & ita se habebit, vt materia res significata, vt à me concipitur, & alius importet aliquid magis particulare, & veluti determinatiuum alterius, & sic se habebit vt forma res significata: etiã si à parte rei nec sit materia, nec forma, nec est necesse quod sit fundamentum in re ad hunc modum, quod res significata per conceptum genericum sit magis imperfecta, & indeterminata, & res significata per illud quod habet rationem differentiæ, sit magis perfecta, & determinans, sed sat fuerit quod concipiatur à nobis, per modum magis, aut minus communis. Et ita Deus est in genere secundum ipsos. Et Caietanus videtur esse huius sententiæ, dum dicit, Deum esse speciem, quia concipitur à nobis, vt aliquid materiale specificum. Sed vt quod ego sentiam explicem, notandum est, quod quantum attinet ad propositum dupliciter est compositio: physica, & metaphysica Compositio physica est illa quæ constat ex materia, & forma propriè dictis, vt patet in hominis compositione, ex materia prima, & anima rationali, quæ physica dicitur, quia materia & forma sunt talia propriè, & pertinent ad physicam considerationem. Et fit huiusmodi compositio per veram actionem physicam, per generationem scilicet, & est proprium huius compositionis, vt fiat ex duabus rebus tertia res distincta de qua partes seorsum sumptæ non prædicentur in recto. De hac vero in hac quæstione non suscipimus tractationem, nam fit de hac sermo in physica. Altera est compositio metaphysica, quam ita vocant, propterea quod eius partes non sunt considerationis physicæ nec propriæ materię, & formæ rationem habent, nec fit per motum propriè dictum. sed cõsideratio harum partium magis attinet ad metaphysicum, cum non concernat, nisi quodammodo rationem actus, & potentię vt cunque, quod attinet ad metaphysicum tractare. Et oportet aduertere in hac quęstione de omni compositione metaphysica, siue substantiali, siue accidentali, siue materiali siue immateriali sermonem instituere.

Deciditur quæstio.

PRima conclusio: Nulla compositio ex genere & differentia, siue ex gradu generico, & specifico, de qua hic loquimur, & quam metaphysicam appellamus, realis est. Hæc conclusio est D. Th. de veritate quæst. 27. art. 1. ad 8. vide tabulam auream, verbo, prædicamentum, ibi D. Th. vocat hanc cõpositionem rationis Præterea 3. cap. de ente & essentia dicit, quod hæc compositio non est, sicut ex duabus rebus tertia res, sed sicut ex duobus intellectis, tertius intellectus. Et profecto si esset ex duabus rebus formaliter diuersis hoc dixisset D. Thom. nam erat facilius dicere, & cum negauit, quod erat compositio ex duabus rebus, etiam negauit, quod esset ex duabus formalitatibus, seu rationibus formalibus, quia eadem sequuntur in conuenientia. Quinimo illæ duæ formalitates, etiam sunt duæ res. Nam illa distinguũtur realiter in nostra schola, quæ distinguũtur formali definitione. Et cũ dixit, q; erat tanquã ex duobus intellectis tertius intellectus voluit dicere quod erat compositio per intellectũ, vt nos sumus explicaturi, Et ita intellexit illũ Capreolus, in 1. d. 8. contra Greg. & Aureol. & alios. Et 1. p q. 50. ar. 4. ad 1. dicit, quod differẽtia est nobilior genere, sicut determinatum indeterminato, & proprium communi, non autem sicut alia, & alia natura: ergo non differunt formaliter genus & differentia: ergo non componunt tanquam duæ formalitates. Prima consequentia patet: nam si formaliter differunt, esset alia, & alia natura. Dices, quod D. Thomas loquitur, si sine præcisione sumatur: sed contra: nã accipi cũ præcisione, vel sine illa, in nostro est intellectu, & hoc nõ facit diuersam rationẽ formalẽ in rebus formaliter realiter distinctã, nã propter nostrum affirmare, vel negare, vel intelligere, nil reale ponimus in re. Præterea Nam si rationale vt sic secundum formale differt formaliter ab animali, vt sic, quomodocũque accipiatur animal importat formalitatẽ realẽ distinctã à rationali, sicut similitudo, & albedo differunt formaliter quomodo cunq; accipiantur similitudo, & albedo formaliter differũt, quod si formaliter differũt, sunt alia, & alia natura & essentia, sed D. Tho. dicit, quod non: ergo. Hæc opinio est contra Diuum Thomam & nostra vera est. Præterea nã D. Th. dicit 1. p. quæstione. 50. articulo 2. ad 2 quod in substantijs spiritualibus non est aliud, à quo sumatur genus, & aliud, à quo sumatur differentia: sed genus, & differentia accipiuntur secundum idem, si autem differunt formaliter aliud

1. concl.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

esset, à quo acciperetur genus, & aliud, à quo acciperetur differentia. Dices hoc non habere verum in substantijs immaterialibus, sed solũ in materialibus. Sed contra: nam etiam substãtiæ immateriales componuntur ex genere, & differẽtia: ergo idem est dicendum in illis quãtum ad hoc quod in substantijs materialibus. Sed probatur nostra conclusio rationibus. Primo: Nam sequitur, loquendo de substantijs materialibus, quod in cõposito sint plures formæ substãtiales in homine v.g. sed hoc esse falsum probatur 1.p.q.76.ar.3. & disputatur li.1. de generatione: ergo & illud ex quo sequitur. Sequela probatur. Nam esse animal, & esse rationale, sunt effectus formales formæ, & formaliter distincti, & substantiales: ergo non possunt prouenire ab eadem forma substantiali. Probo consequentiam: quia vnius formæ substantialis, vnius rationis specificæ vnicus dumtaxat effectus prouenit formalis primarius, & isti dicunt, quod animal vt sic formaliter à rationale differt: ergo sunt duo effectus formaliter distincti: ab eadem ergo forma non possunt prouenire. Prætereà sequitur, quod animal non prædicetur de homine: hoc autem apertè falsum est: ergo illud ex quo sequitur. Probatur sequela: nam prædicatum debet esse totum respectu subiecti: sed animal non dicit totũ quod est in homine: ergo nõ prædicatur de illo. Probo minorem: quia præcisè dicit animalitatem, seu rationem animalis, & nullo modo dicit rationalitatem, siquidem, distinguitur formaliter animal à rationali: ergo. Sicut enim impossibile est, quod album dicat simile formaliter, ita est impossibile, quod animal importet rationale, si distinguitur formaliter ab illo. Et idem argumentum fiet de rationali, nam etiam non prædicabitur de homine, cum formaliter solum dicat rationalitatem, quæ formaliter distinguitur ab animali. Prætereà sequitur quod hæc compositio animalis, & rationalis, si realis est & in rebus reperitur, quod sit totum resultans ex illis, ens per accidens, hoc autem est falsum: ergo & illud ex quo sequitur. Probatur sequela: nam rationale aduenit enti iam constituto in actu substãtiali: ergo forma aduenies rationalitas, scilicet, cõstituet ens per accidẽs. Antecedẽs probatur: nam aduenit animali, & animalis forma substantialis est. Consequentia probatur: nam quidquid aduenit post formam substantialem debet esse accidens respectu formæ illius, & sic constituet ens per accidens, quia prima forma debet esse per se, & secunda debet dare esse per accidens, quia duplex esse substantiale in eodem suppositio non potest esse. Prætereà: Nam compositum reale ex partibus realibus, & formaliter realiter diuersis ex necessitate debet fieri per actionem realem: sed homo est huiusmodi in hac sententia, quam impugnamus: ergo producitur per actionem realem, quia rationale coniungitur animali: sed hoc est impossibile: ergo. Probo minorem. Non per actionem quageneratur homo: nam illa actio est generatio, & procedit à non esse hominis ad esse hominis, & habet pro termino à quo non esse hominis, & identificatur cum forma, quam introducit in pura materia: sed hæc actio ex necessitate debet identificari cum rationale, quæ est differentia, & realiter distinguitur à forma, scilicet ab anima rationali, & habet pro subiecto non materiã primam, sed animal: ergo est alia actio, quàm generatio, nec potest fingi, quænam alia sit actio, quia nec est generatio simpliciter, cum non præsupponat subiectum, quod sit pura potẽtia: nam præsupponit animal, tanquam subiectum & materiam, nec potest esse accidentalis mutatio, quia terminatur ad substantiam: ergo fictitia est hæc compositio. Nam dicere quod rationale coniungitur animali, vt resultet homo per generationem, qua homo generatur, iam videmus esse absurdum, quinimo in homine essent ponendæ multæ actiones reales, quibus produceretur, scilicet, vna, qua substantia corporeitatis differentiæ, alia qua corpus viuentis differentiæ: alia, qua viuens sensibili: & alia, qua sensibile rationali connecterentur: & tot essent ponendæ in homine reales relationes inter partes, & totum, causę, & causati, quæ omnia apertè sunt absurda. Prætereà sequitur, q in substantijs spiritualibus reperiatur compositio realis, alia præter illam, quæ est esse, & essentia, quod D. Thomas, nec Aristoteles vnquam dixerunt. Probatur sequela: nam in illis reperitur genus, & differentia, siquidem sunt in prædicamento, & si hoc esset verum dicendum esset, substantias separatas habere partes realiter formaliter distinctas, nec esse substãtias simplices. Et si hoc esset verum non diceret Diuus Thomas vbi supra, quod in substantijs his ab vno & eodem sumitur generis ratio, siquidem formaliter ratio substantiæ distinguitur à ratione huius substantiæ, per quam in specie collocatur, & maximè, quia hæc compositio repugnat simplicitati earum. Quinimo sequitur ex hac sententia, quod in anima rationali reperiatur hæc formalium partium diuersitas, nam reperitur in illa ratio formæ in communi, & ratio talis formæ, per quam ad esse specificum determinatur ratio illa communis: ergo eadem ratione est formaliter realiter distincta vnius ratio ab alterius ratione, & sic erit cõposita ex partibus realibus formalibus, & non habebit essentiam simplicem, quod est contra rationẽ formæ, quæ simplici essentia constat. Prætereà sequitur ex hac sententia, quod in accidẽtibus etiam

etiam reperiantur huiusmodi rationes formales distinctæ, siquidem in illis reperitur ratio generis & differentiæ, & quod istæ rationes ad componendum v.g. scientiam iungatur per aliquã actionem realẽ, quia est eadem ratio in accidẽtibus, quæ in substantijs, & tamen videmus esse essentiam simplicissimam essentia v.g. scientiæ & albedinis, & reliquorum: ergo hæc sententia est absurda: nec in entibus rationis hanc formalem differentiam inuenire poterunt, nam sequitur esse distinctas entitates rationis, & ita reperiretur ratio generica sine differẽtia, quia si formaliter distinguuntur habent esse per diuersos actus intellectus, & sic vnum sine alio reperiretur. Præterea: nam vniuersaliter loquẽdo de genere & differentia, si formaliter realiter distinguũtur, & sunt istę formalitates in rebus, v.g. in homine, & in Angelo, vel istæ formalitates reales habent esse existentiæ, quando iunguntur, vel non, non potest esse, quod nõ, quia non sunt puræ potentiæ, sed actus licet vnus sit magis perfectus alio: ergo iam sunt entia existẽtia: sed ex duobus existentibus non potest fieri vnum per se, & in genere substantiæ: ergo resultat vnum per accidens.

Tandem: Nam nulla pars realis prædicatur de suo toto, si dicit partẽ essentiæ totius, vt patet in materia & forma, & alijs huiusmodi, ergo si genus & differentia sunt partes reales hominis: ergo nõ prædicabũtur de homine, & idẽ de alijs dicẽdũ est, & sic nõ erũt genera nec differẽtiæ, quæ debẽt de toto prædicari, quinimo, sequitur, quod definitiones hominis, & Angeli &c. nõ prædicãtur de definito, quod est contra Arist. 1. Post. & 8. metaph. quia nec partes reales simul sumptæ, & loquor de essentialibus) prædicãtur de toto in recto). Nõ enim dicimus, quod homo est materia, & forma, sed quod est ex materia & forma. Nec Caiet. fuit oppositæ sent vt videbimus. Præterea sequitur, quod homo realiter distinguatur ab animali, quia totũ realiter distinguitur à parte, & verè animal dicit partem hominis, quia solum dicit animalitatem.

2. Concl. Secũda cõcl. Cõpositio metaphysica ex genere & differẽtia per opus intellectus, siue accipiam⁹ genus & differẽtiã pro natura generica, & differẽtiali in cõmuni siue in particulari. Possumus enim accipere generis naturã in cõmuni, cõsiderãdo animal in cõmuni, sine hac, vel illa differẽtia, possumus autẽ & ipsum cõsiderare, in particulari, v.g. cõtracto per hãc differẽtiã rationale. Et idẽ est de rationalitate quomodocũq; cõpositio cõsideretur ex genere & differẽtia, siue in cõmuni, siue in particulari, est per opus intellect⁹. Et hæc cõcl. eisdẽ rationibus prob. quibus manet probatũ, esse cõpositionẽ realẽ, ex partibus realibus formaliter distinctis, deinde vero probatur esse aliquid rationis. Nã ex eo quod est cõpositio vt patet, & nõ realis: ergo per opus intellectus. Et si dicas, vnde habemus q̃ species sit cõposita? resp. q̃ quia est definibilis quidditatiuè debet habere partes, & esse quid cõpositũ. nã definitio quidditatiua sine partibus nequit intelligi: partes vero definitionis sunt partes rei definitæ. Et ita docet Arist. 8. met. tx. 9. Præterea probatur cõcl. Nã anima rationalis, v.g. vnum esse formale dat, nimirũ esse hominẽ, intellectus autẽ noster hoc quod est esse hominẽ, qui est vnius formalis effectus formæ: per intellectũ partitur & cõsiderat id quod cõmune habet homo cũ cęteris animalibus, & hoc explicat per conceptum animalis. Deinde cõsiderat id quod est sibi propriũ & constitutiuũ suæ speciei, & hoc explicat per conceptũ differẽtiæ rationale, scilicet: rationale vero & animal idẽ sunt realiter formaliter & idẽ significant; licet diuersis conceptibus. Nã genus significat totam essentiam speciei, vt determinabilem tamen, & non vt est vltimo determinatã, rationale vero totã rei essentiã significat, vt est in vltima determinatione specifica. Et exhoc intellect⁹ cõficit hãc metaphysicã cõpositionem, quia coniungit animal, quod nõ vltimate determinatum importatur, & rationale, quod importatur vt vltima rei determinatio. Hæc tamẽ cõpositio nõ est in rebus, quia in re nõ sunt distincta rationale & animal, nisi solum fundamentaliter, & non sunt partes, nisi solum per intellectum, qui duobus illa concipit conceptibus Et hoc ipsum in omni compositione metaphysica dicendũ est. Genus enim & differentia vt dicit D. Th. c. 3. de ente & essen. eandẽ vnã essentiã explicãt; sed genus illã, nõ vt determinatã vltimo importat, quod facit differentia, & intellectus ea cõiungens, & considerans, complet, & facit hãc, quã vocamus metaphysicã cõpositionem Et hac ratione habetur qñare in Deo non sit huiusmodi compositio ex genere & differentia; quia etiam si in eo nos concipiamus rationem substantiæ infinitæ, & postea addamus rationẽ intellectualis, neutra pars se habet vt genus, vel differentia quia natura diuina concepta sub ratione substantię infinitę, nõ concipitur vt aliquid, quod spectet vlteriorem perfectionẽ, quia semper intelligitur ex parte rei Deus ipse, non vt perfectibilis vlteriori perfectione, sed vt quid omnino perfectũ, & infinitè perfectũ, licet illud ipsum multis, & varijs explicemus cõceptibus. Et quod dixi, siue in cõmuni, siue in particulari sumamus naturã genericam, & differentialẽ cõpositionẽ hanc esse per opus intellectus, propterea dixi, quia si in cõmuni sumitur, cũ nõ sit genus, nec differentia, nisi per intellectũ abstrahentẽ constat, quod sit illa compositio per intellectum. In particulari etiam sumendo hominem hunc componitur ex hoc animali, & hoc rationali eodem modo per intellectum, quia intellectus apprehendit partes distinctas.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

3. Conc. Tertia cõclusio: Quando D. Th. ca. 3. de ente, & essentia dicit, quod si homo dicatur esse ex animali & rationali aliquo modo erit, sicut tertius intellectus ex duobus intellectis, loquitur D. Th. de animali, & rationali cum præcisione accipiendo animal per intellectum, vt stat sub hoc cõceptu animal, & nihil amplius dicit, quã quod formaliter importat animal, & rationale similiter, & tunc quia non accipiuntur, vt in potentia non important totum, sed partem solum: dicendum est, quod homo ex illis, vt ex duobus conceptibus obiectiuis, tertius obiectiuus conceptus componitur, idest, ex animali, & rationali. Et si à parte rei formaliter distinguuntur profecto non esset verũ dicere, quod homo est animal rationale, sed ex animali & rationali, quia sunt partes non dicentes totum. Et probatur cõclusio, quia tunc sunt partes speciei per intellectum nostrum distinctæ, & præcise: ergo nõ prædicabũtur de toto, & bene potest intellectus sic ea accipere. Hæc autem acceptio non est in re, sed in nostris conceptibus, & in acceptione intellectus. Et ita est intelligendus Caiet.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum dicitur, quod res, quæ dicitur per intellectum composita & partes cõponentes, vt animal, & rationale, quid reale sunt, verũ quod illæ dicãtur partes distinctæ est per opus intellectus, & in ipsis est relatio quædã rationis ad totũ: quod ex illis per intellectum cõponitur, & totum in ratione cõpositi ad partes cõponentes refertur, sicut homo ex materia & forma compositus, quid reale est, & substãtia & similiter partes componẽtes substantia sunt: verum relatio totius ad partes, est partium ad totum accidens quoddam est respectiuum. Ita proportionabiliter est loquendum de nostra cõpositione. ¶ Ad secundũ iam patet ex 2. concl. & secluſa operatione intellectus animal nõ est determinatũ per rationali, sed est idem aliquod animal cũ rationale: & aliud animal cum irrationali, seu est aliquod animal rationale, & aliquod animal irrationale.

Ad 2. arg.

Ad 3. arg. Ad tertiũ resp. quod est homo ex illis constitutus, qui est animal rationale, & fit cõpositio secundũ quod cõsideratur essẽtia tota vt determinabilis, & vt determinãs per nostrũ intellectũ, vt diximus in conclusionibus.

Ad 4. Arg. Ad quartũ resp. quod est cõpositio ex natura generica & specifica, quæ sunt partes metaphysicales, & dicunt totã naturã speciei, sed diuersi modo, & resultat vnũ cõpositũ metaphysicũ, vt dicit D. Th. 8. c. supradicto, quod genus & differẽtia habent proportionẽ ad materiã, & formã, & species ad cõpositũ. Vbi videtur expresse docere, quod species cõponitur ex genere & differentia, quæ sunt partes metaphysicę, & tota quędã, vt q. seq. videbitur, & ita dicit, hanc propositionẽ esse verã, homo est animal rationale, & nõ ex animali & rationali. Et si hæc potest dici vera, homo est ex animali & rationali, est secundũ quod accipiũtur præcisiue per intellectũ: vnde tunc non est verũ dicere, quod homo est animal rationale, vt dictũ est 1. cõcl. Vide D. Th. & Caiet. vbi su. Nã quãdo præcisiue accipiũtur, vt partes sumuntur, non vt tota quędã. Ratio enim totius quodãmodo est de ratione partis metaphysicæ, vt videbimus. Nã partes dicũtur quoad formale, & tota quoad formale, & inclusum, & ita cõponũt per intellectũ ratione expliciti, & prædicãtur ratione illius, & ratione eius etiã quod implicite importat. Quomodo autẽ fiat cõpositio in cõceptibus vide Cai. dict. c. 3. de ente & essen. Et per hoc patet ad 5. & pãtebit magis q. sequẽ. ¶ Ad confir. eius resp. quod quãuis animal sit forma respectu hominis, logicè loquẽdo, est tamẽ metaphysicè materia. Nã cũ sit forma quędã perfectibilis nostro modo intelligendi vlteriore perfectione, & cũ sit forma, quæ dicat essẽtiam hominis, nõ ita perfectam potest habere rationẽ materiæ in ordine ad nostrã cõpositionẽ rationis. Vide D. Th. 8. metaph. textu 10.

Ad 5. arg.

Ad 6. arg. Ad Sextũ resp. (& de tota hac q. vide acutissimũ Soncinatẽ 7. metaph. q. 6. & Capreolũ in 8. d. primi sent.) genus enim & differentia sola ratione distinguũtur, vt cõfusum, & indeterminatum ab actuali & determinato. Confusio autem & indeterminatio non se tenet ex parte naturæ genericæ, vel specificę, quia à parte rei sit confusa, & sine determinatione, sed ex parte nostri intellectus sic illam concipientis, & à parte rei nõ conueniunt in vna natura generica omnes species, quia illa cõmunitas solum se tenet ex parte nostri intellectus. Vniuersalia enim solum sunt in rebus, nec natura generis datur cõtrahibilis in rebus, sed prout est in nostro conceptu cognita per modum potentialis. In re vero eadem est & animalis, & rationalis natura, vt dictum est. Et hęc distinctio conceptuũ præsupponit fundamentũ in re, nõ tamen res distinctas realiter, vt patet de attributis diuinis, quæ distinguũtur in nostro intellectu, non tamẽ in re. Et natura animalis est in re multiplicata, vna tamen ratione. Nec animal, & rationale differunt definitione, quia sunt idem, & differentia solum est in conceptibus. ¶ Ad septimum respondetur, nullum esse incõueniens, quod probatur, quia quod est species subalterna induit postea aliam considerationẽ, & habet generis rationẽ, & sicut homo est quoddam totum specificum, non inconuenit habere partes metaphysicas, quæ rursus sunt tota quædam & habent partes.

Ad 7. arg.

Ad argumenta primæ opinionis.

Ad 1. arg. AD argumenta primę opinionis respõdetur. Ad primum, negando minorem. Ad probationem cum vult probare, quod distinguantur

realiter formaliter respondetur, quod accipi cũ præcisione est in nostro intellectu: intellectus enim est qui cum præcisione accipit animal, vel sine illa: non enim est in rebus præcise, sed idẽ realiter formaliter cum sua differentia, & indiuidualiter multiplicatum, sed accipitur cũ præcisione, cum intellectus fingit præcise animalitatem importare. Et ego fateor, quod sic non prędicatur de rationali, sed sic non est in rebus. Et in hoc falluntur isti autores. Cum vero Aristoteles dicit, genus esse extra essentiam differẽtiarum, vult dicere, quod conceptus obiectiuus animalis, vt objcitur formali conceptui, quo vt animal cognoscitur, non includitur in conceptu obiectiuo rationalis, vt objcitur huic cõceptui rationale, & hoc loquendo præcise, quo ad formale importatum. Et hac ratione animal potest esse genus, cõceptus vero obiectiuus entis includitur in conceptu obiectiuo rationalis: quia rationale est ens, & cognoscibile, & sic nõ est genus, quia non potest contrahi, idest, nõ potest importari vt determinabile per intellectũ, per conceptum rationale, cum iam in illo sit inclusum. Quod enim à nobis debet accipi, vt determinabile per intellectum, non debet includi in conceptu determinantis, sicut nec debet includi in re realiter determinante id quod realiter determinatur. Vnde patet, quã extra propositum adducatur autoritas ad probandum distinctionem realem. Animal vero est à parte rei rationale, quia idẽm sunt animal, & rationale, nõ quod à parte rei sit contractum; nam idem se ipso contrahi non potest, sed cõtractio generis debet esse in ordine ad nostrum intellectum. Huius opinionis secundum argumentum solutum est iam maximè nostra secunda conclusione.

Ad tertium respondetur, quod omnes illi gradus sunt idem realiter, & formaliter, & solum per operationẽ intellectuss sunt distincti. Quo modo ergo recipiantur prius in materia gradus quos nos vniuersaliores intelligimus, & facimus per opus intellectus: vide 2. de anima, cum explicatur animæ definitio.

Ad quartam rationem de Deo iã supra respõsum est, dũ diximus, quare non sit Deus cõpositus ex genere, & differentia, & dicemus etiã de ea in sequentibus. Ad confirm. resp. quod cõpositio metaphysica præexistit in rebus fundamentaliter, non vero est realiter: quia in homine est fundamentũ, & similiter in Angelo, vt formemus conceptũ generis, sine determinatione per differentias, & conceptus differentiarum determinantium genus. Per dicta autem excluditur opinio Gabrielis, & Ocham. Nam genus fundatur in natura perfecta à parte rei, quæ potest cõcipi secundum quandã rationẽ, quæ potest intelligi perfectibilis per vlteriorem differẽtiam, & de cuius ratione non sit esse, quod in Deo nõ habet locũ, nam secundum quemcunque gradũ intelligatur, est de eius essentia esse, & non potest intelligi vt perfectibilis vlteriori perfectione, & sic non intelligitur sub ratione generis, & consequenter, nec sub ratione differentię. Ratio enim generis, & differentiæ non pro libito fingitur, sed intelligitur conceptus genericus esse illius rei, quæ potest concipi, vt quid potentiale, & conceptus differentiæ est illius rei, quæ potest concipi vt quid perfectiuum alterius rationis, quod non cuilibet rei potest tribui.

QVÆSTIO IX.

Vtrùm partes metaphysicæ genus, & differentia prædicentur de specie, secundũ quod componunt ipsam, vel alio modo.

QVod est quęrere, vtrũ prædicẽtur secundũquod sunt partes, an secũdũ quod sunt tota quædã, & an sit de ratione partis metaphysicæ, quod sit totũ quoddã. Et quod nõ prædicẽtur secundũ quod sunt cõponentia speciẽ, arguitur primo, argum. 5. præced. q cũ sua cõfirmatione. 1. Arg.

In hac q. sunt etiã logici & metaphysici varij. Nã qui in superiori q dicebant, hanc metaphysicã cõpositionẽ realẽ esse, ex gradibus realibus formaliter realiter distinctis: dicunt etiã quod animal, & rationale cõponunt hominẽ secundũ gradus explicitos, quos includunt, scilicet, secũdũ quod important naturã sensitiuã & rationalẽ præcisẽ, & cum sub hac ratione habeant se vt partes nõ possunt prædicari in recto, sed in obliquo. Itaq; est verũ dicere, quod homo est ex animali & rationali, nõ vero est verũ dicere, quod homo est animal rationale. Et conuincũtur arg. 5. q. præced. adducto: quia pars etiam metaphysica in eo quod pars, nequit de toto prædicari, sed semper in eo quod pars cõponit, nõ dicendo totũ, quod est in subiecto. Alias si cõponeret vt dicit totũ quod est in subiecto cõponeret vt totũ quod implicat: ergo non potest prædicari vt componit, sed alia ratione prædicatur ab ea qua componit, & non præcise, qua ratione componit.

Et probatur secundo, nam si animal secundũ quod dicit totum quod est in homine, totum, scilicet, hominẽ cõponit: ergo idẽ cõponit se ipsum: sed hoc est inconueniens: ergo nõ cõponit secũdũ q̃ dicit totũ quod est in homine, sed nõ potest prædicari, nisi dicat totum, quod est in homine: ergo non prędicatur secundũ quod

componit, quia tunc non dicit totum compositum. Et idem argumentum fit de rationali. Alij aliter dicunt, & ferè est idē. Dicunt enim, quod partes metaphysicæ componunt speciem, & prædicantur de illa: sed non prædicantur solum secundum illud, quo componunt, sed secundum illud, & aliquid amplius quod in potentia includunt, verbi gratia, animal, & rationale prædicātur de homine, & componunt ipsum, componunt quidem quoad explicitum quod dicunt, scilicet, quoad animalitatē animal, quoad rationalitatem, rationale, & nō componunt ratione illius, quod in potentia dicunt, scilicet, speciē ipsam. Prædicantur vero secundum illud explicitum quod dicunt, & etiā secundū illud, quod in potentia importāt, quia debent esse tota quædam vt prædicentur, & partes vt componant, & vtrunque respectu speciei. Et cum sit impossibile, quod respectu eiusdem sit pars, & totum aliquid non possunt secundum illud, quo componunt solum prædicari, sed secundum illud & aliquid aliud amplius, & illud est tota species, quā in potentia dicunt.

Deciditur quæstio.

1. Conc. PRima conclusio: Partes metaphysicæ secundum quod partes metaphysicæ sunt & componunt speciem prędicantur de specie, & est essentiale parti metaphysicæ, quod sit quoddā totum, nec pars metaphysica potest intelligi sine totius ratione. Hæc conclusio est expressa sentētia Aristotelis, & Diui Thomæ. Et ideo late est probanda. Nam Aristoteles 8. metaphysicorum, textu 9. expresse dicit definitionem substantiæ specificæ, siue illa sensibilis fuerit, siue intellectualis habere deberepartes quæ sint vt materia & forma: omnes autem explicant, quod sint genus, quod à materia sumitur, & differentia quæ sumitur à forma: sed partes definitionis sunt partes speciei: ergo sicut definitio prædicatur de specie, etiam partes eius: ergo pars vt pars est metaphysica prædicatur de specie, & vt pars est totum, quia nihil directè prædicatur, nisi sit totū. Et Diuus Thomas 1. parte, quæstione 85. art. 3. ad 2. dicit in hæc verba: Ad secundum dicendum, quod vniuersale magis commune comparatur ad minus commune, vt totum & vt pars. Vt totum quidem, secundum quod in magis vniuersali non solū continetur in potentia minus vniuersale, sed etiam alia, vt sub animali non solum homo, sed equus, & alia continentur. Vt pars autem, secundum quod minus commune continet in sui ratione, non solum magis commune, sed etiam alia, vt homo non solum animal, sed etiam rationale includit. Sic ergo animal consideratum in se, prius est in nostra cogitatione, quàm homo: sed homo prius est in nostra cogitatione, quā quod animal sit pars rationis eius. Ecce secundū D. Th. animal est respectu hominis pars componens ipsum, & etiam est totum, & prędicatur de homine, siquidē respectu ipsius est vniuersale: ergo pars metaphysica est totum & prædicatur vt pars metaphysica est. Et 3. p. q. 90. quam Angelicus Doctor diuino dictante spiritu vltimam composuit, ar. 2. in corp. dicit in hæc verba: Quod duplex est pars, vt dicitur 5. metaph. scilicet, pars essentiæ, & pars quidditatis: partes autem essentiæ sunt physicæ materia & forma, logicæ autem sunt genus, & differentia. Vbi quas nos partes metaphysicas vocamus vocat Angelicus Doctor partes logicas, sed genus & differentia sunt tota quædam, & prædicātur de specie, & ea D. Th. vocat partes: ergo de ratione partis logicæ & metaphysicæ, vt talis pars est, & vt cōponit speciem logicæ: nam hoc est esse partem habere rationem totius, & prædicari de toto. Innumera alia loca possem adducere ex Diuo Thoma, sed hoc specialiter 3. cap. de ente & essentia, docet. Vbi sic ait: Ex hoc patet ratio quare genus, species, & differentia, se habent proportionabiliter ad materiā & formam, & compositum in natura, quamuis non sint idem cum illis, quia nec genus est materia, sed sumitur à materia, vt significans totū, nec differētia est forma, sed sumitur à forma, vt significans totum: vnde dicimus esse animal rationale hominem, & non ex animali & rationali, sicut dicimus eum esse ex corpore, & anima: ergo secundum D. Th. genus quod habet rationem materiæ, & differentia, quæ habet rationē formæ prædicātur de homine, & sunt partes metaphysicæ: ergo partes metaphysicæ prædicātur & sunt tota quædā ex consequenti. Vide Arist. 1. Physic. 8. statim in prin. vbi hoc ipsum expresse tradit, & Caiet. in prin. de ente & essen. Soto 1. Physic. de ordine cognitionis, & D. Th. 10. Metaph. tx 24. dicit, quod differentia additur generi, vt totum toti: ergo differentia vt pars componens est, totum est, & sic prædicatur de toto, vt pars est metaphysica. Et prob. cōclus. rationibus ex his autoritatibus desumptis. Nam definitio constat ex genere & differētia, tanquam ex partibus, itaq; genus est pars, & differentia etiam, sed genus est totum quoddam, siquidem prædicatur de speciebus in quid, & differentia similiter, siquidem prædicatur in quale: ergo pars metaphysica, & logica, vt talis pars est, est totum quoddam & prædicatur de toto, & ita vt componit est pars, & prędicatur, & est totum. Dices, q̄ sunt quædā partes definitionis, sed non speciei. Sed hoc est ridiculum: nam partes definitionis sunt partes rei definitæ: sicut definitio est definitio speciei, explicat enim & distinguit per suas partes, quod latebat in toto, & si definitum non haberet partes, nec etiam definitio posset illas habere.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

habere, & loquimur de definitione quidditatiua Et confirmatur hæc ratio: nam homo est animal rationale: ergo prædicatur definitio, & partes eius de homine: sed partes eius sunt tota quę dam: ergo pars metaphysica vt pars, & vt cõponit prædicatur de specie. Idem enim est dicere pars vt pars, & pars vt componens, quia in quã tum pars cõponit, & vt totum componit aliud totum: sed vt totum non dicens explicite totũ quod est in specie, & hac ratione hoc totum vocatur, & est pars logica, & metaphysica.

Prætereà: Nam quare dicitur, quod genus sumitur à materia, differentia vero à forma, nisi quia genus est pars materialis in compositione speciei, differentia autem pars formalis: sed genus & differentia tota sunt: ergo partes logicæ sunt tota quædam: ergo vt componunt prædicantur, siquidem sunt tota.

Prætereà: Nam hæc est differentia partis logicæ à parte naturali, nã pars naturalis non prædicatur de toto, & pars logica prædicatur: ergo vt componit prædicatur.

Prætereà: Natura generica, & specifica abstractę sunt partes alicuius, & non nisi speciei: ergo componunt speciem, & vt sic prædicantur: ergo. Probatur maior, quia non dicunt naturã speciei, sed important aliquid, nõ vt completũ, & perfectum: ergo dicunt aliquid, quod re vera est pars.

Prætereà: quia species vocatur totum actuale respectu generis, & differentiæ, quia illa actu includit: sed non potest illa includere, nisi sint partes eius: ergo quæ tota sunt partes reperiuntur: ergo vt partes sunt, prædicantur, quia sunt etiã tota:

Prætereà, contra alias opiniones sic argumẽtor: Genus & differentia prędicantur de specie: ergo respectu illius habent rationem partis, vel totius. Si dicas, quod totius: ergo prædicantur de specie, & rursus sunt partes, quia species dicit plus quàm genus dicat explicitè: ergo genus respectu illius est pars: ergo genus, vt sic est pars, & totum vt pars componit, & vt sic est totum: ergo vt sic prædicatur: ergo secundum quod componit prædicatur. Et hęc conclusio magis patebit, soluendo argumenta. Et ideò

Ad 1. Ad primum (quod erat quintum præcedentis quęstionis) respõdetur, quod nulla pars physica prædicatur de toto, bene vero pars logica, seu metaphysica. Et cum dicitur, si prædicãtur sunt tota quædam fateor. Et cum rursus subditur, sed nullum totum componit, distinguo, nullum totum naturale, fateor: nullum totum metaphysicum, seu logicũ, nego. Animal enim est totum quoddam, etiam respectu hominis, & componit ipsum, & est pars respectu etiam ipsius, & ita componit. Ex eo enim animal est totum, & similiter differentia, quia dicunt totum quod est in homine. Nam animal (vt inquit D. Thomas cap. 3. de ente) dicit habens animalitatem, siue illud sit homo, siue equus: & ita etiã in sua potentialitate dicit differentias. Et hoc ipsum accipitur per intellectum, vt pars, quatenus dicit totam essentiam hominis, vt non perfectam vltima perfectione specifica: sed vt quid potentiale, & adiungitur differentiæ per intellectum, vt resultet compositio logica, seu metaphysica. Ex eo vero, quod per intellectũ adiungatur, suæ differentiæ, nihil perdit de sua totalitate: & ita vt totum est pars. Et idem dicendũ est de differentia quæ dicit totã speciem nam dicit habens rationalitatem, quod cumq; sit illud: & ita est quoddam totum, & accipitur ab intellectu vt perficiens naturam generis, & sic, vt forma, & pars logica: & per hoc nihil deperdit de sua totalitate. Et cum dicis, ergo idem componit se ipsum secundum alium, & alium conceptum, quid inconuenit. Nam cum sit compositio per rationem, bene potest idem accipi vt perfectibile, & vt perficiens secundum varios conceptus, & facere, quod idẽ seipsum componat alia & alia ratione. Vide D. Thom. cap. 3. de ente, vbi expresse dicit quod genus, quod est pars est totum respectu speciei, cuius pars est quia dicit totam speciei essentiam Alij dicunt, quod animal est totum potentiale respectu hominis, & est pars actualis respectu ipsius, & ita est totum, & pars, & prædicatur vt totum potentiale, & componit vt totum actuale. Sed quamuis hoc in genere dici valeat, nescio an tam bene in differentia, quæ respectu hominis non est totum potentiale: quamuis supra hanc solutionem nos dederimus cuidam argumento.

Ad. 2. arg. Ad primum primæ opinionis ex hoc patet, nec valet prædicari, nisi qua ratione componit & loquimur de quidditatiua prædicatione. Si enim non ingrederetur in hominis essentia animal verbi gratia, non prædicaretur de illo quid ditatiue, vel essentialiter. Ad secundum etiam patet.

Ad. 3. Arg. Ad Secundum modum dicendi respondetur & ad suum argumentum, quod prædicantur secundũ illud, ratione cuius cõponunt explicite, & ratione eius etiam, quod implicite importãt quod concurrit etiam ad compositionem, quatenus facit, vt componens sit totum & componens logicæ, seu physicæ totum debet esse.

Hęc autem quęstio vtilissima est ad metaphysicales disputationes & ad definitiones specificas & quidditatiuas cognoscendas

(?)

UNIVERSIDAD DE MURCIA

QVÆSTIO X.

Vtrũ genus per se prædicetur de differentijs, & an differẽtia superior sit genus respectu inferiorum.

IT videtur, quod genus per se prædicetur de differentijs. Nam animal prædicatur de rationali, & alijs differentijs, & non per accidens: ergo per se. Consequẽtia patet: quia non est alius prædicandi modus. Et probatur minor: nã si animal prædicatur per accidens de rationali: ergo etiã prædicatur per accidens de homine: sed hoc est falsum: ergo. Probatur maior. Nam quidquid prædicatur per accidens de aliquo, prædicatur etiã per accidẽs de omni illo, in quo illud ipsum includitur: sed rationale formaliter includitur in homine: ergo prędicatur accidẽtaliter de homine. Mai. prob. Nam si album prædicatur accidentaliter de animali, etiam prædicatur accidentaliter de homine, in quo includitur animal.

1. arg.

Confirmatur hoc argumentum: Nam hæc est bona consequentia expositorie, hoc per se est animal, demonstrato homine, & hoc per se est tionale, eodem demonstrato: ergo rationale per se est animal. Consequẽtia enim bona est, & antecedens est verum, & per se ergo & consequẽs est per se. Confirmatur secũdo: nam ista est per se, rationale est substantia: ergo & ista rationale est animal. Antecedens patet: nam rationale est per se ens, & non in alio: ergo est substantia. Tunc vltra: ergo vel corporea, vel incorporea: Non incorporea: ergo corporea: ergo substantia animata, vel inanimata: non inanimata: ergo animata: ergo sensibilis: ergo est animal: nam illa est animalis diffinitio.

2. Arg.

Confirmatur tertio: Nam si ista est per accidẽs rationale est animal: ergo prædicatum potest se parari à subiecto: & sic potest esse rationale sine animali. Et confirmatur vltimo: Nam in omni prædicatione per accidens, aut prædicatur accidens de subiecto, aut subiectum de accidenti, aut accidẽs de accidẽti, vt dicitur 5. Metap. tx. 13 sed nõ sic prædicatur animal de rationali: ergo non prædicatur accidentaliter: ergo per se.

Secũdo: Nã sicut ex propositionibus veris nõ sequitur, nisi verũ & ex necessarijs, nisi necessariũ, ita ex per se non sequitur nisi per se: sed ista propositio, rationale est animal, concluditur ex propositionibus per se: ergo est per se. Min. probatur, si ita arguamus, omnis homo est animal: omnis homo est rationalis: ergo rationale est animal, quæ est in Darapti primus tertiæ Et cõfirmatur: Nam omnis propositio per accidens est contingens: sed ista nõ est cõtingens: ergo. Probatur minor, quia non potest esse falsa. Maior probatur. 1. Poster. cap 4. de modis per se.

Præambula ad quæstionem.

QVod sit quadruplex dicendi per se modus satis notum est, vt patet ex Aristotele 1. libro Posterior. ca. 4. Et supposito hoc, notandum est, genus & differentiam pro naturis ipsarum (nam de his loquimur) dupliciter accipi posse, vno modo præcisiuè secundum gradus, quos explicitè tantum dicunt in suis conceptibus, vt si acciperetur animal pro natura sensibili tantum, & rationale pro habente tantum rationalitatem. Et sic accipiendo genus & differẽtiam non prędicantur ad inuicem, nec de illis in hac consideratione tractamus: falsum enim est dicere, quod viuẽs sensibile tantum sit rationale, & quod rationale tantum sit viuens sensibile. Nam per intellectum præcise accepta se habent, ac si formaliter & realiter distinguerẽtur, quantum ad prædicationem attinet. Et in hoc sensu dixit Aristoteles, genus esse extra essentiam differentiæ. Nam sic accipiendo conceptũ animalis non includitur in conceptu rationalis. Et si solum cum illa formalitate, & præcisione accipiantur, non prædicantur ad inuicem. Possunt secundo modo genus & differentia accipi sine præcisione, secundum quod animal dicit viuens sensibile, seu habens animalitatem, & rationale habens rationalitatem, quęcunque illa sint. Et hoc secundo modo tractamus de genere & differentia: quia hoc secundo modo genus sunt & differentia.

Decisio quæstionis.

PRima concl. Genus nõ prædicatur per se de differẽtia in primo modo dicẽdi per se. Probatur autoritate Arist. 4 topi. c. 3. & 3. de ani. tx. 10. & ex D. Th. de ente. c. 3. in princip. vbi dicit, genus nõ prædicatur de differentia per se loquẽdo, nisi forte sicut subiectũ prædicaẽ de passione. Vbi primum modũ perfeitatis excludit à prædicatione generis respectu differẽtiæ. Et probatur ratione: nã quando aliquid prædicatur de aliquo in primo modo dicẽdi per se, illud est de essentia ipsius: sed genus nõ est de essentia differẽtiæ: ergo. Prob. min: Nã animal nec est definitio rationalis, nec pars definitionis eius: ergo nõ prædicatur in primo modo. Prob. anteced. nam alias animal includeretur in differẽtia, & differẽtia nõ cõtraheret ipsum: quia cõtrahẽs debet esse extra conceptũ contracti, & sic nec animal esset genus. Et cõfirm. hæc ratio: Quia cõceptus animalis & rationalis distinguũtur ratione, & loquor de obiectiuis: ergo vnũ non includitur in alio: ergo nõ prædicatur de alio in primo modo dicẽdi: quia quę isto modo prædicãtur vnum in alio formaliter includitur, sed quãuis genus nõ includatur in cõceptu differẽtiæ formaliter, est tamen de ratione eius, sicut subiectum est de passionis ratione. Nam dupliciter aliquid cadit in definitione alicuius, vno modo in quid-

1 conc.

quidditatis alio modo vt subiectum eius: & hoc modo passionis subiectum ponitur in eius definitione, vt dicitur 7. Metaphy. tx. 19. Et hoc est quod voluit dicere Arist. vbi sup. quod nō prædicatur per se de differentia, nisi forte sicut subiectum prædicatur de passione, nō quod sit omnino passio respectu eius.

2. Conc. Secunda concl. Genus non prædicatur de differentia in secundo modo perieitatis. Prob. conclus. Genus non est passio differentiæ: ergo: Probatur antecedens: Nam passio consequitur ad essentiam, & ipsa est prior passione: sed differentia non est prior animali, sed è conuerso: ergo. Itē: Nā si genus causaret differētias, vt subiectū causat passiones, vbicunq; esset generis essentia, essent duæ differentiæ, quæ sunt passiones: nam sine passionibus non reperitur subiectum.

3. Conclus. Tertia conclusio: nec in alijs modis dicendi per se prædicatur genus. Tertius modus nō est modus prædicandi, sed essendi. Quod neq, in quarto probatur: quia animal non est proprius effectus differentiæ, vt de se patet, cum sint idē realiter, & formaliter vt supra visum fuit, & solum per operationem intellectus distinguātur. Et hac eadem ratione probatur etiam, quod nō prædicetur vt passio.

4. Concl. Quarta conclusio: Genus non prædicatur de differentijs necessario ratione illius, quod in cōcreto & de materiali includunt differentiæ. Nā rationale, v. g. dicit habens rationalitatem, & hinnibile habens hinnibilitatem: & quia habens rationalitatem necessario est animal, hęc prædicatio est necessaria: rationale est animal, & sic in reliquis: ita quod ratione rerum secundario importatarum genus prædicatur de differentia, non ratione conceptus formalis. Et idem dicendū est de ista, rationale est homo. Et alij dicunt idem de ista indefinita, animal est rationale. Et prob. concl. Nam habens rationalitatē, necessario est animal: ergo. Probatur antecedens: quia differentiæ non possunt in rerum natura reperiri, sine suo genere: quia sunt generis determinationes, & ita non possunt reperiri, sine eo quod determinant: ergo de eadem re, de qua dicitur quod est rationalis, dicetur necessario quod est animal.

5. Concl. Quinta concl. Differentia superior, vt sensibile, non est genus respectu differentiarum inferiorū, licet ratione rerum per se prædicetur de illis. Nam habens rationalitatem necessario debet esse sensibile, siquidē necessario est animal. Quod vero non sit genus, probatur: quia genus necessario debet includi in cōceptu speciei: sed sensibile non includitur in cōceptu rationalis: quia cōceptus rationalis est simpliciter simplex: ergo. Item: Nam genus & species debent esse naturæ completæ positæ in recta linea: sed non sunt huiusmodi: ergo nec sensibile est genus nec rationale & hinnibile species.

Sed contra secundam conclusionem est argumentum: Nam Aristoteles dicit, quod ponitur genus in definitione differentiæ, sicut subiectū in definitione passionis. Nam si dicamus, quid est rationale, dicemus esse animalis formam: ergo est passio rationalis respectu animalis, siquidem habet illam proprietatem passionis.

Sed respondetur negādo sequelam: Nam Aristoteles voluit dicere, quod sicut subiectum, vt quid additum ponitur in definitione passionis, ita animal in definitione differentiæ. Nam materia prima ponitur vt subiectum in definitione formæ substantialis. At non est eius passio. Nam vt aliquid sit passio est necesse, quod ponatur in definitione eius subiectum, non quomodocunque, sed vt causans suo modo passionem, cuius ratio est prior, ad quam, & ratione cuius passio consequitur. Quando vero aliquid ponitur in definitione alterius solum, vt subiectū, quod actuat per illam formam, sicut ponitur substantia in definitione accidentis, non sequitur, quod sit passio: & hoc modo ponitur animal in definitione differentiæ, licet quandam limitationem habeat ad subiectum passionis. Et hoc voluit innuere Aristoteles vbi supra.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur, quod hæc propositio, rationale est animal, si attendamus ad res significatas, quia significant eādem rem, est necessaria Cæterum si attēdamus ad formas significatas, quia vna perfectio & forma, vt animal non includitur in rationale, vt sic, se habent per accidens, & ita ratione formalium significatorum est per accidens: sicut si diceremus, corpus est album. Et cum dicitur, sequitur quod per accidens prædicetur de homine, negatur: quia cōceptus hominis est resolubilis in cōceptum animalis, & rationalis, quod non habet conceptus differentiæ, quia est simplex.

Ad 1. Conf. Ad primam confirmationem respondetur, quod non sequitur si præmissæ sunt per se in bona consequentiæ, conclusio etiam sit per se: sed solum requiritur in illa, quod si antecedens est necessarium, consequens sit necessarium. Non enim requirit consequentiæ bonitas, vt omne quod reperitur in antecedenti reperiatur in cōsequēti. Nam animal per se primo est sensibile, & homo per se primo est animal: ergo homo per se primo est sensibilis, falsum est. Nā homo per animal est sensibile, & ita datur antecedens verum & consequens falsum, si requiramus in cōsequenti omne illud, quod reperitur in antecedenti, bene tamen sequitur, quod homo sit sensibilis. Eodem modo in illo syllogismo expositorio sequitur, quod rationale sit animal, non vero quod per se sit animal.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Ad 2. Conf. Ad secundam confirmationem respondetur, quod rationale est substantia incompleta, & ita non est necesse, quod participet genus licet rationalitas sit gradus quidã vitæ eleuatissimus. Secundo respõdetur, quod sufficit, quia est substantia imperfecta, quod sit principium substantiæ animatæ sensibilis & rationalis: sicut materia prima est substantia, vt distinguitur contra accidens, & nec est corpus,, nec viuens, nec animal, est tamen principium illorum materiale.

Ad 3. Ad tertiam confirmationem respon. quod quia illa propositio est per accidens ratione cõceptuum, potest vnus conceptus este sine alio. Quia vero est necessaria ratione rerum vna res sine alia esse non potest, scilicet, rationale sine animali.

Ad 4. Ad quartam confirmationem respondetur, quod præter illos modos prædicandi accidentaliter, qui sumuntur ex parte rerum, est alius modus prædicandi per accidens: scilicet, quando vnus conceptus est accidens alteri, & non includitur in illo. Et ita quia perfectio, quã dicit animal est accidentaria perfectioni, quam dicit rationale, quia in ea non includitur per accidens est, licet ratione rerum sit necessaria. Et ita necessarium ratione rerum, quæ materialiter importantur per terminos & accidentale ratione conceptuum, non opponuntur, sed eidem rei competere possunt.

Ad 2. Ad secundum argumentum respon. quod non est aliqua regula consequentię: quodsi antecedens est per se cõsequens debet esse per se: sed quod si est verum, consequens debet esse verum: & si necessarium consequens debet esse necessarium &c. De quibus vide Magistrum Soto in summulis, c. de argumentatione. Multa enim conueniunt antecedenti, quæ non pertinẽt ad bonitatem consequentiæ: & illa non oportet, vt conueniant consequenti. Nam ista est bona consequentia: Deus sciuit Antichristum peccaturum: ergo Antichristus peccabit. Antecedens est simpliciter necessarium, & non itidem consequens: quia fac fuerit habere consequens talem necessitatem, vt posito antecedenti ipsum ponatur, quam vocant alii necessitatem consequentiæ. Et ita illæ propositiones per se, indirectè possunt concludere propositionem per accidens ratione significationis terminorum.

Ad Conf. Ad confirmationem respondetur, quod quia est necessaria ratione rerum, quæ materialiter, & secundario importantur, & per accidens ratione conceptuum, ideo non potest esse falsa: quia res illæ inseparabiliter connectuntur, scilicet res quæ est animal, & res quæ est rationalis: quia res, quæ est rationalis necessario debet esse homo, & ita necessario debet esse animal.

Et si dicas, genus est principium differentiarum, principium, inquam, formale: ergo prædicatur per se de illis: dicemus ad hoc capite. de differentia.

QVÆSTIO XI.

Vtrum genus conseruetur in vna specie, & species in vno indiuiduo, & an generis potestas sit quid reale, vel rationis.

1. arg. GENIA hæc sub vna quæstione disputare constitui, quia multam inter se cohærentiam habent. Et a primo incipiens, probo, quod genus saluetur in vna specie: nam quæcunque sunt idem essentialiter, posito vno ponitur & aliud: sed genus & species sunt huiusmodi: ergo specie constituta constituitur genus: ergo genus saluatur in vna specie. Quinimo impossibile est, quod sit homo, quin sit animal: quia homo essentialiter est animal, sed animal est genus: posita ergo specie humana genus subinde ponitur: conseruatur ergo in specie vna, quin imo in vno speciei indiuiduo. Sed dices, quod hic loquimur de genere, vt est quoddam totum potentiale, & contrahibile per plures differentias. Sed contra, & sit secundum argumentum: Nam illa potentialitas, vel est aliquid reale, vel rationis: si est aliquid reale: ergo saluatur in vna specie: nam quidquid reale conuenit animali reperitur, & saluatur in homine: essentia enim animalis cum suis omnibus proprijs passionibus in homine reperitur, & determinatur per rationale. Solut.

Si dicas, quod est aliquid rationis: Videtur hoc falsum: quia actu determinari animal per rationale, & recipere esse specificum, est aliquid reale: ergo potentia ad recipiendum hũc actum aliquid est reale: quia quanto actus est realis & intrinsecus, illius potentia debet esse aliquid reale. Solut. & rep.

4. arg. Tertio arguitur. Nam hæc potentia, vel accidit animali, vel est de eius essentia, vel est propria eius passio. Si accidit animali, vel existenti in rerum natura, vel in intellectu. Si in rerũ natura existenti in vna specie accidit, imo in vno indiuiduo: omne enim accidens reale alicuius, prius accidit & cõuenit indiuiduo: quia prima substantia est, quæ primo substat accidẽtibus. Si in intellectu bene poterit accidere animali, prout cognoscitur in vna specie, quinimo, put cognoscitur abstracte. Si est essẽtiale,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vel ppria passio, vbicũq; fuerit essẽtia animalis erit hæc potentialitas: & ita erit in vna specie, quinimo in vno indiuiduo.

4. Arg. Quarto arguitur: Nam specie saluatur in vno indiuiduo: ergo & genus in vna specie. Consequentia probatur, nam antecedens conceditur ab omnibus Thomistis, vt iam videbimus. Nã sicut genus essentialiter respicit plures species, ita species plura indiuidua.

Et confirmatur hoc argumentum: Nam vel loquimur de genere vt est totum potentiale, vel vt est totum actuale. Hoc secundo modo in vna specie saluatur. Si primo etiam species vt est potentiale totum saluatur in vno indiuiduo: ergo & genus in vna specie: ergo qui tenent speciem saluari in vno indiuiduo, debent etiam cõcedere genus conseruari in specie vna.

5. arg. Quinto arguitur: Non minus materia prima est indifferens secundum se & in potẽtia ad plures formas, quam genus ad plures differentias specificas, nec minus formæ perficiunt materiã primam, quam differentiæ perficiant genus: sed materia prima cũ omni sua potentialitate sufficienter saluatur in vno indiuiduo actuata per vnam formam: ergo & potentialitas generis saluabitur in vna specie, etiam si actuetur per vnam differentiam.

Et confirmatur hoc argumentum: Nam si loquimini de potẽtialitate generis ad suas differẽtias, cum dicitis, quod non saluatur in vna specie etiam deberis concedere, quod neq; in duabus saluetur, quia potentialitas illa non solum est ad duas differẽtias, sed ad infinitas syncathegorematicè, vt patet in potentialitate numeri in ordine ad differentias specificas numeri: ergo vel dicẽdum est saluari in vna specie, vel negandum est saluari in duabus.

Et confirmatur hoc argumentum secundo: Nam sequitur, quod nec Deus quę sua est potentia infinita, posset genus in vna essentia conseruare, si fiat sermo de potentialitate generis: sed hoc videtur falsum, quia Deus totam potentialitatem materiæ primæ satiat per vnam formam vt patet in cælo: ergo poterit vnam producere differentiam ita perfectam, quod totam generis potentialitatem exhauriat, & tunc saluabitur in vna specie.

6. arg. Sexto arguitur. Esset possibile nullum aliud animal esse præter hominem in rerum natura, saltem per diuinam potentiam, & tunc saluaretur genus in vna specie. Quod probo: Nam verum esset dicere, homo est animal: ergo animal vere prædicaretur de homine, & animal esset genus: ergo saluaretur in vna specie: & ita videtur esse modo in homine, sicut esset tũc: ergo. Ita saluatur modo in homine, sicut tũc saluaretur: ergo, &c.

Quantum ad secundum quæstionis punctum an species saluetur in vno indiuiduo, licet ex parte videatur probatum, adhuc magis probo. Et sit septimum argumentum. Et probo, quod non possit saluari in vno indiuiduo species. Nã species, vt totum quoddam potentiale, dicit ordinem ad plura indiuidua, vt determinetur per eorum cõditiones indiuiduantes, sed est impossibile conditiones duorum indiuiduorum reperiri in vno indiuiduo: nam indiuiduum est cuius proprietatum collectio non est in alio: ergo est impossibile speciẽ saluari in vno indiuiduo. Et rationes quæ militant pro generis potentialitate, vt non conseruetur in vna specie, militant etiam pro potentialitate speciei, vt non conseruetur in vno indiuiduo. Nam quod determinatio speciei fiat per diuersas conditiones indiuiduantes materialiter, hoc non tollit, quin sit totum quoddam potentiale, dicens ordinem ad plures cõditiones incompatibiles in eodem indiuiduo: ergo non potest, vt totum potentiale est, saluari in vno indiuiduo.

8. Arg. Quantum ad tertium quæstionis punctum, vtrùm generis potẽtialitas sit aliquid reale, probo quod sic. Et sit octauum argumentum: Nam totum metaphysicum est quid reale, nimirum species, homo verbi gratia & leo: ergo partes ex quibus componitur, sunt aliquid reale: sed partes sunt natura generis & differentiæ: ergo illæ sunt aliquid reale, & natura generica est potentiale, & natura differentiæ aliquid actuale: ergo potẽtiale generis est aliquid reale. Probatur antecedens. nam in omni compositione, vbi sunt partes componentes, vna debet esse actus, alia potentia: ergo genus debet esse potentia metaphysica, & differentia actus: sed genus animal, scilicet, est aliquid reale: ergo & generis potentialitas quid reale est. Sed maior probatur: quia differentia non potest esse potentia, cum sit determinans: ergo est genus illud potentiale, & habens potẽtialitatem metaphysicam, quod cõstat esse reale.

Et confirmatur hoc & explicatur: Nam homo vt totũ metaphysicum componitur ex actu, & potentia, & ex materiali & formali: sed hæc non possunt esse entia rationis, quia alias etiam homo esset ens rationis: ergo sunt aliquid reale: sed illud potentiale est genus generis: ergo potentialitas aliquid reale est: nam illa est quæ determinatur per rationalitatem.

Et confirmatur secundo hoc argumentum: Nam rationale est quod determinat generis potẽtialitatem: sed aliquid rationis non potest determinari per rationale: ergo est aliquid reale, quod determinatur: potentialitas ergo generis quid reale est.

Et confirmatur tertio: Nam absurdum esset dicere, quod actus specificus metaphysicè est aliquid rationis in homine: ergo ab [illegible] dice

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dicere, quod potentia metaphysica est aliquid rationis, quia actus & potentia semper debent proportionari: ergo generis potētialitas, seu generis potentia est aliquid reale.

Et confirmatur vltimo, quia nō videtur aliud esse potentialitas generis, quam genus ipsum, vt determinabile per differentias, quod constat esse reale: quid igitur, &c.

Ad primum ergo in quæstione propositum, vtrùm genus saluetur in specie vna, est opinio doctissimi Scoti, cap. de specie, q. 18. dicentis tā genus in vna specie, quàm speciem in vno indiuiduo conseruari posse. Scotum sequitur Copulata Louanienſis cap. de specie, parte quarta. Antonius Andreas, q. , & conuincūtur aliquibus argumentis supra à nobis factis.

Deciditur quæstio.

1. Conc. PRima conclusio: Essentia generis seu naturę genericæ tota reperitur in vna specie, imo in vno indiuiduo, loquendo de genere secundum quod est quoddam totum actuale. Hæc cōclusio patet argumento primo. Quia essentia generis hoc modo est esse viuens sensibile: sed homo & Petrus sunt viuēs sensibile. ergo generis essentia in vna specie & in vno indiuiduo saluatur. Et si iuxta hūc sensum loquatur Doctor subtilis bene dicit, nec D. Thomas sentit oppositū. Præterea probatur: nam Diuus Thomas 1. parte, quæst. 77. art. 1 dicit, quod totum vniuersale adest cuilibet parti subiectiuè secundum totam suam essentiam, & virtutem, vt animal homini. Loquendo vero de genere, secundū quod est quoddam totum potentiale

2. Concl. Sit secunda conclusio: Natura generica, vt dicit potentialitatem, vt contrahatur per plures differentias, non potest in vna saluari specie huiusmodi potentialitas, nec determinabilis per plures differentias, nec determinata per illas: implicat enim vtrunq;. Hæc conclusio etiā est satis nota, & est communis etiam omnibus logicis. Prob. conclusio: Quia impossibile est quod vna species habeat plures differentias oppositas: ergo impossibile est, quod genus, vt quid potētiale & determinabile per plures differentias, sit determinatum in vna specie. Antecedens probatur: quia vna species vnica est contenta specifica differentia vltima, cum solum habeat vnum esse specificum. Et secūdo probatur hæc pars: Nam impossibile est, quod idem numerus sit binarius, & ternarius: nam qualibet addita vnitate mutatur essentia & species numeri: sed rerum species sunt sicut numeri ex 8. Metaphysicæ, tx. 10. ergo impossibile est, vnam speciem habere duas differentias: nam illa differētia secunda aduenies adderet nouum gradum & mutaret speciem. Tertio: Diuersificatur animalis verbi gratia natura per aduentum differētiæ, sic adeo, quod alia est animalitas in equo, & alia in homine: ergo eadem generica natura animalitas verbi gratia nō potest substerni duabus differentijs oppositis, & ita in eadem specie non potest eadem animalis natura duabus differentijs determinari. Antecedens est D. Thomæ cap. 3. de ente. Alia vero pars conclusionis, quod etiam, si actu non posit reperiri huiusmodi pluralitas differentiarum, nec etiam possit reperiri in eadem specie potentialitas ad plures differentias suscipiendas, in eadem natura animalis. Probatur, quia natura animalis, quæ est in homine verbi gratia iam est determinata ad esse hominis per vltimam hominis differentiam: ergo prout est in homine non manet determinabilis per aliam differentiam. Probatur consequentia. Quia natura animalis, cui per differentiam datum est hominis esse seu rationalis esse, manet impotens, vt sic ad recipiēdum esse per differentiam irrationalis verbi gratia ergo non manet potens susciperе aliam differentiam. Probatur antecedens. Nam si maneret potens, daretur potentia aliqua quæ nullo modo ad actum posset reduci: frustra autem esset huiusmodi potentia: ergo non est danda. Maior patet: quia in homine, vt visum est duæ oppositæ differentiæ esse nequeunt. Et præterea: Nam, si in homine ratione naturæ genericæ determinatæ in eodem est potentialitas ad alias differentias: ergo in homine est potentia, vt sit equus, quo quid absurdius. Antecedens probatur: quia in illo est potentia, vt determinetur eius animalitas per differentiam equi, imo in homine esset potentia ratione generis superioris eadem ratione, vt determinetur per differentiam non viui & non sensibilis, quod est contra suam essentiam: impossibile ergo est hoc.

Corol. Ex hoc sequitur, multo minus in specie esse potentialitatem vt determinetur illa generis natura per omnes differentias: nec etiam est potentialitas in duabus speciebus, vt determinetur genus omnibus suis differentijs eisdem rationibus. Pro hac secunda conclusione vide Caietanū cap. de differentia solu. 12. in magnis, qui subtiliter hoc pertractat.

3. Concl. Tertia conclusio: Genus determinabile per plures differentias est, quando ab intellectu cōsideratur sine differētijs per abstractionē ab speciebus. Hæc conclusio probatur: Quia tunc solum est quoddam totum potentiale, & determinabile per differentias. Cum vero consideratur in speciebus iam non consideratur vna natura, sed plures, & non quidem determinabiles, sed determinatę: & animal prout est in homine, non est prędicabile de pluribus speciebus, sed solum de vna specie. Quinimo in vniuersale solum

solum est genus, & ita solum tunc genus est totum quoddam determinabile per differentias: quia determinabilitas per plures differentias solum generi conuenit.

4 Conc. Quarta conclusio: De potentia Dei absoluta bene potuit de facto genus inueniri in vna specie sola, volo dicere, quod non necessitatur Deus ad productionem duarum specierum eiusdem generis, sed potuit solum vnam speciem producere, vt inter animalia solum hominem: & tunc animalis natura non reperiretur, nisi in vna specie. Hæc conclusio satis patet. Nã etiam si vt totum potentiale determinatũ secundum suam potentialitatem reperiri non possit, nisi in pluribus speciebus, tamen quod generis natura non reperiatur de facto coniuncta, nisi vni speciei, nullam dicit implicationem, cum species rerũ libere producantur a Deo. Quinimo in resurrectione vltima sola species humana reparata inter naturalia reperietur, & tunc generis quod est animal non dabitur, nisi vna speci-

5 Conc. es hoc dicit M. Soto cap. de specie.

Quinta conclusio: Seruato vniuersi ordine, nulla generica natura reperitur in sola vna specie, sed in plurimis. Hæc conclusio est D. Th. prima sent. disp. 19. q. 4. art. 2. in corp. Vbi sic dicit: vniuersale exigit pluralitatem in his, quæ sub ipso continentur, vel in actu, vel in potentia. In actu sicut est in genere, quod semper habet plures species. Loquitur autem D. Tho. ordine seruato vniuersi. Probatur præterea cõclusio: Nam multiplicatio specierum est per se intenta à natura, & natura intendit producere multas rerum species, & conseruare illas, vt ordo conseruetur vniuersi, & eius pulchritudo, quæ in hac varietate & multiplicitate specifica, piscium, auiũ, & reptiliũ, & gradientiũ cõsistit: quam obrem vniuersi dispositione seruata hanc multitudinem specificam reperiemus necessario. Quod non solum est verum in infimis speciebus, sed & in subalternis: in omni enim specie pluralitas reperitur. Nam sicut in musica seruãtur variæ vocum consonantiæ dissonæ, vt vocum multitudo mirifice delectet audientium animos, eodem modo concentum quendam, & harmoniam causant specierum differentes gradus, quibus summopere delectatur animus & consulitur vtilitas vniuersi, quid mundus esset, si solum in quolibet genere vnica reperiretur species. Hoc autem vt iam videbimus non est necesse semper seruare in multitudine indiuiduorum, quæ per accidens intenduntur & ratione specierum. Vide D. Tho. 1. post. lectione 15.

6 Conc. Sexta conclusio. Genus vt totum potentiale, implicat per quamcunque potentiam seruari in vna specie, quia sic genus dicit aliquid determinabile varijs differentijs: sed huiusmodi determinabilitas nec actu coniuncta differentijs varijs, nec vt possibilis coniungi reperiri valet in vna specie: ergo. Minor supra probata manet. Implicat enim hoc & ita nulla potentia fieri valet. Alij dixerunt, quando D. Tho. dixit, genus requirere varias species, speciem vero non requirere multitudinem indiuiduorum, solum loqui de illis ex parte fundamenti ad abstrahendam illam naturam, & cõstituendam in esse vniuersalis: ita vt velit, quod species est fundamentaliter in rebus, etiam si vnum indiuiduum tãtum sit, genus vero non ita bene, nisi sint plures species vel plura indiuidua diuersarum specierum. Nam cognito vno indiuiduo facile aduertit intellectus, quam similitudinem & dissimilitudinem habeat cum alijs rebus, imaginarique potest alia indiuidua possibilia, & ita illius indiuidui naturam meritodenominabit speciem. At vero ex vno aut pluribus indiuiduis omnino similibus & eorum prædicatis essentialibus nullam, per se loquendo, essentialem dissimilitudinem percipit intellectus: & ita deficit ei fundamentum, vt natura per illa genus denominetur. Verum enim vero in numeris facillimo negotio, etiam si non existant, nisi indiuidua vnius speciei ternarij, scilicet, possum considerare alias species, & indiuidua aliarum specierum, & ab illis abstrahere numeri rationem. Vnde non credo, quod hæc sit D. Tho. mens. Maxime quia etiam naturas specificas nullo modo existentes possum considerare per intellectum, & ab illis naturam generis abstrahere, quia abstractio intellectus non semper, quod sit requirit existentiam indiuiduorum: sed sufficit, vel fuisse, vel esse futura indiuidua, vel possibilia, vt abstraham ab illis generis naturã. Maxime: quia ab vno indiuiduo existenti v.g. ab homine abstraham ego rationem animalis, & corporis, & illa erit genus, quia prædicabilis de pluribus speciebus, etiam si ego nescirem species, quia illud habet ex parte sua, etiam si ego nescirem actualem prædicationem conficere. Vnde non videtur hęc sententia vera. Et hęc de primo.

Quantum ad secundum pũctum attinet sunt etiam Doctores oppositum sentientes, Petrus Nigri in suo clypeo q. 16. & multi alij, qui non sunt ex nostra schola, dicunt, quod potentialitas speciei vt determinetur per plures conditiones indiuiduantes, non potest saluari in vno indiuiduo, sed ex necessitate requirit plura indiuidua, vt conseruetur, quatenus est totum quoddam potentiale respectu indiuiduorum: quia conditiones duorum indiuiduorum in vno saluari nequeunt, alias vnum indiuiduum esset plura indiuidua. Eandem etiam sententiam tenet Petrus Bruxelensis cap. de specie in solutione penultimi argumenti huius quæstionis.

ad 2. punct. quæst.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Sed vt hanc difficultatem dissoluamus, aduertendum erit, species rerum esse in duplici differentia. Aliæ nanque sunt corruptibiles, vt humana species, cuius singularia primo, & per se corrumpuntur. Aliæ sunt rerum species nequaquam corruptioni subiectæ, vt species angelicæ quæ cum sint ipse formæ subsistentes, vt asserit Diuus Thomas, 1.p. quæstione 50 non possunt corrumpi. Corpora cælestia itidem incorruptibilia sunt, quia eorum formæ replent totam capacitatem materiæ. Aduerte insuper ex D. Tho. 1.parte, quæst. 50 art 4. ad vltimum, & quæst. 23 artic. 7. quod multiplicatio indiuiduorum non intenditur per se ab agente, sed intenditur per accidens, hoc est, per aliud, nimirum, in ordine ad speciei conseruationem. Quod enim primo agens producens indiuidua intendit, illud nimirum est speciem conseruare. Verum quoniã hæc conseruatio nequit fieri, nisi in indiuiduis hinc fit, vt producat indiuidua, & sic aliter intẽdit secundum numerum indiuidua in substantijs corruptibilibus, aliter in incorruptibilibus: quia omne agens intendit agere aliquid finitũ, vt asserit Angelicus Doctor 1.parte, quæst. 7. Et sic excogitat aliquem numerum & mensuram in partibus essentialibus, eius quæ per se requiruntur ad perfectionem totius. Non enim perse eligit aliquem numerum in his, quæ non principaliter requiruntur, sed propter aliud. Sed in tantum natura accipit hæc in quantum sunt necessaria propter aliud, sicut ædificator excogitat determinatam mensuram domus, & etiam determinatam mensuram, & numerum mansionum, quas vult facere, & determinatum numerum parietum, &c. Non autem eligit numerum determinatũ lapidum, sed eligit tot quot requiruntur ad impletam mensuram parietum, &c. Ita est cõsiderandũ in Deo respectu totius vniuersi, qui est eius effectus. Præordinauit enim in qua mensura haberet esse totum vniuersum, & quis numerus esset conueniens essentialibus partibus, quæ scilicet, habent aliquo modo ordinem ad perpetuitatẽ, quot scilicet spheræ, quot elementa, quot stellæ, quot rerum species. Indiuidua vero corruptibilia non ordinauit ad perfectionem vniuersi, quasi principaliter, sed quasi secundario, in quantum in eis saluatur bonũ speciei. Vnde licet Deus sciat numerum omniũ indiuiduorum, non tamen numerus horum est per se ordinatus à Deo ad vniuersi perfectionẽ, sed horum tot produxit, quot ad speciei conseruationem sunt necessaria.

Præterea aduerte (de quo statim dicemus) quod Angelorum species non habent, nec possunt habere nisi vnicum indiuiduum, quia non habeant materiã, non potest in illis assignari ratio diuersitatis numericæ, quæ est per materiã.

His ergo præhabitis sit septima conclusio: Potentialitas, quam dicit natura specifica corruptibilis, vt determinetur per plures conditiones indiuiduantes diuersorum indiuiduorum, non potest reperiri satiata in vno indiuiduo. Hanc conclusionem probat sextum argumentum in principio, & ratio Petri Nigri proximè adducta. Nam quamuis species corruptibilis materialiter determinetur per indiuiduantes conditiones, & quamuis indiuidua corruptibilia per accidens intendantur, sed non potest illa potentialitas, vt materialiter indiuiduetur, & determinetur per plures conditiones plurimorum indiuiduorũ in vno indiuiduo reperiri satiata, nec potest ibidem talis potentialitas reperiri, sed reperitur vna potentialitas in intellectu abstrahẽte naturam à conditionibus indiuiduantibus, & reperitur natura cum varijs cõditionibus in varijs indiuiduis. Alias idem indiuiduum haberet cõditiones aliorum indiuiduorum, & esset duo indiuidua, & esset distinctũ, à quolibet alio siquidẽ est indiuiduũ: & nõ esset distinctũ quandoquidem habet cõditiones alterius indiuidui, quæ sunt implicantia. 8. Concl.

Octaua conclusio: Potentialitas specierum rerum incorruptibilium, vt determinetur per cõditiones indiuiduãtes, quas potest habere in rebus saluatur in vno indiuiduo. Probatur hęc cõclusio: quia illa natura non habet potentiam, vt determinetur per conditiones indiuiduãtes oppositas, quia implicat cõtradictionem esse duos Angelos solum numero differentes: sed solum habet potentiã vt determinetur per cõditiones vnius indiuidui, & hæc potẽtia reperitur cõpleta in Gabriele: ergo. Et prętereà: quia indiuidua non multiplicantur, nisi quando sunt corruptibilia, quia intenduntur propter speciem, vt patet in notabilibus. sed Angelicæ species sunt incorruptibiles: ergo indiuidua earum non multiplicantur, sed solum est vnũ in qualibet specie, ergo speciei potẽtialitas in vno est completa in diuiduo. Vide Caietanum 1.p q. 50. art. 1. Et cumel, ibidem, qui alias congerunt rationes.

Ex hoc infertur, quod hæc propositio est verisima, speciei potentialitas potest saluari in vno indiuiduo, quia est propositio indefinita, quæ habet vnam singularem veram, si referatur ad species Angelicas, cuius potentialitas vnico indiuiduo dumtaxat est determinata: quia non habet potẽtialitatem ad plura indiuidua, vt realiter fit in illis etiam per diuinam potentiam, vt demonstrat Diuus Thomas 1.parte, q. 50. articulo 4. Generis vero potentialitas non reperitur satiata in vna specie, quia est ad plures differentias, & nulla species habet plures differentias, vltimas nec aliqua generis potentialitas reperitur, quæ sit solum ad vnam differentiam. Corol.

Ad tertium ergo punctum accedentes, vtrũ generis potentialitas sit aliquid reale, vel ra- Ad 3. q. pũct.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tionis, sunt etiam in hac re varię sententiæ. Aliqui etiam ex Thomistis, qui dicunt, compositionem ex genere & differentia esse aliquid reale, dicũt consequẽter generis potentialitatẽ, vt cõtrahatur per plures differentias, esse aliquid reale. Imo dicunt idem de potentialitate speciei, vt per plures conditiones indiuiduantes oppositas determinetur. Et probant, quia si est aliquid rationis, vel negatio, vel relatio, vel priuatio: sed constat nihil horum esse: ergo. Item: nam actus & potentia sunt in eodẽ genere: sed rationale & hinnibile sunt aliquid reale: ergo & potentialitas generis, quæ per illas differentias determinatur est aliquid reale. Et dicunt potentialitatem hanc consequi ad naturam generis, verbi gratia ad animalis naturam consequitur, vt sit determinabilis per varias differentias: & quia hæc potentialitas est ad actum completum & multiplicem, non potest ad actum esse reducta, nisi in multis speciebus. Sicut potentialitas numeri vt sit par, & impar non potest in aliqua vna specie numeri complete esse determinata: sed ad suam completam determinationem plures requirit species, in vna tamen specie incomplete determinata reperitur. Et sicut potẽtia numeri ad par, & impar est in duabus speciebus, & non in vna: ita hæc potentialitas non est in vna specie, sed in duabus speciebus incompletẽ, & consequitur ad animalis naturam in duabus speciebus existẽtem. Et per hunc modum argumẽta soluunt, quæ contra hanc sententiã fieri possunt. Nihilominus opposita sententia, quod nõ sit potentia realis, est certissima, & satis conformis dictis Diui Thomæ tenentis genus & differentiam dicere eandem naturam. Adduximus vbi hoc dicit D Thom. quæstione superiori de compositione metaphysica. Et hanc sententiam sequitur Petrus Nigri, quæstione 26. & Bruxelẽsis, cap. de specie, & est communis inter Scotistas plurimos. Illam tenet Caietanus ca. de differentia, & Soto cap. de specie.

9. Conc.

Sit ergo nona conclusio. Licet esse animal sit aliquid reale, quod animal sit quid determinabile per differentias, & sit quid potentiale in ordine ad illas habet non in re, sed prout accipitur à nostro intellectu, vt quid abstractũ ab speciebus & differentijs. Hæc conclusio probatur: Nã animal & rationale, vt supra visum fuit, sunt idem realiter, & formaliter, & solum distinguũtur per opus intellectus: ergo non potest animal esse aliquid determinabile per illam differentiã realiter: ergo illa potentialitas non est aliquid reale, habẽs esse secluso operatione intellectus. Consequentia prima probatur: Nam vt illa potẽtia esset in rebus aliquid reale, necessum erat quod actus, ad quem ordinabatur esset ab ipsa realiter distinctus: sed non ita se habet: ergo nõ est aliquid reale: habet ergo quod sit potentiale aliquid per opus intellectus. Minor probatur: Nam intellectus est qui distinguit inter animal & rationale: itaque, quia genus realiter & formaliter est idem cum suis differẽtijs, non potest eius potentia esse aliquid reale in ratione potẽtiæ in ordine ad differentias specierum constitutiuas. Præterea: Genus est quid potentiale determinabile per varias differentias secundum quod accipitur, vt quoddam totum potentiale: sed non habet, quod sit totum potentiale, nisi per intellectum abstrahentem naturam animalis ab speciebus: ergo illa potentialitas in ratione talis fit per opus intellectus, ad hunc sensũ, quia intellectus est, qui facit vt animalis natura sit quid in potentia ad differẽtias, & quid cõtrahibile, quod facit per abstractionem non ad hunc sensum, quod faciat animalis naturam, quæ determinabilis est. Præterea. Ista potentialitas generis, nihil est aliud, quam generis diuisibilitas per plures differẽtias, seu species: sed generis diuisibilitas præsupponit generis vnitatem, quia nihil est diuisibile, nisi sit vnum, quia plura vt sic non sunt diuisibilia: sed diuisa, ista autem vnitas generis, qua est vnum diuisibile in multas species, seu differentias, est aliquid rationis, si quidẽ illi cõuenit per opus intellectus: ergo potentialitas illa, & diuisibilitas non conuenit animali sine opere intellectus, non ergo est aliquid reale. Præterea: Si hęc potentialitas est quid reale: ergo existit in rebus siue in vna siue in pluribus: sed hoc est absurdũ: ergo Probatur minor: Nam omne existens in rebus debet esse in singularibus: sed nec in vno singulari nec in pluribus est hęc potentialitas, vt genus determinetur per plures differentias: ergo solum est operante intellectu huiusmodi potẽtia. Maior probatur: Omne enim existens debet habere existentiam: sed existentia est actus rei singularis: ergo quod existit debet esse ipsum singulare, vel pars eius, vel accidens eius: & ita erit aliquid singulare. Patet minor illa: quia nec in Petro & Brunelo est potentia formaliter determinabilis pluribus differentijs, maxime cum in Petro & Brunelo nõ sit differentia formaliter: quia differentia est quid vniuersale, & Petrus & Brunelus sunt aliquid singulare: in singularibus autem vniuersalia non sunt, nisi fundamentaliter. Et confirmatur hæc ratio: Nam prima substantia est, quæ primo substat accidentibus, & prædicatis essentialibus in existentia: quia enim Petrus est albus, homo est albus, & quia Petrus existit animal rationale, homo existit animal rationale, & quia Petrus existit risibilis, homo existit risibilis: ergo si animal esse aliquid potentiale & determinabile per plures differentias, est aliquid reale: ergo plus conuenit Petro, quod est falsissimum. Petrus enim in rebus infimas

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vt Petrus, nec vt animal est determinabilis varijs differentijs, & ita hæc potentialitas conuenit generi per intellectum. Et si inquiras, quomodo conuenit illi per intellectum, respondeo, quod intellectus abstrahens animal ab speciebus & differentijs facit illud, prout est in intellectu, quod nõ habeat actu illas differẽtias, & ita quod possit illas habere, quãobrẽ facit illud totum potentiale: cum vero coniungit illud differentijs, facit ipsum componi, & actuari per illas, & ita resultat compositio metaphysica: in rebus autem fundamentum est huiusmodi, abstractionis, & huiusmodi coniunctionis, & compositionis metaphysicæ. Et idem est dicendum de potentialitate speciei in ordine ad plures conditiones indiuiduantes, licet sit differentia in hoc quod illa potentialitas generis est vt determinetur per plures differentias formaliter, speciei vero potentialitas, vt determinetur per plures cõditiones indiuiduantes materialiter, vt supra conclusione tertia ostendimus.

10. Concl. Decima conclusio: Potentialitas generis est eius essentia cum aptitudine vt diuidatur per varias differentias: non enim dicit aliquid reale superadditum essentiæ generis, quod sit velut materiale huius potestatis, sed dicit essentiam animalis abstractam & determinabilem differẽtijs. Hæc conclusio satis patet: quia nihil aliud reale fingi potest, quo determinetur, potentialitas generis cum illud per differentias contrahi debeat, nec huiusmodi potentialitas supponit pro aliquo ente rationis, quod sit determinabile, nisi in entibus rationis, cum in illis consideremus rationem generis, & totius potestatiui.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD argumenta in principio quæstionis. Ad primum respõdetur, quod probat primam conclusionem. Probat enim genus, vt totum actuale est saluari in vna specie, non vero vt totum potẽtiale, quia vt sic est in multis: nã pars potestatis eius ad vnã deuenit speciem, & pars potestatis eius ad aliam. Vide Caietanum, qui vbi supra de hoc loquitur eleganter.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod illa potentialitas formaliter est aliquid rationis, & aliquid reale materialiter: nã supponit pro essentia animalis determinabilis per plures differentias: essentia est aliquid reale, determinabilitas est aliquid rationis: nam dicit, quod illa essentia sit abstracta ab inferioribus, quod est quid rationis, & vt formalius loquamur dicit totum potentiale logicum, de materiali naturam genericam, de formali relationẽ totius vniuersalis ad suas partes subiectiuas, seu ad suas differentias determinantes, & si fuerit totum potentiale specificum ad suas partes materialiter determinantes. Non vero dicimus nos totum potentiale pro materiali supponere semper pro aliquo rationis: non enim hoc semper habet, nisi quando genus pro materiali est rationis ens, vt secunda intentio cum genus denominatur.

Ad 3. Ad tertium respondetur, quod hæc potentialitas competit naturæ genericè abstractè ab speciebus. Cæterum hęc nunquam reperitur in vna specie nec actuata pluribus differentijs specificis: quia sunt repugnantes, & quadam tenus ratione oppositę, & sic eidem non possunt conuenire, nec vt potentia determinabilis est etiam in vna specie: quia ibi etiam non potest duabus differentijs determinari: sed reperitur actuata oppositis differentijs in pluribus speciebus, actuabilis vero in intellectu abstrahente naturam à suis speciebus.

Ad 4. Ad quartum respondetur, quod potentialitas specierum incorruptibilium in vno indiuiduo saluatur, reliquarum corruptibilium minime, vt diximus in primo puncto. Nullum autem genus secundum quod est totum potentiale in vna specie saluatur quia dicit ordinem ad plures differentias, quæ quia repugnantes sunt eidem competere non possunt, sicut esse rationale, & hinnibile, & ita non potest in vnã saluari specie.

Ad confirmationem iam patet ex conclusionibus

Ad 5. Ad quintum respondetur, quod est discrimen inter materiam primam, & potentialitatem generis: quia potentialitas materię primę est alicuius, quod est pars physica, & ita vbicũque est illa pars, erit eius potentialitas: sed potentialitas generis est alicuius totius vniuersalis potestatiui. Et ita cum determinatur ad vnã speciem, licet quatenus est totum actuale totaliter terminetur, quatenus vero est totum potestatiuum non totaliter determinatur, sed solum secundum partem potestatis eius, & ita nõ manet tota eius potestas in vna specie. Vide Caietanum vbi supra eleganter.

Ad Cai. Ad confirmationem respondetur, concedendo genus secundum omnem suam potestatem non conseruari in duabus speciebus, quia nullum est genus, quod non habeat plusquã duas differentias veras. Cæterum quoniam ad essentiam totius intelligendam sufficit eius duas intelligere partes, quod essentiale est in toto, dicimus nos essentiam totius potestatiui, vt sic non saluari, nisi in duabus speciebus, quatenus potestatiuum totum est: reliquę differentię, quæ superueniunt his duabus censentur, velut de perfectione totius potestatiui, non de essentia. Nam si solum duę reperirentur species alicuius generis, vere essentia generis illius saluaretur. Alia confirmatio est pro nobis, & patet ex conclusionibus, quid dicendum sit.

Ad

Ad sextum respondetur, quod animal, vt totum actuale saluaretur tunc in vna specie, vt totum vero potentiale non posset saluari in vna specie determinatum per plures differẽtias, nec vt determinabile, quia vt sic solum est in intellectu abstrahente ipsum à pluribus speciebus. Quando vero est in rebus determinatum non est vnum animal determinatum, vnum inquam realiter, sed plura animalia realiter: & si debeat esse vnum, debet esse vnum per rationem: nam vnitas multis communis non est, nisi in intellectu. Ad septimum patet ex septima & octaua cõclusionibus.

Ad .7.

Ad octauum argumentum respondetur, quod totum metaphysicum quid reale est, & partes componentes aliquid reale sunt, sed non sunt aliquid reale, & inter se distinctæ: & ita nec est potentia realis, nec actus realis, quamobrẽ, nec realiter componunt, sed per operationem intellectus. Vnde esse totum metaphysicum, est esse aliquid reale, in quo intellectus distinguit partes componentes, & facit illas per suam actionem habere rationem actus, & potentiæ, dũ accipit vnam, vt aliquid potentiale, & alium vt aliquid actuale, vt dictum est cum quæstione anteriori disputatum est, an compositio metaphysica esset reale aliquid: oporteret ergo vt potentialitas generis esset aliquid reale in ratione potẽtiæ esse distinctum ab actibus, quibus afficitur, distinctum inquam, realiter, quod cum non habeat non est potentialitas realis.

Ad .8.

Ad confirmationem respondetur, quod actus & potentia, sunt aliquid reale, nimirum, animal & rationale: sed non realiter distincta: & sic nõ est vera potentialitas realis, sed solum potentialitas logica: nam quæ vere est potentia realis ad actũ reale in creaturis debet esse distincta realiter à suo actu.

Ad .1.

Ad secundam confirmationem respondetur, quod aliquid reale est, quod determinatur per rationale, non realiter distinctum, & ita nec realiter & à parte rei determinatur, & sic à parte rei non est illa potestas generis aliquid reale in ratione potentialitatis, licet animal sit quid reale. ¶ Ad tertiam confirmationem respondetur, quod actus metaphysicus seu logicus quid reale est, & similiter animal, quod est potestatiuum totum: verum non habet animal rationem totius potentialis, nec differentia rationem actus eius, nisi interueniat operatio intellectus distinguentis vnum ab alio, & facientis, quod animal sit sine differentijs, vt possit determinari per intellectum, vt dictum est.

Ad .2.

Ad .3.

Ad vltimam confirmationem patet ex vltima conclusione.

Ad .4.

(:)

QVÆSTIO XII.

Vtrum animal sit immediatum genus ad hominem, & cæteras species animalis.

TRES referam in hac quæstione sẽtentias: quid verò sentiam post modum dicam. Prima sententia est aliquorum tenentium animal non esse genus immediatum adhominem equum & c. Et probant hanc sententiam & authoritatibus & rationibus. Prima ratio est: Nã in volatilibus inter animal & quamlibet speciẽ infimam volatilium mediat auis, quod est genus, ergo animal non est immediatum genus ad omnia volatilia. Probatur antecedens: nam auis prædicatur inquid de pluribus specie differentibus: ergo est genus, & mediat: ergo. Maior probatur: nam interroganti, quid est colũba, recte dicimus esse autem, quid est aquila, respondemus similiter optime, quod est auis: & columba & aquila specie differunt: ergo. Hęc etiam est prædicatio quidditatiua, auis est animal: ergo vt genus coordinatur ad species, & subjicitur animali, vt quid, de quo animal prędicatur quidditatiue: ergo est genus mediãs inter animal & reliquas volatilium infimas species.

1. Sent.

1. arg.

Et confirmatur hęc ratio Autoritate Aristo. qui .1. de historia animalium ponit auem tanquam genus immediatum ad coruum.

Secundo arguitur: Sub animali est canis latrabilis, & sub cane latrabili sunt plurimæ infimę species, de quibus canis prædicatur in quid: ergo animal non est immediatum genus. Probatur antecedens: Nam quærenti, quid est canis leporarius, optime respondetur, quod est canis, & interroganti, quid est canis molossus, seu pecuarius optime respondetur, quod canis: nec potest dici quod hi canes sint eiusdem speciei Nam certe de cane Indico, qui teste Arist. 8. de historia animaliũ ca. 28. ex cane, & tigride non primo, aut secundo coitu, sed tertio gignitur non est dicendum esse eiusdem speciei cũ alijs canibus, quorum omnium tanta est proprietatum diuersitas, vt certe non ab eadem essentia oriri omnes illas certissimum sit. Et ita Arist. lib. 8. de historia animalium cap. 20. plura dicit esse canum genera. Siue autem Aristo. accipiat genus proprie, seu pro specie apertè cõsequitur, animal non esse immediatum genus: nam si differunt specie canes, ergo canis est genus ad illa & de illo prædicatur animal: ergo.

2. arg.

Tertio arguitur: Pisces prædicatur inquid de pluribus piscium speciebus, & de ipso prædica-

3. arg.

tur

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tur animal in quid: ergo piscis est genus immediatũ ad omnia animalia aquatica, seu ad omnes pisces. Probatur maior: Nam cete seu balęna, & tructa, remora, & alia huiusmodi species differũt cum sint tam diuersarum proprietatum, quæ ab eadem specifica natura oriri nequeunt, quas referre, & esset longum, & extra propositum logicale. Videatur Albertus de animalibus.

Arg. Quarto: Vermis prædicatur de pluribus speciebus differentibus: ergo est genus: nam hæc etiã est quidditatiua, vermis est animal. Sed probatur antecedens: nam profecto bombycum natura sine dubio differt specie à vermibus, qui ex caseo putrefactione generatur, quod & diuersissimus generationis modus attestatur, & diuersissima vtriusque vermis proprietas, & vtriusq; natura satis diuersa est ab illis vermibus, quos recensęt Arist. 8. de historia animalium cap. 27. & hi omnes sine dubio speciei differũt ab illis, qui nocte lucent, quos alij vocant noctilucas, & hi omnes ab illis, qui in ventribus piscium nascuntur, & partum eorum expellunt. Ita docet Arist. 7. de hist. animalium cap. 7.

Arg. Quinto arguitur: Nam animal perfectè progressiuũ immediatius est ad hominẽ, quam ad animal vt sic, sicut immediatius est ad animal viuens sensibile, quam viuens: ergo animal nõ est immediatum genus ad hominem. Consequẽtia est nota, & probatur antecedens: quia sicut sensibile cõtrahit viuens, ita perfectè progressiuum contrahit animal: ergo, &c.

Et confirmatur hoc argumentum: Nam esse perfectè progressiuum essentialiter cõuenit homini, & equo: ergo vel illud pertinet ad genus, vel ad differentiam. Si ad genus, habetur intentum. Ad differentiam nõ potest pertinere, quia differentia hominis & equi sunt primo diuersa, & ita non possunt illis esse communes: & ita videtur esse prædicatum genericum commune. Nam recte diuiditur animal perfectè progressiuum per rationale, & irrationale. Et si haberemus nomen simplex, significaret illud immediatum genus.

vlt. Arg. Vltimo arguitur: Nam intra latitudinem animalis sunt diuersæ operationes, quæ præter conuenientiam in animali apertè subindicant conuenientiam aliquam in particulari alio gradu generico, vt repere ad serpẽtes, volare ad aues, perfectè gradi, ad hominem, &c. ergo.

Confirmatur hoc argumentum: Nam species rerum sunt sicut numeri, & ita qualibet perfectione essentiali addita formæ variatur species: sed constat ex effectibus animalium dictorum formas in perfectione ad inuicem excellij; cõstituunt ergo diuersas species animalium, quæ cõnumerata sunt.

Sent. Secunda sententia est illorum, qui dicunt, inter animal & hominem, leonem, &c. nullum esse medium genus, sed omnes species esse immediatas generis, quod est animal. Hanc tenet M. Soto cap. de specie ad 3. arg. & hanc tenet Porphyrius cap. de specie: nam nullum mediũ genus ponit inter animal & hominem &c. Et probatur hęc sententia, quæ communior est. Primo: Nam si inter animal & hominem media ret alia ratio generica, viciosa ellet illa receptissima definitio hominis, qua dicitur hominem esse animal rationale: sed hoc est falsum: ergo. Probatur maior: Nam secundum Arist. 4. topi. cap. 3. illa est viciosa definitio, quæ datur per genus mediatum & non proximum: ergo hæc esset viciosa, quod tamen nullus vnquam dixit: non ergo genus mediat.

Et confirmatur hęc ratio: Nam non haberemus scientiam de homine, quia qui nescit resoluere totum in suas partes, non habet scientiam totius: sed si esset aliud medium genus inter animal & hominem, non resolueremus hominem in suas partes: ergo de illo non haberemus scientiam. Probatur minor: nam non resoluimus, nisi in animal & rationale, & animal in viuens sensibile &c. Vbi non fit resolutio hominis in illud genus &, in differẽtiam immediatè illius determinatiuam: constat autem habere nos scientiam, quod homo sit risibilis: ergo.

Sent. Tertia sententia est Nominalium, quam refert M. Soto cap. de specie, quod a quibuscunque duabus speciebus potest abstrahi cõceptus quidditatiuus & essentialis, qui sit genus ad illas, & ita dantur multa immediata genera inter animal & suas species. Sed hanc sententiam optime impugnat ibidem Soto, de qua nolo in præsentiarum sermonem facere: iam enim exulat ab scholis. Et constitutissimum est apud omnes, rerum veras differentias cognoscere difficillimum esse, ac subinde est etiam difficile satis genera vera veraſque quidditates specificas penetrare, hoc enim ab illo dependet. Nam licet accidentia conferant multum ad cognitionem, quod quid est, non tamen sufficiunt, vt illud nobis manifeste ostendant. Quam obrem in assignandis generibus omnium specierum animalium, quia inconcessum fere est, non multum laborabo. Solum dicam esse D. Tho. sententiam & Arist. 7. Met. tex. 28. inter animal, & aliquas animaliũ species aliquod mediare genus. Nam ita dicit Arist. In quibusdam vero palam, quia generans tale quidem est, quale generatum: nec tamen idem nec vnum numero, sed vnum specie vt in physicis. Homo namque hominem generat, nisi quod præter naturam fiat vt equus mulum, & hoc quoque simile. Commune enim super equum & asinum non est nominatum proximum genus. Sunt autem ambo forsan velut mulus. Ecce Arist. dicit super equũ, & asinum non esse nominatum ge-

Sent. D. Tho. & Arist.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nus proximum: ergo animal non est proximum genus, quia animal nominatum satis & constitutum est apud omnes. Quinimo ipse dicit forsam esse genus mulum. Super quem textum, ita dicit Diuus Thomas. Vnde in generatione muli est aliquo modo generans simile generato. Est enim aliquod proximum genus quod nō est nominatum commune equo & asino, & sub illo etiam genere continetur mulus. Vnde secū dum illud genus potest dici, quod simile generet sibi simile. Vt si v g. dicamus, quod illud proximum genus sit iumentum, poterimus dicere, quod licet equus non generet equū, sed mulū, iumentū tamen generat iumētum. Ecce secundum D. Thom. proximum genus ad equum & asinum est iumentum, & ad canem genitum ex tigride & cane eadem ratione, quia genitum, nec est tigris nec canis. Ponemus aliud genus immediatū. Et idem de alijs partibus præter naturam dicendum est. Et idem sentit Niphus in præsentiarum. D. Th 1. par. q. 72. articulo vnico ad 2. arg. dicit in hæc verba: postquam vnam adhibuerat solutionē: Vel dicēdum, quod quadrupedia præmisit quasi genus, & animalia subiūgit quasi species, vbi ad animalia, quæ gradiuntur, vt bestias, pecora, &c. dicit, quadrupes esse genus, quod constat mediatum esse. Et sapientissimus magister Bañes super eundem articulū dicit in hæc verba: Ad tertiū respondet Rupertus q, illa animalia pertinent ad adulteria naturæ, quæ prius adinuenit Anna filius Sabeon, filius Esau, vt docemur Genes. 36. Hic autē refertur solum quod est secundum naturam. Vel dicendum, quod vt docet Aristot 7. Metap. in animalibus illis, quæ cum diuersarum sint specierum, possunt ad inuicem generare, est quædam conuenientia essentialis, quæ non reperitur inter cætera animalia. Vnde cum mulus sit filius asinæ, debet ab illa generari in similitudine naturæ, non solū in natura generica omnibus cōmuni, alias vermes essent filij hominis, sed in quadam natura magis particulari, & prædicato quodam essentiali illi magis proprio. Et hoc sufficit, vt dicantur secundum genus suum. Hæc ille. Sed prædicatum essentiale & illis magis proprium, quàm animal, non potest esse nisi genericum, quia specificum esse nequit: ergo ex sententia sapientissimi Magistri Bañes aliud genus magis proprium, quàm animal, est assignandum.

Et si dicas: ergo errauit Porphyrius in assignatione prædicamenti, respondetur, quod multum, siquidem errauit dum assignauit pro genere hominis animal rationale, vel existimans, Angelos esse animalia rationalia, vel plures esse hominum species: non enim esse possunt plures species hominum. Nam etsi sub gradu intellectuali reperiantur plures Angelorum species, non item sub gradu rationali. Nam Angeli sunt in supremo gradu intellectuali: & ita non habēt terminum intrinsecum, sed extrinsecum tantū ipsum, scilicet, Deum, cui nunquam perfectè assimilantur, & ita possunt in infinitum produci Angeli essentialiter perfectiores, qui magis, ac magis accedāt in perfectione essentiali ad Deū. Et cum ista latitudo sit infinita, nunquam potest pertransiri: & sic semper sunt creabiles Angeli alterius speciei. Creatura autem rationalis dicit infimum gradum rationalitatis, & in isto infimo gradu non est latitudo: quia infimum est, & ita non potest ibi produci diuersitas specierum, maximè cum modus rationalitatis, seu animæ rationalis dicat ordinem ad materiam, quę de se limitatiua est, & contractiua.

Et si dicas rursus: ergo definitio illa, homo est animal rationale, est vitiosa, negatur hoc: quia cum proximum genus facile subintelligi potest cum ponitur mediatū, non est vitium, sicut cum definitur propositio, quod sit oratio verum vel falsum significās, genus mediatū ponitur: quia genus mediatum est oratio perfecta. Sed quia hoc de facili intelligitur, non censetur in arte definiendi definitio vitium habere: ita in proposito. Vel secundo respondetur, & melius, quod non est vitiosa, quia sub dubio relinquitur, an sit genus immediatum, cum sint de hoc opiniones: & ita non debet poni in definitione, quod dubium, sed quod certū: & ita ponitur animal rationale, & non aliud genus.

Alij respondent, quod licet animal non sit immediatum genus ad alias species animalis, est immediatum genus ad hominem. Nec est inconueniens, quod aliquod genus diuidatur in speciem infimam immediatè, & in subalternā. Nam animal diuiditur per rationale, & irrationale, & irrationale est commune ad multas animalium species. Et intellectus creatus diuiditur per intelligere cum discursu, vel simplici apprehensione, & sub hoc manent multæ species Angelicorum intellectuum, & sub alio membro solum manet hominis intellectus, qui est species infima. Et aliam huiusmodi diuisionem reperies cum diuiditur scientia in abstractam ab omni materia, & à materia sensibili, & à materia singulari. Sub primo membro est metaphysica, quæ est species infima, sub secundo mathematica, quæ est genus subalternum. Et hæc sufficiant de his.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

QVÆSTIO XIII.

Vtrùm natura generica in abstracto prædicetur de natura specifica in abstracto, ita quod hæc sit vera, humanitas est animalitas.

1. arg. ITur videtur quod non sint veræ dictæ propositiones. Et sit primũ argumentum: Humanitas est id quo homo est homo: sed animalitas non est id quo homo est homo: ergo humanitas non est animalitas. Maior probatur, quia est hominis forma totalis, & minor probatur: nam per animalitatem solum aliquid cõstituitur in esse animalis: ergo per illam non potest constitui in esse hominis: nam esse hominem magis dicit, quàm esse animal. Et confirmatur: Nam homo, & equus non conueniunt in humanitate, & conueniunt in animalitate: ergo humanitas non est animalitas: nam implicat hominem, & equum per illud ipsum, in quo conueniunt differre.

2 Arg. Secundum argumentum desumptum ex posito fundamento Scotistarum: nam humanitas & animalitas distinguuntur formaliter, sed quę formaliter distinguuntur, nequeunt ad inuicem prædicari: ergo animalitas non potest prædicari de humanitate. Consequentia est certa: sed minor probatur, quia faciunt sensum formalem. Falsum enim est dicere, albedinem esse similitudinem. Sed probatur maior: nam humanitas & animalitas distinguuntur essentialiter, siquidem habent diuersas diffinitiones, sed idem est distingui essentialiter, quod formaliter: ergo. Et secundo probatur eadem maior: Nam multa prædicari possunt de humanitate, quæ non possunt prædicari de animalitate: ergo distinguuntur formaliter. Antecedens probatur: nam humanitas, est forma specifica hominis, & animalitas non. Item & animalitas determinabilis est per aliam formalitatem, quod animalitati non conuenit: nam animalitati potest adiungi rationalitas, & non humanitati: ergo.

3. Arg. Tertium argumentum: Per terminos formales significantur rationes formales, & ad hoc sunt inuenti: ergo prædicatio per tales terminos est formalis, nec potest formalior effici, atque subinde formalem sensum reddit, & præcisum, & consequenter falsum. Antecedens probatur, quia aliquis terminus potest significare rationem formalem rei, & præcisam, sed ad significandam hanc respectu hominis non est alius, quam humanitas: ergo significat rationem præcisam hominis. Et confirmatur: Nam hæc est differentia inter abstracta & concreta, quod illa significant rationem formalem cum præcisione: ista vero non: ergo si ratio formalis animalis prædicetur de ratione formali hominis, erit falsa, quia fiet sensus, quod ratio formalis animalis præcise erit ratio formalis hominis, & confirmatur secundo: Nam hæc prædicatio, humanitas est animalitas, facit hunc sensum, quod ratio formalis animalis est ratio formalis hominis: sed hæc prædicatio est falsa, ergo & illa. Maior probatur: quia sunt formæ, quæ prædicantur, & sic faciunt formalẽ sensum Min. probo, quia ratio animalis nullo modo includit rationẽ hominis, sed precinditur ab illa, cum ad inuicẽ formaliter distinguantur. Et confirm. vlt. Hæc est falsa, humanitas in quantũ humanitas est animalitas in quantũ animalitas ergo & ita, humanitas est animalitas. Pater consequẽtia, Nam reduplicatio, seu specificatio solũ variant sensum, quando prędicatum & subiectũ duplex significatum habet: & reduplicatio apapellat supra vnum, & non supra aliud. In abstractis autem solum est vna simplex significatio, quia ordinatur abstractum ad manifestandam naturam rei, & non rectè hoc præstaretur, si haberet multiplicem significationem.

4. Arg. Quartum argumentum: Hæc est falsa prædicatio, attributum iustitiæ est attributum misericordiæ, etiam si sola ratione distinguantur, quia fit sensus formalis, sed etiam fit sensus formalis in prædictis, & ratione ratiocinata distinguuntur: ergo etiam sunt falsę. Consequentiam probo, quia maior identitas est inter attributũ iustitiæ & misericordiæ, quam inter humanitatem & animalitatem: ergo si illæ sunt falsæ, & istæ etiam.

5. arg. Quinto: Prędicatio, in qua pars prædicatur de toto ab omnibus cõmuniter iudicatur falsa, etiá si pars sit essentialis ipsi toto, vt patet in his, homo est materia, homo est anima, sed animalitas est pars humanitatis: quia humanitas propter animalitatem includit rationalitatem: ergo animalitas non potest prædicari de humanitate. Dices, quod animalitas est pars metaphysica humanitatis, & ita prædicatur de illa, quia includit in confuso totũ quod est in humanitate: ergo etiá hæc erit vera, humanitas est rationalitas, quia etiam humanitas includit rationalitatem, & eadem ratione erit pars metaphysica, sicut etiam animalitas est pars metaphysica: hoc autẽ videtur falsum, quia rationalitas dicit solũ id, quo homo est rationalis, & humanitas, quo homo est animal, & rationale, sed falsum

UNIVERSIDAD DE MURCIA

est dicere id quo homo est rationale tantum est id, quo est animal, & rationale, ergo. Et confirmatur secundo: Nam si hæc est vera, humanitas est animalitas, quia animalitas in confuso includit totũ, quod est in homine: ergo etiã includit rationalitatem: ergo hęc erit vera, animalitas est rationalitas, siquidem in potentia includit animalitas rationalitatem, consequens est falsum, & de se patet: ergo.

6. arg. Sexto: Nam Auicenna 5. metaph. dicit, quod equinitas est tantum equinitas: ergo nihil aliud ab equinitate: non ergo est animalitas: consequentia probatur, quia alias esset aliquid aliud, & non tantum equinitas. Scotus 1 sent. dist. 2. q. 7. & dist. 1. q. 5. cum suis sequacibus negant illã propositionem, humanitas est animalitas. Et inter modernos Thomistas multi illum sequuntur, dicentes, propterea hanc propositionem & illi similes, humanitas est animalitas esse falsas: quia fit sensus formalis cũ pręcisione, faciũt enim hunc sensum, ratio animalis præcise est ratio hominis seu id quo animal est animal præcise est id, quo homo est homo. Quem sensum patet satis esse falsum: nam per rationem sensibilis per quam animal est animal, non est homo constitus in suo esse, siquidem addit supra rationẽ sensibilis rationalitatem.

Deciditur quæstio.

1. Concl. PRima conclusio: Hæc propositio, humanitas est animalitas, & illi similes, si nihil amplius addatur, verissimæ sunt. Probatur hæc conclusio multis rationibus, quæ est sapientissimi magistri Soto in vniuersalibus, quæst. 3. & communiter inter Thomistas defenditur. Primo probo autoritate Arist. 7. Metaph. com. 43. vbi vtitur huiusmodi locutionibus circa differentias, quæ propositiones videbantur magis non concedẽdæ. Sic enim dicit fissio, seu scissio est pedalitas (accipit scissionem pro quadam differentia animalium, & pedalitatem pro alia, & dicit illas propositiones esse concedendas) ergo secundũ Aristotelem, vna ratio formalis in abstracto accepta, prædicatur de alia cum se habent in ratione continentis, & contenti, seu superioris, & inferioris, sed etiam humanitas & animalitas sunt huiusmodi: ergo. Præterea probo cõclusionem. Primo animalitas est superior forma respectu humanitatis, quam includit humanitas, & addit aliquid aliud: ergo prædicatur de illa: ergo hæc erit vera, humanitas est animalitas. Mai. patet: prima consequentia & secunda probantur: quia hac ratione cõcedimus hanc, homo est animal, quia animal est prædicatum quoddam superius, quod includit homo. Dices esse differentiam, quia in istis abstractis fit sensus formalis, quia prædicantur formæ, non vero in concretis. Nam cum dicimus, humanitas est animalitas, fit iste sensus, id quo homo est homo, est id quo animal est animal: nam cum aliquid de alio prædicatur, prædicatur etiam definitio vniusde alterius definitione. Nam si hæc est vera, homo est animal, etiam hæc erit vera, animal rationale est viuens sensibile: sed diffinitio humanitatis est vt sit forma, qua aliquid est homo, & definitio animalitatis vt sit forma, qua animal est animal: ergo licebit dicere id, quo homo est homo, est id, quo animal est animal, quod est falsum: Nam distincta prædicata sunt homo & animal, & ita sunt distinctæ formæ humanitas, & animalitas sed respõdetur, quod etiã istæ prædicationes sunt veræ, id quo homo est homo, est id quo animal est animal: nam eadem forma, homo est & animal, & viuens, & corpus, & substãtia, & non sunt distinctæ formæ, nisi ratione, & non quomodocunque, sed tanquam forma superior, & inferior: quam obrem vna prædicatur de alia. Sed dices, fit præcisiuus sensus: nam sicut hæc est vera, album est simile, hæc tamen falsa, albedo est similitudo, quia dicunt formalitates præscindẽtes se ad inuicẽ: sic illa, humanitas est animalitas est falsa, quia facit sensum pręcisiuũ. Sed respondetur, non facere talem sensum, sed quod humanitati conueniat animalitas, quod verissimum est. Nam hæc prædicatio vera est, anima rationalis est forma substantialis, & tamẽ etiam si anima sit forma hominis, non sit sensus præcisiuus. Probo præterea hanc conclusionem: Nam de humanitate bene potest prædicari, quod sibi essentialiter conuenit, sed conuenit illi essentialiter animalitas: ergo prædicatur de illa. Maior probatur. Essentia enim nõ potest à re, cuius est essentia separari. Sed probatur minor: nam humanitati essentialiter conuenit facere hominem formaliter: est enim quoddam compositum ex materia prima, & anima rationali: sed forma faciens hominem essentialiter facit animal: ergo est forma faciens animal: sed animalitas nihil aliud dicit quam formam faciẽtem animal: humanitas ergo est animalitas essentialiter. Minorem probo, quia non potest intelligi homo sine animali. Et confirmatur, quia nequit intelligi humanitas sine animalitate, quoniã includitur in illa: ergo est de eius essentia, & sic prædicatur de illa. Probo antecedens nam si intelligo essentialiter humanitatem sine animalitate: ergo intelligo, humanitatem non esse principium formale animalis: ergo intelligo non facere animal: ergo humanitas non facit hominem, siquidem non facit animal, homo enim sine animali fieri non potest. Et confirmatur hæc ratio: Nam Christus assumpsit humanitatem, & est verus homo, & animal verum: ergo humanitas includit animalitatẽ. Præterea humanitas & equinitas sunt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

formæ totales specificæ constituentes naturam specificam atomam: ergo habent aliam formam superiorē, in qua conueniāt essentialiter & suo modo quidditatiuè: sed hæc nulla alia est quæ sit forma proxima, nisi animalitas: ergo hæc est superior: ergo prædicabit de illis: omne enim superius de suis prædicatur inferioribus. Et ex eo, quia se habent vt superius & inferius, non est falsa prędicatio, cum nulla interueniat appellatio in dicta propositione. Et confirmatur hæc ratio: Nam animalitas abstrahitur per intellectum ab humanitate & equinitate, quia animalitas vt sic nō est in re, sed quod abstrahitur à suis inferioribus prædicatur de illis: ergo animalitas de humanitate & equinitate prædicatur: veræ ergo sunt dictæ propositiones. Præterea hęc est vera propositio, hæc humanitas est humanitas, ostensa humanitate Christi Domini: ergo abstracta superiora bene prædicantur de inferioribus: ergo eadem ratione prædicabitur animalitas de humanitate, quia est forma superior. Primum antecedens probo, quia sua contradictoria est hæretica, hæc humanitas nō est humanitas, alias Christus Dominus non assumpsisset humanitatem, nec esset homo. Nec est intelligibile quod hæc humanitas non sit humanitas, cum includat humanitatis rationem determinatam per conditiones indiuiduantes, sicut nō est intelligibile, q hic homo non sit homo. Cō sequentia illā primam probo: nam vere est superior humanitas ad hanc, sicut animalitas ad humanitatem, licet earum determinatio sit diuersa, cum vna sit per principium formale, altera per materiale determinata. Præterea animalitas est terminus cōmunis diuisiu: ergo plura significat diuisim: ergo pro multis supponere potest, & de multis prædicari: ergo prædicabitur de hac animalitate, & de illa, scilicet, de animalitate hominis, & de animalitate equi, sed animalitas hominis non est aliquid aliud nisi humanitas, & animalitas equi equinitas, sicut homo est hoc animal: ergo de illis prædicabitur: ergo intentum. Præterea, si quæratur, quid sit humanitas, an sit ens, vel non ens, dicetur sane quod sit ens. Et si quæratur, an sit ens in alio, vel per se, constat esse ens per se. Et si corporeum quid, vel incorporeum, non est dubitandum esse corporeum aliquid. Si dicatur vel est ratio viuendi vel nō, nō potest absq; errore dici non esse rationem viuendi: est ergo est viuendi ratio, & similiter sentiēdi: ergo est animalitas. Et hæc maximè verum habent in doctrina Diui Thomæ, qui censet vnicam tantum formam esse, in homine vnicam partialem, & consequenter censetur etiam esse vnicam totalem, qua homo, & sit homo, animal, & viuens. Præterea: Nam humanitas, & animalitas non distinguuntur formaliter, sed solum per operationem intellectus, ita quod à parte rei sunt idem realiter, & formaliter: ergo propositio, quæ dicit vnum esse aliud, vera est in diuinis, vnum attributum prædicatur de alio, scilicet, sapientia de iustitia, quia non distinguuntur realiter, nec formaliter: ergo si animalitas, & humanitas sunt idem formaliter vnum, prædicabitur de alio, præcipuè, cum non sit aliqua appellatio, nec sensus formalis variatus. Præterea: Nam alias abstractū de nullo esset prædicabile, quod est absurdum, cum sit quid cōmune: non enim prædicatur de concreto, vt docet Diuus Thomas capite tertio, de ente. Hæc enim est falsa: homo est humanitas, quia humanitas prescindit à materia signata, quod non facit homo. Imo qui tenent, quod suppositum addit aliquam entitatem realem constitutiuam & completiuam illius realiter distinctam à natura, dicunt hanc esse falsam, homo est res, quæ est humanitas. Qui vero nullam realem entitatem distinctam dicunt addere, sed solum modum quendam, & ordinem ad existentiam illam concedunt de quo vide magistrum Bañez prima parte, quæstione tertia, articulo tertio, dubio secundo: nec prædicatur de abstractis: ergo de nullo prædicatur. Omnis autem res communis, cuiusmodi est animalitas, intrinsecè est prædicabilis, quia prædicabilitas est propria passio vniuersalis: ergo. Præterea hæc prædicatio est vera, humanitas est entitas: ergo etiam est animalitas: quia inconueniens quod sequeretur ex hac prædicatione, etiam sequeretur ex illa. Sed probo antecedens: quia est habens esse & ens: ergo est entitas: ens enim entitas est. 2. Conc

Secunda conclusio: Si animalitas accipiatur cum præcisione, non prædicabitur de humanitate. Pro cuius intelligētia nota, quod animalitas bifariam sumi potest, vno modo, vt præcise dicit animalis formam, vt sic, & nihil aliud, alio modo vt dicit hanc formam, & in potentia quod habet animalitatem, & inferius quidditatiuè ad ipsam, sicut de animali dicitur, quod potest accipi vt dicit viuens sensibile tātum: & sic accipitur cum præcisione, & vt dicit vlterius inferiora in potentia. Conclusio ergo dicit, quod si animalitas accipiatur præcisiuè non prædicatur de humanitate. Et probo, quia faceret istū sensum, quod humanitas est animalis forma præcise, quod est falsum: sed est animalis forma, & aliquid aliud, scilicet simul cum hoc hominis forma. Et secundo probatur conclusio, quia nulla pars prædicatur de toto: sed si accipiatur cum præcisione, erit pars, quia dicitur solum ex modo, quo accipitur ab intellectu esse animalis formam tantum, quod est pars humanitatis: nam ipsa & est animalis forma, & hominis: ergo. Et tandem probatur: nam animal

non

non prædicatur cum præcisione: ergo nec animalitas, si quidem est eadem ratio. Et qui censent oppositum, existimant quod animalitas, vt hic prædicatur, accipitur cum præcisione, quod non probant certe, licet illud dicant: nam entitas non dicit præcisionem, siquidem prædicatur de omnibus, & tamen in abstracto significatur.

3. Concluſ. Tertia Conclusio: Illę formę, quæ non se habent tanquam superius & inferius, & distingun tur formaliter, non prædicantur ad inuicem in abstracto, bene tamen in concreto; vt albedo & similitudo. Hęc enim est falsa, albedo est similitudo, quia id, quo aliquid est albū, non est id, quo aliquid est simile, quia sunt formę differentes formaliter realiter, & ita cum vna prædicatur de alia fit sensus, quod id, quo aliquid est album est id quo est simile, quod est falsum, cum sint diuersę formalitates: in concreto vero bene affirmātur, quia eidem supposito accidūt; est enim album simile, hæc tamen vera est, albedo est color, quia est superior forma, & non distinguitur nisi ratione solum. Quinimo hæc forsan est vera animalitas est rationalitas. Et ex hoc acceperunt ansam oppositum opinandi aduersarij, quia videbant ita res se habere in his, non tamen est eadem ratio, vt iam vidimus, quia se habent vt superius & inferius.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur, quod sensus illius prædicationis est, quod humanitati conuenit quod sit animalitas, & quod formæ constitutiuæ hominis conuenit, quod sit forma cōstitutiua animalis, non tamē facit sensum, quod animalitati, vt sic conuenit constituere hominem, nisi secundum gradum genericum. Quinimo, conuertens etiam est vera, animalitas est humanitas; nam aliqua forma, qua aliquid constituitur in esse animalis est forma, qua constituitur aliquid in esse hominis, ostendendo humanitatem; sicut etiam vera conceditur, animal est homo. Et confirmatio nihil valet, & fiat argumentum de homine, & equo, equus, & homo non conueniunt in homine, & cōueniunt in animali; ergo homo non est animal. Nihil valet consequentia, quia homo dicit aliqua prædicata communia per intellectū homini & equo, & aliqua propria hominis; ita in humanitate dicendum est.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod non differunt formaliter, nec differunt definitione. Nam differre definitione est, quod vnius definitio nō sit alterius definitio, nec è conuerso. Et licet definitio animalitatis sit diuersa aliquo modo à definitione humanitatis, sed includitur in definitione illius, sicut homo & animal, non differūt formaliter, etiam si habeant distinctas definitiones, quia vna in definitione alterius includitur; nam animal est viuens sensibile, homo vero viuens sensibile rationale. Ita animalitas est forma animalis, &, humanitas est forma animalis rationalis; vnde nec formaliter distinguuntur, sed ratione.

Ad 3. Ad tertium respondetur, quod abstracta præscindunt à suppositis, non tamen à formis, quæ in illis includuntur, & ita non dicit rationem formalem hominis præcisam humanitas, sed dicit etiam animalitatem; nō enim humanitas est id, quo homo præcise est talis, sed quod etiam est animal, vt patet, quia humanitas dicit compositum ex materia & forma rationali, quæ sunt propria animalis rationalis. Nec animalitas dicit præcise formam animalis, sed in potentia includit formas inferiores. Dicuntur vero illi termini formales quatenus solum dicunt formas, & non suppositа. Et per hoc patet ad confirmationem. Ad secundam probationem patet ex dictis in secunda conclusione. Ad secundam confirmationem respondetur, quod si reduplicet vltimam differentiam humanitatis, est falsa, si vero totam rationem formalem, est vera: sicut de ista dicitur, homo in quātum homo est animal. Alij dicunt, quod semper est vera, quia humanitas non habet nisi vnicum significatum. Sed prima solutio est vera.

Ad. 4. Arg. Ad quartum respondetur, quod falsitas illius propositionis est, quia facit hunc sensum, quod iustitia vt stat sub isto conceptu, stat sub conceptu misericordiæ, quod est falsum. Verum, cum dicimus, quod humanitas est animalitas, nō est talis appellatio; hæc vero esset falsa, definitio animalitatis est definitio hominis, quia facit hunc sensum, quod genus est differentia hominis, sicut viuens sensibile quod est falsum. Verum est tamen dicere, quod homo est animal, ita est verum dicere, quod humanitas est animalitas.

Ad 5. Ad quintum respondetur, quod est pars metaphysica, quæ de suo toto prædicatur. Ad replicam respōdetur, quod est vera, humanitas est rationalitas, sicut est vera homo est animal, nisi accipiatur præcisiuè. Ad aliam replicam concedo totum; Quia sicut animal in potentia includit hominem, ita animalitas rationalitatem.

Ad 6. Ad sextum respōdetur, quod vult dicere Auicēna, quod nō est suppositū aliquod, itaq; quod ly, tantum solum excludit suppositа formaliter, nec equinitas est equus, nec equus est equinitas.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

DE SPECIE SECUNDO prædicabili.

MArijs modis accipitur species in præsentiarum. Solum de specie logica tractãdum est, & vocatur sic per analogiã ad speciem sumptam pro pulchritudine. Nam sicut pulchritudo tollit & actuat informitatem corporis, eo modo species logica actuat & tollit generis deformitatẽ, & potentialitatem ratione suæ differentiæ, secũdum vero, quod species logicè accipitur tripliciter, diffinitur à Porphyrio. Prima definitio est, species est quæ sub assignato genere ponitur, secunda species est de qua genus in eo quod quid prædicatur. Aliqui dicũt hanc, & præcedentem eandem esse definitionem, tertia definitio est: Species est quæ prædicatur de pluribus differentibus numero in quid. De his ergo succedit tractatio.

QVÆSTIO XIIII.

Vtrùm prædictæ definitiones sint rectè assignatæ.

ET videtur primo, quod non ordine cõgruo Porphyrius tractationem de specie susceperit, & ita nec debitum ordinem seruasse in definienda specie. Nam species quoddam totum est: sed totius pertractatio ex partium pertractatione, & cognitione resultat: prius ergo debuit agere de differentia, quæ est altera pars speciei, quam ageret de specie. Si dicas, quod species est generis correlatiuum, & congruè post relatiui vnius tractationem, alterius correlatiui tractatio succedit, contra: Nam genus & differentia se habent, sicut actus, & potentia, vt materia & forma: sed post tractationẽ materiæ statim est tractandum de fórma, & post tractationem potentiæ de actu est agendũ: imo vero prius de forma & de actu quam de materia & potentia videbatur tractandum: ergo. 1. Arg.

Secundò: Nam duæ illæ definitiones, quas vt duas collocamus sunt vna solum, vt dicunt logici fere omnes in præsenti: male ergo dicimus duas esse. Confirmatur: Nam si illa est speciei definitio, de qua genus in quid prædicatur: ergo Petrus est species: nã de ipso genus in quid prædicatur: ergo non sunt duæ, sed vna definitio. 2. Arg.

Tertiò, contra illã definitionẽ speciei, species est, quæ sub assignato genere ponitur: nã Sortes ponitur sub assignato genere, quod est animal: ergo vel Sortes est species, vel prædicta definitio est nulla. Si dicas, quod illa definitio debet intelligi speciem esse, quæ sub assignato genere ponitur immediatè, Petrus autem & quodlibet indiuiduum ponitur sub assignato genere, mediante specie, contra: nã indiuiduum generícum, vt hoc animal, hæc substantia, hoc corpus, &c. immediatè ponitur sub genere, & tamẽ non est species: ergo prædicta definitio est nulla. Probo maiorem: Nam ponitur sub genere, cũ sit inferius ad illud in recta linea, & non mediãte aliqua specie: nam mediante qua specie ponitur hoc animal sub genere animalis? Si dicamus quod mediante specie humana etiã ponetur mediãte specie equina: quia non est maior ratio de vna quã de alia. Si dicas, quod mediantibus omnibus speciebus, hoc est impossibile: quia non potest vnum indiuiduum esse indiuiduum omnium specierum: & ita nop potest mediantibus omnibus collocari sub genere. 3. Arg.

Quarto contra illam speciei diffinitionem, species est, quę prędicatur. &c. Omnis definitio debet competere diffinito, in quantum huius modi, sed ista non conuenit: ergo non est bona. Maior patet: quia diffinitio hominis cõuenit homini vt sic, diffinitio circuli similiter, & sic de alijs: ergo. Minorem probo: Nam species vt species est, non est prædicabile: ergo non conuenit illa diffinitio speciei, vt sic, nam diffinitio dicit, quod sit prædicabilis de pluribus &c. Antecedens probo. Nam species, vt species est, est subijcibilis generi: ergo species vt species est non est prædicabilis. Consequentia probatur: quia subjicibile diuersam rationem dicit à prædicabili. Sed antecedens patet: quia species, vt species est, respicit genus: ergo species vt species est generi est subijcibilis: non ergo est prędicabilis. Si dicas, quod species habet respicere genus, & indiuidua, vt species est, contra: nam vnicum relatiuum ex vnico fundamento solum refertur ad vnicum terminum. Sed fundamentum speciei solum est vnum: ergo solum habet respicere vnicum terminum: ergo solum respicit genus, & non indiuidua. Maior probatur: nam simile solum refertur ad suum simile, quia est vnicum fundamentum relationis, & sic in omnibus alijs, & si filius refertur ad patrem, & matrem ex eo fit, quia vnicum fundamentum vtrunque respicit, scilicet generatio passiua ipsius filij, ad quod, & mater & pater concurrit. Sed illam minorem probo. Nam non potest dari idem fundamentũ in specie, per quod respiciat indiuidua & genus quia fundamentum respectu indiuiduorum est abstractio ab illis, seu comparatio ad illa fundamentum vero respectus ad genus est cognitio ipsius naturæ vt in se determinat genus per cõceptũ differẽtię: ista autẽ diuersa sũt fũdamẽta: ergo nõpotest in illis vnica relatio fũdari: refertur ergo diuersis relationib⁹ ad diuersa, si quidem 4. Arg.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quidem vnum fundamentum dari non potest respectu generis,& indiuiduorum. Et confirmatur hæc ratio: Nam species respectu generis habet rationẽ subijcibilis, respectu indiuiduorum habet rationem prædicabilis.sed istæ sunt diuersæ relationes,& specie differẽtes:ergo nõ possunt speciei vt species est conuenire:nã & in ratione specifica non possunt duo respectus specie differentes competere:alias iam nõ esset vnica ratio,sed plures.

5. argu. Quinto: Anima humana,& equina prædicantur de pluribus differentibus numero,nimirum de hac anima humana, & de illa, quæ differunt numero,& de hac anima equi,& de illa,quæ similiter differunt numero,& tamen nõ sunt species:ergo illa definitio est nulla. Et idem dicendum de alijs partibus speciei. Et punctum similiter de hoc,& de illo puncto prædicatur,quæ numero differunt,& tamen nõ est species: nam in nullo directè prædicamẽto collocatur. Et cõfirmatur hoc:Nam Deus prædicatur de pluribus differentibus numero:nam prædicatur de Patre Filio,& spiritu sancto,qui numero differunt, si quidem sunt tres personæ, quæ faciunt Trinitatem: Trinitas autem numerũ dicit:ergo. Et cõfirmatur hoc,nam persona prædicatur de hac,& de illa persona,quæ numero differunt,vt de Petro & Thoma,& in quid.Nam quærenti, quid est hæc persona,optimè respondetur,quod persona,& tamen non est species, quia non est aliquod genus sub quo immediatè collocetur, & idem est dicendum de supposito:ergo.

6. arga Sexto: Species diuiditur in speciem atomam, & subalternam, vt cõstat ex Petro Hisp.& Versorio ibidem:ergo debuit Porphyr. definitionẽ vnam adhibere speciei in communi,quæ conueniret speciei atomæ, & subalternæ:sed hoc non fecit: malè ergo processit. Prius enim cõmune vniuocũ est definiendũ,& postmodum ad eius membra descendere. Si dicas,quod definitio cõmunis est ista:species est, quæ immediatè respicit genus,& postmodũ,atoma & subalterna differunt penes hoc,quod est immediatè respicere genus tantum,de qua genus prædicatur,& per hoc quod est respicere genus,& vlterius indiuidua solo numero differentia,& hoc est ratio speciei atomæ,illa speciei subalternæ,contra: quia species atoma, vt sic respicit solũ indiuidua:ergo respicit genus.ergo ibi non assignatur definitio communis. Antecedens primum probo, quia vniuersale respiciẽs indiuidua,solo numero differentia est species,similiter est atoma species:ergo:sed vt est respiciens indiuidua nõ respicit genus:ergo vt est species atoma,non respicit genus:ergo.

7. arg. Septimo: Nam hæc definitio, species est quæ prædicatur &c.cõuenit generi: ergo est mala. Probo antecedens: Nam animal prædicatur de pluribus differẽtibus numero,scilicet, de Petro & Paulo,&in quid.Si dicas,quod species debet prædicari de pluribus differentibus numero solum genus,genus vero prędicatur de pluribus differentibus numero,& specie, cõtra:nam Petrus & Paulus solum differũt numero:ergo prædicatur genus de pluribus differentibus numero solum.Et confirm. hoc arg. Nam indiuidua sunt contingẽtia,sed speciei definitio debet dari perpetua,cum sit eorum,quæ non corrũpuntur: ergo definitio male assignatur per ordinẽ ad indiuidua.

Deciditur quæstio.

1. Cont. PRima conclusio: Definitiones Porphyrianæ de specie sunt optimè assignatæ, quia optimè explicant naturã definiti,& nihil habent superfluũ,nec diminutum, & quia definitiones à priori probari nequeunt,patebit esse bonas, dũ soluamus argumenta.

2. Concl. Secũda cõcl. Istæ definitiones dãtur de secũdis intentionibus. Probo cõclusionẽ:quia istæ sunt definitiones logicæ,& logicę obiectũ est secunda intentio, vt visum fuit,vnde debent definire secundam intentionem:quomodo autem cõueniant speciei secundæ intentionaliter acceptæ, probatur ex his quæ diximus superius in hoc libro de definitione generis. Nam species est quę prædicatur de pluribus differentibus numero, ideſt, refertur relatione prædicabilis ad plura differentia numero,sicut sup. diximus,q̃ genus prędicatur de pluribus differentibus specie, id est refertur relatione prædicabilis ad plura differẽtia specie; & quod hic diffinitur est secũda intentio speciei in concreto. Cum vero dicitur, species est quæ subijcitur generi, seu, quæ sub assignato genere ponitur,sensus est,species est, quæ refert ad genꝰ relatione subijcibilis. Et cũ dicit species est de qua genꝰ in quid prędicatur, ideſt species est ad quã genus refertur vt ad suũ subijcibile immediatũ de qua prædicatur,ideſt, ad quã refertur relatione prædicabilis. Verũ est q̃ naturã harũ intentionũ per sua fundamenta, & subſtracta tũ à Porphyr tũ à viris doctissimis explicatur,vtpote quæ nobis & notiora & manifestiora sunt.

3. Concl. Tertia cõcl. Ratio generis subalterni,& ratio speciei subalternę sunt diuersę formaliter loquẽdo,licet eidẽ materiali cõueniant. Nã licet animal in cõmuni cõsideratũ sit genus,& idem animal sit species,est tamen species quatenus dicit ordinẽ ad genus superius,v.g.ad viuẽs, vt quid subijcibile ipsi immediatè,est tamẽ genus quatenus importat relationẽ ad species,quæ sub ipso sunt ad hominẽ & leonẽ,&c. Diuersa autẽ est ratio subijcibilis superiori generi, & prædicabilis de inferioribus speciebus:ergo. Præterea: Nam genus & species differunt specie: ergo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

secundū aliam rationē habet animal quod sit genus & quod sit species: vnde illę relationes sunt specie differentes. An vero in specie atoma relatio, qua subijcitur generi, & qua refertur ad individua, sit eadē vel diuersa, iam dicemus. Hanc cōclusionem præmitto hic, quia erat necessaria ad subsequentia intelligenda. Et si dicas, quare ergo datur species atoma, & subalterna, respondetur, quod quia differētia v.g sensibilis, & quę libet subalterna non constituit id, quod actuat, in vltimo gradu perfectionis relinquit in specie cuius est differentia quandā potentialitatem, vt possit vlterius differentijs specificis determinari. Et hinc est, quod quamuis viuens v.g. determinatum per sensibile in ordine ad superius, habeat rationem speciei, quia in viuenti sensibili, seu in animali genus viuens reperitur determinatum: quia tamen essentia cōstituta est in quadam potentialitate vt vlterioribus differentijs, determinetur hinc fit, quod illud ipsum sit genus in ordine ad illas species, in quibus reperitur perfectionibus alijs specificis determinatū. Cum vero iam sic est genus determinatum, & illud ipsum constitutum ex illo, & vltima differentia formaliter non fit amplius determinabile, est iam species atoma, & vltima, quæ nulla ratione habet generis rationē, sed solum speciei. Verum non dicitur species subalterna respectu inferiorum, sed respectu superiorum, respectu quorum habet in sua essentia differētiam determinantem illius potentialitatem.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum argumentum respondetur, solutionem ibi datam optimam esse, & ad replicam respondetur, quod hic nos non agimus de genere, & differentia secundum suas naturas reales, sed prout est vnum alterius actus, & potētia secūdum suas relationes rationis in ipsis fundatas, & ita optime post considerationem generis succedit de specie tractatio.

Ad 2. Ad secundum respondetur, duplicem versari opinionem de hac re Caietanus 1 cap de specie cum videat speciem triplicem respectum dicere, ad genus enim refertur, vt subijcibile ad suū quidē prædicabile, & vt inferius in recta linea ad sibi superius, & vt superius ad sua inferiora individua, triplicem dicit hic poni definitionē. Et si contra ipsum argumenteris: nam secunda descriptio includit primam: ergo non sunt tres definitiones, respondet tres fuisse positas à Porphyrio, & licet secunda includat primam refertur ab ipso, vt distincta, quia ipse non conficit definitiones, sed eas refert, quas apud Peripateticos inuenit: inuenit autem dictas tres definitiones, & ita illas tres refert, Caietanum, multi sequuntur. Alij dicunt solum esse duas definitiones, etiam si in tribus capitis partibus referātur à Porphyrio. Hanc sequuntur Soto, & Versorius, & alij, mihi magis placet illum respectum triplicem differētiæ tribus explicari descriptionibus, sed secunda definitio, vt rectè assignetur & vt ab alia distincta, sic debet dari, species est, de qua genus in quid prædicatur. Et ad replicā argumenti respondetur, quod Petrus non est species: nam definitio speciei debet sic explicari: Species est de qua genus immediatè in quid prædicatur, de Petro animal mediate prædicatur: species enim est quæ immediatum respectū dicit ad genus loquendo de specie per ordinē ad superiora.

Ad 3. Ad tertium argumentum respondetur ab aliquibus, quod nō sunt individua generica, sed solū sunt individua specifica, & sic in hoc loquēdi modo non habet argumētum difficultatem. Sed etsi concedenda sint hęc individua, de quo infra dicemus, argumentum habet solutionē: quæ solutio ibi data est optima. Ad replicam respondetur, quod si hoc animal accipiatur demōstratiuè, ponitur sub genere mediāte aliqua specie: nam necessario debemus demonstrare, vel hominem particularem, vel equum, vel aliquid simile. Si vero accipiatur non demonstratiuè, sed prout dicit animal particulare respondetur, quod immmediate ponitur sub assignato genere, non positione formali, sed materiali, species enim ponitur sub genere positione formali ad hūc sensum, quod includit genus ipsum, & differentiam, qua abundat à genere accipit a genere. Nam genus est differentiarum principium. Individuum vero non ponitur positione formali, sed materiali, quia illud, ratione cuius individuum ponitur sub assignato genere, oritur ab extrinseco, & non à generis essentia: nam conditiones individuantes non oriūtur à genere. Et vt hoc percipias, notandum est, quod ordo prædicamentalis, vt aliqua prædicata sint superiora, & alia inferiora, non est formaliter secluso opere intellectus: quia hoc opere secluso nō sunt vniuersalia superiora formaliter. Est tamē hic ordo fundamentaliter in rebus: nam homo verbi gratia, dicit naturam sensibilem contractam per rationale: & ita si abstrahamus hominis naturam, & animalis, animalis natura superior erit, quia minus contracta: hominis vero natura erit inferior, quia magis contracta est per suam differentiam, & fundamentum, quare natura hominis sit inferior ad naturam animalis est sua vltima differentia: fundamentum vero, & ratio, quare individuum sit inferius ad animal sunt conditiones individuantes, quę illud determinant ad hic, & nunc. Vt ergo aliquid sit species, necessarium est, quod sit sub assignato genere, sic quod illud, per quod sub tali genere est, & inferius ponitur, sit princi-

principium formale, & â genere originem trahens, quales sunt omnes differentiæ individui, aut generis, taliter est sub assignato genere, quod illud, per quod sub tali genere collocatur, & inferius est ad illud, non sit quid veniens ab essentia generis cum sint conditiones materiales, quæ accidunt generi, & ab intrinseco proueniunt. Alia solutio adhibetur quod debet poni sub assignato genere, vt quid vniuersale, non vt particulare aliquid & fere redit in idem. Nam si est vniuersale abstrahitur à conditionibus materialibus: & ita illud, per quod est inferius, debet esse principium formale.

Ad quartum respondetur, quod species, & dicit relationẽ subjicibilis & prædicabilis: Sed quomodo hoc sit verum vide sequentem quæstionem.

Ad .5. Ad quintum respondetur, quod de specie possumus loqui dupliciter, proprie & communiter. Species proprie solum dicit illud, quod prædicatur de pluribus differentibus numero & ponitur in recta linea, & sic illa quæ connumerantur in argumento, non sunt species, sed reducuntur ad speciem, vt quid incompletum, & in proprium ad completam, & propriam speciem. Si vero accipiatur species impropriè pro quodam prędicato specifico, sic non inconuenit vocari illam improprie speciẽ. Hęc est solutio Caietani, supra iam diximus ad hoc argumentum, cum de numero prędicabilium ageremus, quod hęc species non sunt, quia sunt quid incõpletum & imperfectum. Quod enim intentionẽ speciei accipit, debet esse quid completum & perfectum, cum species in recta linea collocetur: nec vllo modo, possunt speciei rationem habere, nec secundum quod species à Porphyrio consideratur, nec alio modo. Ad confirmationem respondetur, quod hic Deus non est species, neque vniuersalis, quia natura, quam dicit singularissima est eadem numero in Patre, & filio, & Spiritu Sancto. Quod vero est species debet esse commune ad plures naturas, seu ad plura suppositа, in quibus natura sit numero distincta. Cum enim dicitur species est quæ prædicatur de pluribus differentibus numero, illa debent esse plura numero in ratione significata per cõceptum communem. Quanuis autem Pater & Filius, & Spiritus Sanctus sunt tres personæ realiter distinctæ, sed non distinguuntur in natura diuina significata per ly, Deus. Eadem enim est in illis numero: sed sunt distincti suis relationibus constitutiuis personarum Ad aliam confirmationem de persona dicemus infra. Vt enim esset species deberet aliquam naturam importare suis inferioribus, quod non facit persona.

Ad 6. Ad sextum respondetur, quod non potest vna ratio assignari speciei, quæ sit communis speciei, vt subjicibilis est & vt prædicabilis est. Quomodo vero sit diuidenda species videbimus illico.

Ad .7. Ad septimum respondent aliqui, quod cum genus prædicatur de pluribus differerentibus numero, vt de hoc animali, & de illo, quæ solo numero differunt, induit rationem speciei prædicabilis. Et ratio est, quia sicut homo dicit totam essentiam huius hominis, & illius, & ideo est species: ita animal dicit totam rationem animalis huius & illius, quam ob causam erunt species. Verum tamen hæc doctrina falsa est, quia sequeretur, quod genus generalissimum esset species prædicabilis, quia prædicatur de hac, & de illa substantia, quæ numero differunt, & dicit totam individuorum naturam. Quo quid absurdius? Si enim species est, profecto alicuius generis debet esse species, & sic non esset generalissimum: non enim potest intentio speciei prædicabilis, alicui competere, nisi habeat, etiam illud materiale rationem speciei subjicibilis: quia omnis species, vt sic, quoddam totum est ex genere & differentia compositum: & sic debet ex necessitate esse sub aliquo genere, quod in se determinat, & contrahit, & cui subjicitur ratione huius contractionis. Cũ videant isti logici hoc absurdum, dicunt consimiliter esse speciem imperfectam, sed impossibile est etiam, quod species imperfecta non habeat genus imperfectum eadem ratione. Maximè, quia substantia est quid directe positum in recta linea: & sic est quid completum, ideſt, nõ pars aliqua, & ideo hæc solutio nihil valet. Ideo respondetur ad argumentum, quod etiam si prędicetur de pluribus differentibus numero, sed etiam potest prædicari de pluribus differẽtibus specie, & maximè species non est, quia quod est species prædicabilis, non debet esse contrahibile per plures differentias: animal autem quia est contrahibile per plures differentias, quam obrem species non est. Lege Porphyrium cap. de specie, & videbis quomodo dicit, quod genus generalissimum, solum est genus: ergo non est species Et quomodo dicit, quod genera generalissima, & subalterna prædicantur de individuis: ergo respectu illorum habent generis rationem.

Ad confirmationem vltimam respondetur, quod etsi individua sunt contingentia, tamen æternum est speciem importare ordinem ad illa, quia est definitio, & essentia speciei prædicabilis. Connexiones vero prædicatorum essentialium æternæ sunt, vt videbimus.

QVÆSTIO XV.

Vtrùm species vt species est, sit vniuersalis.

1. Arg. Titulus quæstionis licet videatur solum vnum præseferre, quod sit determinandum, plura tamen implicite continet discussione digna. Primum est, an in ratione speciei, vt sic includat vniuersalitas, an sit illius passio. Secundum, an species vt est subijcibilis generi induat rationem vniuersalis. Tertium est, an species vt sic dicat solum vnam relationem, an vero plures. Hæc omnia sub hac quæstione sunt de specie disputanda. Et à secundo incipientes, videtur quod species, vt subijcibilis est, sit vniuersalis. Primo sp. cies quatenus subijcibilis generi, & vt distinguitur contra speciem prædicabilem, constat genere & differentia: ergo simpliciter est vniuersalis. Consequentia patet: Nam quãdo partes sunt vniuersales, totum ex illis cõsurgens, debet esse vniuersale, sicuti si partes sunt singulares, totum ex illis resultans est singulare. Sed antecedẽs probo: Nam animal v. g. vt generi subijcitur vt ũtis, dicit ipsum genus. Et præterea addit differentiam sensibilis, & idẽ in viuenti respectu corporis, &c. ergo.

Et confirmatur hoc argumentũ: Nam species, vt subijcibilis, est diffinibilis: ergo vniuersale; omne enim definitum est vniuersalis natura. Et confirmatur secundo, quia non potest, verbi gratia, animal immediate subijci corpori in recta linea, nisi in vniuersali sumatur: ergo quatenus est subijcibile immediatũ generi est, vniuersale. Antecedens probatur: quia in recta linea inter speciem, & generalissimum, nullum singulare mediat: sed singularia ponũtur ad pedem arboris.

2. arg. Secundo, homo, vt est subiectum in propositione est cõmunis pluribus vniuocè, atqueadeo vniuersale: ergo homo vt est species subijcibilis intrinsecè est cõmunis & vniuersalis. Consequentia est nota: quia subiectum, & subijcibile habent se tanquam actus & potentia: ergo si subiectum est commune, & etiam esse subijcibile, alias latius extenderetur actus quàm potẽtia, quod est impossibile. Antecedẽs autem probatur, quia subiectum subijcitur omnibus his prædicatis, nimirum, animali, & rationali, & risibili, cum hæc omnia petant per se prædicari de illo: ergo vere homo est subiectum cõmune pluribus.

3. arg. Tertio: Species subijcibilis resultat per intentionem, per quam constituitur in esse generis: sed hæc intentio est vniuersalis: ergo & species, quæ per illam constituitur. Consequentia est nota, & maiorem probo. Quia species nõ potest antea esse formaliter subijcibilis, quam genus sit prædicabile de specie, sed genus non est formaliter prædicabile de speciebus, nisi, vt subiectum secundę intentioni: ergo nec species erit subijcibilis formaliter, nisi vt subsistat secundę intentioni. Minorem probo. Quia intentio illa indifferenter se habet ad omnia indiuidua, cum denominationẽ speciei subijcibilis, non recipiant ipsa indiuidua, sed natura ab illis abstracta & in virtute continens illa.

4. arg. Quarto: Nam esse vnum proximum aptum de pluribus prædicari, constituit illum in ratione vniuersalis prædicabilis de multis: ergo esse aptum pluribus subijci constituit vniuersale subijcibile. Probatur consequentia: quia quodlibet illorum respicit seorsum secundum suam naturã plura: ergo est commune illis, & ita, vniuersale. Dices speciem subijcibilem respicere plura superiora, ad rationem tamen vniuersalis oportet, vt respiciantur ab illo plura inferiora. Contra: Nam species subijcibilis, vt respicit illa plura superiora non est singularis: alias esset indiuiduum, & sic indiuidua immediate subijcerentur generi quod est absurdum: ergo est vniuersalis. Patet consequentia quia si species subijcibilis, vt sic non est singularis necessum est, vt abstrahat ab indiuiduantibus & conditionibus materialibus, & sic erit vniuersalis, quia vniuersale fit per abstractionem ab illis.

5. Arg. Quinto, species subijcibilis generi denominatur talis a forma genereitatis: sed illa forma est vniuersalis: ergo denominat speciem subijcibilem, vt sic, vniuersalem. Maior probatur. Quia ab eadem forma denominatur animal cõtinens species, & homo contentus, & generaliter à continentia, qua vnum dicitur continẽs denominatur alterum extrinsece contentum. Consequentia probatur quia cum illa forma generis sit vniuersalis, & denominet speciem subijcibilem illam constituet vniuersalem, quia dabit illi suum formalem effectum. Et si dicas, quod forma generis habet duo, alterum est, primum quod facit, & est reddere genus vniuersale, & iste est primarius effectus eius: alterum est continere speciem, & huic tribuit secundarium effectum, qui est illam subijcibilem facere ex eo, quod illam continet, & non est hoc facere illam vniuersalem, sed sub alio contentam & subiectibilem, contra: quia species subijcitur generi, cum tota illa indiuiduorum collectione, quam sub se habet: cum nulla alia ratione animal prædicetur de indiuiduis, nisi quia hęc sub se homo continet quę est species subijcibilis animali, ergo vere species subijcibilis subijcitur animali, vt vniuersalis. Et si dicas, quod species subijcibilis continet plura indiuidua,

&

& est vniuersalis secundum rem, non tamen subijcitur, vt vniuersalis, & vt superior ad indiuidua, sed vt inferior generi, contra: nam indiuidua subijciuntur generi, & non, nisi ratione speciei, quæ illi subijcitur: ergo subijcitur illi, vt superior est ad indiuidua, & vt vniuersalis: ergo Propter hęc argumenta quidam & Thomistę, & alterius scholę, quibus subscribit Toletus capite de specie, dicunt speciem subijcibilem, vt subijcibilis est, esse formaliter vniuersalem, itaque in hoc, quod est, speciem subijcibilem esse, includitur formaliter ratio vniuersalis Et videntur loqui de specie atoma, quę essentialiter includit vt subijcibilis est, ratione vniuersalis: nam de subalternis nihil loquuntur. Dominus Caietanus capite de specie dicit speciem secundum quod subijcibilis est, non habere rationem vniuersalis, sed hoc quidem habet quatenus prædicabilis est, & respicit inferiora, sed respectus iste ad inferiora oritur tanquam propria passio ex respectu, quem species dicit ad superiora, vt subijcibilis Nam ex eo, quod homo sic subijcitur generi tali positione, quod totum, quod habet non sit extraneum naturæ generis, pullulat in re sic subiecta respectus quidam ad inferiora, qui respectus est respectus prædicabilis, & propria passio prioris respectus. Et probat Caietanus & sit

6. arg. Sextum argumentum: quia species vt species est, non est aliud quam subijcibile generi, sed ratio subijcibilis diuersa est à ratione prædicabilis, & vniuersalis: ergo vt subijcibilis species non est vniuersalis. Maior est communis doctrina omnium logicorum, quia genus vt genus refertur ad speciem: ergo species, vt species refertur ad genus, & non alia ratione, nisi vt subijcibile: ergo ratio speciei est esse subijcibilem generi. Nec potest dici, inquit Caietanus, quod referatur ad genus, & speciem vnica relatione: quia vnum relatiuum non refertur bis, nec ad duos terminos, nisi ex vnico fundamento ordinetur ad illos, quod in specie non habet locum. In diuerso n actu fundatur ratio subijcibilis & ratio prædicabilis. Quia ratio subijcibilis fundat in actu intellectus, quo apprehendit species, vt quid inferius ad genus, vel vt quid, de quo genus prædicari potest, & vt quid sub genere collocatum, vt determinas genus, relatio vero prædicabilis in esse cognito sine conditionibus indiuiduantibus, vel in esse comparato, vt supradictum est: ergo vnica relatione ad illa referri nō potest. Petrus Nigri in suo Clypeo, quæstione trigesima quarta, refert opiniones quorundam Scotistarū, asserentiū, speciem per se primo referri ad genus, & hoc quidē secūdū suā essentiā: Cæterū per se secundo referri ad indiuidua. Vt explicemus hanc sententiam, notandum erit, illud competere per se primo alicui, quod competit ratione suæ vltimæ differentiæ. Hoc modo esse rationale conuenit homini per se primo. Illud vero quod conuenit alicui ratione sui generis, dicitur competere per se secundo ratione naturæ genericæ, & hoc modo conuenit homini esse sensibilis ratione naturæ animalis. ra dicunt, quod speciei conuenit ratione suæ differentiæ respicere genus. Differt enim species ratione suæ vltimæ differentiæ à reliquis prædicabilibus: quia reliqua sunt talia vniuersalia, species vero est tale Vniuersale; illud tale est respicere genus: est ergo vniuersale respiciēs genus. Vniuersale habet commune cum cæteris, quod sit tale est sibi proprium. Et hoc est sua differentia vltima, quæ consistit in respicere genus, vt quid subijcibile suo superiori & prædicabile de ipso. Conuenit vero per se secundo, respicere inferiora, sed ratione sui generis, scilicet, ratione vniuersalis: quia vniuersale est quod inferiora respicit, & species est vniuersalis: & ita ratione generis inferiora respicit. Ipse vero Petrus Niger dicit speciem per se referri ad genus, & ad indiuidua, duabus tamen relationibus. Cæterum an sit vnica species respectu vtriusque relationis, non dicit. Alij iuniores explicantes Caietanum, dicunt speciem esse in ratione subijcibilis vniuersalem, non formaliter, sed radicaliter Et probant: quia ex eo quod species subijcitur generi tali positione, scilicet, formali ex necessitate excludit, seu nō includit cōditiones indiuiduātes: ergo quatenus habet illa subijcibilitatem est in radice, vt attribuamus illi intentionem vniuersalis. Et hoc sit septimum argumentum. Et est differentia inter esse fundamentaliter vniuersale, vel radicaliter. Nam fundamentaliter remote habet natura secluso opere intellectus ratione vnitatis formalis. Cæterū radicaliter habet natura hoc per actum intellectus, quo posito in radice habet illam vniuersalitatem: quia non est aliquod impedimentum, vt sit prædicabilis de multis. Quod etiam potest dici quadam ratione fundamentaliter proximē in esse obiectiuo. Nam illa natura vt est obiectum illius actus intellectus, non habet aliquod impedimentum, vt possit affirmari de multis. 7. arg.

Decisio quæstionis.

1. Cons. PRima conclusio: Species siue atoma, siue subalterna, non constituitur formaliter vniuersalis per relationem subijcibilis, siue per ordinem ad genus. Hæc conclusio satis communis est inter logicos, illamque tenet Caietanus capite de specie, & Soto ibidem, & probo conclusionem. Illa relatio constituit aliquid in esse vniuersalis, quæ illud refert ad plura inferiora, in quibus est, sed relatio subijcibilis non est huiusmodi: ergo non constituit illud, quod denomi-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

minat vniuersale: ergo species subijcibilis, vt sic non est vniuersalis. Maiorem probo: Nam vniuersale est vnum in multis & de multis, & refertur ad illa vt quid superius: sed species vt subijcibilis est non refertur ad illa inferiora, nam genus non est superius ad speciem, nec species est in genere, vt in inferiori, sed è conuerso: ergo relatio subijcibilis non constituit rē in esse vniuersalis. Maior probatur, quia vniuersale est vnum in multis & de multis: ergo debet esse superius respectu illorū: ergo. Præterea: Nam species vt subijcibilis est, refertur ad superiora: ergo non ad inferiora: ergo, vt sic, non est vniuersalis, quia vniuersale essentialiter respicit inferiora. Si dicas, non esse vniuersale prædicabile, esse tamen vniuersale subijcibile: cōtra: nam vniuersale vt distinguitur à singulari essentialiter constituitur per aliquē ordinē rationis. Sed hic ordo non est ad superiora, alias omne vniuersale importaret ordinem ad superiora, quod est falsum: & patet in generalissimis, quę non important ad superiora respectum, & in ente quod est vniuersale, vt distinguitur à parte; & tamen non dicit ordinem ad superius: quia non habet superius: ergo dicit ordinem ad inferiora, de quibus est prædicabile: sed species vt subijcibilis est, non dicit ordinem ad inferiora, nec vt subijcibilis est, est prædicabilis: ergo non est vniuersalis vt sic, alia enim est ratio subijcibilis & alia prædicabilis. Et confirmatur hæc ratio: Nam vniuersalis passio est prædicabilitas, vt visum est: ergo si vt subijcibilis est vniuersalis, vt subijcibilis est prædicabilis, quod aperte est falsum, cum sint oppositę rationis. Et confirmatur magis hæc ratio. Nam quod aliquid subijciatur diuersis prædicatis, & multis non dicit, nec exponit vniuersalitatem: ergo etiam in ratione subijcibilis non potest esse vniuersalis. Antecedens probatur: nam Petrus subijcitur istis prędicatis, homo, animal, corpus, viuens, ens, risibile, rationale, & tamen est singularissimum quid: ergo dicere quod aliquid est vniuersale subijcibile, quia multis subijcitur in prędicatione est absurdum: ergo ratio vniuersalis venāda est ex ordine ad inferiora, ad quæ cum species subijcibilis vt sic non dicat ordinem, nō est vt talis vniuersalis. Præterea, quia si species subijcibilis esset intrinsece vniuersalis variato ordine suo proprio variaretur essentialiter species subijcibilis vt sic. Et ita ratio speciei subijcibilis, quæ competit naturæ genericæ diuersa esset essentialiter à ratione speciei subijcibilis, quæ competit naturæ specificæ atomæ, sed hoc est apertè falsum; ergo species in ratione subijcibilis nō dicit vniuersalitatem. Probatur minor; Quia si species infima & subalterna specie differūt in ratione subijcibilis; ergo & genera subalterna inter se specie differūt essentialiter, quia referuntur ad speciem subijcibilem, vt ad proprium terminum: sed termino variato specifice variatur, etiam ordo ad illum similiter specifice, quia relatiua differunt specie penes diuersos terminos specie distinctos: ergo non dicit species subijcibilis in sua ratione vniuersalitatem. Præterea: Nam de ratione vniuersalis est respicere multa: ergo de ratione talis vniuersalis taliter respicere multa: sed si species subijcibilis est vniuersalis, erit tale vniuersale: ergo taliter respiciunt multa: sed respectu generis non respicit multa, quia genus vnum est: ergo non respicit respectus illorum taliter multa: ergo nec est vniuersalis.

Secunda conclusio: illud, quod est species subijcibilis est vniuersale, licet non qua ratione est species subijcibilis. Conclusio probatur inductione facta in arbore prædicamentali. Nam corpus est species subijcibilis respectu substantiæ, & viuens respectu corporis, & animal respectu viuentis, & ista omnia sunt vniuersalia: ergo. Præterea, species subijcibilis est, quæ immediate ponitur sub genere oppositione formali, sed non potest poni subiectione formali sub genere, nisi abstrahat à conditionibus indiuiduantibus: ergo est vniuersale, quod est species subijcibilis. Maior probatur, ex quęstione præcedenti, & ex Domino Caietano capite de specie & ex Alberto relato à Caietano. Minor probatur: nam si aliquid importat conditiones indiuiduales iam ponitur materiali positione: nam conditiones indiuiduantes sunt quid materiale, nec ex genere oriuntur. Differentia verò est aliquid formale, & originem trahit ex genere hoc, tamen non habet in quantum subijcibile, sed alia ratione, quæ est abstracta à conditionibus indiuiduantibus. Et si inquiras cum in specie, quæ subijcitur, reperiantur duo, & subijcibilitas, & prædicabilitas seu vniuersalitas, & non se habeant omnino per accidens in specie, quidnam præsupponit alterum, quid est quod nostro modo intelligendi prius intelligamus nos conuenire ratio subijcibilis, vel ratio vniuersalis, & prædicabilis, sit

Tertia conclusio: Prius intelligimus nos in qualibet specie rationem, vniuersalis, & prædicabilis, quam intelligamus rationem subijcibilis. Et probatur hęc conclusio: Nam non potest species poni & subijci generi positione formali, & referri taliter ad genus nisi sit abstracta à naturalibus conditionibus: ergo prius nostro modo intelligendi intelligimus nos, illam esse vniuersalem saltim in esse obiectiuo, quin intelligamus esse subijcibilem generi. Antecedens patet Nam vt ponatur hac positione debet esse sine conditionibus naturalibus, quod non potest habere sine abstractione, & ita abstractio prærequiritur vt via ad hoc, vt colloceter vt quid formale sub genere, & vt quid in quo genus

2. Concl

3. Concl.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nus reperitur formaliter determinatū. Præterea: nihil particulare potest poni formali positione, & vt species subijcibilis sub genere: ergo præ quiritur ad hoc vt sit vniuersale. Anteced. patet quia nihil etiam particulare potest esse species subijcibilis, cum debeat esse immediatus termi nus relationis genericæ, quæ primo & per se ad aliquid vniuersale terminatur. Consequentia probatur, quia non est dare medium inter vniuersale & particulare, quod medium in recta collocetur linea, vt species. Ex hoc sequitur, nō bene dici speciem atomam. Verbi gratia, habere rationem prædicabilis, & vniuersalis, ex eo quod ponitur sub genere positione formali, tan quam à radice, & esse vniuersalē, esse velut pro prietatem illius, quæ ad illā posita tali positione consequitur, cum è conuerso esse subijcibilem præsupponat vniuersalitatem saltem obiecti uam. Nam à singularibus abstrahenda, & venanda est illa ratio subijcibilis formaliter. Si enim illę species descenderent à superioribus, prius intelligeremus nos rationem subijci bilis formaliter, quam rationem vniuersalis, si cut prius causa, quam effectus esset intelligenda. Verum cum ab inferioribus colligamus illa subijcibilia rectæ lineę, prius intelligenda est ratio vniuersalis, obiectiue saltim, quàm intelligamus rationem subijcibilis formaliter. Et hoc bene notent qui vsque adhuc cum Caietano senserunt. Ex quo sequitur esse vniuersalem, non esse passionem, neque proprietatē speciei, vt subijcibilis est.

4 Concl. Quarta conclusio. Vnica & eadem relatione non refertur species subijcibilis ad genus, & ad sua inferiora, verbi gratia, animal ad elephantē, & ad hominem & leonem, &c: leo ad animal, & ad indiuidua. Probatur ista cōclusio, quæ etiam est Caiet. & aliorū: Nam alia est relatio subijcibilis, & alia relatio prædicabilis. Sed species ea ratione, qua refertur ad genus est subijcibilis, ea ratione qua refertur ad indiuidua, seu inferiora est prædicabilis: ergo duas relationes habet species. Maior probatur: Nam terminus subijcibilis, & terminus prædicabilis sunt specie distincti: ergo relationes terminatæ specie differūt: nam in illis diuersitas sumitur ex terminis, diuersitas inquam specifica. Antecedens probatur: nam sub alia ratione terminat genus superius relationem speciei, & sub alia ratione inferiora terminant: ergo in ratione termini est diuersitas. Dices hanc rationem nihil valere, nam paternitas & maternitas specie differunt, & relatio filij ad eas relationes terminatur. Sed respondetur quod etiam si specie differant, quia pater, & mater per vnicum totale fundamētum concurrunt ad esse filij, filius vnica relatione ad illos terminatur: at verò non est vnicum fundamentum, & vna natura relationis subijcibilis, & prædicabilis, seu vniuersalis, quia relatio & respectus ad inferiora in specie fundatur in esse abstracto cognito, vel comparato, prout variæ opiniones dicunt. Relatio vero subijcibilis fundatur in actu intellectus, quo cognoscitur illa natura vt continens generis naturam determinatam per differentiam, ex quo tribuit illi intentionem subijcibilis, ista vero diuersa sunt in ratione fundandi: ergo si fundamenta sunt diuersa & relationes. Præterea: Relatio vniuersalis distincta est a relatione non vniuersalis in bona logica, sed relatio speciei ad indiuidua, seu inferiora est relatio, vniuersalis relatio ipsiusmet ad genus est relatio non vniuersalis: ergo sunt distinctę relationes: nam intentio diuiditur per intentionem vniuersalem, & non vniuersalem tanquam in membra opposita vt libro secundo quæst. 6. notum fuit. Præterea. Nam si eadem relatione refertur species ad genus, & ad indiuidua, & genus subalternū ad genus superius, & ad species, sequitur, quod eadem sit ratio generis, & speciei subijcibilis, & tamen est falsum: nam genus non refertur ad genus, sed ad speciem: & tamen si esset eadem ratio referretur genus ad genus: quinimo sequeretur, quod species infima & subalterna in ratione speciei differrent specie, quia haberent terminos specie diuersos: nam subalternum genus, vt viuens refertur ad genus, & animal refertur ad speciem, & homo ad indiuidua: hoc autem est habere diuersos termi nos formaliter: ergo. Sed hoc est falsum: Nam omnes species subalternę sunt eiusdem speciei, & infima etiam in ratione subijcibilis: ergo duę sunt relationes specie differentes.

5 Conc. Quinta conclusio. Hoc nomen species est nomen æquiuocum ad speciē in ratione subijcibilis, & in ratione vniuersalis, & prædicabilis. Hæc est sententia sapientissimi Magistri Soto, capite de specie, & Petri Nigri vbisupra. Probatur conclusio euidenter meo iudicio. Primo ex definitione æquiuocorum, vt definiuntur à summulistis, æquiuocum nomen est, quod significat sua significata duobus conceptibus, sed hoc nomen species est huiusmodi: ergo. Minor probatur. Nam relatio subijcibilis & prædicabilis non possunt vnico conceptu repręsentari cū specie differant, vt visum est, magis quam homo, & equus, qui etiam specie diuersi sunt. Præterea probatur cōclusio à definitione æquiuocorum ab Aristotele tradita: æquiuoca sunt, quorum nomen est commune, ratio vero nomini accōmodata est diuersa omnino, sed relatio subijcibilis, de qua modo loquimur, & prędicabilis seu vniuersalis habent idem nomen, vt patet ex Porphyrio cap. de specie, qui genera subalterna speciem vocat, & etiam infimam secundum quod prædicabilis est, cum dicit speciem

esse

esse, quæ de pluribus num. differentibus prædicatur. Quod vero ratio nomini accómodata sit omnino diuersa patet, quia alia est essentia subijcibilis & prædicabilis, vt dictum est, & aliter diffinitur. Præterea demus, quod sit proprietas subijcibilis prædicabilitas talis, probo quod etiam sit æquiuocum species ad illa. Nam si homo significaret hominem, & risibilé esset æquiuocum nomen, nam homini & risibili nihil importatur commune per istud nomẽ homo, cum homo & risibilitas sint diuersarum naturarum prædicamentalium, quibus hoc nomen homo nihil commune importat: ergo species est nomen æquiuocum, etiam si significaret essentiã speciei, & eius passionem, quæ esset prædicabilitas, quia nihil illis commune importare potest.

4. Conc. Sexta conclusio: Species constitutiua est huius prædicabilis secundi, nõ qua ratione est subijcibilis, sed qua ratione est vniuersalis, & prædicabilis de pluribus differentibus numero. Ita que sicut genus prædicabile cõstituitur per prædicabilitatem de pluribus differentibus specie in quid, tanquam quædam natura completa, ita hoc prædicabile constituitur per hoc quod natura completa, in qua genus determinatum reperitur de pluribus numero distinctis in quid prædicatur. Ratio enim subijcibilis nullum prædicabile constituit, etiam si denominetur species, & ita vocetur. Hæc conclusio videtur esse contra Caietanum, cap. de specie, cuius determinatio sibi visa est difficilis, sed temporis successu veritas est manifesta: & ob hanc causam temporis filia dicitur veritas. Probatur hæc conclusio: Hic tractat Porphyrius de quinque vniuersalibus, seu prædicabilibus, sed species non est vniuersalis, nec prædicabilis, vt subijcibilis est: ergo constituit hoc prædicabile, vt vniuersalis, & vt prædicabilis, & per ordinem quem dicit ad inferiora. Præterea: Vniuersale est quod diuiditur in quinque vniuersalia: ergo quod pertinet ad aliquod vniuersale debet esse taliter vniuersale: sed species per ordinem ad superius genus non est vniuersale: ergo non est tale vniuersale: ergo non constituitur hic prædicabile per ordinem ad superius genus: est verò tale vniuersale in ordine ad indiuidua: ergo per ordinem ad illa illud constituitur, nec genera subalterna per ordinem, quem dicunt ad inferiora illud constituunt, quia vt sic, sunt genus, vt patet. Et idem argumentum fieri potest de prædicabili: quia quod constituit aliquid speciale prædicabile, debet esse taliter prædicabile, q̃ non habeat species per ordinem ad superiora & ita species subijcibilis ab hoc prædicabili excluditur, & solum relinquitur species prædicabilis. Ex hac conclusione, etiam sequitur quòd species in quantum species est, constituit hoc prædicabile.

Secũdũ si ly in quantũ species reduplicet ordinẽ ad indiuidua, nõ ad genus, nã illa est relatio seu intentio constituens hoc prædicabile, cuius intentionis passio est prædicabilitas de pluribus numero differentibus: sed ista est passio intentionis, secundum quam refertur ad indiuidua, vt quid existens in illis, dicens totam illorum essentiam, & non est passio illius subijcibilitatis, generis: ergo. Maior patet: Nam propria passio huius prædicabilis est prædicari de pluribus &c. Sed minor probatur: nam cum per illam relationem subijcibilis non sit in multis formaliter sequitur, quod nec de multis prædicetur. Et si fiat argumentum: Nam genus refertur ad speciem, vt ad terminum suæ specificationis: sed species, quæ est correlatiuum generis videtur, quod sit huius prædicabilis constitutiua. Respondetur negando minorem: Nam non est necesse, quod terminus relationis alicuius prædicabilis constituat aliud prædicabile, vt patet in specie, quæ refertur ad indiuidua, & non constituũt aliquod prædicabile indiuidua vide D. Thom. in compendio logicæ cap. 3. vbi rationem secundi prædicabilis dicit esse prædicabile de pluribus differentibus numero.

7. Concl. Septima conclusio: Species subijcibilis etiam per se secundo, non est vniuersalis, & loquimur de illa vt subijcibilis est: Nam si per se primo non est vniuersalis nec per se secũdo potest esse. Ratio enim generica semper determinatur per vltimam differentiam. Vnde si de ratione generica speciei subijcibilis est esse vniuersalis vt quid superius, ratio specifica debet esse determinatiua huius & per illam debet constitui in esse talis vniuersalis. Ratio enim speciei constitutiua non debet esse opposita rationi genericæ, sed debet esse quid determinatiuum illius. sed subijci oppositum est huius, quod est esse vniuersale, quia in ratione subijcibilis non est vniuersalis, si ratio generica viuentis est habere vitam, non potest esse ratio specifica non viuere: ergo si ratio generica est esse vniuersalem, ratio specifica non potest esse non vniuersalis. Esse enim subijcibile generi est esse non vniuersale quia non importat respectum ad inferiora. Præterea subijcibile generi est oppositum cum hoc quod est esse vniuersale: ergo nõ potest per se secundo vniuersale competere, & per se primo subijcibile, quia subijci dicit ordinem ad superiora, prædicari ad inferiora: ergo.

8. Conclus. Octaua conclusio. Subijcibile generi non est radicaliter, vniuersale. Et probatur ista conclusio: Nam taliter subijci, oritur ex vniuersalitate & abstractione talis naturæ à conditionibus indiuiduantibus, vt visum fuit: ergo nõ potest esse radix vniuersalitatis, nec in radice vnum continetur in alio. Præterea, quia subijci, & prædicari sunt opposita: ergo vnum in alterius

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terius ratione non continetur radicaliter.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur, probare id, quod est species subijcibilis debere esse vniuersale, non vero est vniuersale vt subijcibilis est generi. Et nota quod species constat ex genere & differẽtia, ideſt, ex natura, quæ denominatur genus, & differentia. Et idem probat prima & secũda confirmatio.

Secundũ arg. nihil valet: quia prima substãtia subijcitur multis prædicatis, & non est vniuersale, vt enim esset, deberet dicere ordinem ad plura inferiora, quod non habet.

Ad 3. Ad tertium respondetur quod alia est intentio subijcibilis, & alia prædicabilis, & prius intelligitur naturam illam habere rationem vniuersalis saltem metaphysicę, quã habere rationẽ subijcibilis.

Ad 4. Ad quartum respondetur, quod nunquam Aristot. posuit vniuersale subijcibile, sed omne vniuersale debet esse vnum in multis: & ita debet esse vniuersale prædicabile. Subijci enim etiam multis nullam dicit vniuersalitatem, vt probatur in prima substantia, & in Petro, quinimo est ratio opposita rationi vniuersalitatis, ratio subijcibilitatis. Et in hoc innituntur isti, vt contra Diuum Thomam, vt iam videbimus, dicant species Angelorum esse vniuersalia, & species subijcibiles, nõ vero prædicabiles: quia nõ sunt in multis indiuiduis. Non intelligentes esse speciem, subijcibilem nõ esse formaliter vniuersale; vt subijcibile est, & impossibile esse quod sit species subijcibilis, quin sit vniuersale id quod est species subijcibilis, & quod natura Angelica Gabrielis est vniuersalis, quia quantum est ex modo essendi in intellectu potest de multis affirmari.

Ad 5. Ad quintum respondetur, quod species subijcibilis denominatur talis à quadam relatione, & secũda intẽtione, quæ dicitur subijcibilitas, & non à generis intentione, quæ specie differt ab illa, nec in intẽtionibus sumendæ sunt denominationes. Sic in formis realibus, quia vna secunda intentio & relatio non continet aliam, nec hoc est verum in realibus formis, locatum enim non dicitur tale intrinsecè, nisi à locatione passiua, & vbicatione, quæ forma est alterius rationis, & prædicamenti à loco.

Ad 6. Ad sextum Caietani respondetur, quod species est nomen æquiuocum, & significat relationem subijcibilis, & relationem vniuersalis. Si accipiatur primo modo, non est vniuersalis, secundo modo maxime: sed non est proprietas prioris respectus esse vniuersalem, & referri ad indiuidua, sed est alia relatio, quæ nostro modo intelligendi præcedit priorem.

Ad septimum, ex hoc, & ex dictis patet, quo modo species vt subijcibilis non est vniuersale, nec radicaliter. Sed bene verum est, quod illud quod est species subijcibilis est vniuersale, vt patet in homine, & in animali. Quinimo illa subijcibilitas sub sequitur ad speciem vt vniuersalis est, vt dictum est in 3. conditione. Sed cõtra istam conditionem, & ea quæ proxime dicebamus est argumentum quintum. Nam Gabriel est species subijcibilis generi substantiæ, & non est species prædicabilis: ergo non est necesse vt id, quod est species subijcibilis sit vniuersalis, nec præsupponat rationem vniuersalis. Secũdo: Nã quod recipit denominationẽ speciei subijcibilis est natura secũdũ se: sed natura secũdũ se nõ includit vniuersalitatẽ: ergo nõ est necesse, quod habeat vniuersalitatem, vt fit species subijcibilis. Tertio natura humana v. g. per prius fundat respectum ad genus, quam ad inferiora: sed ille est respectus subijcibilis, ista vniuersalis & prædicabilis: ergo ad esse subijcibile nõ debet præcedere natura, vt vniuersalis. Probo maiorem: Nam tota essentia hominis oritur à genere, non solum propter participationem rationis genericæ, sed etiam propter rationem suam specificam, cum differentia claudatur in potentia generis: ergo per prius homo debet respicere genus cum ab illo accipiat suam essentiam, & non indiuidua, à quibus illam non accipit. Probatur secundo eadem maior: Nam prius conuenit naturæ humanæ sua actualitas, quam potentialitas sua: sed esse apta, cõtineri sub genere conuenit naturæ humanæ ratione suę actualitatis: esse apta vt attribuatur vniuersalitas conuenit ratione suę potentialitatis, quę licet sint idem a parte rei, per intellectum tamen prius intelligimus conuenire illi vnum, quam aliud. Probatur minor: Quia ex eo quod natura humana continet genus actu est apta illi subjici ex eo verò quod continet in diuidua in potentia potest de illis prædicari: ergo.

Quartum argumentum: Quod prius præsupponitur in specie est subijcibile ad rationem vniuersalis, & prædicabilis: ergo non præsupponitur vniuersale ad rationẽ subijcibilis. Antecedens prob: quia species vt prędicabilis præsupponit constitutum quod debet prædicari, sed hoc est species subijcibilis: ergo. Probo minorem, quia præsupponit constitutum ex genere & differentia: sed species subijcibilis eo subijcibilis est generi, quia præsupponitur constituta ex genere, & differentia, & contracta ratione generica per differentiam suam: ergo.

Quinto: nam esse prædicabile & subijcibile sunt oppositа: ergo subijcibile non prę supponit prædicabile ad suum esse, sicut nec calor supponit necessario frigiditatem.

Ad

Ad primũ iam dictum est & dicemus latissimè: est enim prædicabilis, vt est in intellectu, & ex modo, quem ibi seruat hoc illi conuenit.

Ad secundum respondetur, quod licet natura secundum se recipit denominationem subijcibilis speciei, sicut & recipit denominationẽ prædicabilis, cum de Petro & Paulo dicitur, vt asserit Caietanus, capite 4. de ente, prærequirit tamen vt conditionem necessariam, vt recipiat denominationem subijcibilis, & rationem vniuersalis, saltem metaphysicè. Nam quod formaliter habeat secundam intentionem vniuersalis non videtur necessarium, sicut vt natura affirmetur secundum se, & sua prædicata quidditatiua, requirit vt conditionem vniuersalitatem.

Ad tertium respondetur, negando maiorẽ, & ad probationem, transeat antecedens. Nam quia tota illa essentia suscipitur in singularibus vt positione formali sit sub genere prius debet ab illis abstrahi; & ita ratio vniuersalis præsupponitur. Si autẽ darentur vniuersalia, sicut Plato imaginatur, faterer ego, quod illa prius respicierent genus, quã indiuidua: quia non suscipiebantur in rebus naturalibus, à quibus essent abstrahendæ. Et eodem modo respondetur ad secundam probationem maioris, dato quod ita esset, quia in illa actualitate præcise, non fundatur secunda intentio subijcibilis, sed in actualitate sine conditionibus indiuiduantibus, quia debet formaliter sub genere poni, prius intelligimus esse vniuersalẽ metaphysicè, seu in esse obiectiuo, quàm intelligamus esse subijcibilem generi.

Ad quartum respondetur, quod etiam ratio vniuersalis prærequirit speciem constitutam ex genere, & differentia ad hunc sensum, vt in eo quod abstrahitur reperiatur gradus sensibilis, & rationalis. Verum cum postea attribuimus intentiones ipsi speciei, non possumus tribuere intentionem subijcibilis, nisi præcesserit abstractio à singularibus.

Ad quintum argumentum respõdetur, quod etiam est contra ipsos: nam ipsi dicunt, quo vniuersale præsupponit subijcibile, & dicam ego esse impossibile, quia sunt opposita. Vnde quamuis ipsi teneantur illud soluere, pro ipsis soluam ego. Respondetur ergo, quod subijcibile & prædicabile sunt opposita ratione differentiarum, sicut albedo & dulcedo sunt oppositæ ratione suarum differentiarum, quæ formaliter distinguuntur: & ita opponuntur quodammodo, non tamen sunt contraria, vt eidem subiecto conuenire nequeant. Maximè, quia sunt opposita relatiue, quę eidem diuersorum respectu conuenire possunt, vt paternitas, & filiatio, & vnũ prærequiritur ad aliud. Et si inquiras. Quomodo ergo fit diuisio speciei? Respõdetur, quod hoc modo, species, alia prædicabilis alia subijcibilis. Et hæc est diuisio vocis in sua significata æquiuoca. Et rursus, species, subijcibilis, alia subijcibilis generi vltimo, alia generi medio. Et hæc diuisio est per accidẽtales rationes, omnes enim species subijcibiles sunt eiusdem rationis: Species vero prædicabilis est diuisibilis, per hanc & illam speciem, quæ numero differunt.

QVÆSTIO XV.

Vtrùm dentur indiuidua generica.

SVPRA sæpius dictum est, quod indiuidua generica ponũtur sub genere positione materiali, vt hoc animal, hoc corpus, & ita nõ sunt species subijcibiles. Modo inquirimus, vtrum sint ponenda hęc indiuidua. De qua re duę sunt opiniones. Altera opinio negat, hęc indiuidua his innixa argumentis. Primo: quia si hęc indiuidua sunt danda, maximè per intellectum, qui in Petro, verbi gratia, distinguit hunc hominem ab hoc animali, & ab hac substantia &c. Sed hoc non: ergo. Probatur maior: quia in rebus indiuidua semper sunt in aliqua specie vltima: & ita non reperitur generis indiuiduũ diuersum realiter, ab indiuiduo specifico. Sed min. prob. Nã intellectus non potest, nisi falsò coniungere rationale cum viuenti, ita quod ex viuenti & rationale resultet vna species: sed prius debet illud coniungere cum sensitiuo: ergo etiam non potest coniũgere determinatam singularitatem cum animali v.g. vel cum corpore: sed prius debet intelligere esse hominis, & tunc cum illo iungere singularitatem: ergo non dabuntur generis indiuidua, sed speciei: nam conditiones indiuiduãtes iungendæ sunt homini, & non animali si vere iungi debeant, quia præsupponitur, vt animali iungatur esse rationalis, sicut esse rationalis, vt iungatur viuenti, supponit esse animalis, & sensibilis. 1. Argu.

Secundum: esse prædicabilis, & subijcibilis, fundatur intrinsecè in ipsis naturis rerum, ita vt de illis prædicetur immediate ratio superior ad quorum esse immediate contrahitur à parte rei, de illis vero mediate, ad quorum esse mediate contrahitur: sed animal non contrahitur ad esse huius animalis indiuidui, nisi mediante ratione hominis: ergo nec prædicatur animal immediate de hoc animali, nisi mediante ratione hominis: & ita non erit indiuiduũ immediatum animalis, sed mediante homine. Minor il 2. Argu.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

la probatur: Quia animal, vt sic, dicit naturam incompletam, idest, non vltimate perfectam, sed vltertius contrahibilem: ergo repugnat immediate contractam esse indiuidualiter: sed prius ad esse essentiale, postmodum ad esse indiuidualiter debet contrahi. Patet consequentia, quia esse indiuiduale habet se vt actus secundus respectu esse essentialis, qui se habet vt actus primus: sed actus secundus non potest competere ei, qui non est completus quoad actum primum: ergo nec animali potest competere esse hoc animal, nisi compleatur prius per esse differentiale: ergo hoc animal non est immediate sub genere, sed sub homine. Minor probatur, quia ex necessitate secundum præsupponit primum, & ideo dicitur tale.

3. arg. Tertium argumentum: Non est cognoscibile, hoc animal, quin cognoscatur hic homo vel ille equus, vel quidpiã simile: ergo non est aliquod indiuidum generis, quin formalissime sit indiuiduum speciei vltimæ, atque adeo non erit immediatum generi, sed speciei vltimæ. Antecedens probatur: quia si cognosco distinctè hoc animal, hoc ipso cognosco distinctè hunc hominem, vel hunc equum, & cætera, cum re vera repugnet, esse hoc animal, quin sit hic homo, vel quid simile. Si autem cognosco confuse hoc animal, vt quando video illud à longe, similiter cognosco confuse hunc hominem, & cætera. Et confirmatur hæc ratio: Nam illa pronomina, hic, & hæc, & hoc, vltimam indiuiduationem præse ferunt: ergo designant speciei vltimæ indiuidua, & ita non poterit intellectus concipere hanc substantiam, hoc viuens, & cætera, quin simul saltim in confuso concipiat rationem vltimam, per quam sunt indiuidua in re, videlicet Petri Bruneli, & cætera. Et confirmatur: Nam quando dico hoc viuens, hoc corpus, & cætera, iam pono ipsum existens in re: ergo pono omne, quod est necessarium, vt existat, & ita dico petreitatem, vel aliquid simile.

4. arg. Quartum argumentum: Cum animal prædicatur de hoc animali, vel prædicatur de illo tanquam de aliquo indifferenti ad esse huius hominis, vel leonis, vel & cæt. vel tanquam de aliquo determinato iam ad esse illorum alicuius. Si primum: ergo hoc animal dicit iam aliquam rationem ad rationem hominis, vel leonis contrahibilem, & iam erit genus, sicut ipsum animal est genus, quia dicit naturam contrahibilem, per differentiam hominis, vel &c. Si autem dicas secundum: ergo iam hoc animal, formaliter loquendo, constituitur in esse animalis huius per eandem rationem, formaliter loquẽdo, per quam constituitur Petrus in esse Petri, cum non aliter animal prædicetur de illo, nisi vt determinato ad esse huius hominis.

5. arg. Quintum argumentum: Indiuiduum, vt docet Porphyrius, est immediatum sub vltima specie, sicut species sub immediato genere, vt patet ex arbore prædicamentali: ergo sicut vltima species intrinsece includit rationem generis, ita indiuiduum intrinsece includit rationem vltimæ speciei: ergo sicut non datur vlla species vltima, quæ non includat rationem animalis, ita non dabitur vllum indiuiduum, quod non includat rationem veræ speciei, & ita erit immediatum indiuiduum illius, & non generis, nam quod includit rationem vltimæ speciei, vel est hic homo, vel hic equus, &c.

6. arg. Sextum: Quia cum ex doctrina Diui Thomæ non sit distinctio formalis inter hominẽ, & animal, frustra finguntur plura indiuidua illarum rationum, cum vna differentia indiuidualis sufficiat ad vnam rationem singularis constituendam, per quam Petrus sit hoc viuens, hoc animal, & hic homo. Dices, quod quamuis indiuidua generis, non distinguantur ex natura rei formaliter, distinguũtur tamen ratione ratiocinata, & sic de illis immediate potest prædicari genus. Cõtra: Nã si ratio indiuidualis huius animalis à parte rei est eadẽ formaliter in ratione huius hominis solum ratione distincta: ergo omnino repugnat, quod animal fiat hoc animal, quin formalissimè fiat hic homo. Patet cõsequẽtia, quia ratio indiuidualis hominis est vna, formaliter à parte rei adueniens homini, & quasi superaddita suæ quidditati: ergo repugnat esse hoc animal, quin saltim in confuso intelligatur esse hoc, vel illud indiuiduum speciei vltimæ, dum inter rationem genericam, & indiuidualẽ, mediet ratio hominis.

7. arg. Septimum argumentum sit pro hac sententia: Nam si datur indiuiduum generi cum, vel ponitur sub genere immediate, vel mediãte specie. Neutro modo potest poni: ergo non immediatè: nam tunc essent indiuidua specifica, & non generica. Nec immediate: nam in recta linea prædicamentali solum immediate sub genere ponitur species: homo enim, & hoc animal non ponitur in eadem coordinatione æqualiter: nam si ponitur in recta linea in eadem distantia æqualiter, erunt profecto vniuersalia, siquidem æqualiter sunt abstracta. Et confirmatur hoc argumentum: Nam cum dicimus Petrus est hoc animal, hoc viuens, hoc corpus, vel dico totum, quod est in Petro, vel non sed solum partem. Si dico non totum, quod est in Petro, sed partem: solum ergo hæc est falsa, Petrus est hoc animal, &c. quia pars nõ prædicatur de toto. Si dico totum quod est in Petro, vel dicitur illud actu, vel potentia. Si actu: ergo est ita sub specie immediate, sicut Petrus. Si in potentia: ergo est superius ad Petrum, siquidem no

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vltimam indiuidualitatem. Et sic erit vniuersale, siquidem omne superius ad Petrum est vniuersale in recta linea positum. Et confirmatur: Nam hoc animal prædicatur de Petro & Paulo &c. Vel æquiuocè, & sic dicit totum, quod dicit Petrus & Paulus in ratione indiuiduorum. Et hac ratione est æquiuocum nomen, quia conditionibus indiuiduantibus nihil potest cõmune vniuocum importari per ly hoc animal. Vel vniuocè, & sic importat illis aliquid commune, vel aliquem modum: vnde non erit singulare, sed commune, & sic nõ erit indiuiduũ generis.

2. sent oppos. & 1. arg. pro 2. senten. Alia sentẽcia opposita est præcedenti, quæ dicit dari indiuidua generica. Et hæc prob. & auctoritatibus & rationibus. Nam Arist. in Postprædicam c. 13. dicit genera esse priora speciebus, & quod natura generica prius est in materia, quã specifica, cum enim generatur homo prius est in materia gradus viuentis, gradus corporis, gradus animalis, quàm gradus hominis: sed illi gradus sunt indiuidui: ergo in materia constituunt indiuiduum genericum: ergo illud erit immediatè sub specie. Et cõfirmatur hoc: Nam Arist. 2. de generat. animal. c. 3. docet, hominem prius viuere vitam vegetatiuam, deinde sensitiuã, tandem rationalem, & hoc prius tempore: ergo tunc erit illud hoc viuens, hoc animal, & nihil amplius: ergo dantur indiuidua generica. Et hoc dicit sæpissimè D. Th. nam dicit prius, embrionẽ viuere vitam sensibilem, prius inquam, tempore, quam homo viuat vitam rationalem, & quod per aduentum animæ rationalis expellit formam embrionis: ergo embrio tunc erat hoc animal, & ita erat indiuiduum genericum immediatè collocatum sub animali. Et probatur hæc sententia ratione, & sit

2. Arg. Secundũ arg. Nam ratio animalis habet existentiã ratione distinctã ab existentia, qua existit hominis ratio: ergo etiã habet diuersam singularitatem distinctam ratione. Probatur consequẽtia: Quia eo modo quo duo habẽt diuersam existentiã, debẽt habere diuersam singularitatem, cum singularitas necessario concomitetur existentiam, & implicet cõtradictionem aliquid intelligi vt existens, quin sit singulare. Sed antecedens probatur: quia ratio animalis in Petro, vt distincta à ratione hominis existente in illo intelligitur vt entitas actualis, cum non concipiatur, vt entitas in potentia & in causis, sed extra causas: ergo vt distincta à ratione hominis importat suam existentiam, ratione etiam distinctã à ratione hominis. Patet consequentia: Quia ratio animalis concipitur vt actu determinata per rationẽ hominis, & ratio hominis intelligitur, vt determinans rationem animalis, sed nihil potest actu intelligi determinans aliud, nisi actu existat: ergo.

3. arg. Tertiò: Nã sicut rationale, & animal sunt partes cõponẽtes hominẽ, ita hoc rationale, & hoc animal sunt partes cõponentes hũc hominẽ in particulari: ergo sicut rationale, & animal distinguũtur ratione: ita hoc rationale, & hoc animal. Consequentia patet & prob. anteced: quia cũ totum non constet ex alijs partibus, quã ex suis, sicut esse essentiale completum consurgit ex suis partibus: ita esse indiuiduale cõpositũ cõsurgit ex suis partibus indiuiduatis. 4. arg. ¶ Quartò; Nã si in hoc homine essent distinctæ animæ, sensitiua & vegetatiua, & rationalis, singulæ essent formæ singulares, atq; adeo vegetatiua constitueret immediatè hoc viuens, sensitiua hoc animal: & cõstituerẽt plures entitates indiuiduas realiter distinctas: ergo modo quãdo vna anima illud præstat intelligimus nos prius saltim ratione cõstituere indiuiduũ viuentis, & post indiuiduũ animalis, & post indiuiduũ hominis: ergo ista ratione distinguũtur, & ita dantur indiuidua generica ratione distincta ab indiuiduis specificis. 5. arg.

Quintò: Quia nõ minus potest præscindi hoc animal ab hoc homine, quã animal ab homine: ergo nõ cõuenit intrinsecè esse hoc animal mediante ratione hominis: alias non posset cõcipi hoc animal, quin cõciperetur homo, quod patet esse falsum: Nam cũ video venientẽ à lõge cõcipio esse animal, & nõ hominem: ergo indiuidua generica ratione distinguuntur ab specificis. Et confirm. hoc: Nã sicut Petrus, & Paulus sunt hi homines: ita sunt hæc animalia: ergo possunt ab illis abstrahere rationẽ huius animalis illis cõmunis: nã à quacũq; cõueniẽtia cõceptus communis illis abstrahi potest: ergo distinguitur ratione ab illis: & ita indiuiduũ genericum ratione est distinctũ ab specificis. 6. arg. ¶ Sextò: Nã in Deo distinguitur ratione hæc essentia ab hac paternitate, seu hæc sapientia ab hac misericordia: ergo & in homine, qui non est tã vnus, sicut Deus distinguitur ratione hic homo ab hoc animali: dãtur ergo indiuidua generica, ratione distincta ab specificis. 7. arg. ¶ Septimò: Nã Petrus & hoc animal sunt distincti termini, & non sunt synonymi: ergo significãt diuersimodè indiuiduũ hoc: sed hæc diuersitas non potest esse alia, nisi quia Petrus significat Petrũ indiuiduũ specificũ, hoc animal significat eundẽ Petrũ in ratione indiuidui generici: ergo distinguũtur ratione hæc indiuidua, siquidẽ subalia ratione significãtur. Volo dicere, q̃ hoc animal formaliter significat habentẽ hanc animalitatẽ, & Petrũ significat, qui habet hãc animalitatẽ, & rationalitatẽ, & has carnes, & hæc ossa, vbi est distinctio rationis, & in re significata, & diuersus modus significandi in terminis. Difficile tamen iudico de his opinionibus censere.

Decisio quæstionis.

Dico ergo primò, vt meam proferam sententiã: Indiuidua generica non sunt assignanda vt aliquid realiter distinctum ab indiuiduis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

species. Patet: nam nullum individuum in recta linea constitutum reperitur realiter, quod non sit alicuius speciei individuum: ratio enim generica in rebus non reperitur sola: nihil enim est directè in genere, quod non sit in specie. Et præterea: quia hæc est falsa: Petrus est hoc animal, cum hoc animal distinguatur realiter à Petro, nec in ipso sit, sicut in subiecto: & cum embrio viuit vita animalis tãtum, nõ est directè in recta linea, nec hic embrio directè in illa collocatur, sed ad latus, quia sunt quædam imperfecta, & dispositiones ad generationem hominis. sed de hoc alibi dicemus.

Dico secundo: Individua generica vere dãtur & sunt illa quæ dicunt naturã generis particularizatã, vt hoc animal, hoc viuẽs, & his similia. Et prob. concl. Nam cum Petrus sit homo, hoc animal, hoc viuens bene potest intellectus illũ significare sub conceptu huius animalis, sicut illum potest sub illo concipere & experitur se ita illũ cõcipere. Et huic videtur maxime fauere D. Th. 3. p. q. 78. art. 5. ad 1. & 2. vbi sic dicit. Ad primũ ergo dicendum, q̃ hæc dictio hoc significat substãtiã: sed absq; determinatione propriæ naturæ. Ad secundũ dicendũ, q̃ hoc pronomen hoc, non demonstrat ipsa accidentia, sed substãtiã sub accidẽtibus contentã. ergo potest homo concipere per intellectũ, & significare rationẽ generică particularẽ. ¶ Dico tertio, quod hæc individua generica nõ reponuntur in recta linea immediate sub animali. Hoc dictum patet, quia non reperitur talis ordo in constitutione linearum prædicamentalis: sed omnia individua ad arboris radicem collocãtur, & in 1. opin. hoc fuit probatum. ¶ Dico quarto: Hæc generica individua dicunt & important rationẽ animalis, v.g. & hominis, & Petri, & dicũt idẽ, quod dicit individuũ specificũ, licet sub alio conceptu: nã Petrus hæc omnia important dicendo velut de formali, cõditiones individuãtes, & signationẽ naturæ, vt dicit D. Th. 1. de ente. Hoc animal vero dicit idẽ: sed veluti de formali importat hanc animalitatẽ, quod est hæc per has conditiones individuãtes. Et idẽ de alijs individuis est dicendũ. Vnde individua generica, si quoad illud, quod de formali, veluti importat, considerẽtur, deberent collocari immediate sub genere, scilicet, hæc substãtia sub generalissimo, hoc corpus sub genere corpus, &c. Verũ, quia simul dicũt, & important actu reliquas omnes cõditiones individuantes, individui specifici referuntur ad generà media species. Per hoc etiam patet, quid dicendum sit ad argumenta de individuis generis, q. præced. allata. Argumẽta vero 1. opin. hoc dictũ probant. Argumẽta vero secundæ dictũ primũ, & secundũ, & quatenus à nostris assertionibus dissonãt facile sunt solubilia. Et nota, quod hoc animal, vel hoc viuens, & dicit actu totũ, quod dicit Petrus, licet diuersimode, & quod hoc viuens non dicit solum v.g. gradum viuentem cũ præcisione aliorum: nam sic esset pars, & non individuum prædicamenti substãtiæ, quod debet esse quoddam totum, & directe positũ in recta linea. Nam sic in præsentiarũ de individuo substantiali loquimur, pro suppositio. Et proportionaliter est dicendum in alijs prędicamentis.

QVÆSTIO XVII.

Vtrũ aliquis homo sit species.

Videtur quod sic: Nam prædicatur de Petro & Paulo, qui differũt numero: ergo est species, nam species est quæ prædicatur de pluribus differẽtibus numero. Dices nõ prædicari in quid, contra: nam quærenti, quid est Petrus, optimè respondetur, quod est aliquis homo: ergo. Et cõfirm. hoc arg. Nam aliquis homo est vniuersale, siquidem est in multis: ergo sub aliqua specie vniuersalis cõtinetur, non sub genere, nec differentia, nec proprio, nec accidenti: ergo sub specie: ergo est species. 1. Argu.

De hac re variè opinatũ fuit. Quidam viri doctissimi magistri mei tenuerunt, hoc nomen aliquis homo, respectu multorũ esse nomen æquiuocum: & ita nõ prædicatur de multis, nisi æquiuocè, quam ob rem non est species, sed individuũ. Sicut enim Petrus de multis non nisi æquiuocè affirmat, ita aliquis homo. Et si contra istũ modũ dicẽdi fiat arg. Nã alias istę nõ erũt subcõtrariæ, aliquis homo currit, aliquis homo nõ currit, quia subiecta sunt singularia, si vniuocè accipiãtur, & si æquiuocè nõ sunt oppositæ, quia nõ conueniant in subiectis, quod tamen est contra omnes assignãtes subcõtrarias, qui per illos terminos illas assignãt, vt patet ex Arist. in Periherm. Petro Hisp. Magistro Soto, & alijs. Itẽ sequeretur, istas nõ esse cõtradictorias: omnis homo currit, aliquis homo nõ currit: nã illud subiectũ, aliquis homo, nõ potest esse cõmunis terminus. Vt vero essent cõtradictoriæ erat necesse quod esset terminus cõmunis: respondent ad hoc, q̃ quãdo Arist. & alij logici dicunt, illas esse subcõtrarias, & cõtradictorias vtũtur illo termino, aliquis homo accõmodatiue, & significat tũc aliquẽ hominẽ in cõmuni. Sed in rei veritate singularis est ille terminus, licet vtantur illo, vt termino communi, quod sæpissimè contingit. Quinimo Porphyrius, & omnes logici ponunt ad radicem arboris prędicamentalis, tanquam singularem hominis aliquis homo, vt patet cum dicitur individua, vt aliquis homo, &c. Et probant isti autores hanc sententiam hoc argumento. Nam terminus communis est, cui ex modo significandi non repugnat supponere pro natura in communi: sed huic ter- 1. opin.

mino aliquis homo repugnat: ergo non est communis, & consequenter nec species: & ita nec res per ipsum significatum est cõmunis, nec species. Minor probatur: Nam aliquis homo ex necessitate debet supponere pro homine particulari. Hanc sententiam multi Theologi sequuntur 1.p.q.29.ar.4. Et si dicas: nam modus essendi particularis est communis omnibus hominibus: ergo est aliquis homo: consequentia patet, quia aliquis homo significat illum modum, respondetur negando consequentiam, quia aliquis homo significat illum modum, sed indiuiduum, cui conuenit ille modus: isti vero termini modus essendi particulariter, vel habens modum essendi particularem communes termini sunt, & de pluribus prædicantur: non tamen aliquis homo. In hanc opinionem satis patet non esse speciem aliquis homo.

Alia est aliorum opinio, qui dicunt ex D. Th. de potentia, q.9.art.2. quod in substantia Petri est tria considerare, quorum vnum est natura generis & speciei in singularibus existens, & est illud quod per definitionem explicatur. Secundum est modus existendi talis naturæ, quia in singulari substantia existit natura generis, & speciei, vt propria huic indiuiduo, & non vt cõmunis multis. Tertiũ est principium, vnde causatur talis modus existendi. Sicut autem natura cõsiderata per abstractionem à singularibus, quod D. Th. vocat in se in hoc loco communis est, ita & modus existendi naturæ: nam natura hominis semper reperitur in aliquo homine, & omnis homo existens semper est aliquis homo. Quam obrem modus ille est cõmunis: sed principium talis modi existendi, quod est principium indiuiduationis, non est commune: sed aliud est in isto, aliud in illo. Hoc enim singulare indiuiduatur per hanc materiam, & illud per illam: ista autem materia nõ est communis, nec potest conceptu communi, vt ista est, & vt est principium indiuiduationis abstrahi. Sicut ergo nomen quod significat naturam est definibile, vt homo animal, ita etiam nomen, quod significat naturam cum tali modo existendi, vt hypostasis & persona. Illud vero nomen, quod ex sua natura includit determinatũ indiuiduationis principium, non est commune, nec diffinibile, vt Socrates, Plato. Ex hoc quod D. Th. elegãter dicit deducit hæc opinio: quod aliquis homo, cũ nõ significat illũ modũ particularem, sed principiũ indiuiduationis, licet in ipso indiuiduo ponatur ille particularis modus existendi, quod non sit terminus communis. Nam D. Th. hypostasi persona suppositum supponit, vt nomina quæ significant illam naturam cum modo communi, nõ vero aliquis homo, vt talis ponit. Et secundum hanc opinionem etiam cõstat quod non sit species. Dominus Caietanus cap. de specie dicit quod aliquis homo est terminus communis. Et fundat se in prædicta autoritate. Diuus T. hquia significat naturam particulariter existentem. Natura autem & modus communia sunt, & dicit esse prædicabile: sed non est species, quia prædicatur in cuiusmodi. Nec fuit diminutus Porphyrius, etiam si non egerit de omnibus prædicabilibus: quia non promisit se nisi de .. acturum. Verum licet non fuerit infidelis Porphyrius, quia non fregit promissum, fuit tamen parcus & diminutus in promittẽdo, quã doquidem non omnia tractauerit prædicabilia.

Decidituꝛ quæstio.

PRima conclusio: Aliquis homo est terminus communis, sicut ly, persona, & significat aliquid commune pluribus. Hæc conclusio est expressa sententia D. Th. 1.p.q.30.ar.4. Vbi sic dicit. Et ideo dicendum est, quod etiam in rebus humanis, hoc nomen persona, est nomẽ cõmune communitate rationis, nõ sicut genus, & species, sed sicut indiuiduũ vagum. Nomina enim generum & specierum, vt animal & homo, sunt imposita ad significãdum ipsas naturas communes, non autem intentiones naturarum communium, quæ significantur his nominibus genus, vel species, sed indiuiduum vagũ vt aliquis homo significat naturam cõmunem, cũ determinato modo essendi, qui cõpetit singularibus, vt sic licet sit per se subsistens distinctum ab alijs: sed in nomine singularis designati significat determinatum distinguens, sicut in nomine Sortis, hæc caro, hoc os. Vbi Diuus Thomas dicit personam esse communem sicut indiuiduum vagum, & ad probãdum cõmunitatẽ personæ supponit vt certissimum indiuiduum vagum commune esse: & dicit significare aliquid cõmune, nimirum naturam humanã cũ determinato modo essendi, qui conuenit singularibus: ergo eius significatum commune est, siquidẽ cõpetit pluribus. Et vltimo ponit differentiam inter indiuiduũ vagũ, & determinatum, quod vocat ipse designatũ, quod indiuiduum designatum dicit aliquid determinatũ distinguens, sicut hanc carnẽ & hoc os, quod nullo modo alicui est cõmune: & idẽ docet q. proximè allegata: ergo cõtra D. Th. loquũtur sui discipuli, qui dicũt, aliquis homo, & indiuiduua vaga nõ esse cõmunia. Et si cõtra hoc fiat argumentum: Nam aliquis homo est incõmunicabilis pluribus, sicut persona propterea enim indiuiduũ vagũ dicitur indiuiduũ, quia est indiuisum in se, & diuisum à quolibet alio, & persona dicitur indiuidua substãtia: quia est incommunicabilis: ergo nec persona nec indiuiduum vagum sunt communes termini, nec ratio per se, & indiuidui vagi, est aliquid commune: Respondetur, quod licet persona sit incõ

1. Concl.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

municabilis, tamen ipse modus existendi incōmunicabiliter potest esse communis, quia pluribus conuenit: quia omnes personæ incommunicabiliter existunt, & id est quod persona significat formaliter incommunicabilitatem existendi, seu incommunicabiliter existēs in natura rationali. Et idem dicēdum est de, aliquis homo. Licet enim id quod est aliquis homo sit incommunicabile, & indiuiduum, sed natura incommunicabiliter existens communis est, & ipsa incomunicabilis existentia naturę communis est. Sed dices, sunt omnino idem indiuiduum vagum & persona? Respondetur, quod Diuus Thomas vbi supra ait in hæc verba: Hoc tamen interest, quod aliquis homo significat naturā, vel indiuiduum ex parte naturę cum modo existendi, qui competit singularibus. Quod est dicere, quod significat naturā particulariter existentē, & indiuidualiter existentem, & naturam sic existentem esse in indiuiduis. Hoc autem nomen persona, non est impositum ad significandum indiuiduum ex parte naturæ, sed ad significandum rem subsistentem in tali natura, ita vt in illa natura subsistat distincta ab alijs. Et hoc etiam est commune omnibus personis. Et si contra dicas: Nullum singulare definitur, sed persona est aliquid singulare: ergo non definitur, Respondet Diuus Thom. art 1. q. 29. in hæc verba quod licet hoc singulare, vel illud definiri possit, tamen id quod pertinet ad rationem communem singularitatis definiri potest. Et sic Arist definiuit substantiam primam, non hanc, vel illam, sed quæ pertinet ad rationem communem singularitatis.

1. Cont.

Secunda conclusio: Indiuiduum vagum, & persona non sunt species. Hæc cōclusio habetur à Diuo Thoma, quæst. 31. art. 4. in solutione ad vltimum. Et ratio est: nam quod est species debet significare naturam aliquam prædicabilem de pluribus differentibus numero in quid: sed persona & indiuiduum vagum non sunt huiusmodi: ergo. Probatur minor: quia indiuiduum vagum & persona non sunt imposita ad significandum natnram absolute: sed ad significadam naturam cum certo modo, indiuiduum vagum ad significandam naturam particulariter, & incommunicabiliter existentem. Persona vero est impositа ad significandum rem subsistentem in tali natura, vt distincta ab alijs. Vnde dicunt, quosdam modos additos naturæ, & naturam cū quodā modo: ergo non sunt species. Præterea: Na quod est species prædicatur in quid: sed aliquis homo nō prædicatur in quid, sed in quale, quia dicit quēdam modum, veluti qualificatiuū. Si quæras, quid est Petrus, homo, qualis homo, est aliquis homo, idest, homo particularis. Et persona etiam dicit quandā naturæ determinationem pertinentem ad dignitatem: & ita nō prædicatur in quid. Suppositum etiam non est species, vt de se patet.

Tertia conclusio: Persona dicta de Deo non est species. Probatur ex D. Th. q. 31. ar. 4. in solu. ad vlt. Vbi sic dicit: Respondetur, quod licet sit communitas rationis, & non rei, tamen non sequitur, quod in diuinis sit vniuersale, vel particulare, vel genus, vel species. Tum, quia neque in rebus humanis communitas personæ est cōmunitas generis vel speciei. Tum quia personæ diuinæ habent vnum esse, genus autem & species, & quodlibet vniuersale prædicantur de pluribus secundum esse differentibus. Ecce illam expresse tenet Diuus Thomas, & nos supra cum diffiniremus, quid esset vniuersale, hanc doctrinam tenuimus. Vniuersale enim est vnū in multis, ita quod illa multa sint talia in ordine ad naturam, quam vniuersale importat, vt habeant esse diuersum, vt homo est vniuersale, quia prædicatur de multis hominibus, in quibus reperitur ratio hominis partita, & multiplicata, & est alia in alio homine, & alia in alio: & illi homines sicut diuersam habent hominis essentiā numero, ita habēt diuersum esse. In Deo autem natura diuina nō habet diuersum esse in patre & Filio, & Spiritu sancto, nec est alia, & alia natura in illis, sed vna & simplicissima.

2. Conc.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. resp. quod nō est species, quia nō dicit naturā absolutè, sed cum modo: dicit enim naturā particulariter existentē in indiuiduis. Vt enim esset species, deberet absolute importare naturā, & nō cū modo, & ob hanc causam non prædicatur in quid, sed in quale, vel cuiusmodi quærenti quid est Petrus? respōdetur, quod homo, & qualis homo est, aliquis homo, seu particularis, & indiuiduū. Ad confirm. respond. quod est vniuersale vt distinguitur à particulari, non vero est vniuersale proprie, & quod determinat vniuersale ad aliquā speciē, quia dicit imperfectū modū prædicationis, cū dicit naturā cum quodā modo. Est autē vniuersale, sicut ens, est vniuersale, sicut anima est vniuersale, vt scilicet distinguitur à particularibus. Et de hoc etiā inf. dicendū est, dum colligeremus prædicabilium sufficientiā. ¶ Ad arg. primæ sentē. quæ satis cōstat esse cōtra D. Th. quē nō legerūt sic opinātes, resp. quod aliquis homo est terminus cōmunis, & supponit nō pro natura cū particulari modo existendi. Naturæ autē modus cōmunis est, quia conuenit omnibus indiuiduis. Petrus enim est aliquis homo, & Paulus, sicut sunt personæ. Indiuidua vero signata sunt illa, quibus cōuenit significatum cōmune de ly omnis homo. ¶ Ad rationē secundæ opin. etiā resp quod est cōtra Diuū Thomam, vt visum fuit. Facit enim Diuus Th. distinctionē inter indiuiduū vagū, & indiui-

Ad 1.

Ad arg. 1. opi.

Ad arg. 2. opin.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

duum signatum, quod indiuiduũ signatũ dicit aliquid quod nullibi sibi conuenit, vt hanc carnẽ,& hoc os. Indiuiduum vero vagum significat naturam cum determinato modo essendi,qui cõpetit singularibus, & sic significat aliquid commune,& non significat formaliter illud,quod omnino est determinatumdistinguẽs sicut illud significat hoc nomen Sortes. Caietanus autem pro quanto dicit esse plura, quam quinque prædicabilia, quæ sunt proprie prædicabilia, non admittitur, vt supra vidimus.

QVÆSTIO XVIII.

Vtrùm definitio speciei conueniat naturis angelicis, supposito quod non possunt plura indiuidua incadẽ specie esse.

1. Arg. Videtur, quod non. Primo: Quia intellectus noster non potest pro libito quacunque naturam denominare speciem, sed attendere debet ad fundamentum, quod habet res ad suscipiendam talem, vel talem denominationem, sed natura angelica,cui repugnat multiplicatio in plura indiuidua non præbet fundamentũ intellectui ad hoc vt denominet illam speciẽ prædicabilem:ergo repugnat denominari speciem. Probatur minor:quia fundamentum est vnitas formalis, quæ reperitur in pluribus indiuiduis quod fundamentum non potest esse in natura angelica:ergo. Dices,quod licet natura Gabrielis,v.g.non habeat fundamẽtum secundum se: quia non habet physicam aptitudinem ad essendum in pluribus:habet tamen fundamentũ ex parte modi concipiendi,quia concipitur ad modum rerum materialium,& contrahibilium, & hac ratione habet aptitudinem logicam,vt dicatur de pluribus, & tribuatur ei intentio speciei prædicabilis. Sed cõtra: Nam vel intellectus tribuit denominationem speciei naturæ Gabrielis vt Gabrielis est,& sic tribuit denominationem rei singulari, vt singularis est, quia natura Gabrielis intrinsecè est singularis in opinione Thomistarum:Sed hoc est absurdum & imposibile non minus quã Petrũ denominari speciẽ, vel tribuit illam denominationem speciei prædicabilis naturæ ipsi Gabrielis, vt præscindit à sua singularitate,& sic denominat speciẽ infimã naturam essentialiter, vlterius contrahibilẽ,quod est imposibile:ergo. Prob.min.nam natura Gabrielis,vt præscindit à sua singularitate, est essẽtialiter vlterius contrahibilis per singularitatẽ, cum singularitas sit secundum Thomistas aliquid pertinens ad rationem specificam naturæ Gabrielis:ergo. Dices non considerari naturam tunc vt vlterius essentialiter contrahibilem per singularitatem illam: sed considerari per ordinem ad res materiales,quæ licet præscindant à singularitate, non sunt vlterius essentialiter contrahibiles. Sed contra: Nam id cui tribuitur intentio speciei prædicabilis,est natura angelica, vt consideratur illo modo sine singularitate per ordinem ad res materiales, sed tunc iam non tribuitur vere denominatio speciei naturæ Angeli cum illa essentialiter sit hæc, sed alicui vt materiali loco Angeli, nam ablato aliquo prædicato essentiali iam non manet natura rei eadem. Constat autem secundum Thomistas singularitatem esse de intrinseca quidditate illius naturę:ergo si illa denominatio speciei tribuitur illi, vt præscindit à singularitate, iam non tribuitur illi naturę,sed alteri loco illius apprehensæ:ergo.

2. Arg. Secundo arguitur: Intellectus non potest naturæ humanæ tribuere denominationem generis,quia repugnat illi naturæ secundum se communicari pluribus speciebus: ergo si repugnaret illi esse in pluribus indiuiduis, vel communem illis non posset tribuere illi denominationem speciei prædicabilis. Patet, quia sicut genus contrahitur per plures differentias essentialiter & vere, ita species per plures differentias indiuiduales vere determinatur, licet materialiter. Dices esse disparem rationem, quia humanę naturæ non solum deficit fundamentum reale ex parte sua ad suscipiendam denominationẽ generis, sed etiam fundamentum rationis ex parte intellectus,quia non potest concipere naturam humanam per habitudinem ad ea quæ dicunt ordinem ad varias species, aptaque sunt contrahi per plures differentias essentiales. Naturam autem Gabrielis concipere possumus per ea quæ dicunt ordinem ad varia indiuidua. Et hac ratione naturæ humanæ non potest tribui intentio generis. Naturæ Gabrielis autem potest tribui intentio speciei prędicabilis.

Sed cõtra,quia in Thomistarũ opinione tantũ repugnat eandem naturam Angeli specificam contrahi per varias differentias indiuiduales, quantũ naturã nostrã per varias differẽtias essẽtiales: ergo in eo quod concipiat naturam Angeli in ordine ad naturas, quæ secundum se sunt aptæ recipere denominationem speciei non fit ipsa statim apta suscipere denominationem speciei. Sicut ex eo quod natura cõcipitur ad modũ cuiusdã naturæ realis nõ fit consequẽs vt ipsa sit ens reale. Dices quod nõ efficitur ipsa natura verè & realiter contrahibilis per differentias numerales,sed tamen prout est in ratione efficitur vt sit apta logicè, & secundum rationem,& ita vocatur istud vniuersale rationis,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quia illius fundamentum solum est in ratione. Sed contra, quia in natura humana defectus aptitudinis physicè ad existendum in pluribus speciebus est sufficiens, vt logicè non possit esse apta prædicari de pluribus speciebus, nec ei tribui possit intentio generis: ergo cum similiter defectus aptitudinis ad existendum in pluribus indiuiduis physicè reperiatur in natura Gabrielis non poterit habere aptitudinem logicam, vt prædicari possit de pluribus indiuiduis. Maximè, quia huiusmodi aptitudo logica non debet esse aliquid in re fictum, sed habens fundamentum in natura reali ipsius rei. Et confirmatur, nam si Gabriel logicè est aptus prædicari de pluribus indiuiduis, aut illa indiuidua sunt realia, vel possibilia, vel ab intellectu conficta. Si realia & possibilia natura Gabrielis erit multiplicabilis physicè in plura indiuidua contra suppositionem factam. Si conficta ab intellectu hoc sequitur primo, quod natura Gabrielis, quæ est realis & substantia prædicetur de ente rationis, qualia sunt illa indiuidua, siquidem sunt fictiones. Secundò sequitur, quod id quod est species non prædicaretur vniuocè de omnibus indiuiduis suis, quod est absurdum Sequela patet, quia Gabriel prædicaretur de suo indiuiduo reali, quod est in mundo, & alijs fictis, quæ sunt entia rationis, cum enim sit prædicabilis de illis secundum illos nullum erit inconueniens, quod actu prædicetur. Implicat autem, aliquam substantiã vniuocè prædicari de substãtia reali & ficta: ergo nõ prædicabitur vniuocè.

3. Arg. Tertiò arguitur: Ex oppositã sententia sequitur, Deum etiam esse speciem: consequens est absurdum: ergo. Probatur sequela: quia nõ obstante, quod natura Gabrielis sit essentialiter singularis, & secundum se incommunicabilis pluribus indiuiduis, potest concipi secundum illos, vt præcisa à sua singularitate, tanquam species prædicabilis: ergo licet natura diuina sit essentialiter singularis, poterit concipi eodem modo, cum par sit vtrobique ratio, scilicet modus noster concipiendi res spirituales per ordinem ad res materiales, quæ à parte rei habent fundamentum, & de pluribus possunt prædicari. Falsitas autem illius consequentis probatur, quia si Deus esset species, Deus subijceretur alicui generi, & ita cõponeretur ex genere & differẽtia, & aliquid reale de Deo & creaturis vniuocè diceretur, & esset in prædicamento, quæ omnia sunt absurda. Et si dicas esse inconueniens, Deũ denominari speciẽ secundũ se, nõ vero prout est obiectiue in intellectu: cõtra: ergo vt in intellectu poterit concipi vt genus: nam non habet maiorẽ repugnantiam, vt apprehendatur vt cõmunis pluribus differentibus numero, quàm specie, quæ omnia sunt impossibilia.

4. arg. Quartò: Impossibile est, quod Petrus nudetur à sua singularitate, & intelligatur vt Petrus: ergo impossibile est etiã, quod Angeli nudẽtur à sua singularitate & intelligãtur vt sunt essentialiter in se: ergo natura Angelica non est magis denominabilis ab intẽtione speciei, quã Petrus. Probatur consequẽtia, quia tã essentiale est ipsi habere singularitatẽ, sicut Petro vt Petrus est. Dices ita esse, quod si cognoscatur natura angelica distinctè, & vt est in se, non potest esse vniuersale, cũ illi vt sic multiplicitas indiuiduorũ repugnet, quia tamẽ non sic à nobis concipitur sed cõfuse & per cõceptũ cõnotatiuũ ad res materiales cõtrahibiles per varias differentias indiuiduales, ideo applicari potest illi intentio speciei, cõtra, quia repugnat aliquid nisi falsò cognoscatur cõcipi distinctè, aut confuse, cũ oppositio eius, quod essentialiter & quidditatiuè sibi cõuenit: sed singularitas cõuenit essẽtialiter naturę Gabrielis, secundũ illos: ergo omnino repugnat, q̃ verè cõcipiat cũ vniuersalitate, quia vniuersalitas repugnat singularitati naturę Gabrielis essentialiter sibi conuenienti.

5. Argu. Quinto arguitur: Nullum datur actu genus, quod nõ habeat sub se plures species saltim possibiles: ergo nulla dabitur species actu, quæ non habeat sub se plura indiuidua, saltim possibilia. Prob. cõsequentia, aliàs species intelligibilis expressa, vel impressa repræsentãs illã nõ potest dici vniuersalis, & cõmunis in repræsentando, quia nõ sunt aliqua actu, vel potentia, quæ in illa tertia ratione repręsentata cõueniant, nec potest dici, quod illa plura indiuidua ab intellectu cõficta repræsentẽtur in, mẽte per vnicã imaginẽ, quatenus inter se cõueniũt, cum, quia cum illa sint entia ficta non possunt per illã speciẽ repręsentari, & nec dabilis est ratio vna cõmunis indiuiduo ficto, & vero, vt iã dictũ est. 5. cõfir. quia species supponit plura indiuidua à quibus abstrahatur natura, sed in casu speciei angelicæ nõ habent plura indiuidua.

6. arg. Sextò: Species semper refertur ad singularia, vt possit illis cõmunicari, sed natura Gabrielis nõ potest cõmunicari pluribus indiuiduis physicè ex suppositione facta, nec etiam logicè per prædicationẽ affirmatiuam vnius de alio, quia hęc est falsa, hoc indiuiduum à me fictum est Gabriel, vel est naturæ Gabrielis: ergo. Quod si dicas, naturæ Gabrielis applicari ab intellectu, intentionem speciei tamen ex eo non reddi naturam Gabrielis aptam prædicari de pluribus, quia est incapax. Sed contra: ergo si est incapax prædicabilitatis de pluribus, erit incapax denominationis specificę, quia cui repugnat passio & essentia, repugnat.

Septimò: Nam si Gabriel est species: ergo habet relationem speciei: ergo illa relatio terminatur ad aliquem terminum, quia constituit relatiuum in particulari: ergo vel ille terminus

UNIVERSIDAD DE MURCIA

sunt plura indiuidua, vel plures species, nō plures species, quia esset genus, nec plura indiuidua, quia actu non sunt: ergo non terminatur ad plura indiuidua actu, nec sunt in potentia, quia etiam implicat, posse esse plura indiuidua sub eadem specie, nec sunt in apprehensione intellectus, quia implicat intellectum apprehendere plures Angelos numero distinctos sub eadem specie. Si dicas, quod illa species ex modo essendi, quem habet in intellectu potest de multis affirmari indiuiduis, si essent: contra, nā actu est species: ergo actu debet habere terminū, ad quē relatio illa speciei terminetur, & hic terminus sunt plura indiuidua, sed non est talis terminus: ergo nec Gabriel est species.

8. arg. Octauo arguitur: Istæ relationes ipsius vniuersalis fiunt per comparationem intellectus: sed natura cui repugnat ista communicabilitas naturæ substratæ, nequit vere comparari ad inferiora plura: ergo nec intellectus poterit illi tribuere relationem ad plura. Et confirmatur arg. quia fundamentum speciei est communicabilitas naturæ substratæ: sed hæc repugnat Angelicę naturę: ergo & esse speciē repugnat. Et cōfir. amplius, quia Petro repugnat esse speciem ex eo quod nec habet, nec potest habere inferiora, sed sic repugnat Angelo: ergo non potest esse species.

9. Arg. Nono arguitur: Si Angelus conciperetur, vt in se est, nō posset concipi, vt vniuersalis: ergo repugnat naturæ Angelicæ esse speciem. Antecedens patet: quia illa per se ipsam & essentialiter est singularis: ergo si secundum se cognosceretur non posset cognosci sine singularitate: & ita non posset esse vniuersalis. Consequētia probatur, quia si non repugnaret, etiam si illa natura quidditatiuè cognosceretur, posset vt species cognosci, vt patet in homine. Nam etiam si quid ditatiuè cognoscatur, posset species esse, & vt talis cognosci. Et confirmatur argumētum hoc: Nā alias non ex se præbet fundamentum, vt sit species, sed hoc fundamentum solum est in nostro intellectu, qui imperfectè Angelū cognoscit: ergo etiam Deus erit species, quia cognoscitur ad modum rerum, quæ sunt species, & in se non est necesse vt præbeat fundamentum ad hoc quod sit species.

10. arg. Decimò: Nā quāuis cognoscamus Angelū ad modū rerum materialiū, benè videmus nos illā imperfectionē se tenere ex parte nostri intellectus, & nō ex parte angeli: ergo licet cognoscamus nos Angelum, vt aliquid quod abstrahit à singularibus, & vt aliquid cuius natura non dicit intrinsecè singularitatē, bene videmus nos, illud non esse in Angelo, sed in nostro modo concipiendi: ergo non denominabit speciei relatio speciem Angelum, sed solum rem illam ad cuius similitudinem Angelum cognoscit, & cō firmatur hoc argumentum: Nam relatio speciei cum denominat hominē speciem verè hæc denominatio tribuitur ipsi naturæ hominis, licet exigat vt conditionem esse in intellectu in communi cognitam: ergo si Angelus est species vere hæc denominatio ipsum Angelum denominabit speciem, licet requirat hanc conditionem quod sit in intellectu, sed ipsa natura Angeli nequit inse denominari speciem, quia in se non dicit ordinem ad plura indiuidua, nec in se habet rationem specificam, quæ possit cognosci sine ratione indiuiduali: ergo nō erit species ipsa in se, sed aliquid aliud quod cognoscitur, vt quid abstrahibile ab inferioribus.

Præambula ad quæstionem.

IN hac quæstione propter argumenta proposita multi multa dicunt. Illi qui fastidiunt vetera dixerunt Angelicam naturam Gabrielis, & cuiusuis alterius suppositō, quod plura indiuidua esse nequeunt in illa specie, nulla ratione debere dici speciē: quia intrinsecum est speciei prædicabilis indiuiduorū pluralitas in quibus sit, & de quibus prædicetur. Quinimo censent, non satis modestè, reijcienda esse ab scholis illam opinionem, quæ asserit, esse vniuersalem naturam illam. Et nunquam ego censebam Angelici Doctoris opiniones ab scholis reijciēdas, nisi forte vt tenebris luce expulsa concedatur grassandi locus, sed ne arguantur dicunt esse opinionem Diui Thomæ naturam Angelicā non esse prædicabilem speciem, & adducunt D. Thomā 1. sententiarum, distinctione decima nona, articulo secundo, & clarius 1. Perihermenias lectione decima. Vbi inter alia sic dicit: Dupliciter potest contingere, vt id quod significatur per nomen non sit aptumnatū prædicari de pluribus vno modo, quia nomē significat formam secundum quod determinata est ad hanc materiam, sicut hoc nomen Sortes. Alio modo secundum quod nomen significat formam, quæ non est nata in materia recipi. Vnde satis aperte indicat Diuus Thomas, nomina illa, quæ non significant formam receptibilem in materia significare aliquid, quod non potest de multis prædicari. Cum vero Gabriel, & huiusmodi alia significent formas, quæ non sunt in materia receptibiles, significabunt aliquid, quod non potest de multis affirmari: & ita significabunt aliquid, quod non est species. Alij dicunt, Gabrielem, & alia huiusmodi, esse quidem speciem subijcibilem, non vero speciem prædicabilem. Nam ad rationem speciei subijcibilis sufficit, quod ponatur sub genere, ad rationem vero speciei prædicabilis requiruntur plura indiuidua, quæ non habet illa natura.

Alij dicunt naturam Gabrielis esse speciē prædica-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dicabilem de multis. Nam quãuis hoc repugnet illi in quantũ talis species est, sed non repugnat illi inquantũ species est, alias repugnaret omni speciei, sicut solemus dicere de minimo naturali, quod repugnat illi diuisibilitas in quantũ tale quantũ est, nõ vero in quãtũ quantũ est. Hanc opinionem sequitur Ferrara quarto contra gentes, cap. 95. Et Caietanus dicit de differentia atoma, quod est prædicabilis de pluribus differentibus specie in quale per non repugnantiã, quia non repugnat illi hoc, in quantum differentia est, licet repugnet illi in quantum talis differentia est. Thomistæ vero qui cẽsent per Dei potentiã possibilia esse plura indiuidua Angelica intra eandẽ speciẽ, debẽt dicere vere esse speciem prædicabilẽ, quia natura hæc Gabrielis affirmat de Gabriele, & de alijs indiuiduis possibilibus, sicut natura humana affirmatur de hominibus possibilibus. Nam est verum dicere: Antichristus est homo, & sic de alijs similibus, & dicere ordinem ad plura indiuidua, quæ quamuis non sint possunt tamen esse per Dei omnipotentiam & natura Gabrielis abstracta æqualiter respicit omnia illa indiuidua.

Decisio quæstionis.

1. Conc. SEd vt ego meam explicem sententiam sit prima conclusio, impossibile est per quancũque potentiam plura indiuidua esse formarum separatarum, & oppositum implicat contradictionẽ. Vnde qui tenẽt, Deum posse indiuidua plura in eadem specie Angelica facere, & multiplicare aperte loquuntur contra Diuum Thomam. Hãc conclusionem multis demonstrationibus docet Diuus Thomas quoad primam partem in prima parte quæstione 50. articulo 4. & quæst. 3. articulo 9. & 2. contra gentiles ca. 93. & de spiritualibus creaturis in disputatis, quæst. 8. & secundo senten. 1. dist. 8. ar. 4. Et ratio D. Th. demonstrativa est. Nam si dantur duo Angeli in eadẽ specie: ergo differunt numero: sed hoc est impossibile: ergo. Probatur minor: Nam quæ differunt solum numero in substantijs cõueniunt forma, & differunt solum materia, sed in Angelis non est materia: ergo nec differentia numerica solũ: ergo non dantur duo Angeli eiusdem speciei. Alias rationes vide in Diuo Thoma locis adductis, quæ quia hæc disputatio non est huius loci, non adducuntur. Quod vero sit sensus Diui Thomæ, quod oppositum implicet contradictionem, patet, quia solum differentia numerica in substantijs non potest esse nisi à materia, vel ex parte materiæ: illa ergo sublata non potest inueniri ratio distinctionis numericę solũ. Et maxime quia cum Diuus Thomas dicit in sua doctrina aliquid esse impossibile accipit impossibile, nisi aliquid addatur pro illo, cuius oppositum fieri nequit vlla potentia. Et præterea probatur hæc secunda pars: Nam si essent possibilia quomodocunque alia indiuidua eiusdem speciei nõ diceret Diuus Thomas, speciem angelicam esse speciem, secundum quod à nobis cognoscitur solum, siquidem illa natura abstracta etiam importaret ordinem ad indiuidua possibilia, & nomina significantia illas naturas specificas essent nomina communicabilia secundum rem, licet de facto non fuerint communicata. Et maxime, quia D. Thomam non erat necesse adducere pro ratione subsistentiam formarum, & earum spiritualitatem, vt ostenderet non esse plures formas numero, distinctas in eadem specie si quidem etiam in rebus corporeis in sole, luna &c. etiam si sint corporea non datur nisi vnum indiuiduum vnius speciei, nec substantię ita perfecte priuarentur consortio indiuiduorum suæ speciei si essent quomodocunque possibilia. Et si contra fiat hoc argumentum: Nam potest. Deus quæ sua est potentia facere, quod natura Gabrielis, quamuis de facto habeat omnem perfectionem sibi debitam, habeat aliam maiorem perfectionẽ etiam substantialem sicut posset Deus augere & perficere lumen Solis quamuis habeat de facto omnẽ perfectionem sibi debitam ratione luminis, quia in hoc nulla apparet implicatio: ergo potest similiter naturam Gabrielis in alio constituere indiuiduo. Probatur consequentia, quia supposito, quod eadem natura specifica potest esse magis, aut minus perfecta substantialiter nihil vetat, quod sit in pluribus indiuiduis ita quod in vno sit magis perfecta, & in alio minus. Secundo: nam diuus Thomas opuscul. 16. dicit, quod licet intellectus agens non multiplicaretur in pluribus hominibus, vt putauit Auerroes, non inde colligitur, quod per Dei potentiam non posset multiplicari secundũ numerum, sed eadem est omnino ratio in angelis ergo Et tertio: Nam Deus producit plures animas, quæ sunt substantiæ spirituales intra eandem speciem contentas: ergo poterit plures producere eiusdem speciei angelos. Sed ad primũ respondetur, quod implicat contradictionem naturam specificam Gabrielis habere maiorem perfectionem substantialem, quia habet omnẽ possibilem per quamcunque potentiam, quia cum angelica forma seipsa sit indiuidua cum omni perfectione possibili, seipsam indiuiduat. Vnde non potest aliud indiuiduum dari illius speciei, quandoquidem iam habetur natura secundum omnem modum possibilem, & oppositũ habet apertam implicationem, quod scilicet, esset illud indiuiduum habens omnem perfectionem possibilem, & non habens omnem perfectionem possibilem. Nam ex eo, quod esse Dei est subsistens, & nullo modo receptum in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

aliquo, sequitur euidenter habere infinitam perfectionem, & ei non posse fieri additionem: ergo si aliqua forma est subsistens & indiuidua, seipsa habebit omnem perfectionem illi speciei possibilem, & sic non poterit ab alio indiuiduo haberi maior: & ex consequenti, si sit aliud indiuiduũ, in quo sit natura magis perfecta substantialiter, iam non habebit omnem perfectionẽ sibi debitam, & ita erunt duæ contradictoriæ, & si natura Gabrielis ex propria essentia habet quod sit indiuidua omnem indiuiduationem, sibi possibilem omnino habet, quia nihil obstitit quo minus haberet. Nec est intelligibile quod si habet omnem perfectionem suæ speciei substãtialem addatur à Deo aliqua proprietas indiuidualis naturæ, quæ perficiat ipsam substantialiter, quia iam primum indiuiduũ habebat totam hanc plenitudinẽ perfectionis essentialis. Quin imo cum illæ essent duæ formæ substantiales, & subsistentes, non dicentes ordinem ad extrinsecum, & vna esset perfectior altera substantialiter differunt specie, quia differunt formaliter: & omnis distinctio à forma proueniens est specifica & formalis. Dicere vero, quod habebat omnem perfectionem sibi debitam naturaliter nõ in ordine ad Dei potẽtiam absolutam est gratis dictum, nec fundamentum habet in vera metaphysica. Habet tamen nostra sententia firmissimum fundamentum, quoniam est forma subsistens, & habet ex consequenti quidquid sibi quacunque potentia potest haberi, quia non est vnde limitetur perfectio substantialis illius indiuidui Gabrielis, nec per vllam potentiã, quia implicat, possunt esse plura principia indiuiduãtia in eadem specie Angelica, quia ab eodẽ principio essentiali habet Gabriel quod sit hæc species, & hoc indiuiduum, licet nostro modo intelligendi prius sit hæc species, quàm hoc indiuiduum. Sunt enim formæ non dicentes ordinẽ ad aliquid extrinsecum, & ita se ipsis indiuiduãtur. Vide quæstione 10, articulo 5. prima parte. Solitidẽ non potest perfici substantialiter, quin mutet speciem ex eo, quod eius materia non est capax maioris perfectionis substantialis, & consequenter eius lumen vt propria ipsius passio augeri nequit.

Ad secundum respondetur quod D. Thom. ibi solum instat consequentiam, & videtur illam non esse bonam consequentiã. Dicit enim in hęc verba: Si quis autem obijciat, quod simultiplicantur secundum corpora, sequitur, quod destructis corporibus non remanẽt multę animę & consequenter nec multi intellectus. Patet solutio per ea quæ dicta sunt. Vnumquodque enim sic est ens sicut vnum, vt dicitur quarto Metaph. Sicut igitur esse animę est quidem in corpore in quantum est forma corporis, nec est ante corpus, tamen destructo corpore, ita vna quęque anima remanet in sua vnitate, & per consequens multę animę in sua multiplicitate. Valde autem ruditer argumentantur ad ostendendum quod Deus facere non posset, quod sint multi intellectus eiusdem speciei, credẽtes hoc includere contradictionem. Dato enim q̃ non esset de natura intellectus, quod multiplicaretur, non propter hoc oporteret quod intellectum multiplicari includeret contradictionem. Nihil enim prohibet aliquid non habere in sua natura causam alicuius quod tamẽ habet illud ex alia causa. Sicut graue habet in sua natura quod non sit sursum, tamen graue esse sursum non includit contradictionem: sed graue esse sursum ex sua natura contradictionem includeret. Sic ergo si intellectus naturaliter esset vnus omnium, quia non haberet naturalem causam suę multiplicationis, posset tamen sortiri multiplicationem ex supernaturali causa, nec esset implicatio contradictionis, quod non tamen dicimus propter propositum, sed magis ne hęc argumentandi forma ad alia extẽdatur. Sic enim possent concludere, quod Deus non potest facere quod mortui resurgant, & quod cęci ad visum reparentur. Hæc D. Thomas, vbi nihil aliud vult concludere, nisi quod hæc consequentia formaliter loquendo non valeat, hoc non potest fieri naturaliter: ergo non potest fieri. Verum non hoc dicit Diuus Thom. propterea quod semper sit mala consequentia in materia. Nam bene valet: Duæ contradictoriæ non possunt dari verę naturaliter; ergo nec supernaturaliter, quia est ita impossibile, vt per nullam potentiam fieri possit. Ita in proposito valet, materialiter, plures angeli in eadem specie non possunt multiplicari naturaliter: ergo nullo modo nec supernaturaliter, quia est implicans contradictionem, cum careant materia & habeat Gabriel verbi gratia, & quodlibet aliud indiuiduum omnem perfectionem possibilem illius speciei. ¶ Ad tertium respondetur, quod animę numero multiplicantur, quia indiuiduantur per ordinem ad materiam, & ita per ordinem ad illam possunt partiri, & diuersimodè participare naturam animę secundum diuersitatem numericam. Nam ex eo, quod seipsis non indiuiduantur, non haberent totam plenitudinem perfectionis specificæ. Hanc conclusionem ideò hic constitui, vt aduersarij non vltro existiment admittere debere sententiam D. Tho. sed necessario.

Secunda conclusio: Natura Gabrielis & quę uis alia angelica, vt à nobis pro hoc statu cognoscitur per intellectum, sine condicionibus indiuiduantibus est vniuersale & species. Hęc cõclusio habetur a Diuo Thoma de ente & essentia capite 5exto, & prima parte quæst. 12. articulo 9. & quæstione 50. articulo 4. & secundo

2. Conc.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cõtra gentes cap. 93. & alibi sæpè, & de spiritualibus creaturis, articulo 8. ad 4. quem sequuntur omnes eius discipuli. Et probatur conclusio varijs rationibus. Primo: Gabriel verbi gratia, est in prædicamento substantiæ: ergo vel tanquam genus, vel tanquam species, vel indiuiduum. Non tanquam genus, vt patet de se; quia nequit intelligi diuersitas specierum sub ipso, si tanquã indiuiduum est sub aliqua specie immediata, illa autem nequit esse aliqua, nisi Gabrielis natura, non enim habemus nomen, vt illam explicemus: ergo iam Gabrielis natura est species in prædicamento constituta: sed omnis talis species prædicamentalis de pluribus est prædicabilis, & est vniuersalis: ergo nec potest dici, quod Gabriel vt est indiuiduum quoddam sit species. Dicunt qui hoc argumento cõuincuntur, quod est tanquam species subijcibilis: & hoc etiã nos fatemur. Sed euidenter consequitur si est vt species subijcibilis, quod sit etiam vt species prædicabilis. Nam vt quæstione 16 huius libri visum fuit ex necessitate, quod est species subijcibilis est prædicabilis species, & vniuersalis, licet hoc nõ habeat vt species subijcibilis: nã species subijcibilis est, quę immediatè subijcitur generi. Nullum autem indiuiduum immediatè subijcitur generi, maximè si sit indiuiduum non genericum, sed in recta linea inter indiuiduũ, & vniuersale non datur medium, quod nec sit vniuersale, nec particulare: ergo si subijcitur generi & non vt particulare: ergo vt vniuersale, vt particulare vero non potest immediate subijci. Præterea: Nam natura Gabrielis & cuiusuis Angeli componitur ex genere & differentia vltima: ergo est species prædicabilis: Impossibile est enim quod aliquid sic componatur, quin sit vniuersale, vt patet indirectè in omnibus. Nam illa compositio generis, & differentiæ est compositio cuiusdam conceptus vniuersalis, & qui se habet vt materia respectu conceptus differentialis, qui etiam est vniuersalis conceptus, & se habet vt forma: sed quod ex conceptibus vniuersalibus componitur ex necessitate debet esse vniuersale: ergo. Videatur Diuus Thomas cap. 6. de ente & essentia, & quæ nos supradiximus de compositione metaphysica. Præterea probatur conclusio: Nam natura cuius multiplicatio per indiuidua repugnat: potest concipi sine singularitate, sed omnis natura sine singularitate concepta, quantum est ex modo concipiendi, est apta esse in pluribus indiuiduis: ergo vt sic verè est prædicabilis de multis indiuiduis, & in quid, & ita erit species. Discursus legitimus est, & consequentia est nota, & probatur maior: nam noster intellectus pro hoc statu intelligit rerum naturas per abstractionẽ à singularibus, & ita si vult intelligere naturam Gabrielis, & cuiusuis alterius Angeli hoc modo debet cõcipere, quo res materiales cognoscit, scilicet, per abstractionẽ a singularibus. Minor probatur Nam natura illa concepta per abstractionem a singularitate non intelligitur, vt determinata ad aliquid singulare, cum præter intellectum illius conceptus abstracti, vt sic, sit vnum aut plura singularia: ergo intelligitur vt apta esse in pluribus, quantum est ex vi illius modi concipiendi, & si essent, de illis prædicaretur: ergo est vniuersalis: nam vniuersale est quod potest affirmari de multis, vt habent esse in intellectu. Et confirmatur hæc ratio: Nam Gabrielis natura cognita per intellectum sine conditionibus indiuiduãtibus, si per impossibile haberet multa indiuidua à Deo producta, postquã est sic concepta in meo intellectu posset de illis affirmari, & esset in illis sine noua mutatione ex parte conceptus obiectiui, vt terminat meam cognitionem: ergo & modo est vniuersalis, cum nihil de nouo acquirit vt sit vniuersalis. Et hęc est demonstratio Diui Thomæ prima parte quęstione 13. articulo 9. dum docet quæ nomina sunt cõmunicabilia & quæ non. Et confirmatur hæc ratio: Nam vniuersale & particulare sunt proprietates rerum, vt existunt in intellectu: ergo natura Gabrielis, vt cognoscitur sine conditionibus indiuiduantibus debet esse vniuersalis, vel particularis: sed non est particularis, cum non dicat in suo conceptu aliquod indiuiduum: ergo vniuersalis, quia non est dare medium, respectu nostri modi concipiendi: ergo species, si quidem est quid compositum ex genere & differentia. Præterea substantia spiritualis est genus ad omnes substantias immateriales: ergo sunt aliquæ species huius generis: quia impossibile est dari genus, quod nõ respiciat species: ergo natura Gabrielis, & Michaelis sunt species illius generis: quia nõ videtur quodnã aliud sit species. Primũ antecedẽs prob. quia omnes substãtię immateriales in prædicamento collocantur. Dicunt quod sunt species subijcibiles. Cõtra quia impossibile est, quod species subijcibilis non sit vniuersale, vt dictum est: ergo ex eo quod sit species subijcibilis erit vniuersalis. Præterea sumo illum conceptum obiectiuum naturę Michaelis & vocetur, a, & prædicetur de Michaele dicendo, hic Michael est, à, hęc prędicatio est superioris de inferiori: ergo natura illa est superior ad Michael, & sic vniuersale: & consequenter species. Antecedens probatur: Nam nondicit conceptus ille conditiones indiuiduantes Michaelis: nec est ita determinatus sicut cõceptus Michaelis: ergo est vniuersalis, & habet se ad hũc modum, ac si diceremus: Hic homo est homo: ergo. Præterea Gabriel & Michael specie differunt: ergo illorum naturæ possunt specifico conceptu concipi: nam dicere quod sunt diuersæ specie & quod illorum naturæ non possunt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

concipi specifico conceptu, est implicatio in dictis, sicut dicere, quod substantia spiritualis & materialis differunt genere, & quod nō possunt concipi generico conceptu. Prætereà: Verè Michael induit intentionem indiuidui substantialis, & in prædicamento substantiæ existens: ergo refertur ad speciē prædicabilem, quia correlatiuum indiuidui species prædicabilis est: nam species ad plura indiuidua refertur: sed nō potest esse alia species ad quā referatur, nisi natura Gabrielis: ergo natura Gabrielis est species.

3. concl. Tertia concl. Natura Gabrielis nō solū propter cognitionē nostram totaliter est species, & quia cognoscitur ad modū rerū materialiū, sed quia in re est eriā aliquod fundamentum, vt illi attribuamus hāc intentionē speciei, volo dicere quod noster intellectus nō tribuit intentionē speciei cuicunque voluerit, etiam si illud cognoscat ad modum rei materialis specificæ: sed debet esse in re aliquod fundamentum, vel prę suppositum, cui accedente conceptione intellectus nostri in vniuersali fiat species. Et hoc est in naturis Angelicis habere compositionem generis & differentiæ saltim fundamentaliter. Ex eo enim quod possunt admittere istam compositionem, possunt specifico concipi conceptu. Gabriel enim conuenit in ratione generica cū Michaele, & differt ab illo ratione specifica. In hoc est fundamentum, vt si sine conditionibus indiuiduantibus cognoscatur, & ad modum rei materialis sit species. Hæc conclusio probatur: nam non poterit noster intellectus naturæ diuine tribuere denominationē speciei, etiam si cognoscatur ad modum rei materialis, quia nec in Deo est potentialitas ad esse, nec compositio etiam fundamentalis ex genere & differentia: ergo. Et si tribuit Gabrielis naturæ intentionem speciei, ex eo fit, quia habet istam compositionem, & cū illa natura sic composita in communi concipiatur resultabit vniuersale: & quantum est ex modo cōcipiendi affirmabilis de multis indiuiduis in quid: & ita erit species. Quamuis enim non requirat, vt sit species in nostro intellectu multitudinem indiuiduorum, requirit tamen in re compositionem ex genere & differentia fundamentaliter, qua præsuppositā per meam cognitionem, dum illam cognosco ad modum rei materialis fiet species.

4. concl. Quarta conclusio: Naturę Angelicæ si intelligerentur secundum quod sunt in seipsis, non possent concipi, vt species, nec vt communes. Hęc conclusio est Diui Thomę, prima parte quęstione. 13. articulo. 9. vbi sic dicit. Formę vero quæ nō indiuiduantur per aliud suppositum, sed per se ipsas, quia scilicet sunt formæ subsistentes, si intelligerentur secundum quod sunt in se ipsis, non possent communicari, nec vna ratione. Hæc conclusio est communis discipulis Diui Thomę illam habet Caietanus loco proxime citato, & Magister eumel 1. p. q. 50 a. 3. conclusione 6. Et probatur ratione: Nam secūdum Diuum Thomam per idem principium specificum quo constituitur Gabriel in esse specifico constituitur etiam in esse numerico, licet secundario: ergo non potest intelligi secundum se, vt Angelus habens naturam specificam, quin simul intelligatur vt hic angelus: si quidem idem est principium vtriusque cōstitutiuum: ergo si secundum se conciperetur quidditatiue, & non ad modum rerum materialium cum concipitur, vt angelus concipitur, vt hic angelus: ergo non erit vniuersalis: vt enim esset vniuersale deberet cognosci vt angelus, sine conditionibus indiuiduantibus, & sine eo quod cognosceretur, vt hic angelus. Si enim Petrus eodem principio esset homo, & hic homo nunquam posset cognosci, vt vniuersalis, quia semper quod cognosceretur, vt homo cognosceretur, vt hic homo, quia idem esset vtriusque principium. Præterea, natura angelica seipsa est indiuidua: ergo si cognosceretur quidditatiue semper cognosceretur, vt indiuidua est, quia semper cognosceretur, vt est talis natura, & vt talis natura indiuidua est. Præterea: Nam quamuis natura specifica Petri concipiatur secundum se & quidditatiue, & per propriam speciem, bene potest concipi in vniuersali, quia illa natura est indiuidua non per se ipsam, sed per suas indiuiduales conditiones, per materiam signatam, vel per aliquid huiusmodi, & ita potest concipi sine illa signatione: sed forma angelica per se ipsam, & non per aliquid aliud est indiuidua: ergo non potest quidditatiue & propria specie cognosci, quod est cognosci secundum se, sine indiuiduitate, & sic non poterit cognosci vt vniuersalis. Et explicatur conclusio hoc exemplo. Nam Deus clare & quidditatiue cognosci non poterit, vt vniuersalis, quia per ipsam formam, & essentiam diuinam Deus est Deus, & hic Deus: sed angelus per idem principium est angelus, & hic angelus, & intrinsece est hic angelus: ergo si quidditatiue cognoscitur non cognoscitur sine indiuidualitate, & sic non cognoscitur vt vniuersalis.

Sed contra: Nam illa differentia specifica naturæ angelicæ est tantæ virtutis, & perfectionis vt illa sola præstet id quod plures differentię rerum materialium efficiunt nempe totaliter illā indiuiduam reddere, sic adeo vt non possit cōmunicari alteri indiuiduo: ergo in ipsa est fundamentum. Verum etiam si secundum se cognoscatur, vt Angelus formet diuersos conceptus vnum naturæ, & aliud indiuidui, sed si cognoscatur natura sola erit vniuersalis, quia cognoscitur sine indiuiduatione: ergo.

Secundo sequitur, quod natura Angelica se-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cundum se non sit in prædicamento, quia non habet rationem speciei secundum se, nec potest poni etiam vt indiuiduũ, quia omne indiuiduũ est alicuius speciei indiuiduum, & si nõ habeat speciem, quæ sit in prędicaméto, nec indiuiduũ erit in prædicamento.

Respondetur ad primum, quod etiam si illa differentia specifica faciat vtrunque quidditatiuè cognita ex necessitate debet cognosci vt est in rebus, & ita vt particularis, quandoquidẽ idẽ est principium vtriusque, & indiuiduationis, & speciei, ac si Deus secundum se cognosceretur, non posset cognosci, nisi vt singularissimus, quia eadem Deitate est Deus, & hic Deus. Ad secundũ profecto videtur ita dicẽdũ, quod non esset in prædicaméto Angelus, secundũ se cognitus, vt probat argumentum: nam coordinatio prædicamentalis correspondet nostro modo concipiendi pro hoc statu in quo conceptus genericos, & specificos, & indiuiduales distinctos habemus rerũ immaterialium. Et si aliquãdo nõ hoc modo res cognosceremus, non esset prædicamentum, quod est prædicabilium coordinatio, & si aliquando solas res materiales hoc modo cognosceremus, solæ illæ essent in hoc prædicamento. Itaque cum possumus res per diuersos cõceptus vniuersaliores, & minus vniuersaliores cõcipere in ratione generum & specierum, & illorum indiuiduorum, potest coordinari prædicamentum, & res in illo constitui: cũ vero hoc modo non possunt concipi, non possunt in eo collocari, etiam si sint res finitæ.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur, quod intellectus tribuit denominationem naturę, quæ in se habet aliquid, ratione cuius formaliter possit species denominari, accedente nostro modo cõcipiendi res spirituales ad modum rerum materialium, quod præsupponitur ex parte naturæ Gabrielis, vt concipiatur tanquam species, & vnitas formalis ipsius est. Illa enim natura indiuisibilis per principia formalia, & habet fundamentum in se compositionis ex genere & differentia, & ex alia parte concipitur ad modum rerum materialium, & ita concipitur per abstractionem à sua singularitate, vt species. Ad argumentum ergo concedo maiorem, & nego minorem, & ad probationẽ dico, quod vnitas formalis, seu similitudo, quæ est in indiuiduis multis, est fundamentum, vt natura sit vniuersalis, secundum rem, & rationem fundamentũ, inquã, remotum, vt res vero sit vniuersalis secundum rationem tantum, sufficit habere pro fundaméto remoto vnitatem formalem, quod illa natura sit formaliter indiuisibilis, & pro fundamento proximo esse cognitam per abstractionẽ, seu esse comparatam. Et hoc habet, quia cognoscitur ad modum rerum materialium, vnde resultat in nostro intellectu ex vi huius cognitionis vniuersale in esse cognito, sic adeo, vt quantum est ex parte modi essendi, quem seruat in intellectu posset de multis affirmari, si essent, indiuiduis. Et cum vlterius dicitur, vel denominatur species indiuiduum, vel natura, respondetur, quod natura. Et cum dicitur: ergo denominatur species vlterius contrahibile, respondetur, quod ex nostro modo intelligendi est vlterius cõtrahibile per cõditiones indiuiduantes, non vero per differentiam specificam, sicut intelligimus substantiam, quæ est genus esse specifice contrahibilem. Et istæ sunt verę solutiones, non quas ipsi in argumento fingunt.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod natura humana non potest vllo modo concipi vt genus, quia quod importat in conceptu obiectiuo est quid compositum ex genere & differentia vltima, & sic repugnat vllo modo, etiam vt est in intellectu de pluribus speciebus dici. Verum natura Gabrielis concepta sine conditionibus indiuiduantibus, cum nullam indiuiduantem conditionem dicat in suo conceptu, & habeat in illo quandam naturam realem specificam, quę cõuenit cum alijs naturis in genere & differt propria differentia, est species, quia quantum est ex parte modi, quo est concepta posset affirmari de multis indiuiduis, cum sit cognita in communi, & per abstractionem à singularitate. Natura vero humana non est cognita nec potest cognosci per abstractionem à propria differentia, & sic non potest esse genus. Non enim cõcipitur ex modo cognoscendi, vt aliquid cõtrahibile per plures differentias, & ita nec vt quid commune ad plures species. Aptitudo verò, vt contrahatur per plures conditiones indiuiduantes, facit quidem quod sit natura vniuersalis secundum rem, & secundum rationem, si communi conceptu cognoscatur. Non verò est necesse, vt sit vniuersale secundum rationem habere plura indiuidua. Et per hoc patet ad hoc argumentum, quo multos vidi conuictos.

Ad confirmationem respondetur, quod non ponimus nos plura indiuidua ficta, de quibus prædicetur, nec exercemus prędicationem respectu indiuiduorum fictorum: sed dicimus, quod natura illa habet talem essendi modum, quod si illa per impossibile darentur prædicaretur de illis illa natura: nam concepta est sine conditionibus indiuiduãtibus. Conditionalis verò quæ ponitur respectu indiuiduorum, nihil ponit in esse, sicut hęc conditionalis est vera, si chimæra volat habet alas.

Ad 3. Ad tertium respondetur, Deum non esse speciem, licet aliqui hoc falso dixerint, quia licet concipiatur ad modum rerum compositarum,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

non est in Deo esse distinctum à sua essentia, quod est necessarium, vt aliquid concipiatur vt species, nec similiter est compositum ex genere & differentia, quod est necessarium vt sit species: Gabrielis vero natura vtrũque habet: & ita secundum quod à nobis concipitur, species esse potest.

Ad quartum respondetur, quod solutio ibi data sufficit. Ad replicam respondetur secundum aliquos, quod licet natura Gabrielis se ipsa sit in diuidua, non tamen est essentialiter indiuidua, quia hoc est proprium naturæ diuinæ, quod sit essentialiter indiuidua, & sicut ipsa natura Gabrielis se ipsa est substantia, & talis substantia, tamen non est de ratione eius, vt substantia, quod est de sua ratione, vt talis substantia, ita non est de ratione eius in quantum talis substãtia, quod sit hæc substantia, licet quid intrinsecum sit ipsi ad hunc sensum, quod non sumitur per ordinem ad aliquod extrinsecum indiuiduatio, & ita respondetur, quod est intrinsecũ illi naturæ esse indiuiduã, ideſt nõ sumptũ ab aliquo extrinseco, non tamen est intrinsecum, id est, de essentia eius, & ita potest à nobis concipi vt vniuersalis, & non concipitur cum opposito eius, quod illi conuenit in sua essentia, in quantum natura specifica est.

Secundo respondetur ex Diuo Thoma 1.p.q. 13..ar.9. Quod probat hoc argumentum, dato, quod esset de essentia naturæ esse singularẽ naturam, non esse vniuersalem, & communicabilem in rebus ipsis, non vero probat, quod vt à nobis concipitur non sit vniuersalis, quia concipimus illam naturam ad modum rerum compositarum, quorum indiuidua multiplicantur, sed prima solutio melior videtur.

Quia si essentialiter est singularis, non potest concipi cum opposito suæ rationis ex parte obiecti, nec potest concipi sine singularitate, nisi supposito errore aliquo, & ignorantia. Et hæc replica tangit totius difficultatis punctum.

Ad quintum respondetur, quod diuersa ratio est de genere & de specie, vt supra dictũ est, cũ disputaremus, an genus saluaretur in vnica specie. Vide ibiẽd. Et cum dicitur: ergo species intelligibilis non erit vniuersalis, negatur consequentia, nam est vniuersalis, quia significat naturam, cui ex modo quo concipitur ab intellectu non repugnat supponere pro pluribus, si essent illa plura.

Ad confirmationem negatur antecedens. Sat fuerit habere vnum indiuiduum, cuius natura per abstractionem cognoscatur, & quod illi naturæ vt sic cognitæ non repugnet prędicari de pluribus, si essent illa plura.

Ad sextum respondetur, quod quantum est ex modo essendi, quem habet in intellectu, potest de multis affirmari, & posset communicari multis indiuiduis, si essent illa indiuidua, quod sufficit, vt sit vniuersale secundum rationem, nec est necesse, quod hæc prædicatio sit vera, hoc indiuiduum à me confictum, est hæc natura Gabrielis, sed sat fuerit, quod sit vera hæc conditionalis, quod si daretur illud indiuiduũ hęc natura prout à me concipitur prædicaretur de illo. Et solutio, quam arguens assignat non placet: fingunt enim sępe solutiones falsas, vt conuincant monstra a se conficta.

Ad septimum respondetur, quod terminus illius relationis est Gabriel, ad illud enim actu refertur, & quantum est ex parte sua ad plura indiuidua si essent possibilia: sicut etiam patris relatio refertur ad vnum filium, & ad plures si essent eadem relatione referretur. Sicut enim est species ex esse, quod habet in intellectu: ita ex esse illo referretur ad plura indiuidua si essẽt, & actu dicitur habere terminum, siquidem habet vnum indiuiduum, & considera intellectus naturam, quæ ex modo essendi quem ibi habet plura indiuidua respicit, si illa essent.

Ad octauum respondet Magister çumel vbi supra, quod non ideo dicitur comparatio actio intellectus, qua producuntur huiusmodi relationes, quia tunc comparet intellectus naturam ad inferiora, quæ positiue respicit, sed quia producitur relatio quæ est quædam habitudo & cõparatio ad inferiora.

Sed supra iam visum fuit libro præcedenti, quod comparatio est necessaria, saltum vt condicio ad hoc, quod vniuersale sit: & ita hæc relatio speciei resultat per notitiam comparatiuam: quia intellectus apprehendit naturam Gabrielis, & refert illam ad suum indiuiduum, & videt quod si essent alia plura indiuidua ita referretur, & tribuit illi intentionem speciei.

Ad confirmationem respondetur, quod communitas per non repugnantiam, seu esse cognitum, vt cõmunem per non repugnantiam, quãtum est ex parte modi essendi quem habet in intellectu, est fundamentum, vt tribuamus illi relationem speciei, & hanc habet natura.

Ad aliam confirmationem respondetur, quod Petro repugnat, quia est essentialiter singularis nec habet compositionem, ex genere & differentia, & cognoscitur in propria ratione: angelus verò cognoscitur ad modum rerum materialium, & est compositus, ex genere & differentia. Et quamuis seipso sit indiuiduum, sed non est de intrinseca ratione speciei angelicę seu naturæ angelicæ singularitas, sicut de essentia Petri verum est, quod est intrinseca, ideſt, non sumpta ex alio extrinseco, vt in formis, quæ informat corpus. Aliam solutionem habes superius ad tertium.

Ad nonum patet ex quarta conclusione. Est enim illa forma intrinsece indiuidua, ideſt, se

Ad 4.

Ad 5.

Ad 6.

Ad 7.

Ad 8. arg.

Ad 9. arg.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ipsa, & ita si secundum se cognosceretur, non esset vniuersalis, quia tamen illam nos cognoscimus ad modum rerum materialium, habet rationē speciei, vt sæpissime dictum est Et ad confirmationē etiam patet ex dictis. Aliquid enim præbet ex se, vt accedēte nostra cognitione fiat species ipsa natura, scilicet, habere fundamentum vt sic composita ex genere, & differētia habere essentiam distinctam ab esse, & per hoc patet ad decimum. Nam ipsa natura est species, licet ad hoc requiratur cognitam esse ad modum rerum materialium.

DE INDIVIDVO.

QVÆSTIO XIX.

Vtrùm definitiones indiuidui sint rectè assignatæ.

DE indiuiduo hęc dicit Porphyrius: Indiuiduum est illud, quod de vno solum prædicatur. Aliter etiam definit: Indiuiduum est illud, cuius collectio proprietatum, quæ iunt in vno nunquam erunt in alio, & hęc dicunt, esse septem, forma, figura, locus, tempus, nomen, sanguis, patria. Dicit vlterius, quod tripliciter significatur, & nomine singulari, vt Socrates, & cum pronomine addito nomini communi, vt hoc album, & cum circumlocutione, vt Sophronisci filius. Dicit vltimo, quod indiuiduum sub specie continetur, sicut species sub genere. Hæc ergo quæstio illud inquirit, an rectæ sint definitiones singularis, & indiuidui. Et videtur, quod non. Nam indiuiduum siue accipiatur primeintentionaliter, siue secundeintentionaliter, est aliquid singulare: ergo non potest definiri. Probatur consequentia: nam singularia non habent aliam definitionem quam speciei & sui vniuersalis: ergo propria definitione nequeunt definiri. Et probatur antecedens, quia omnis definitio debet constare ex genere & differentia, vel ex aliquo se habente ad modum generis & differentiæ, & hæc ex necessitate debent esse communia: sed nihil commune potest importari Petro & Paulo, vt sic prętter communitatem speciei, vel generis: ergo vt in diuidua nō sunt definibilia. Et confirm. hoc argumentum: Omnis definitio debet esse communis, sed indiuiduum non est commune: ergo non potest definiri. Antecedens probatur ratione supra facta, quia debet constare ex aliquo, quod sit genus, vel se habeat ad modum illius, & ex aliquo conceptu communi, & alio magis particulari. Minor patet, & consequentia probatur: quia si definiretur cum definitio sit communis & definitum particulare ad plura se extenderet definitio, quam definitum, quod est impossibile. 1. Arg.

2. Arg. Secundo arguitur iam, quod indiuiduum esset definiendum deberet definiri in ordine ad secundam intentionem: sed illud Porphyrius definit secundum naturam realem: ergo male illud definit Ma. patet, sed minor probatur: nam habere collectionem proprietatum quam alius non habet totum est quid reale: ergo.

Confirmatur hoc argumentum: nam indiuiduum est indiuisum in se & diuisum à quolibet alio: sed hoc totum est aliquid reale, quod habet esse secluśa operatione intellectus: ergo nō pertinet consideratio indiuidui ad logicam.

3. Arg. Tertio, quod hic definitur, siue definitio accipiatur prime intentionaliter, siue secunde intentionaliter, debet esse quid commune: sed si est quid commune non potest esse indiuiduū quia indiuiduum est quod est indiuisum in se, & diuisum à quolibet alio, commune verò non est distinctum à quolibet alio, sed est in multis: ergo indiuiduum definiri nequit.

4. Arg. Quarto indiuiduum secunde intentionaliter est species adomnia indiuidua, hęc enim est prędicatio speciei de indiuiduo, hoc indiuiduum est indiuiduum, & hoc &c. ergo quod hic definitur species est, & non indiuiduum.

Si dicas definiri id, quod essentialiter est indiuiduum, & denominatiue species,

Contra, nam essentialiter indiuiduum est, quod prædicatur de vno tantum: sed indiuiduum in communi non prædicatur de vno tantum: ergo non definitur, quod essentialiter est indiuiduum. Probatur minor: nam prædicatur indiuiduū in communi de pluribus cum sit cōmune & species.

5. Arg. Quinto: nam si definitur secunda Intentio, quæ communis est omnibus indiuiduis, deberet habere aliquod subiectum commune, cui conueniret: sed non habet subiectum commune: ergo nequit aliqua secunda intentio communis omnibus indiuiduis definiri. Maior pro. nam hic definitur secunda intentio in concreto & ita debet exposcere subiectum: sed minor probatur: nam subiectum commune secundæ intentionis indiuidui debet esse indiuiduum: sed non potest esse indiuiduum & commune: ergo secunda intentio non habet subiectum, & ita non definitur. Maior patet: quia subiectum secundę intentionis indiuidui debet denominari indiuiduum: impossibile enim est, quod sit forma in proprio subiecto, & non tribuat illi suum effectum formalem.

6. Arg. Sexto. Indiuiduum vagum, vt aliquis homo est indiuiduum, & tamen prædicatur de pluribus: ergo definitio nulla est. Idem est dicendum

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dum de indiuiduo ex suppositione, vt Sophronici filius, si Sophronicus nō habeat multos filios.

7. Arg. Septimò: A prima substātia, vt dicitur in prædicamento substantiæ, nulla est prædicatio: ergo indiuiduum substantiæ nō potest de aliquo prædicari: male ergo dicitur, quod indiuiduum de vno prædicatur tātum. Et confirmatur: Nam dicit Aristoteles, quod prima substantia nec est in subiecto, nec dicitur de subiecto: ergo indiuiduum substantię non prędicatur de subiecto: ergo male dicitur, quod indiuiduum est prædicabile de vno tantum.

8. Arg. Octauo: Nam si datur indiuiduum accidentis sequitur, quod indiuiduum analogice dicatur de indiuiduo substantię, & accidentis, quia indiuiduum accidentis indiuiduatur per indiuiduū substantiæ: ergo prius conuenit ratio indiuidui indiuiduo substantiæ, quàm accidentis: sed hoc est falsum, quia aliàs etiam indiuiduum secūdæ intentionaliter sumptum diceretur analogicè, quod est falsum, cum indiuiduum sit species ad omnia indiuidua.

In hac quæstione multa definiemus, quæ peculiarem exposcerent quęstionem, si maioris essent ponderis. Antequam ad cōclusionem accedamus, notandum erit, indiuiduum multipliciter accipi. Vide Diuum Thomam 7. Metaphy. lect. 4. Accipitur indiuiduum pro singulari, hoc est pro indiuiduo in se, & diuisoà quolibet alio, & hoc aliquando est substantia, aliquando est accidens. Accipitur rursus indiuiduum, vt dicit formaliter secundam intentionem, & de indiuiduo his duobus modis accepto est agendum in præsentiarum. Præterea est notandum, indiuiduum duplicem importare respectum, si secū de intentionaliter accipiatur. Importat enim respectum subijcibilis ad speciem, & prædicabilis respectu sui ipsius, & de vtriusque respectibus est agendum.

Dissoluitur quæstio.

2. Concl. INdiuiduum importat duas relationes speciei inter se differentes, & ita respectu vtriusque est nomen æquiuocum hoc nomen indiuiduū. Probatur ista conclusio: nam indiuiduum secū dum Porphyrium est, quod de vno tantum prædicatur, quia indiuiduum in sua ratione dicit relationem prædicabilis de vno tantum. Præterea secundum eundem Porphyriū indiuiduū continetur sub specie, vt patet cap. de specie: ergo dicit relationē subijcibilis. Et præterea probo hoc ipsum: nam species vt prædicabilis est refertur ad indiuiduum, cum definiatur in ordine ad ipsum nam species est, &c. de pluribus differentibus numero: ergo & indiuiduum refertur ad speciem. Nam si pater refertur ad filiū, filius refertur ad patrem: quia terminus relatiui est suum correlatiuum. Quod verò specie differāt patet: quia termini sunt formaliter differentes, ergo & specie differunt relationes. Nam specifica differentia in relationibus ex terminis specie diuersis sumitur. Quod nomen indiuiduum etiam secundæ intentionaliter acceptū sit æquiuocum, patet: quia significat illas duas relationes specie diuersas. Quia vt hoc nomine significantur, in nullo conueniunt, & ita nomen est commune, & ratio nominis diuersa. Vnde sunt æquiuoca. Et confirmatur: nam species ad speciem subijcibilem, & prædicabilem est æquiuocum: ergo indiuiduum ad indiuiduum subijcibile & prædicabile. Antecedens supra fuit probatum: & consequentia probatur: quia eadem est vtriusque ratio. Ex hoc sequitur aliam habere definitionem indiuiduum, vt subijcibile, quam vt prædicabile, & quod si definiatur, vt subijcibile, ita erit definiendum, indiuiduū est, quod subijcitur speciei subiectione materiali, ideſt, vt quid in quo speciei ratio naturaliter determinatur. Quod si dicas indiuiduum dici ab indiuisione: non ergo significat id, ꝙ subijcibile est respondetur quod indiuiduum, quantum ad rationem realem dicitur indiuisū. Cęterum, si secundę intentionaliter accipiatur dicitur etiam, quod subijcibile est speciei.

Quod si inquiras, quæ nam harum intentionum aliam præsupponat. Profecto non facile dixerim, quia nullus videtur esse ordo inter illas. Verum videtur intentio, qua indiuiduum subijcitur speciei esse prior: post modum verò sequitur vt sit prædicabile de vno tantum: nec est eadem ratio de indiuiduo & specie, quantū ad ordinem intentionum. Quia cum indiuiduum materiali subiectione subijciatur, prius hęc intentio est intelligenda, quia mo ex eo, quod naturaliter determinat speciem, efficitur, vt sit de vno tantum prędicabile.

Sequitur vltimo in hac quęstione, falsum esse illum dicendi modum quorundam, qui dicunt indiuiduum denominari subijcibilem speciei ab ipsa secunda intentione speciei nā contentum denominatur a forma continente. Hoc inquam, falsum esse, quia distincta est vtriusque relatio, vt supra de specie dictum est. Nec relatio speciei est forma constituens, sed referens ad aliud.

2. Concl. Secunda conclusio: Hęc definitio indiuidui conuenit secundę intentioni in concreto, & nō habet hęc secunda intentio vnum materiale, quod denominet, sed omnia indiuidua per modum vnius eius sunt materiale. Indiuiduum tamen non supponit pro secunda intētione, sed pro habente illam secundam intentionem: & conuenit hęc definitio essentialiter secundę intentioni in concreto, & de illa prędicatur. Hac conclusionem intelliges eisdem rationibus quibus

bus probauimus supra definitionem generis cõ uenire secundæ generis intentioni, & prædicari de illa, & illud quod dicitur non habere indiuiduũ vnum subſtratum: ſed omnia indiuidua importari vt vnum materiale completum, ſcilicet, Petrum & Paulum, & Ioannem. Et hanc albedinem & nigredinem, &c. intelliges per ea quæ ibidem diximus de generis ſubſtrato in primo libro, quæſt. .. & 3. Modo reſtat in hac concluſione explicare, quomodo accipiatur prædicari, & accipitur vt ibidẽ diximus pro eo quod eſt referri relatione prędicabilis de vno tãtum. Itaque ſenſus eſt, indiuiduum eſt, quod de vno tantum prædicatur, ideſt, quod refertur ad ſuũ correlatiuum relatione prædicabilis de vno tantum. Et hoc probatur: Indiuiduo conuenit, & indiuiduum in communi etiam refertur ad ſuũ correlatiuum relatione prædicabilis de vno tantum: Nam ſi indiuiduum in communi prædicatur de pluribus, illud eſt in quantum ſpecies & accidẽtaliter, eſſentialiter vero habet referri relatione prædicabilis de vno tantum. Et ſi ſecũda intentio indiuidui conſideretur in abſtracto eſt id quo aliquid refertur relatione prædicabilis de vno tantum. Si vero conſideretur vt ſubijcibile, eodem modo eſt explicanda definitio, eſt enim quod ſubijcitur ſpeciei, ideſt refertur relatione ſubijcibilis ad ſpeciem: actu vero affirmari de vno tantũ eſt accidẽs indiuidui. Et ſi inquiras, an prædicabilitas de vno ſit paſsio indiuidui, ſicut prędicabilitas de pluribus eſt paſsio vniuerſalis, reſpondetur, quod videtur quod ſic. Eſſentia enim indiuidui eſt referri ad ſe ipſum, vt id quod eſt idem ſibi ex quo ſequitur vt paſsio prædicabilitas de vno tantum. Et per hanc prædicabilitatem explicamus eius eſſentiam. Et qui voluerit oppoſitum dicere, nihil abſurdi dicet. Hæc quæ ſic dicuntur non ampliùs probo: quia manent probata ex diſputatis in cade genere:

3. Conc. Tertia concluſio: Vtraque definitio indiuidui ſiue conſidetur vt ſubijcibile, ſiue vt prædicabile, rectè aſsignata eſt. Hæc concluſio ſatis probatur: nam per illas definitiones, ſcilicet, indiuiduũ eſt quod de vnotãtũ prędicatur, & indiuiduum eſt, quod ſubijcitur ſpeciei, recte natura & eſſentia indiuidui explicatur, & nihil habet ſuperfluũ, nec diminutũ: ergo ſunt optimæ definitiones. Et magis patebunt ſoluendo argumẽta, quæ contra illas ſunt. Ex hac concluſione ſequitur, erraſſe Auerr. qui dixit, Porphyrium non rectè definiſſe indiuiduum, quia hæc definitio non conuenit indiuiduo ſubſtantiæ. Conuenit ſane cum de vno tantum prædicetur, vt ſupra videbimus. Errauerunt etiam qui dixerũt optimam eſſe hanc definitionem, ſed non competere, niſi indiuiduo accidentis, conuenit vtriſque, cum vtrunque prædicetur de vno tantum. Qui nimo Porphyrius expreſſe hanc definitionem etiam dedit indiuiduo ſubſtantiæ quod ſi illi non competeret, mala eſſet: conſtituitur enim prædicamẽtum in genere ſubſtantiæ, vbi genera, & ſpecies, & indiuidua collocauit. Quibus ſi ſua non conuenit diffinitio quid abſurdus facere potuit? Ex hoc ſequitur ridiculam eſſe illam definitionem, quam aliqui indiuiduo tribuunt dicentes, indiuiduum eſſe, quod repræſentatur ſingulari notitia, & hãc notitiam dicunt eſſe ſecundam intentionem indiuidui. Iam enim ſupra viſum fuit, quomodo ſecunda intentio non ſit conceptus intellectus, nec aliquid reale. Dicunt ſimiliter alio modo indiuiduum eſſe, quod eſt impræ dicabile de pluribus. Et hæc impræ dicabilitas aliquid poſitiuum debet oſtendere quod ſit indiuidui eſſentia. Et hoc nihil aliud eſt, quam prædicabilitas de vno tantum, vel quod per hanc paſsionem oſtendimus. Et ita definiuit Ariſtoteles primo perihermenias capite quinto, ſingulare eſt, quod non eſt prędicabile de multis. Quod enim per negationem declarauit Ariſtoteles explicuit per affirmationem Porphyrius. Et ſi inquiras, quid nam eſt fundamentum huius ſecundę intentioni indiuidui, reſpondetur, quod ſi conſideremus indiuiduum, vt ſubijcibile, eſt actus intellectus ſeu eſſe cognitum vt quid, quod determinat ſpeciei naturam, per materialia principia: & ex hoc quod ſic conſideratur tribuit illi intentionem ſubijcibilis. Quia verò intellectus conſiderat naturam Petri vt in ſeipſo tantum tribuit illi intentionem Prædicabilis de vno tantum.

Quarta concluſio, probabile eſt, quod illa definitio, indiuiduum, cuius collectio proprietatum, quæ ſunt in illo, in alio eſſe non poſſunt, quod detur pro ſecunda intentione. Nam proprietates reales, quæ ſunt aliqualiter fundamẽtum ſecundæ intentionis, ponuntur ad explicãdam naturam ſecundæ intentionis, quæ fundatur remotè ſuper illas. Exeo enim, quod iſtę proprietates non ſunt in alio fundo remote naturam ſecundę intentionis, vel dicatur, quod hæc definitio explicat quod reale eſt in indiuiduo in ordine ad ſecundam intentionem, quæ poſtea eſt fundanda in hoc indiuido, quia habet has proprietates nulli alteri conuenientes. Ex hoc infertur quod hæc definitio non conuenit accidentis indiuiduo ſi comprehendantur nomine proprietatum illæ ſeptem ſupra commemoratę, licet verum ſit quod indiuiduum accidentis aliquid habeat ſibi proprium, quod quidẽ aliis indiuiduis non conueniat, vt eſſe in hoc ſubiecto: hoc nomine deſignatur &c. Diſputare vero an aliqua ratio realis indiuidui detur cõmunis omnibus indiuiduis & quomodo difficultatem habet & dicemus ſtatim. 4. Conc.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primũ resp. quod licet illud quod est indiuiduum definiri non possit, puta, Petrus, aut Paulus, nihilominus tamen indiuiduum secundæintentionaliter, bene potest definiri, quia dicit formaliter secundam intentionem indiuidui omnibus communem. Et illa importatur cõmunis omnibus indiuiduis: & ita omnia singularia, vt stant sub illa definiuntur. An vero etiã aliquid reale importet indiuiduum omnibus indiuiduis, dicemus infra. Ad confirmationẽ respondetur, quod formale definitum commune est nimirum rario constitutiua indiuidui secũdẽ intẽtionaliter, & materiale adæquatum sunt omnia indiuidua particularia, & ita definitio non excedit definitum.

Ad 2. Ad secundũ argum. patet ex secunda con.

Ad confirm. resp. quod materiale, & subſtratũ secundæ intentionis indiuiduo aliquando est aliquid reale, vt quando est indiuiduum subſtãtiæ, vel accidentis, aliquãdo vero est aliquid rationis, vt hæc secunda intentio: formale vero semper est aliquid rationis. Et logicus de realitate indiuidui tractat in ordine ad secundam intentionem.

Ad 3. arg. Ad tertium resp quod definitum essentialiter est indiuiduum denominatiue, & accidentaliter est species & commune: & ita id quod est indiuiduum non refertur nisi ad vnum tantum, de quo prædicatur. Non autem inconuenit, vt quod essentialiter est indiuiduũ denominatiuẽ sit species, sicut quod essẽtialiter est genus denominatiuẽ est species. Esse vero essentialiter indiuiduum est, quod de sua ratione habet referri ad vnum tantum: esse vero denominatiue speciẽ est, quod hæc ratio in communi considerata quia conuenit multis induat speciei rationem.

Ad 4. Ad quartũ resp. quod solutio ibi data est optima. Ad replicã resp. quod indiuiduũ in communi prædicatur de vno tantum, ideſt refertur relatione prædicabilis de vno tantum ad suũ correlatiuum. Si autem prædicatur de multis, est accidentaliter, hoc est, quatenus est species. Hanc autem denominationem suscipit id quod essentialiter est indiuiduum, sicut quod essentialiter est homo suscipit accidentaliter speciei intentionem. Si autem idem esset species essentialiter & indiuiduum essentialiter erat impossibile, nec in communi est necesse quod affirmetur de vno tantum, sed quod referatur relatione prædicabilis de vno tantum ad suum correlatiuum, & illud habet in communi: sicut genus in communi prædicatur de pluribus differentibus specie, ideſt, refertur relatione prædicabilis ad multa differentia specie. Si autem accipiatur indiuiduum, vt subijcibile, iam patet quid dicendum sit. Alij respondent esse aliquas diferentias, quarum verificetio non debet fieri respectu definiti immediati, & proximi, sed mediati & remoti, vt contingit in omnibus, quæ inuoluunt aliquid exercitum, quod non nisi inferioribus conuenire potest. Vnde cũ prędicari de vno dicat quoddam exercitium satis erit, quod quantum ad verificationem cõueniat particularibus indiuiduis. Sicut cum dicimus, propositio est quæ significat verum vel falsum, non potest exercitium huius conuenire nisi propositioni in particulari: verum prima solutio est solutio, nam hæc est fuga. Non enim essẽtia nec propositionis nec indiuidui est exercere prædicationem, vel significationem veri, vel falsi, sed sunt accidentia ipsius: quam obrem ante hoc exercitium, & in communi debet habere essentiam, & indiuiduo referri relatione prædicabilistalis ad suum correlatiuum propositionis referri relatione signi veri, vel falsi ad suum significatum, & hoc in communi habet sicut in communi seruat suam essentiam.

Ad quintum respondetur quod subſtratum illius & subiectum, sunt omnia indiuidua per modum vnius materialis, vt de subſtrato generis dictum est. Ad 5.

Ad sextum dicemus infra, vtrum sit indiuiduum simpliciter, & contentum in hac definitione: indiuiduum verò ex suppositione non est indiuiduum, nisi secundum quid, ex parte illius pro quo supponit, quia ex suppositione non accipitur nisi pro vno, nec nisi de vno prædicatur quia nõ habet Sophroniscus, nisi vnicum filiũ. Ex forma tamen significationis est communis & potest supponere pro multis, si sunt multi Sophronici filij. Ad 6.

Ad septimum & octauum argumentum infra dicam. Ad 7.

DE DIFFERENtia tertio prædicabili.

QVÆSTIO XX.

Vtrùm illa diuisio in communem, propriam, & propriſsimam sit accipienda primeintentionaliter, vbi simul duæ diuisiones ponuntur & explicãtur cũ suis definitionibus.

ETquantum ad id quod quæritur in quæst. attinet, variæ sunt opiniones. Quidam censent, prædictã diuisionẽ nullo pacto accipi posse se

secundæ intentionaliter. Et probant suam sentẽ tiam ex Porphyrio capite de differentia: nam cum explicat huiusmodi diuisionem, semper illam explicat per differentias pertinentes ad primam intentionem, vt constat ex exemplis adductis ab ipso: ergo nullo modo datur de intentionibus. Et confirm. hæc ratio: Nam hæc diuisio eo tendit, vt colligamus veram differentiã constituentem hoc prædicabile: ergo vsq; dum de illa fiat sermo, non tractat Porphyrius de in
2. Arg. tentionibus. ¶ Secundo: In illa diuisione non diuiditur differentia, vt induit secundam differentiæ intentionem: ergo hæc diuisio non est accipienda secũdeintentionaliter. Consequentia est nota, & probatur antecedens: quia duo membra huius diuisionis propria scilicet, differentia & propriſsima, non possunt induere denominationem istius prędicabilis, cum illorum neutrũ sit propriſsima differentia, quæ est huius prædicabilis constitutiua, & quæ sola induit intentionem illius
3. arg. ¶ Tertium argum. Nam sequitur, quod si hic diuidatur intentio differentiæ in propriam, & propriſsimam, quod vniuersale non sit genus immediatum ad quinque vniuersalia: consequens est falsum: ergo. Maior probatur: quia inter intentionem vniuersalis, & differentiæ propriſsimæ mediat intentio differentiæ
4. Arg. quæ diuiditur per propriam, communem, & propriſsimam: ergo. ¶ Quarto: nam illud quod plerique affirmant, hanc diuisionem posse accipi secundeintentionaliter, & primeintentionaliter, non potest vlla ratione stare: nã alias illa diuisio non esset vna, sed multiplex, cum haberet duplex diuisum, scilicet primam & secũdam intentionem, quarum quælibet per se seorsum diuideretur adæquate, illa in membra realia, ista, in membra intentionalia: sed hoc est inconueniens: ergo. Patet minor: quia illa diuisio tunc esset æquiuoca, quod pugnat cũ natura bonæ diuisionis, quæ ordinatur ad remouendam æquiuocationem: natura ergo realis differentiæ, est quæ diuiditur, & non secunda intentio. Et argumenta quæ infra sunt circa diuisionem acceptam secundeintẽtionaliter, poterunt adduci pro
2. Sen. hac sententia.

Secunda opinio in alio cõstituta extremo asserit, prædictam diuisionem solum secundeintẽ
1. Arg. tionaliter esse accipiendam, nec aliter conueniẽti modo explicari posse. Hãc quidam dicunt esse communem Thomistarum cum Caietano, Soto, capite de differentia. Et probatur hæc sententia, primo. Nam membra illius diuisionis non opus est in re ipsa distinguantur: nam eadem differentia respectu diuersorum potest esse cõmunis, propria, & propriſsima, vt disgregatiuum visus respectu hominis est differentia cõmunis, respectu uiuis est propria respectu albi, vt sic est propriſsima: ergo ex parte rei primeintentionaliter sumptæ eadem res suscipit omnes illas denominationes, & ita non potest illa diuisio primę intentionaliter sumi: quia membra sic accepta non differunt, sed differunt solum secundæ intentionaliter: ergo sic est accipienda.

Secundo: Nam hæc diuisio debet accipi eo mo- 2. arg.
do, quo traditur ab eius actore: sed actor eius Porphirius accipit eã secũdæ intẽtionaliter: sic ergoà nobis est accipienda. Probatur illa minor quia Porphyrius tractat de secundis intentionibus: ergo diuidit secũdam intentionem, cũ hic procedat vt logicus, cuius munus est secũdas intentiones explicare: quod si aliquando aget de primis intentionibus id totum est referendũ ad secundas: ergo.

Tertio, Vnum membrum diuidens huius di- 3. arg.
uisionis est aliqua secũda intentio: ergo omnia membra sunt secundæ intentionis. Probatur cõsequentia, quia alias non haberent vnicum cõmune diuisum, quod repugnat bonę diuisioni. Probatur antecedens: nam differre differentia propriſsima dicit aliquam secundã intentionẽ: ergo. Probatur antecedens: quia idem est differre differentia propriſsima, & differre differẽtia specifica. Ratio autẽ speciei nõ est nisi à secũda intentione, & illa differentia specifica, non potest sine intentionibus esse: ergo.

Quartum argumẽtum: Differẽtia opponitur 4. arg.
identitati: sed idẽtitas plurium tantũ est per intellectum, nec enim plures homines aliter fiunt vnum, & idem, nisi per intellectum, & mẽtis cõceptionem, & secundam intentionẽ: ergo neq; differentia plurium erit, nisi per operationẽ intellectus, & secundã intentionem. Patet consequentia: quia oppositæ per oppositas rationes debent cõstitui sed identitas plurium & differẽtia eorundem opponuntur: ergo si eorum identitas constituitur per intellectum, & eorum diuersitas & differentia.

Præambula ad quæstionem.

SED antequam quid ego sentiam dicam, om- 1. Concl.
nes diuisiones & definitiones differẽtiæ, explicare volo. Sũmopere enim cõducit ad veram scientiam habendam notitiam exactam differentiarum tenere, vt cognitã propriſsimã differentiam rerum essentiam & proprietatis quãuis. In his enim cognoscendis etiam sapientiſsimi falluntur sæpe. Et cum logica sit sciẽdi ars, & modus, docendo, veram differentię naturam multum nos adiuuat ad secundum. Porph. verò quinque tradit differẽtiæ diuisiones. Fuit enim eximius in tradendis diuisionibus vt patet ex tota eius doctrina, & capite primo de communitatibus.

Prima diuisio est in differentiã communẽ, propriam, & propriſsimã. Differẽtia communis est accidens separabile, per quod vnum ab alio, vel

UNIVERSIDAD DE MURCIA

à se aliqualiter differt, vt Petrus sedens à non sedente differt per sessionem. Et vocatur differentia cõmunis, quia vtriq; extremorum differentium, potest competere. Differentia propria est accidens inseparabile, vt cęsio oculorum, quæ nunquam à subiecto separabitur, dũ ipsum fuerit. Differentia prop̃rissima est, qua vnum ab alio essẽtialiter differt, vt rationale per quod homo differt ab equo. Et hæc vocatur differentia prissima, quia per illã differunt res in eo quod sibi est propriſsimum, nimirum in essentia.

diuisio. Secũda diuisio differẽtiæ vel si expositio præcedentis differentia: alia, quæ facit diuersum accidentaliter: alia quæ facit diuersum essentialiter, & in essentia quæ facit aliud. Omnis enim differentia diuersum facit, verum propria & cõmunis accidentaliter diuersum, propriſsima diuersum in essentia. Duæ enim differentiæ, propria, & cõmunis, non transcendunt limites diuersitatis accidẽtalis differẽtia propriſsima, maximè, quia facit aliud in essntia. Et ideo in hac secunda diuisione non ponuntur nisi duo membra. In prima tria harũ differentiarum duæ sunt proprietates, altera quod differẽtię propriſsimę dicuntur differentiæ specificę, & cõstitutiuæ essentię. Sed differentię per accidens dicuntur solum differentiæ, nõ quia sint simpliciter differẽtiæ: sed quia caremus alio nomine, quo illas nominemus. Secunda proprietas est differentiarũ propriſsimarum, quia sunt quibus genera diuidũtur, & species cõstituuntur. Et circa has duas diuisiones oportet cõsiderare circa secundã q̃ illud relatiuũ aliud, vt colligitur ex D. Th. 1. d. 21 q. 1. ar. 1. significat duo, si sumatur substãtiue diuersitatẽ in essentia formalẽ, & diuersitatẽ in essentia materialẽ. Equus enim est aliud ab homine, & hoc certiſsimũ est, & similiter Ioannes est aliud à Paulo: & hanc secundã acceptionem innuit D. Th. in hoc loco. Vbi sic dicit: Nõ enim omne quod est aliud à Socrate est aliud ab homine, quia videlicet Petrus est aliud à Sorte, & nõ est aliud ab homine. Nam hoc exẽplum videtur ibi innuere. Vnde aliud dicitur de eo, qui habet distinctam essentiam numero, & neutro modo potest sumi in diuinis respectu personarum Trinitatis Filius non est aliud à Patre, neque primo neque secundo modo, quia neque habet diuersam essentiam neq; numero, neq; specie, sed est eiusdem essentiæ numero cum Patre, est tamen aliud suppositũ, accipiendo aliud adiectiue, etiã coincidit ista: Filius est alius à Patre, quia alius dicit quamcumq; diuersitatem, etiam suppositi: & dicere est alius, est dicere est alia persona, & alter similiter dicit quamcumque diuersitatem. Cum autem Porphyrius, & expositores eius dicunt propriſsimam differentiam facere aliud 1. diuersum in essentia, loquitur de diuersitate essentiæ formaliter, non numerica. Cum vero Arist. dixit 2. Phys. causa est ad quod aliud sequitur, vtroque modo accipitur: nam aliquando causa producit aliã essentiã formaliter, vt patet in causis ęquiuocis: aliquando aliam essentiam numero, vt patet in causis vniuocis, cum Petrus generat Paulum. Nota etiam circa istam diuisionem ex D. Tho. quinto Metaphysicæ lectione .12. explicante differentiæ rationẽ, quod ibidem ab eodẽ Doctore sanctorum ponuntur ista duo mẽbra primæ diuisionis communis, & propriſsimę, ibi etiam explicat quare dicantur differentiæ. Dicit enim hęc verba: Aliquid proprie dicitur differens secundum quod aliqua duo quę sunt in aliquo vno conuenientia sunt diuersa, siue conueniant in aliquo vno: secundum numerum, sicut Sortes sedens differt à Sorte non sedente: siue conueniant in aliquo vno specie sicut Sortes & Plato in homine: siue in aliquo vno genere: sicut homo & asinus in animali, siue in aliquo vno secundum proportionem: sicut quantitas & qualitas in ente. Ex quo patet, quod differens omne est diuersum, sed nõ econtra. Nam illa, quæ in nullo conueniunt non possunt dici propria differentia, quia non differunt aliquo alio, sed seipsis: differens autẽ dicitur quod aliquo alio differt. Dicitur alio modo differens prout idem est, quod diuersum. Et sic differentiæ dicuntur illæ, quæ habent diuersum genus, & in nullo conueniunt &c. Vbi vides mirabilem doctrinam. Ad hoc enim, vt aliqua sint differentiæ propriè, & non abiectiue debent in aliquo conuenire, & aliquo alio differri: qua verò sunt vnius speciei non possunt differre, nisi accidentalibus differentijs. Et hinc est, quod si Petrus & Paulus differunt, debet esse vel per accidens commune vtrique, & sic differunt differentia communi. Voco accidens commune, quod potest vtrique secundũ speciem conuenire, vel accidenti, inseparabili, & sic differunt differentia propria. Quinimo idem Petrus a se ipso differt per sessionem, vel per stationem: quia sedens Petrus, & stans Petrus conuenit in subiecto, scilicet in esse Petrum, & differt à seipso per accidentia diuersa. Et Petrus albus & equus niger etiam differunt differentia communi in ratione animaliũ: quia etiam si sint animal, sed vnũ est album, & aliud nigrum, & ita ascendendo per genera, & prædicata superiora. Quæ vero sunt idem genere, & specie differunt propriſsimis differentijs. Differunt, videlicet per differentiam specificã propriſsimam. Et ratio est, quia differunt secundum essentiã, & sicut essentia est propriſsima, ita hæc differentia est propriſsima. Et quia non est intelligibilis alius differendi modus, nisi accidentaliter vel essentialiter, & accidens vel debet esse proprium vel commune, hinc fit quod illa diuisio differentiæ sit optima.

Nota

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Nota etiam quomodo diuersum vocetur differens, & hoc improprie & abusiue: nam ad diuersitatē non requiritur cōuenientia: &hęc maximè requiritur ad differentiā. ¶ Tertia diuisio: Differētia in cōmuni alia separabilis, alia inseparabilis, & propria & propriſsima ſunt inſeparabiles licet diuerſimode. Cōmunis vero eſt ſeparabilis: nā propriſsima nec re nec ratione, poteſt ab ea cuius eſt differentia ſeparari. Propria vero cōſideratione ſeparari poteſt ab eo cuius eſt differentia. Cōmunis vero re & ratione ſeparari poteſt ab eo cuius eſt differentia. Hoc magis clare videbitur in capite de accidenti.

3. Diuiſio.

Quarta diuiſio differentiæ eſt tertij membri ſupra poſiti, non enim diuiditur differētia in tota ſua latitudine, differentia inſeparabilis, alia eſt per ſe, ideſt de eſſentia rei, & alia ineſt per accidens, ideſt non eſt de eſſentia rei. Et hæc ſecūda ſuſcipit magis aut minus, vt ſimitas naſi, aquilitas, oculorū cæſio, vnus enim magis cæſius eſt altero, & magis ſimus, & magis aquilus. Quomodo vero accidentia intendantur & remittantur, & an etiam eorum differētiæ intenſionem ſuſcipiant, nō eſt huius loci, ſed lib. 1. de generatione tractatur.

4. Diuiſio.

Quinta diuiſio differentiæ eſt differentiarum per ſe. Differentia per ſe alia eſt per quam genus diuidimus, alia eſt per quam ſpeciem conſtituimus. Vbi nota quomodo & generis diuiſio, & conſtitutio ſpecierum ſunt per noſtros conceptus, vel compoſitio ſpeciei ex genere & differentia & diuiſio ipſius per ſuam differentiam fit noſtris conceptibus, & ita dixit diuidimus, & cōſtituimus. Et nota q; hæc diuiſio poteſt eſſe etiam reſpectu eiuſdē differētiæ, & reſpectu diuerſarum. Volo dicere, quod eadem differentia poteſt eſſe generis diuiſiua, ſcilicet, rationale, & conſtitutiua ſpeciei, ſcilicet hominis. Nam illa differentia vt modo explicabimus habet duos actus, quorum vnus eſt diuidere, alius conſtituere Et in hac diuiſione accipitur diuiſio eiuſdem differentiæ per rationes formales diuerſas ipſius, vel poteſt accipi diuiſio reſpectu diuerſarum differentiarum, vt alia ſit generis diuiſiua, v.g. viuens diuiditur per ſenſibile, & inſenſibile, & conſtituitur per animatum in ratione viuentis. Vnde alia differentia eſt animatum alia ſenſibilis. Et pro huius diſtinctionis intelligentia aduerte, quod ſupradiximus de cōpoſitione metaphyſica, quod ſe habet proportionaliter ad compoſitionem ex materia, & forma, quod & Porphyr. c. 5. dicit. Vnde ſicut forma dicitur phyſicè conſtituere ſpeciem, quia dat illi ſuam formalem actualitatem, & ita & differentia metaphyſicè conſtituit ſpeciē conferens illi actualitatē quādam metaphyſicā. Et ſicut forma phyſica nonſolum conſtituit ſpeciem, ſed cōſequenter illam diſtinguit ab alijs, & prius ſecundum rationem illam conſtituit, quam illam diſtinguat, quia diſtinctio eſt rerum in earum eſſentijs iam conſtitutis: ita in propoſito eadem differentia primæ intentionaliter conſtituit ſpeciē, & ſtatim ab omnibus alijs ſecernit, & prius ſecundum rationem intelligitur conſtituere, quam diſtinguere: quia nequit diſtinguere, niſi conſtituendo. Vnde hoc præſupponitur noſtro modo intelligendi. Et ſi quęras, an ſit idem in differentia diuidere genus, & conſtituere ſpeciem: quidam dicunt eſſe idem, quia diuiſio generis non eſt diuiſio phyſica: qua totum aliquod diuiditur in partes ſuas actuales: ſed eſt totius potentialis diuiſio, qua diſtinguuntur ea quæ in potentia generis continentur. Hæc autem diuiſio fit per ſpeciei conſtitutionem. Vnde idem eſt ſpeciem conſtituere, & diuidere genus. Alij dicunt, quod ſunt duo noſtro modo intelligendi diſtincta: nam prius conſtituit ſpeciem, & per hanc conſtitutionē determinat genus ad hanc ſpeciem, & ab alijs diſtinguit. Hæc de ſpecierum conſtitutione per differentias nō ſūt intelligēda de differentijs priuationis, quia illę cum loco differentiarum verarum ponātur, non conſtituunt ſpeciem, quia non dicunt gradum perfectionis. Sed de hoc infra poſt differentiæ diuiſionem ponit Porphyrius quinque etiam diffinitiones differentiæ. Et hoc totū negocium ſuſcipit Porphyrius, vt declaret nobis naturam ſubſtrati ſecūdæ intētionis huius prędicabilis, vt veram cognitionem de ipſa ſecunda intentione habere poſsimus, quia cum ſit res tam minimę entitatis ſecunda intentio per ſuū fundamentum cognoſcitur.

Prima diffinitio eſt: Differentia eſt, qua ſpecies genus excedit. Dicit enim homo pluſquā animal Rationale: Nam illud genus non habet actu ſpecies maxime verum, ſpecies habet differentiam à genere, quod illam in potentia continebat Vide hic Soto & Caietanū. Secunda definitio differentiæ eſt huiuſmodi: Differentia eſt quæ prædicatur de pluribus differētibus ſpecie in eo quod quale. De hac dicemus infra.

Tertia definitio differentiæ eſt, quæ ſeparat ea, quæ ſunt ſub eodem genere, vt rationale diſtinguit inter hominem & bruta, quæ ſunt ſub animali. Vnde ſupra viſum fuit ex Diuo Thoma quinto metaphyſicę, quomodo ea, quæ differunt debent conuenire in aliquo, & in aliquo diſtingui, & ea, quæ propriſsime differunt debent in genere conuenire & differre differētijs propriſsimis. Et ita propriſsima differentia eſt ea, quæ ſeparat ea, quæ ſub eodem genere ſunt. Ex hoc ſequitur quarta diffinitio differētiæ, vt ſit, qua differunt à ſe ſola: nam per rationale homo differt ab equo. Quinta, & vltima diffinitio differentiæ eſt, quod ſit conſtitutiua eſſentiæ diuidendo ea, quæ ſub genere ſunt. Iſtas ve

UNIVERSIDAD DE MURCIA

rò descriptiones differentiæ nõ oportet multũ solicite distinguere: nã omnes ad secũdæ intentionis essentiã explicãdam ordinantur. Quod si quæras, quæ sit definitio differentiæ in communi est quidem id, qua differunt ea quæ in aliquo conueniunt. An vero hæc definitio sit vniuersalis dicetur infra. Et hæc definitio omni differentiæ tã cõmuni quã propriæ, quã propriſsimæ cõuenit. Differentia vero cõmunis est, quæ cũ sit accidens commune facit aliquam conuenientiã in aliquo, & differre accidentaliter: & differentia propria est, quæ cum sit accidens propriũ facit differre taliter ea quę conueniunt in aliquo. His suppositis ad quæstionem propositam resp.

Deciditur quæstio.

1. Concl. PRima concl. Prędicta diuisio differentiæ potest accipi primæ intentionaliter: & ex hoc nihil absurdi sequitur. Hanc conclusionẽ probãt argumenta facta pro 1. opin. Et prob nam bene potest substratum differentiæ diuidi in substratum differentiæ communis, propriæ, & propriſsimæ. Sed hęc erit primæ intentionaliter diuisio: quia substratum per se pertinet ad primã intẽtionẽ. Et loquimur modo de realibus substratis differentiarũ. ergo. Patet maior, nam faciens realiter differre, aliud est faciens differre communiter, & tanqua cõmune accidẽs aliud faciẽs differre vt accidẽs propriũ, aliud vt propriſsima differentia realis, & constitutiua speciei: ergo. Sed min. prob. quia ibi non fit diuisio alicuius secundæ intentionis, sed substrati illarũ. Quinimo si accipiamus differentiam in sua tota latitudine, vt se extendit etiam ad differentias rationis potest fieri diuisio primæ intentionaliter, idest, pro substratis fundantibus secũdam intentionẽ, sed tunc differentia pro substrato nõ dicit vnam rationem cõmunem vno conceptu ad differentiã realem, & ad differẽtiam rationis, quia enti reali & rationis, vt 2. lib. fuit visum nõ datur vnus conceptus cõmunis: sed tunc substratũ differentiæ dicit suos cõceptus proportione quadam se habentes, & differentia accepta pro substrato analogice dicitur duobus conceptibus.

Et vt melius percipias vide quę supradiximus de diuisione intentionis per primã, & secundã in 2. lib. Et præterea probatur conclusio. Nam sine eo quod nos tribuamus intentionẽ differentiæ substratis, illa, in quibus sunt faciunt differre sine illa intentione: ergo hæc diuisio potest etiam esse substratorum secundæ intentionis sine secunda intentione, quę hic diuidatur. Prob. antecẽd. Nam etiam sine differẽtiæ intẽtione albedo facit differre hominem album & nigrum: & cicatrix sine secũda intẽtione differẽtiæ, similiter, & rationale etiã sine hac intentione, facit hominẽ ab equo differre, & idẽ est dicẽdum de intentionibus rationis: ergo potest hæc diuisio id quod facit differre sine intentione aliqua in hæc membra. Nam ab illis potest abstrahi ratio differentiæ pro substrato, cuius ratio sit faciens differre, siue vnico, siue duobus cõceptibus imperret. Nã hoc parũ facit ad propositũ, & cõstat sane quod ab accidenti communi, & proprio, & ab vltima hominis differentia potest abstrahi ratio differentiæ realis cõmunis ad illa; ergo potest diuidi in illa & à differentijs rationis; nam etiã in illis sunt suæ differentiæ. Potest abstrahi ratio cõmunis omnibus differẽtijs rationis pro substratis, & ita poterit diuidi in illa. Prob. Nã formæ quæ differentiæ denominantur, etiam si non ponatur secũda intentio differẽtiæ circa illã, faciũt differre, vt patet in ſuctiue in omnibus vt in differentijs realibus patet. Nã albedo etiã sine differentiæ intentione facit differre, & similiter rationale: ergo bene poterit sine differentiæ intẽtione diuisum diuidi in illa quæ sunt differẽtia propria & propriſsima, & cõmunis, vel vno cõceptu vt in differentijs realibus, vel pluribus. Præterea; Nam nõ potest poni aliqua forma in aliquo, quæ cũ alio conueniat in aliquo, quin ipsa faciat ipsũ differre ab illo, si ille alius non habeat illa, etiam si non ponatur secũda intentio differentiæ. Et loquor de facere differre realiter, & pro substrato, vt si ponatur albedo in Petro, quæ non est in Paulo, & cicatrix in Franciſco, quæ non est in Ioanne & rationalitas in homine, quæ non est in equo: ergo ab istis formis poterit abstrahi ratio differẽtiæ, & diuidi in illas formas, quæ faciunt sic vel aliter differre. Et vltima: Nam differentia metaphisice considerata habet suas partes subiectiuas & inferiores: scilicet, hanc & illam differentiam communem propriam & propriſsimã, sed, vt metaphysice consideratur non dicit secundã intentionem differentia: ergo poterit illa metaphysica ratio differentia diuidi in suas partes subiectiuas, & in sua inferiora.

2. Concl. Secunda conclusio: Logicus etiam cõsiderat huiusmodi diuisionem differentiæ pro substrato in ordine ad secundam intentionem. Hæc conclusio satis prob quia logicus agit de secundis intentionibus, adiunctis primis: ergo etiã cõsiderat primas intẽtiones, vt fundamenta suarũ intentionũ, quas formaliter cõsiderat. Metaphysicus enim & logicus circa idẽ versantur diuersimodẽ, metaphysicus considerando entis rationẽ realem, & logicus fundãdo in ipso suas intẽtiones, & ita cum tractat de substratis differẽtialibus, habet hoc in ordine ad secundã differẽtiæ intentionem.

3. Concl. Tertia cõcl. Hæc diuisio differentiæ fit etiam secunde intentionaliter ad hũc sensum, quod intentio differentiæ diuiditur in cõcreto in intẽtionẽ differẽtiæ communis, propriæ, & propriſsimæ. Hanc probant etiam argumenta primo lo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

eo adducta Et prob. prætereà: Nã intellectus tribuit rationali intentionẽ differentiæ propriſsimæ, ex eoquod cognoſcitur in cõmuni, vt quod eſt in multis, vt qualitas ſubſtãtialis faciẽs differre & ſimiliter tribuit intentionem differẽtiæ propriæ cicatrici, ex eoquod videt illud eſſe rationẽ per quã differt Petrus à Paulo. Et idẽ eſt de differentia cõmuni: ergo ab iſtis intentionibus in concreto poteſt abſtrahi ratio differentiæ in concreto, & diuidi in illa. An vero differentia cõmunis, & propria ſint prædicabilia in quale, vt ſunt differẽtia, dicemus infra. Prætereà: Nam ſi ſecundeintentionaliter in ratione differentiæ cõueniant, quis dubitare poteſt ab illis abſtrahi poſſe rationem cõmunem in illas diuiſibilẽ. Prætereà: Nam hæc diuiſio differentiæ per ſe cõſideratur à logico, vt patet in hoc cap. ergo dicit formaliter ſecundã intentionẽ, quæ diuiditur. Nã obiectum formale logicæ eſt ſecunda intẽtio in concreto. Hic fieri poterat argumentũ quoddã difficile. Nam intentio differentię in communi non dicit, quod ſit vniuerſale, & intentio differentiæ propriſsimæ, maxime: ergo non eſt cõmune ad differentiã communẽ, propriã, & propriſsimã. Et probatur antecedẽs: nã intentio differentiæ cõmunis non dicit quod ſit vniuerſale, cum vere ſaluetur ratio differẽtiæ communis, & propriæ in accidenti quodã particulari, quo Petrus differt à ſe ipſo: ergo. Sed de hoc arg. in ſequen.

Diſſoluuntur argumenta.

Ad 1.arg. AD primum arg. in prin. reſp. quod Porphyr. explicat ſecundas intẽtiones per ſua fundamenta. Et ita diuidendo ſubſtratum diuidere docet ſecundam intẽtionem, quæ in illo fundatur: & per hoc patet ad confirmationem.

Ad 2.arg. Ad 2. reſp. quod licet differentia propria & propriſsima non induant intẽtionem huius prædicabilis, induunt tamen intentionem differentiæ communis, & propriæ. Et ita intentio differentiæ poteſt diuidi in intentionem communis propriæ, & propriſsimæ differentiæ. Alij dicunt quod hic diuiditur differentia, vt prædicabilis abſtrahendo à differentia prædicabili in quale accidentali, vel eſſentiali communiter vel inſeparabiliter. Illa autem duo membra, licet nõ pertineant per ſe ad hoc prædicabile, pertinent tamen ad illud, ſecundũ quod iuuãt ad cognoſcẽdam naturam differentiæ ſimpliciter.

Ad 3.arg. Ad tertium aliqui reſpondent, quod nullũ eſt inconueniens concedere vniuerſale nõ eſſe genus immediatũ: nã accidens inſeparabile 3. prædicabilis & 4. prædicabilis accidens conueniunt in vna ratione communi accidentis inſeparabilis, quæ immediatior eſt illis, quam vniuerſale, vt ſic, & eſt genus. Sed hęc ſolutio ignorans eſt: nã accidẽs inſeparabile 4. prædicabilis profluit à rei eſſentia, & vt ſic fundat intentionẽ 4. prædicabilis. Aliud vero accidens inſeparabile 3. prædicabilis, quod non profluit à rei eſſentia nõ poteſt fundare intentionem 4. prædicabilis, ſed 5. Ad intentionẽ vero 4. & 5. prædicabilis non poteſt dari aliquid commune, quod ſecunda intẽtio ſit vniuerſalis, niſi ipſum vniuerſale, vt ſic. Reſpondetur ergo, quod differentia vt cõmunis eſt ad propriã, propriſsimã & cõmunem, non eſt genus, quia non eſt vniuocum, & quod eſt ita immediatum genus eſt vniuerſale.

Ad 4.arg. Ad 4. reſp. quod duplex eſt diuiſio ſi fiat diuiſio differentiæ pro ſubſtrato, & pro formali. Verum diuiſio ſubſtrati, vt à logico conſideratur ordinatur ad ſecundam intentionẽ diuidendã, & cognoſcendam, tantum abeſt, vt obſit.

Ad arg. 2. opinionis. Ad argumenta ſecundæ opin. reſp. ad 1. quod illa membra, vt Soto etiam obiter innuit in hoc c. ſunt accipienda aliquando, non vt realiter diſtincta, ſed ſufficit, vt diſtinguantur formaliter. Et ita exemplum adductũ ſecundum aliam rationẽ eſt differentia communis, & ſecundũ aliã propriã, & ſecũdum aliam propriſsima, etiã pro ſubſtrato accipiendo differentiam. Hoc autem non inficit diuiſionem: nam bonũ diuiditur in vtile, delectabile & honeſtum, & aliquãdo hæc membra ratione ſola diſtinguuntur.

Ad 2.arg. Ad 2. reſp. quod etiãſi Porphyrius non diuiſerit differentiã pro ſubſtrato, bene poteſt à nobis diuidi, quanto magis quod vnquam inſinuat diuiſionem. ¶ Ad tertium reſpondetur, differentiam propriſsimã poſſe ſumi dupliciter pro ſubſtrato, & metaphyſice, & etiam logicè, vt induit ſecundam intentionem. Et cum fit diuiſio pro ſubſtrato accipitur metaphyſice: cum vero fit diuiſio per ſecundas intentiones, accipitur, vt habet illam intentionem. ¶ Ad quartũ reſpondetur, ſicut identitas formalis datur in intellectu cum plura faciunt vnum per rationem: ita in re datur identitas fundamentalis, quando aliqua plura in re ſunt ſimilia in vno vel pluribus prædicatis eſſentialibus. Differẽtia ergo, quæ opponitur illi identitati formali, qua plura fiunt idẽ eſt differẽtia formaliter ſumpta, qua intellectus denominat vnum diuerſum ab alio. Differentia vero quæ opponitur ſecundæ identitati, quatenus plura fiunt vnũ per ſimilitudinem eſt differentia ex parte ipſius rei. Nam ſicut ea primeintentionaliter dicuntur eſſe idem, quæ nõ habẽt diuerſam eſſentiam, ita ea dicuntur prime intentionaliter differre, quãdo habent diſsimiles eſſentias, aut diſsimilia prædicata. Vnde ſolum cõcludit argumentum, quod ſicut non poteſt dari identitas formalis plurium, niſi per ſecundam intentionem: ita neque differẽtia formaliter loquendo, prout prædictam denominationem dicit.

Ad 3.arg. Ad 4.arg.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

QVÆSTIO XXI.

Vtrùm differentia, quæ cómunis est propriæ, & propriſsimæ & communi dicat rationem vniuerſalis in ſuo conceptu eſſentiali, & idem ſit de omnibus differentijs.

ANte quam diſputem, quæ diuiſio ſit iſta differentiæ, in communẽ, propriam & propriſsimã, neceſſarium iudicaui inquirere, an differẽtia in ſuo cõceptu & ratione dicat vniuerſalis rationẽ, ita quod hoc ipſum eſsẽtialiter conueniat cuilibet diuidẽti mẽbro, qua ratione eſt differẽtia. Nã ſi hoc nõ conſtat prius, non bene poſſumus naturam diuiſionis ſupradictæ inquirere. Et inhac q. nõ dubito, an id quod diuiditur, differentia ſcilicet, habeat annexã vt cõditionẽ, vt diuidatur vniuerſalis intentionẽ. Nam certiſsimũ eſt nihil diuidi poſſe, niſi ſit vniuerſale, ſi propriè accipiatur diuiſio, & nõ ſit partitio quædã, ſeu ſeparatio. Nec enim dubitamus an differentia cõmunis, & propria accipiãtur aliquando vt abſtrahunt ab hac, vel illa differẽtia communi, & propria, & ſic in cõmuni cognoſcãtur, & conſequenter ſint vniuerſales, ſicut vniuerſalis eſt homo in cõmuni cognitus. Sed hoc dubitamus, an ſint de eſſentia differẽtię proprię & differẽtię cõmunis, quod quidẽ ſatis habet difficultatis, & nunquã ab aliquo exprofeſſo diſputatũ vidi. Et videtur quod ſit de eſſentia differẽtiæ in cõmuni, & cuiuslibet mẽbri diuidentis, eſſe vniuerſalẽ. ¶ Primò: Nã de eſſentia vnius mẽbri diuidentis eſt, quod ſit vniuerſalis in quãtũ differentia eſt, v. g. de eſſentia differẽtiæ propriſsimæ: ergo de eſſentia differẽtiæ in cõmuni, & conſequenter, de eſſentia reliquorũ membrorũ diuidentiũ. Prob. conſequentia: Nam differẽtia propriſsima in quantũ differentia eſt, habet quod ſit vniuerſalis, & hoc eſt illi eſſentiale: ergo omni differentiæ in quantũ differẽtia eſt, cõuenit eſſe vniuerſale. Prob. anteced: Nam nõ cõuenit illi in quantũ talis differẽtia eſt: nã in quãtum talis differẽtia eſt, ſolum habet quod faciat differre eſſentialiter, & per hoc differentia propriſsima dicitur: ergo.

1. Arg.

2. Arg.

Secũdò: Nam ſi de eſſentia differẽtiæ in cõmuni nõ eſt, quod ſit vniuerſale tale, quod prædicatur faciẽs differre: ergo ſolũ ſua eſſentia eſt facere differre, & eſſentia differẽtiæ cõmunis facere differre cõmuniter, & propriæ facere differre taliter, & propriſsimæ facere differre eſsẽtialiter: ergo eſſe prædicabile cũ ſit extra rationẽ huius, quod eſt facere differre, ſeu eſſe tale vniuerſale. Nã etiã eſt extra eſſentiã huius quod eſt facere differre eſſentialiter, erit accidẽs differẽtiæ propriſsimæ: ſed hoc eſt falſum: ergo. Prob. mai. Nã bene ego poſſum intelligere huiuſmodi differẽtiã eſſentialẽ ſine vniuerſalitate. Petrus enim eſſentialiter differt à Brunelo per hãc rationalitatẽ, & tamẽ hęc rationalitas, per quã eſſentialiter differt à Brunelo, nõ eſt vniuerſalis neq; eſſe poteſt: ergo eſſe vniuerſale, eſt extra eſſentiã huius quod eſt differre eſſentialiter. Min. prob. quia cũ differẽtia propriſsima eſſentialiter cõſtituat hoc prædicabile, eſſentialiter eſt vniuerſalis.

Tertiò: Differẽtia propriſsima ſolũ à differẽtia cõmuni & propria per hoc quod propriſsima facit differre eſſentialiter cõmunis, & propria nõ ita, ſed cõmunis cõmuniter, ſeu per accidens cõmune, & propria per accidẽs propriũ tali rei: ergo nõ differũt in ratione vniuerſalis, quia ſolũ in prædictis differunt: ergo reliquæ differentiæ etiã ſunt vniuerſales, quod ſi ſunt vniuerſales, profecto illis cõuenit vniuerſales eſſe inquantũ differentiæ ſunt. Nã cũ illud prædicatũ illis tribus differentijs conueniat per aliquid ſuperius, & commune illis competere debet, & hęc eſt ratio differentiæ in communi.

Præambula ad quæſtionem.

IN hac q. dicit prima ſentẽ. has propoſitiones. Prima ratio differẽtię in cõmuni eſt ens rationis. Et probat hãc propoſitionẽ. Nã hæc eſt vera prædicatio, differentia propriſsima eſt differentia: ſed differentia propriſsima eſt ens rationis, quia eſt tertiũ prædicabile: ergo & differẽtia in cõmuni. Prob. cõſequẽtia: Nã exiſtẽte in inferiori aliquid rationis ſuperius ad ipſum eſsẽtialiter debet eſſe aliquid rationis, quia ens reale nõ poteſt eſſe de quidditate entis ratiõis, quod eſt ſuũ oppoſitũ, ſicut nec ſubſtantia de quidditate, & eſſentia accidentis. ¶ Secũda prop. Differentia cõmunis ad cõmunem, propriã, & propriſsimã, eſt relatiuũ rationis, & ſecũda intẽtio. Quod ſit relatiuũ rationis prob. Eſt ens rationis, nõ negatio nec priuatio: ergo relatio. Quod vero ſit ſecũda intentio prob. nã eſt relatiuum rationis fundatũ in eſſe cognito: ergo eſt ſecũda intẽtio. Cõſequẽtia eſt clara, & patet ex dictis in tract. intẽtionũ. Anteced. probabitur ſtatim. Et probo modo: nã ex eo quod apprehenſum eſt à me id, per quod aliquid ab alio differt, illi ſtatim ſecundã intentionẽ tribuo, vt patet inductiue in omnibus differentijs in rationale, & in cicatrice.

3. Arg.

Tertia propoſitio: Illorum ratio differentiæ in cõmuni eſt eſſe id, quo aliquid ab alio differt vel à ſe ipſo abſtrahendo ab hoc quod eſt differre cõmuniter propriè & propriſsimè. Et vt hoc magis explicetur formaliter, & logicè, propria ratio differentiæ in cõcreto eſt eſſe relationẽ rationis, & ſecũda intentio, cuius totum ſuum eſſe eſt

se est ad aliud se habere, vt terminũ à quo facit differre, seu à quo differt id quod refertur. Hæc propositio probatur: quia non possumus huic relationi rationis, & quod est aliquid pertinens ad secundam intentionem aliam essentiã tribuere.

Quarta propositio: Ratio formalis differẽtiæ communis, vt distinguitur à propria & propriſſima, est facere, quod aliquid differat ab alio taliter, scilicet, accidenti communi. Et si hoc formaliter & magis logice explicetur, est relatiuũ rationis, cuius totũ suum esse est ad aliud, à quo accidenti communi differret, vel ad seipsum. Et ratio differentiæ propriæ est referri ad aliud, à quo differret accidẽti inseparabili. Et ratio differẽtiæ ꝓpriſſimæ est esse relatiuũ rationis, cuiꝰ totũ suũ esse est ad plura sibi inferiora referri, in quibus essentialiter est, & tãquã actus illorũ faciens ea propriſſime & essentialiter differre.

Vltima propositio: Licet ratio differentiæ propriſſimę sit prędicari de pluribus in quale essentiale, sed ratio differentiæ in communi, & propriæ & cõmunis non est prædicari de pluribus, sed solũ est facere differre, vt iam explicatũ est.

Secunda sententia asserit, propriſſimam differentiam, propriam, & communem essentialiter esse vniuersalia, differentiam vero in communi sumptam non dicere vniuersalitatem in sua essentia. Et ratio huius opinionis est huiusmodi: Nã differẽtia cõmunis, & propria pertinent ad quintum prædicabile, & ad quartum, vel saltim ad quintum, sed quartum & quintum prædicabile essentialiter sunt vniuersalia: ergo,

Deciditur quæstio.

VErũm, vt quod sentio iam explicẽ, aduertẽdum duxi differentiam posse sumi & metaphysicè & logicè. Si metaphysice sumatur differẽtia nõ dicit in suo cõceptu vniuersalitatẽ, sed solũ dicit id, quo aliquid ab alio differt, cũ quo in aliquo conuertit, vt constat ex Diuo Thoma, & Aristot. locis adductis quæstione præcedẽti, & hæc est ratio differentiæ in cõmuni acceptæ, accipiendo vero differentiæ propriſſimæ rationẽ est id, quod ea quæ in genere cõueniunt essentialiter differunt. Nec metaphysicus cõsiderat vniuersalitatem, licet ille, vt conditionẽ exposcat, quia res in vniuersali pertracta. Ratio verò differentiæ propriæ in hac etiam cõsideratione est id, quo aliqua cõuenientia differunt secũdũ accidens propriũ, & differentiæ cõmunis ratio est, quod sit id, quo ea etiam, quæ conueniũt accidenti differunt cõmuni. Hoc præsuppositũ satis constat: nam metaphysicus entitates reales considerat, & differentiã vel conuenientiã, quatenus quid reale sunt. Nõ vero habet considerare secũdã intentionẽ vniuersalis, vt sic, licet forsitan eas cõsideret qua ratione sunt rationis entia per ordinẽ ad suũ principale consideratum.

Dico secũdo: Si differentia logice considereturloquendo de differentia in cõmuni essentialiter esse vniuersale, itaq; ratio differentiæ est esse vniuersale quoddã, quod de aliquibus prædicatur faciens ea differre. Et ratio differentię propriſſimæ esse tale vniuersale, quod prædicatur de multis faciẽs ea essentialiter differre ab alijs, & differẽtia cõmunis est esse vniuersale quoddã, quod de multis prædicatur faciens ea cõmuniter differre, & propria differentia est esse vniuersale quoddã, quod de multis prædicatur faciens ea differre peraccidens proprium. Hoc secundũ dictũ hac ratione mihi persuadeo probabiliter, quod differentia propriſſima essentialiter est vniuersalis; nõ quatenus propriſſima est, quia sic solũ habet quod faciat differre essentialiter, & quod essentialiter prædicetur. Iam ergo quatenus differentia habebat quod faceret differre, & quod de multis prædicaretur, quod vero quatenus talis additur est quod taliter prædicetur, & taliter faciat differre: ergo reliquę differentiæ sunt vniuersales, & quatenus tales sunt talia vniuersalia facientia taliter differre, quãdo quidẽ differẽtia cõmunis est essẽtialiter vniuersalis, quod debet omni inferiori differẽtiæ, competere: nõ enim est intelligibile eo solũ differẽtiã esse vniuersale, quia differẽtia ꝓpriſſima est.

Sed contra: Nã hæc prædicatio, Petrus est albus, Ioannes est albus, sunt prædicationes quinti prædicabilis, qua ratione sunt prædicationes vniuersalis: ergo non sunt prædicationes differentiæ, qua ratione sunt vniuersales. Respondetur quod in ista prædicatione possumus duo cõsiderare alterum est quod illa prædicata sint extra rationẽ subiecti & possunt abesse & adesse præter subiecti corruptionẽ & hac ratione pertinẽt ad. 5. prædicabile. Potest alterũ cõsiderari quod, scilicet, per illa prædicatũ subiecta de quibus assumũtur ab alijs differunt cõmuniter, vel propriè, & sic pertinent ad differentiam cõmunem, vel propriã: nec incõuenit idẽ varię consideratũ varias induere intẽtiones. Et nota quod si sumas hanc differentiã, vt hanc rationalitatẽ singularẽ est differentia metaphysice non logice, quia differẽtia logice debet esse aliquid vniuersale sicut hæc albedo est accidens metaphysice nõ logice. Eadẽ ratione ex dictis sequitur secundũ illã opinionẽ falsam esse, prima vero opinio nõ est vndiquaq; improbabilis & qui voluerit illã defendat & ideo nõ soluo eius arg.

QVAESTIO XXII.

Quæ diuisio sit illa differentiæ in cõmunem propriã & propriſſimã.

IN hac. q. est opinio quorundam asserentium magna cum asseueratione prædictam diuisionem, si accipiatur secunde intentionaliter esse gene-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

se generis in species & probāt primo: nam vbi reperitur aliqua analogia reperitur aliqua depē dentia vnius analogati ab alio, vel vtriusque ab alio tertio: sed hæc non reperitur inter illa membra si sumantur secundeintentionaliter: ergo ratio differentiæ non dicitur analogice de illis & nec æquiuoce: ergo vniuoce tāquam genus de suis speciebus: consequentia cum maiori est nota & min. prob. quia prædictæ secundę intentiones habent esse per operationem intellectus sed potest intellectus prolibito facere vnam sine alia, vt si denominet albedinem differentiā cōmunem non denominando aliquam aliā nec etiam præbet intellectus denominationem proprię & propriſsimæ & communis per ordinem ad aliquod tertium cum nulla alia sit differentia præter istas: ergo dicitur vniuoce & generice. ¶ Et si rursus dicas, contra: nam fundamenta intentionis differentiæ analogantur, dicitur enim differentia primo intentionaliter sumpta analogice de propria cōmuni & propriſsima: ergo etiam secūda intentio, quæ fundatur super illas dicetur analogice: respondet hęc opinio, quod bene possunt primæ intentionaliter analogari, vniuocari vero secundeintentionaliter. Nam animal & color in ratione entis analogantur: vniuocantur vero in ratione generica. Nam genus secundum eandem rationē dicitur de illis. Et confir. hoc arg. Nam Porphyrius in hoc cap. differentiā propriam, cōmunem, & propriſsimam vocat species differentiæ: ergo secūdū Porphyriū differētia genus est ad illas. Sed confirmemus hanc sententiā maioribus rationibus. Et sit secundū arg. Nam intentio differētiæ cōmunis propriæ & propriſsimæ differunt specie: ergo intentio dicitur de illis vniuoce & generice. Consequentia satis patet: quia species sine genere vniuoce esse non possunt, & ad illas species differentiæ non videtur aliud genus assignari posse, nisi differentia in communi. Sed probatur anteced. Nam differentia communis propria & propriſsima prędicantur de pluribus differētibus numero in quid: ergo sunt species. Consequentia patet ab speciei diffinitione. Sed probatur anteced. Nam hæc differentia cōmunis est differentia, & hæc differētia cōmunis est differentia, prædicatio est in quid de pluribus, quæ numero differunt: & idem dicēdum de differentia propria & propriſsima: ergo.

2. Arg.

Tertium arg. Relatio rationis est genus, & aliquid vniuocū, ad omnes relationes rationis: ergo, & differentia ad omnes differentias est genus. Anteced. satis patet ex dictis superius ex constitutione prædicamenti rationis: sed cōsequentia probatur. Nam quando aliquid cōmunius est genus ad aliqua, illud, quod continetur sub illo communi & est cōmune ad eadē debet etiam esse genus & vniuocum. Sicut si corpus est vniuocum ad hominem, & leonē & genus: & animal similiter debet esse vniuocum ad hominem & leonem, & genus illorum: ergo si relatio rationis est genus ad omnes relationes differentiæ, & differentia erit genus ad easdē, quia est superior respectu illarum, & de differentia in cōmuni essentialiter prędicatur relatio. Cōfirmatur & explicatur hoc argum Nam intentiones differentiæ essentialiter sunt relationes rationis: ergo relatio rationis est genus ad illas, & intentio differentiæ in communi est inferior quidditatiue ad relationes rationis, & superior ad illas essentialiter: ergo intentio differentiæ est genus respectu intentionū differentiæ, quia illud, quod est medium inter genus & species essentialiter debet esse genus respectu specierum, & ita in constitutione prædicamentali intentio differentiæ debet sumi, vt genus respectu intentionū differentiæ communis propriæ & propriſsimæ.

3. Arg.

Secunda opinio censet, differentiam in communi æquiuocam esse ad differentiam cōmunē, propriam & propriſsimam, sumendo illas secūde intentionaliter. Et probatur hoc argumēto. Et sit quartū. Nam ratio differētiæ propriſsimæ est prædicari de pluribus in quale essentiale: ratio differentiæ cōmunis & propriæ non est prædicari, sed facere differre communiter vel proprie; & ratio differentię incōmuni est solum facere differre: sed hęc ratio non potest esse cōmunis ad prædicari, & facere differre: ergo nec ratio differētiæ in cōmuni potest esse, nisi æquiuoca. Quod si dicas, de ratione differētiæ in cōmuni esse prędicari de pluribus faciēdo differre, & ita iam illa ratio est communis omni differētię, contra: nā hæc prædicatio. v g Petrus est albus, Ioannes est albus, est prædicatio quinti prædicab. & non differentiæ cōmunis: ergo de ratione differentiæ incommuni non est prędicari de pluribus, siquidē non cōuenit omni differētiæ.

2. Sent.

Et probatur magis hoc. Et sit quintum argū. Nam sequitur, quod nunquam possit saluari ratio differentiæ communis, & propria, nisi cōueniat pluribus: vel in ordine ad plura, hoc autem videtur falsum: ergo & illud, ex quo sequitur. Probatur sequela, quia essentialiter & vniuersale non saluatur, nisi in pluribus, vel per ordinē ad plura, cum sit vnum in multis, & de multis. Sed mi. probatur: Nam per albedinem etsi esse non posset in multis vere Petrus albus differret cōmuniter à Paulo non albo. Quinimo per hāc albedinē, quæ nequit esse cōmunis, vere Petrus differret à Paulo nō albo, & intellectus tribuit illi albedini intentionē differentiæ communis: ergo de ratione differentiæ in communi nō est prædicari de multis, sed solum facere differre. Et cum differentia propriſsima essentialiter sit prædicabilis, & communis, aliquando sit essentialiter

3. Arg.

sentialiter particularis ratio differentiæ æquinoce dicitur de illis.

Et confir. hoc arg Nam Petrus sedens differt à seipso stante per sessionem hanc, & hæc nequit esse communis respectu Petri: ergo vere saluatur ratio differentiæ cõmunis cum repugnãtia ad vniuersalitatem: ergo vniuersalitas nõ est de ratione differentiæ cõmunis, alias non repugnaret alicui inferiori mẽbro. Et ita videtur dici æquinocè de communi propria, & propriſsima, cum hæc essentialiter sit vniuersalis.

Tertia opinio est sapientisſimi magistri Medinæ, qui ita solebat voce tenus hanc explicare diuisionẽ. Dicebat enim, quod si diuisum & mẽbra diuidentia sumerentur materialiter pro rebus denominatis à secunda intentione differentiæ, tunc non erit diuisio, sed potius partitio, ac si partiremur sic differentias, res quæ est differẽtia interdum est res, quæ est differentia communis, vt albedo interdum est res quæ est differentia propria, vt naſcuruitas: interdum est res, quæ est differentia propriſsima, vt rationale Vult dicere hæc opinio, quod cum dicimus differentia alia communis, alia propria &c. idẽ est ac si diceremus, differẽtiarũ, aliæ sunt cõmunes aliæ propriæ, aliæ propriſsimæ, sicut si partiremur aceruum lapidũ, & diceremus, lapidũ, alij magni, alij parui. Existimat enim hæc opinio ad materiale differentiarum nihil commune dari posse, cum materiale interdum sit ens reale, interdum rationis, interdum substantia, interdum accidens Et ita materialiter differentia sumpta partiri potest, diuidi in inferiora nõ potest: quia non datur cõmune. Dicit secundo, quod si differentia sumatur formaliter, hoc est pro secũda intentione in concreto, & diuidentia sumatur materialiter pro subſtratis differentialibus, est diuisio accidentis in subiecta. Sicut si diceremus: generis intentio in concreto aliquando est in animali, aliquando in colore, &c. ita in proposito, differentia alia cõmunis, idest intentio differentiæ aliquando denominat colorem differentia, aliquãdo cicatricẽ, aliquãdo rationale. Dicit tertio, quod si diuisum sumatur materialiter indeterminato subiecto, & membra diuidentia formaliter est diuisio subiecti per accidentia. Sicut si diceremus, habens albedinem est aliud, nix aliud, lac, &c. ita hic, vt disgregare visum, interdũ denominatur intentione differẽtiæ cõmunis respectu Petri, & Ioannis, interdum à secunda intentione differentiæ propriæ respectu niuis, & cygni, interdum ab intentione differentiæ propriſsimæ respectu albedinis ipsius. Dicit quarto quod si diuisum formaliter sumatur, & membra diuidẽtia similiter, est probabilis opinio Caiet. & Sot. quod dicitur analogice, licet sit probabilis illa quæ asserit esse vniuocã. Quod sit analoga probatur: quia differentia cõmunis simpliciter & per prius est differentia cõmunis, & propria per posterius, & secundum quid. Et præterea, quia differentia propriſsima est species vniuersalis: ergo non potest esse species differentiæ & loquimur de illa in quantum differentia est propriſsima. Probatur consequentia: quia vna res secundum eandem rationẽ non potest esse sub pluribus generibus non subalternatim positis: ergo est diuisio analoga.

Ad 1. Soluuntur hęc argumenta, dicendo ad primum, quod licet differentia propriſsima perfectiori modo sit differentia simpliciter: tamen differentia cõmunis & propria sunt differẽtiæ, & non differunt, nisi secundum perfectum magis & minus intra idem genus; sicut differunt homo, & equus in ratione animalis.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod eadem specie sub diuersis generibus cõstitui potest diuersis rationibus; & ita differentia propriſsima quatenus est vniuersalis cõtinetur sub genere vniuersalis, quatenus verò facit differre sub genere differentiæ. Vnde hæc argumẽta solũ sunt probabilia, & non tollunt probabilitatem alterius partis. Et ratio probans esse vniuocam diuisionẽ est solutio primi argumenti. Ita censebat sapientisſimus magister meus optimè meritus de literarum studijs; & hãc opinionẽ sequuti sunt multi. Si vere faciamus sermonem de differẽtia prime intentionaliter fere omnes conueniunt esse analogi in sua analogata.

Decisio quæstionis.

1. Conc. Sit in hac parte prima cõclusio. Subſtratis omnium differentiarum non datur vnus cõceptus communis, qui vnus conceptus differẽtia in communi dicatur, quia ab omnibus differentijs impoſsibile est vnũ abſtrahere conceptum. Hęc con. ex dictis lib. 1. satis probata manet: sed modo probatur breuiter. Enti reali & rationis non potest dari vnicus conceptus: sed multę differẽtiæ sunt entia realia, & multa entia rationis (& loquor pro rebus denominatis differẽtiæ): ergo illis vnus nõ potest dari cõceptus. Minor illa probatur: Quia entia rationis suas habent differẽtias, cũ vere vnum ens rationis specie ab alio differat, vt genereitas ab specieitate: & etiam habẽt sua accidentia cõmunia, & ita cõsequenter suas differẽtias communes. Ex quo sequitur, differentiã pro subſtrato nõ posse esse vniuocam, nec genus ad omnes differẽtias, sed necessitate debet esse analogũ, & duobus cõceptibus, sicut ens analogũ est duobus cõceptibus ad ens reale & rationis. Et de his multa diximus in superioribus. Loquendo vero de differẽtia, prout cõmunis est ad differentias omnes reales.

2. Concl. Sit 2. cõclusio: Differẽtia realis nõ potest esse vniuoca ad differentiam cõmunem, propriã & propriſsimam. Hæc conclusio certa est: nam ali-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

qua differentia est accidens aliqua substantia, vt patet in rationale, sed substantiæ & accidenti nihil reale cõmune vniuocum dari potest: ergo nec differẽtiæ cõmuni, propriæ, & propriſsimę.

Prætereà, differentia vt abstrahit à differentia reali substantiali, & à differentia reali accidentali, includit ens: sed ens nõ est vniuocũ ad differentiã accidentalẽ, & substantialẽ: ergo nec differentia quæ includit ens, quod non est vniuocũ ad illas differentias poterit ad eas esse vniuocum quid: nam semper ex necessitate debet descendere ad inferiora, cũ illa inæqualitate quã habet ens. Et de hoc magis dicemus in argumentorum solutionibus.

Conc. Tertia concl. Differentia realis cõmunis ad cõmunẽ, propriã & propriſsimã est analogũ ad illas, & nõ vniuocũ. Quæ cõcl. etiã habet verũ, si omnes differẽtiæ essẽt accidẽs, dũmodo vna esset cõmunis, alia propria, alia propriſsima, quod verificari poterit in differentijs cõmunibus prop rijs, & propriſsimis accidentiũ Hanc concl. tenẽt cõmuniter omnes logici, Albertus Amon Caiet Sot. Louan. & Colon. in hoc c. de differẽtia. Et probatur ex Porphyr. tx. 1. c. de differen. Qui postea quã probauit esse cõmune omni differentiæ facere diuersum addit, sed cõmunis & propria faciunt peraccidẽs, idest, secundũ quid. Vbi insinuatur facere differre secũdum quid cõpetere differẽtiæ propriæ, & cõmuni, simpliciter vero propriſsimæ. Prætereà probatur ratio differentiæ pro materiali accipiendo differentiã, pro hoc scilicet, quod est facere differentiã aliquam simpliciter cõuenit differentiæ propriſsimæ, differẽtiæ vero cõmuni, & propriæ secundũ quid: ergo dicitur de illis analogicè. Consequẽtia est nota ex proprietatibus analogorum. Quod vero secundum quid conueniat communi, & propriæ, & simpliciter propriſsimæ, probatur: Nam illa solum est simpliciter differentia, quæ est secundum essentiam, quæ vero est secundũ accidens, nõ est simpliciter differentia, quia idẽ à se ipso non proprie differt & simpliciter, & tamen differt cõmuni differentia, & propria similiter, vt si habeat cicatricẽ, quã prius non habebat, & sedeat modo qui prius stabat: ergo intertũ. Et confirm. hæc ratio: Nã sola differentia specifica dat esse simpliciter, siquidẽ dat essentiam reliquæ vero nõ dant esse simpliciter: ergo sola differẽtia propriſsima facit differẽs simpliciter. Nã differẽtia ad esse sequitur, & esse simpliciter non voco esse substantiale, sed esse essentiale, & quodcũque esse ad essentiale sequitur cõparatũ ad illum, habet rationem esse secũdum quid. Et cũ D. Th. q. 3. præcedenti in loco ex metaphysica ibi adducto dicit ea quæ differũt secundũ accidẽs cõmune proprie differre, loquitur de differre, prout distinguitur à diuerso. Nõ vero vult dicere, quod sit æqualitas vniuoca in differẽtia cõmuni, & propriſsima: nã diuersa impropriè dicuntur differentia quia in nullo conueniunt vniuoco.

Probatur prætereà conclusio: Nam propter depẽdentiã accidentis à substantia, ens dicitur analogicè de illis, at similis dependentia inuenitur inter differentiam propriam & cõmunem ex vna parte, & differẽtiam essentialem ex alia: ergo ratio differentiæ erit analoga illis. Minor probatur. Nam sicut accidens dicitur ens per ordinem ad substantiam: ita accidens cõmune, & inseparabile dicuntur facere differre per comparationem ad differentiam propriſsimam. Nam sicut differentia propriſsima ideo est differentia, quia dat esse specificum distinctum ab omni alio esse & determinat genus, in quo cũ alijs speciebus conuenit ad hoc esse speciei, ex quo seperat, & distinguit propriſsime ab alijs: ita differentia cõmunis & propria differentia dicuntur, quia distinguunt ad modum, quo differentia propriſsima distinguit. Nam ea quæ in aliquo conueniũt in aliqua ratione separantur ab alijs. Vnde quo magis differentia accesserit ad modũ distinguẽdi, & faciendi differre propriſsime: magis accedit ad rationem differentiæ, quia magis participabit rationem differentiæ. Nec solum est diuersitas inter supradictas differentias penes magis, & minus intra idem genus, vel speciem, sed penes accessum ad participandum rationem differentiæ, secundum quid, vel simpliciter. Nec ista diuersitas in differẽtijs prouenit ex ratione differentiarum ipsarum, sed ex ipsamet ratione differentiæ, quæ participatur simpliciter à propriſsima, ab alijs autem secundum quid.

Prætereà: Nam inter analoga & vniuoca hæc est differentia, quod in vniuocis ratio importata per nomen non solum inuenitur simpliciter in inferioribus, sed omnia inferiora præcisis differentijs æqualiter perfecta sunt in ratione illa vniuoca, æqualiterque illam participãt, vt patet in animali respectu suarum specierum, quod tamen è cõtra accidit in analogis. At præcisis propriis differentijs ratio differentiæ primeintentionaliter sumpta non æqualiter perfectè participatur à differentia propriſsima, & cõmuni: ergo non est illis vniuoca. Minor prob. quia eandem analogiam seruãt passiones entis, ac ipsum ens: sed ratio entis non æqualiter participatur à differentia substantiali, & accidentali, cum nihil reale sit vniuocũ substãtiæ & accidenti, sed omne cõmune debet esse analogũ: ergo nec ratio differẽtiæ æqualiter participatur ab eisdẽ cũ differẽtia, & distinctio sit passio entis. Nec huic doctrinæ dissonat Porphyrius cap. de differen. vbi dicit, differentiam communem, & propriam appellari simpliciter differentias: quia talia dicũtur propter earũ imperfectionẽ, quia fere nihil perfectionis addit supra rationẽ illam commu-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

communem. Quomodo vocamus multa animalia, animalia sine addito, quia purissimam perfectionem supra rationem animalis addunt: eodē modo dicuntur differentiæ simpliciter communis & propria, quia imperfectissimæ sunt. Nec existimādum est talia dici propter eorum perfectiones, quia hoc non est dubitandum de illis: Et si aliquando res perfectissimæ communibus nominibus nominari soleant, vt magis eorum denotetur perfectio. Idem ergo est dicere, quod dicuntur differentiæ simpliciter, idest non amplius, quam differentiæ solent vocari aliquando. Vel secūdo respondetur, quod dicuntur differentiæ simpliciter, idest propriè & metaphorice, sed non simpliciter, idest vniuoce. Quomodo loquitur D. Th. in loco sup. adducto. Ex hac conclusione sequitur, differentiam nō esse equiuocam primeintentionaliter, ad communem propriam & propriſsimam, vt falso aliqui opinati sunt. Et si loquamur de differentia secundeintentionaliter, & vt importat secundam intentionem formaliter,

4. Conc. Sit quarta conclusio: Differētia hoc modo accepta est analoga ad communem, propriam, & propriſsimam. Quæ concl. statuitur contra quādam opinionem his temporibus summopere receptam, & probatur eisdem rationibus, quibus fuit probatum differentiā primeintentionaliter esse analogam: nam idem etiam de differentia secundæ intētionaliter accepta conuincunt. Nā intentio differentię propriſsimæ simpliciter participat rationem intentionis differētiæ, reliquæ vero secundum quid & in ordine ad ipsam. Sed nouis prętereà probatur rationibus. Primo: quia si subſtratum denominatum differentia in communi & propria primeintentionaliter acceptū est secundum quid differentia: ergo non potest denominari per intentionem differentia simpliciter: quia quod secundum quid est tale, non potest suscipere denominationem formæ, quæ dat esse simpliciter tale: cum ergo differentia communis & propria sint secundum quid differentiæ non poterunt simpliciter dici differentiæ: & ita nec differentia erit vniuocum, nec genus ad & illas. Ego quidem libenter fateor, quod potest simpliciter denominari genus, quod secundū quid est ens, v.g. color, quātitas, &c. secūdū quid sunt entia, vtpote affectiones subſtantiæ, quæ simpliciter est ens, & ita ens dicitur de illis, & de subſtantia analogicè. Et cum hoc optime ſtabit, quod color dicatur simpliciter genus sicut subſtantia: quia ita simpliciter prædicatur in quid de suis inferioribus, sicut subſtantia, licet non ita perfectè. Et ita fundat intentionem generis, sicut fundat subſtantiæ, quia nō conuenit id quod secundum quid est ens simpliciter esse genus. Veruntamen quod id dicatur differētia simpliciter secundæ intentionaliter, quod est secundum quid differentia primeintentionaliter implicat, sicut implicat vt id denominetur proprium simpliciter secundeintentionaliter, quod est secundum quid proprium primeintentionaliter. Et quod est secundum quid ſpecies metaphyſica, & realiter, vt anima rationalis denominetur simplicer ſpecies, quod valde miror cur non aduerterint, qui tam ſubtiliter ſibi placent differere omnia.

Prætereà: Intentio differentiæ fundatur in cognitione paſsiua intellectus, qua cognita est natura quædam in pluribus exiſtens, faciens ea differre: ſed intētio differentiæ cōmunis, & propriæ non poſſunt ab intellectu deprehendi, vt quid exiſtens in pluribus inferioribus, faciens ea differre abſolute & ſimpliciter, ſed vt quid faciens ea ſecundum quid differre: ergo nec intellectus poteſt illis tribuere intentionem differentiæ ſimpliciter, & ſic differētia, nec erit genus, nec quid vniuocum. Conſequentia probatur: nam maior, & minor certæ ſunt. Non enim poteſt intellectus intententionem differentiæ ſimpliciter pro libito rebus tribuere, ſed debet præſupponere fundamenta, ratione quorum fundamentorū illæ intentiones quæ relationes ſunt rebus cōueniant: ergo ſi ratio faciendi differre, quod est fundamentum neceſſarium remotum, & eſſe cognitum, vt tale, quod est fundamentum proximum ſecundum quid differentiæ communi, & propriæ conuenit, vt rei veritas habet, & ipſi etiam fatentur. Et intentio differentiæ fundata in ipſis etiam ſecundum quid conuenit, & ita non poterit differentia eſſe vniuocum quid, & genus reſpectu illarum, ſed erit analogum.

Prætereà: Nam ſequitur, quod ſi differentia ſit genus ad communem, propriam & propriſſimam, ita quod omnes iſtæ ſint ſpecies, quod debeant dari tria prædicabilia differentiæ. Hoc autem eſt contra omnes logicos, ſolum vnum, quod eſt tertium prædicabile differentiæ conſtituentes. Et probatur ſequela: nam differentia propriſsima conſtituit prædicabile differentiæ vnum: ſed etiā aliæ differentiæ ſunt ſpecies differentiæ, & quæ ſimpliciter participant rationem differentiæ: ergo etiam cōſtituent alia duo prædicabilia differentiæ: nam profecto non eſt de vna maior ratio, quàm de alijs.

Dices quod differentia in cōmuni conſtituit hoc prædicabile, & non differentia propriſsima. Sed contra: Nam hoc eſt contra omnes: & dato ita ſit, ſolum ſequitur quod ſit vnum prædicabile differentiæ in genere, in ſpecie vero erunt tria. ¶ Et prætereà: Nam relatio prædicabilis conſtitutiua eſt vna ſpecie atoma, vt patet in genere, in ſpecie, in proprio, & in accidenti: ergo ſi iſtę differentiæ ſunt ſpecie diſtinctæ, conſtituent tria prædicabilia. Illū

enim
UNIVERSIDAD DE MURCIA

enim numerum prędicabiliũ inquirimus cũ dicimus tantũ esse quinque, qui nõ possit vlterius partiri, & diuidi formaliter. Et ita cum inquirimus, an sint tantum quinque prædicabilia, idem est ac si diceremus, idest, an sint tantum quinque species atomæ prædicabilium, seu vniuersalium. Nam si de genericis solum fieret sermo, cũ genera multas habent species, non satis determinatum relinqueremus numerum prædicabilium, cum rursus essent alia prædicabilia secundum speciem inquirenda. Quod si de numero specierum atomarum fiat sermo, vt fit, & dicant esse tantum quinque, si species differentiæ sunt tres, iuxta hanc, quam impugnamus opinionẽ, profecto prædicabilia non erunt tantum quinque. Et hæc doctrina congruit maxime doctrinæ Porphyrianæ, & omniũ logicorum, qui ideo dicunt agi de differentia communi & propria, vt ad veram differentiam perueniamus, quæ est propriſsima, & quæ solum hoc constituit prædicabile. Et de hoc rursus redibit sermo cum ostẽdemus solum illam differentiam hoc prædicabile constituere, quæ genus determinat, quæ vocatur simpliciter differẽtia, non vero reliquæ, quæ non hoc modo sunt generis determinatiuę, nec specierum constitutiuæ, quare nec sunt differẽtiæ simpliciter.

Vlt. Conc. Vltima conclusio: Hæc analogia, quæ reperitur inter cõmunem & propria in ordine ad propriſsimã, siue accipiãtur secũdeintẽtionaliter, siue prime est analogia proportionalitatis. Nam sicut se habet differentia propriſsima in suo actu, qui est facere differre, & prædicari vt talis: ita similiter se habent supradictæ, licet non adæquẽt modum supradictum, sed diminutè imitentur. Potest etiam esse analogia attributionis, & ad vnum finem. Ordinantur enim differentia communis, & propria ad propriſsimam, vt ad finem, cuius tationẽ imperfectiſsime participant. Hæc omnia patent ex naturis analogorũ. De quibus vide infra libro 4. in Anteprædicamentis.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum in principio resp. quod impossibile est aliquid habere rationem differẽtiæ communis, & propriæ, nisi in ordine ad propriſsimam, sicut impossibile est, quod floriditas dicatur risus, sine ordine ad risum hominis. Nec intelligi valet ratio differentiæ communis, & propriæ, quæ est imperfecta & secundum quid, nisi in ordine ad differentiam propriſsimã, quæ est simpliciter differentia. Nam quamuis hæc entia rationis consequantur ad opus intellectus iudicãdum est de illis, sicut de alijs analogis, quæ fiunt per operationem realem. Et si inquiras, an debeat esse differentia propriſsima in esse obiectiuo, cum est differentia communis & propria videtur quod non. Quia sicut floriditas prati dicitur risus, & non est necesse, quod sit simul cũ prati floriditate hominis risus, licet nõ possit intelligi, vt risus, nisi in ordine ad risum hominis, ita non est necesse quod quando tribuo intentionem differentiæ albedini, simul tribuam illam rationali, verbi gratia, licet non possit intelligi quidditatiuè relatio illa differentiæ communis in ratione differentiæ, nisi in ordine ad differentiam propriſsimam. Sufficit enim quod sit vel aliquando habeat esse differentia propriſsima, vt tribuatur albedini intentio differentiæ communis. Sed de hoc in materia analogorum amplius. Alij dicunt, quod simul intellectus possibilis simultate tribuit intentionẽ differentiæ communis, & propriæ rebus, & differẽtiæ propriſsimæ, vel saltim primo tributa, fuit intentio differentiæ propriſsimæ, & postmodũ alijs per ordinem ad ipsam. Et quod intellectus non potest alio ordine procedere, respondetur ad argumentum, quod sufficit, quod ipsa intentio differentiæ communis, & propriæ in se dependeat à differentia propriſsima in suo esse.

Ad 2. Ad secundum respondetur, negando antecedens. Ad probationem negatur antecedens, & ad probationem respondetur, illas prædicationes nequaquam esse de pluribus numero differentibus in quid, sed sunt analogati de suis inferioribus. Sicut si diceremus, hoc accidens est accidens, & cætera: vel sicut hæc, hæc vrina est sana, & hæc vrina est sana, quæ est prædicatio non speciei, sed analogi de aliquo suo analogato inferiori.

Ad 3. Ad tertium argumentum respondetur, quod licet relatio rationis sit genus ad omnes relationes rationis, non tamen differentia, quia differentia addit aliquid supra relationem rationis, & ratione illius quod addit participatur simpliciter à differentia propriſsima, & secundum quid ab alijs, quod sufficit vt fit analogum. Nã ad rationem analogiæ sufficit, & est necesse, quod ratio importata cum identitate nominis, non æqualiter participetur ab inferioribus. Et ita contingit in proposito, quia ratione illius, quod differẽtia addit supra relationem non simpliciter participatur ab inferioribus. Quam ob rem stat optimè superiora esse vniuoca, & inferius analogum: sicut ratio substantiæ est vniuoca ossi, & spinæ, ratio vero sustentantis carnem hominis & fructus alicuius analogicè dicitur: & risus hominis, & floriditas prati videntur esse in prædicamento actionis: & actio est illis vniuoca, risus vero, qui est inferior ad actionem, & in prædicamento eodem est analogum. Si tamen superius est analogum ex necessitate debet inferius esse analogum ad ea, ad quæ superius est analogum. Nam inferius includit illud superius, & cõmunicat illud inferioribus suis, & ita debet communicare cum illa imper-

imperfectione analogica, & cum illa inæqualitate, ad rationem vero analogiæ sufficit, quod illa ratio importata vndecunque proueniat, non æqualiter participetur ab inferioribus. Maximè quia superiore existente analogo, cũ illud sibi inferius communicetur inferioribus suis iam ratio importata per nomen non erit eadem, & ita poterit esse analogia, quia ratio non militat in superiori vniuoco. Et per hoc ad confirmationem constat.

Ad 4.

Ad quartum superiori q̃ responsum fuit, non esse æquiuocam differentiã ad communem, propriam, & propriſsimam, quia ratio differentiæ in communi est esse vniuersale, faciens differre sua inferiora ab alijs. Et ita illa ratio simpliciter participatur à differentia propriſsima, & secundum quid ab alijs. Ad replicam resp. quod hæc prædicatio Petrus est albus, Ioannes est albus, si consideretur quatenus prædicatum est extra rationem subiecti, & potest ab illo abesse, & illi adesse præter corruptionem subiecti, est quinti prædicabilis, & si consideretur, vt aliquo modo facit subiectum differre ab alijs, quibus illa forma accidentalis non conuenit, est differentiæ communis.

Ad 5. arg.

Ad quintum argumentum respondetur, concedẽdo totũ, quod probat. Cum vero solus Petrus haberet albedinem, & intellectus illam in communi consideret, tribueret illi differentiæ intentionem: quia iam in intellectu communis est, & de se posset de pluribus prædicari, faciendo ea differre. Si vero consideretur hæc albedo in particulari, est quidem differentia metaphysice, & non logicè. Et per hoc patet ad confirmationem argumenti. Quid vero dicendum sit ad rationes opinionis sapientiſsimi magiſtri, pro quanto pugnat contra nos, liquet ex nostris concluſionibus, & argumentorum solutionibus. Quem autem conceptum habeat differentia in communi, iam videbis ex dictis in capite de genere, & quomodo differentia in communi faciat differre, sensus est, quod refert relatione facientis differre: sicut genus dicitur prædicari, ideſt, referri relatione prædicabilis. Et quantum attinet ad id quod diuiditur, omnes differentiæ per modum vnius materialis sunt adæquatum materiale intentionis differentiæ. Et si diuidas hoc materiale vt habet vnam formam intentionis, facilis est diuiſio. Si vero diuidas, ipsum materiale, quod includit differentias reales, & rationis est diuiſio nõ vnius conceptus, sed analogi duorum conceptuum, de quibus in analogis redibit disputatio. Respondetur vltimo, quod si differentia particularis consideretur, est tertium prædicatum, non vero tertium prædicabile: & potest illi intellectus tribuere intentionem tertij prædicati.

QVÆSTIO XXIII.

An propria paſsio ſit differentia propria, & differentia indiuidualis communis.

QVæstionem hãc nemo superfluam existimabit: multum enim conducit ad penetrandam quidditatem differentiæ communis, & propriæ in qua non desunt etiam variæ sententiæ. Quidam enim dicunt ad primam quæstionis partẽ, quam primo loco disputauimus, propriam paſsionem esse differentiam propriam. Et hæc sententia varijs rationibus persuadetur. 1. Arg.

Primum argumentum: Nam Porphyrius capite de differentia, textu tertio dicit, differentiam esse disciplinæ susceptiuam: sed non est differentia propriſsima, quia non constituit essentiam, nec communis, vt de se patet, est igitur propria.

Sit secundum argumentum: Nam risibile, verbi gratia est vere differentia: ergo vel propriſsima, vel propria, vel communis. Consequentia est euidens, sed probatur antecedens. Nam differentia est quæ facit differre tanquam forma quædam dans aliquod esse: sed propria paſsio est forma quædam sæpiſsimè, quæ dat aliquod esse: ergo propria paſsio est differentia & facit differre. Probatur minor: quia risibilitas dat esse risibile: ergo per illud esse, quod tribuit facit vt suscipiens esse illud differat à nõ habente illud, risibile enim differt à re, quæ nõ est risibilis. Profectò m rum est, quod albedo, & cicatrix per illud esse quod tribuunt, cum sint formæ quædam faciant differre subiecta, quibus conueniunt, & quod intellectus cũ det altius esse, non faciat differre rem, cui tribuit illud esse, à re non habente illud esse, & conuenienti secum in aliquo prædicato superiori 2. Arg.

Et confirm. Nam hæc diuiſio est optima, licet non generis per suas species, nec differẽtias, animal aliud aptum ad nauigandum, aliud minime aptum: ergo per hanc paſsionem, quæ est aptitudo ad nauigandum distinguetur homo ab alijs animalibus, ergo per hoc differt ab illis: ergo hoc per quod differt, cum sit forma erit differentia, & non communis: ergo propria, quia propriſsima non est.

Et confirmatur: Nam per intellectum differt homo per se in secũdo modo perfectitatis ab hinnibili, siquidem propria illa paſsio prædicatur per se in secundo modo: ergo erit differẽtia propria siquidem facit differre in secundo modo.

Secũdo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Secunda opinio asserit, propriã passionẽ vere esse differentiam, non propriſsimam, quia non constituit essentiam, nec communem, quia non est accides inseparabile nec propriam, quia non est accidens separabile ratione conditionum in diuiduantium conueniens, sed est alia differentia, quam Porphyrius non numerauit, scilicet, propria & per se in secundo modo perfectatis. Et hæc opinio eisdem argumentis suadetur, & licet sit quattũ probabile, quatenus est aliquid conueniens ratione essentiæ, & ab illa dimanãs & etiam differentia propria, & per se secundo, quatenus taliter facit differre, vt aliquid dimanans ab essentia.

3. Senten. Tertia sententia est, quæ asserit non esse differentiam communem, nec propriam, nec propriſsimam reduci vero ad differentiã propriſsimam, quia est aliquid consecutum ad propriſsimam differentiam, est ratio illius rei conueniens. Hanc opinionem reperio magis probabilem, quam tenent Caietanus, & Soto, & alij logici minoris notæ. Et probatur: Nam cũ Porphyrius diuidit differentiam, accipit differentiam pro hoc quod facit differre, vt differre accipitur prout distinguitur à diuerso, ea autem, quæ propriè differunt, vel conueniunt in genere & distinguuntur specie. Et ista differentia propriſsima differunt, quæ speciem constituit, & non differũt per propriam passionem specie, vt expresse Porphyr. testatur: quia propria passio non causat differentiam specificam, sed consequitur ad illam, vel conueniunt in specie, & distinguuntur indiuidualibus accidentibus. Et hæc accidentia si sunt transmutabilia causant differentiam communem. Et si sint inseparabilia causant propriam differentiã. Nec potest imaginari alius proprius modus differendi, cum ea quæ differunt in aliquo vniuoco conuenire debeant. Vnde nõ erunt aliæ differẽtiæ præter enumeratas à Porphyrio.

Et præterea: Nam cum propria passio nascatur ex essentia, & ibi sit in radice, si quam differentiam facit ad illam specificam est reducenda & non propriam ratione differentiæ constituet. Præterea: Nam Porphyrius cum agit de differẽtia communi, & propria solum has differentias constituit inter indiuidua eiusdem speciei, quia solum agit de differentia, quæ potest esse in his quæ conueniunt in aliquo vniuoco. Et cum indiuidua eiusdem speciei non conueniant in ratione specifica, solum restabat differentia penes accidẽtia indiuidualia: sed hæc nõ sunt nisi propria & cõmunia: ergo propria passio non constituit specialem differentiam. Et si dicas, contra: Nam equus & homo differunt per albedinem, & tamen non sunt indiuidua eiusdem speciei: ergo falsum est dicere, quod differentia communis debet assignari inter indiuidua eiusdem speciei: quinimo etiam possunt accidenti inseparabili differre, vt per cicatricem, & per oculorum colorem diuersum.

Et confirmatur hoc argumentũ: Nam Petrus differt à se ipso, & differentia communi, vt si modo stet, & postea nõ: & etiam differt differẽtia propria, vt si modo habeat cicatricem, & tamen illam antea non habebat. Constat autem, Petrum vtroque tempore non esse indiuiduum alterius rationis: ergo istæ differentiæ non cõstituunt differentiã inter indiuidua eiusdẽ speciei.

Ad hoc argumentum respondẽt aliqui, quod quando est alia ratio differendi inter ea, quæ habent accidentia communia, & propria, hæc accidentia in illis non habent rationem differentiarum, quia accidens commune, & accidens proprium rationem differentiæ habent, cum cõsiderantur in rebus, quæ alias non differebant in aliquo essentiali, quia rationem differentiæ habent, quatenus conueniẽtia distinguuntur. Cum vero alias iam differebant maiori differentia, non censentur differentiæ. Sed hæc solutio non mihi placet, quia Petrus etiam si habeat cicatricem sine dubio differt à Paulo, qui non habet cicatricem per albedinem, qua caret Paulus. Et ideo respondetur quod albedo in illis est differentia communis, quia sunt indiuidua generis: & in quantum hæc animalia sunt particularia, scilicet non differunt specie: & hoc sufficit.

Ad confirmationem respondetur, quod cum dicimus facere differentiã inter indiuidua eiusdem speciei, intelligendum est, vel inter vnum indiuiduum eiusdem speciei secundum diuersos status consideratum: quia quantum ad hoc ita se habet, ac si esset à se distinctum. Præterea probatur hæc tertia sententia: Nam si passio esset verè differentia, aut esset separabilis, aut inseparabilis, sed neutrum habet: ergo. Consequẽtia est nota ex doctrina Porphyrij, qui vniuersaliter diuidit differentiam in separabilem, & inseparabilem. Maior probatur, quia separabile, & inseparabile repugnãt respectu eiusdẽ: ergo alterum illorum differentiæ competere debet. Minor probatur, quod non sit separabilis: quia propria passio habet connexionem necessariam, cum essentia, cum ab illa profluat, & ita per naturam ab illa diuidi nequit. Quinimo qui dicunt diuina potentia separari posse propriam passionem, non hoc de omnibus concedunt, sed de illis solũ, quæ realiter ab essentia distinguuntur. Quod non vero sit inseparabilis, patet: quia omnis differentia inseparabilis, aut est per se, aut peraccidens, vt constat ex Porphyrio, sed non est per se, quia differentia per se constituit essentiam: nec per accidens, quia differentia per accidens suscipit magis, & minus: sed propria passio non suscipit magis & minus: ergo.

Præ-

Præterea: Nam Porphyrius differentiam propriam semper distinguit contra propriam passionem: ergo propria passio non est differentia propria. Probatur antecedens. Nam semper ponit exempla de accidenti quinti prædicabilis, propria vero passio ad quartum pertinet. Et certè maximum mihi argumentum est in sententia Porphyriana hanc nostram sententiam esse suscipiendam ex eo, quòd cum propriarum passionum exempla sint, ita patentia, si propria passio esset differentia propria, Porphyrius illius meminisset, cum esset potiori iure differentia propria, quam aquilum, vel huiusmodi. Nec existimandum est, hanc differentiam esse prætermissa à Porphyrio, nec egisse de omnibus differentijs, quandoquidem ita fuit accuratissimus in tradendis varijs rerum differentijs.

Præterea: Nam teste Boetio in hoc cap. differentia communis & propria sunt quibus indiuidua differunt, propriſsima vere quibus species & genera differunt. Et ita vocat differentiã cõmunem, & propriam differentias indiuiduorũ, & propriſsimam differentiam generum & specierum. Sed per propriam passionem nec genera nec species differunt, cum per illam non constituantur nec determinentur: nec etiam indiuidua eiusdem speciei, quia omnibus conuenit: ergo nec est propriſsima nec communis, nec propria, sed reducitur ad propriſsimam, vt effectus illius, qui arguit & infert propriſsimam distinctionem, licet ratione inseparabilitatis possit reduci ad propriam.

Dissoluuntur argumenta.

Ad primum. AD primum argumentum, contra hanc tertiam opinionem respondetur Porphyriũ ibi accipere disciplinæ susceptiuum pro radice illius susceptibilitatis disciplinæ, quæ est vera & propriſsima differentia, & est gradus vitæ, à quo nascitur intellectus. Et si quandoque inter graues autores accipiatur propria passio pro differentia, explicandum est ratione radicis & principij, quia cum passiones nobis sint notiores, accipiuntur sæpe pro veris differentijs nobis non ita notis, & sæpiſsimè ignotis.

Ad secundũ. Ad secundum respondetur. Quod propria passio, nec est differentia, nec facit differre, vt hic accipitur differentia, licet reducatur ad aliquam differentiam. Non enim est differentia propriſsima, quia non facit differentiam essentialem, nec propria & communis, quia teste Boetio hæ sunt differentiæ, quibus indiuidua eiusdem speciei inter se differunt. Constat autem per propriam passionem non differre eiusdem speciei indiuidua: Vnde nec est differentia: quia non dat tale esse, & facit taliter differre, vt possit determinari illud differre aliquo horum modorum faciendi differre: sed dat quoddam esse natum ex vltima differentia, & ita facit differre tali modo, quod reducitur ad modum faciendi differre illius causæ, scilicet, vltimæ & propriſsimæ differentiæ, & facit differre per quandam reductionem: & ita habet quod sit differentia per reductionem, & non per se: quia modus ille, quo differre facit, non est accidentalis quinti prædicabilis, nec essentialis, sed reductiuè: & ita est differentia reductiuè. Et homo quidem differt à bruto per risibile, sed imperfecto modo; & ita reducitur hæc differentia ad propriſsimam, quæ simpliciter facit illum differre: sicut anima rationalis non constituit in prædicamento nouam speciem substantiæ; nec est in noua specie substantiæ, quia habet esse per se imperfectum; sed reducitur ad speciem hominis, cuius est forma; ita risibile non constituit speciem vel modum differentiæ, etiam si alio modo faciat differre, sed reducitur ad substantialem differentiam, & propriſsimam, quia non dat simpliciter esse essentiale, sed reducit ad illud esse suum esse, vt quod illius, nec potest reduci ad alias differentias, ita propriè, nisi forte ad propriam ratione inseparabilitatis. Et per hoc patet ad reliquas confirmationes.

Ad secundam opinionem iam dictum est, non esse possibilem aliam differentiam, quæ sub his non contineatur, vel ad has non reducatur. *Ad 2. punctũ 4.*

Quantum attinet ad secundum quæstionis punctum, vtrum principium indiuiduationis sit aliqua dictarum differentiarum, dicunt quidam indiuiduationis principium non esse differentiam communem, cum vere sit inseparabile, nec propriſsimam, cum non constituat essentiam; sed esse differentiam propriam; quia licet non sit accidens habet tamen rationem accidentis, quantum ad cognosci, in quantum est aliquid extra essentiam rei: & ita cum sit inseparabile erit propria differentia. Bene enim potest desumi prædicatio differentiæ communis, & propriæ ab aliquo substantiali.

Sed respondetur, quod principium indiuiduationis, non est differentia logica. Probatur: nam differentia logica essentialiter est vniuersalis, vt supra visum fuit, sed principium indiuiduationis est singulare: ergo non est differentia logica, & ita nec communis nec propria, nec propriſsima.

Dico secundo, quod nec est differentia metaphoricè, quia est hæc materia in genere cau-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

sæ materialis. Et hæc forma in genere causæ formalis: & ita non est differentia aliquo modo loquendo in substantijs, sed reducitur ad differentiam propriam, quia habet quendam modum propriæ differentiæ, in quantum prædicatur inseparabiliter. Ita fatetur Toletus hic, & idem est dicendum de principio indiuiduationis accidentis; Nam iste ordo ad hoc subiectum cum prædicatur de albedine ad propriam etiam reducitur.

Quod si inquiras de quantitate, ad quam differentiam spectabit, si sit propria passio corporis, vt propria passio iam dictum est, ad quod referatur. Si vero consideretur, vt bicubita, vel tricubita, est communis vel propria differentia. Nam si illa bicubita quantitas sit inseparabilis, erit propria, si separabilis erit communis, de Petro autem iuuene, & sene, quid dicam cum iam hæc difficultas senuerit.

QVÆSTIO XXIIII.

Vtrùm hæc diffinitio, differentia est, quæ prædicatur de pluribus differentibus specie in quale essentiale cõueniat etiã differentijs vltimis.

IN hac quæstione quæ in hac materia celeberrima est, duplex difficultas occurrit. Prima quam quæstio mouet. Secunda quid Porphyrius senserit. Et ita duo erunt disputanda, & quid rei veritas habeat: & quid senserit Porphyrius, licet de hoc vltimo nonsit æquum multum nos esse solicitos, & ita breuiter pertranseam. Quidam dixerunt hanc diffinitionem etiam differentijs atomis conuenire, quia rationale prædicatur de pluribus differentibus specie: nam prædicatur de Petro, & Paulo, qui specie differunt, non inter se sed ab alijs, scilicet, ab equo, & leone. Hanc autem subtilitatem nimis grossam cẽseo: quia de illis ipsis, de quibus prædicatur dicitur, quod specie differant. Falsum autẽ est, quod Petrus & Ioannes differãt specie, cũ sint eiusdẽ speciei. Et patet hoc per expositionem verbi, differt, nam sic exponitur, Petrus & Ioannes differunt specie, Petrus est alicuius speciei, & Ioannes similiter, & Petrus non est eiusdem speciei, cuius est Ioannes, quod aperte est falsum. Quãobrem relinquatur hæc opinio tam subtilis cũ nos disputemus quæstionẽ in hoc sensu, an prędicari de pluribus, quæ inter se differunt specie conueniat omni differẽtiæ, etiam atomæ, & cõmuni loquendi modo sit receptissimum, Petrũ & Paulum non differre specie. Alij tenuerunt eandem conclusionem, sed ratione diuersa, quod illa diffinio conuenit omni differentiæ, etiam vltimæ. Nam vltimæ differentiæ in quantum differentia est, non repugnat prædicari de pluribus specie differentibus. Est hæc sententia antiquissima, vt tradit Toletus. c. de differentia, nam fuit Iamblici, illamq; secutus est Auicẽna cap. de communitatibus, quam etiam illustrem fecit doctissimus dominus Caiet. quem hisce tẽporibus multi sequuntur. Nec displicet Caietani sentẽtia Toleto vbi supra, Magister Soto ca. de differentia in eam consentit.

Et si dicas, quonã modo potest hæc diffinitio atomis differẽtijs cõpetere cum ipsę solũ vnius speciei sint constitutiuę: nam rationale hominẽ solum constituit, Dicit Caiet. quod si differẽtia atoma secundũ propriam rationẽ differẽtiæ cõsideretur, v. g. consideretur rationale, qua ratione est differẽtia, prædicabilis, est de pluribus specie differẽtibus, per nõ repugnantiã. Hoc enim illi non repugnat, vt differẽtia est, alias omni repugnaret differentiæ, & constat non ita rẽ se habere, siquidem differẽtia subalterna prædicatur de pluribus specie differentibus. Quod si repugnat vltimæ differentiæ, rationali v. g. prædicari, hoc habet, non quatenus est differentia, sed quatenus atoma est, nam in atoma differentia duo considerare possumus, & quod sit differentia, & quod sit vltima differentia. & constituiua solũ vltimæ speciei. Si cõsideretur in ratione atomę, non potest prædicari de pluribus speciebus: sed illi repugnat hoc quia, vt atoma est, nõ dicit ad plures species ordinem. Si vero in ratione differentiæ cõsideretur prędicabile esse de pluribus speciebus, non illi repugnat, sed quantum est ex parte illius in quantum differentia est, prædicari potest, de pluribus speciebus, quia hoc illi nõ repugnat hac ratione. Quod si de facto nõ prædicetur, hoc habet ratione adiuncti, scilicet, ratione atomitatis, vt ita dixerim. Sit exẽplũ: Nã cælo, qua ratione quantũ est non repugnat diuidi in partes quantas, licet illi repugnet diuisio ratione incorruptibilitatis. Si consideretur nãque qua ratione quantũ est diuidi potest si verò consideretur ratione incorruptibilitatis, diuidi repugnat. Sicut & minimum naturale similiter, qua ratione quantũ est diuidi potest. Si vero cõsideretur, vt minimũ est, non potest diuidi ratione formæ: & ita diuisibilitas conuenit illi per non repugnantiã quatenus est quantũ: quia ex sua radice diuidi poterat. Quod si illi repugnat diuisio ratione formæ minimi repugnat, quæ in minori saluari nequit quantitate. Hęc opinio sic explicata probatur. Et sit primũ arg. Nã Porphyrius sic tradidit id, in quo cõsistit essẽtia. Tertij 1. Arg.
prędicabilis, vt est vniuersale, & prędicabile, sed nihil aliud docuit, quã quod differentia est quę
prædica-

prædicatur de pluribus specie differentibus in quale: ergo hoc est essentia illius, quod pertinet ad hoc prędicabile, sed differentia atoma secundum omnes pertinet ad hoc prædicabile: ergo illius essentia est prædicari de pluribus specie differentibus in quale: ergo illa diffinitio conuenit omni differentiæ, etiam atomæ. Maior huius discursus satis aperta est. Nam cum tradiderit omnium prædicabilium essentiam, etiam certum est hanc tradidisse, præcipuè cum in toto hoc capit. hic fuerit scopus & finis quid sit differentia, vt constituit rationem prædicabilis huius docere. Illa minor patet, quia reliquæ omnes diffinitiones non ita explicant essentiam prædicabilis, sicut ista, sed dantur per fundamenta, quod differentia atoma ad hoc prædicabile pertineat, nemo dubitabit, cum simpliciter sit differentia, & vniuersalis, & speciei constitutiua, atque diuisiua generis.

2. Arg. Secundo: Differentiæ atomæ in quantum differentia est non repugnat prædicari de pluribus differentibus specie in quale: ergo hæc diffinitio conuenit illi in quantum differentia est, per non repugnantiam. Antecedens patet: Nam si repugnaret in quantum differentia est prædicari taliter: ergo omni differentiæ in quantum talis repugnaret, & sic nulli competeret, quod patet esse falsum in subalterna. Et confirmatur hoc argumentum: Nam si differentia atoma solum intelligeretur, vt differentia & non vt atoma non repugnaret illi prædicari de pluribus specie differentibus: ergo repugnantia solum illi ratione atomitatis, vt ita dicam conuenit, & non quatenus differentia est: ergo illi non repugnat quatenus differentia, sed quatenus atoma. Antecedens patet: quia intelligitur tunc, vt quid non habens aliquam conditionem coarctantem ratione differentiæ: ergo intelligitur vt quid, cui potest competere omnis differentiæ proprietas saltim per non repugnantiam.

3. Arg. Tertium: Nam quod res per non repugnantiam diffiniantur vsitatissimum est apud probatos autores. Quinimo quod diffinitiones non nisi hoc modo competere possint apertissimum est. Minimum enim naturale, & quantitas cæli diuisibilia sunt, non positiuè cum illis nequit diuisio competere: ergo per non repugnantiam conuenit illis diuisibilitas in infinitum: quia quantum est ex parte quantitatis, non repugnat diuidi in infinitum, licet ex parte formæ repugnet diuisio: ergo definitio supradicta per non repugnantiam conueniet differentiæ atomæ, siquidem eadem est ratio. Et confirmatur hoc argumentum: Nam illa ratio vltimæ differentiæ, vt sic, est extra differentiæ rationem in sua tota latitudine: nam atomum esse omnino est extra differentiæ rationem, sicut minimum esse extra rationem quantitatis: ergo si ratione illius atomi non conuenit prædicari de pluribus speciebus: non tollitur quin differentia ipsa, vt sic, possit prædicari in quantum differentia: quia vt sic, illi non repugnat, sed aliunde, sicut quanto cælesti repugnat diuisibilitas ratione formæ cæli, non ratione formæ quantitatis: & ita per non repugnantiam ex parte formæ quantitatis diuisibilitas in infinitum illi conuenit: ergo, &c.

1. Conc. Prima conclusio: Impossibile iudico supradictam definitionem conuenire posse vllo modo differentiæ atomæ, quod pace tantorum virorum oppositum qui tenent dixerim. Et probatur primo: Nam prædicari de pluribus specie differentibus conuenit differentiæ vltimæ in quantum vltima est, vel in quantum differentia, vel ratione vtriusque: sed nullo modo ex dictis conuenit: ergo non conuenit illi prædicari de pluribus specie differentibus. Quod non conueniat vt vltima differentia est, etiam contrarium sentientes habent. Et probatur: Quia vt vltima est solum vni speciei conuenit, illiusque est constitutiua, & implicat plures species constituere vel pluribus conuenire speciebus: ergo implicat de pluribus speciebus prædicari, etiam per non repugnantiam. Quod non conueniat hoc in quantum differentia est, probatur: quia in quantum differentia abstrahit ab hoc quod est prædicari de pluribus differentibus numero, vel specie: alias si non abstrahit ab his, sequitur, quod etiam differentia possit ita definiri, vt sit prædicabilis de pluribus differentibus specie in quale, & de pluribus differentibus numero in quale: quia vtrumque in sua ratione includit. Quo quid absurdius dices solum illi competere in quantum differentia est prædicari de pluribus speciebus in quale. Contra: Nam ratio differentiæ subalternæ non est ratio differentiæ in communi, vt abstrahit ab illa: ergo neque definitio differentiæ subalternæ est definitio differentiæ in communi. Consequentia est nota, & probatur antecedens: Nam ratio differentiæ subalternæ addit supra rationem differentiæ subalternitatem (vt ita dicam) sed ratione istius conuenit prædicabilitas de pluribus speciebus: ergo non ratione differentiæ, vt sic, vt differentia est, est prædicabilis constitutiua: ergo vt differentia est, non prædicatur de pluribus speciebus in quale. Neque itidem conuenit ratione vtriusque, quia illæ duæ rationes simul non possunt dare illam prædicabilitatem, cum importent rationem differentiæ determinatam ad vltimam differentiam, quæ vt sic implicat prædicari

subalterne. Et si dicas cum Caietan. quod ratio atomæ est extra rationem differentiæ, & conditio extranea illi, & sic non debuit per illam definiri, neque debet tollere rationem differentiæ, contra: nam etiam esse subalternam est conditio extra rationem differentiæ, ita quod illam actu non includit neque illam in sua ratione postulat: ergo, si quia esse vltimam, quæ est ratio extrinseca differentiæ non potest definiri per illam, & per prædicari de pluribus numero differentibus, eadem ratione non potuit diffiniri per prædicari de pluribus specie differentibus, cum etiam hoc sit illi extraneum ad hunc sensum, quod nõ includat actu in sua ratione.

Secundo probatur: Nam differentia, vt est prædicabile, necessario habet aliquem ordinem ad inferiora, vel ergo differentia quatenus constituit hoc tertium prædicabile, dicit ordinem ad plures species, de quibus in quale quid prædicatur, vel non. Si hoc secundum: ergo mala est illa definitio, quandoquidem illa definitio importat ordinem ad plures species, & sic non conueniret rei definitæ, quæ talem ordinem non dicit. Si primum: ergo omnis differentia dicit ordinem essentialem ad plures species, de quibus possit prædicari, atque adeò vltima, quæ propriè habet rationem differentiæ. Patet hæc consequentia: quia vbi inuenitur res aliqua, ibi inuenitur tota sua essentia, & quidditas. Tum, quia quod est de essentia superioris potest conuenire inferiori ex propria ratione, cum impossibile sit aliquid essentialiter & positiue conuenire superiori, & repugnare inferiori: ergo si essentia differentiæ, vt sic, est dicere ordinem ad plures species, de quibus prædicari possit, id etiam erit de ratione inferioris differentiæ, & ita erit de ratione differentiæ atomæ, vt atoma differentia est.

Tertio: Nam si quia non repugnat differentiæ in communi, vt differentia est, prædicari de pluribus speciebus in quale hoc illi per non repugnantiam conuenit, & est sua diffinitio, sequitur, quod etiam sit sua definitio prædicari de pluribus numero differentibus in quale: quia hoc illi non repugnat in quantum differentia. Quinimo sequitur, quod hæc sit definitio animalis, viuens, sensibile, rationale: quia hoc non repugnat illi, in quantum animal est, siquidem in aliqua specie illius conuenit. Imo sequitur, quod hæc sit definitio equi, est animal rationale, quia hoc illi non repugnat in quantum animal, licet repugnet ratione hinnibilitatis. Quinimo sequitur, quod homo albus sit congregatiuus visus, quia licet hoc illi repugnat quatenus albus est, non repugnat quatenus homo, quin potius illi, potest conuenire, quæ omnia sunt indicibilia.

Quarto: Nam si de ratione differentiæ esset quod non repugnet illi prædicari de pluribus speciebus in quale, essentiale, impossibile esset, quod ratio talis differentiæ coniungeretur cum aliqua re, ratione cuius repugnaret illi de pluribus differentibus specie prædicari. Sicut si ratio animalis est esse sensibile, impossibile est aliquid addi animali, ratione cuius repugnet illi esse sensibile; ergo in proposito cum differentiæ hoc ipso, quod est vltima repugnet prædicari de pluribus speciebus, aperte conuincitur illam non repugnantiam, non esse de ratione differentiæ, siquidem coniungitur cum aliquo, ratione cuius illi talis prædicabilitas repugnat.

Dices, quod differentia vltima habet duo, & esse differentiam, & esse vltimam, & prædicari de pluribus speciebus repugnare illi, qua ratione est vltima, non qua ratione est differentia. Sed contra hanc solutionem est argumentum factum. Et præterea, quia hac ratione etiam posset dici, quod animal rationale est prædicabile de pluribus differentibus specie; quia licet hoc repugnet ei, quatenus tale animal est, scilicet, rationale non tamen repugnat illi, quatenus animal est. Constat autem illam loquutionem esse absurdissimam; nam quod ratione vltimæ differentiæ repugnat absolutè repugnat: ergo si vltimæ differentiæ, quia vltima est repugnat prædicari de pluribus speciebus, absolutè repugnat.

Quinto: Nam differentia est rationis relatiuum: ergo sua essentia non est prædicari per non repugnantiam, sed positiuè referri ad suum correlatiuum. Consequentia est euidens, cum hæc sit essentia relatiui, & nullum relatiuum per non repugnantiam refertur, sed actu ad suũ correlatiuum refertur; ergo differentia vltima, siquidem habet essentiam relationis differentię actu debet referri ad suas species, quæ sunt eius correlatiuum; sed non refertur actu ad plures species differentia vltima, scilicet, rationale: ergo nec est prædicabile de pluribus speciebus. Minor probatur: nam ad quas species refertur rationale, actu non sunt dabiles profecto illæ species, etiam si detur fingendi licentia. Explicatur magis hæc ratio. Si hæc differentia vltima habet essentiam differentiæ, actu debet illam habere; sed essentia differentiæ est respicere plures species, vt prædicabile in quale per vos, sed hæc vltima differentia non respicit plures species: ergo non est prædicabilis de pluribus speciebus. 5. Arg.

Dices, quod respicit per non repugnantiam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quia quantum est ex parte sua non repugnabat illi eas respicere actu, verum ratione adiuncti non respicit. Contra, Hæc essentia huius differentiæ in quantum differentia, est relatiua: ergo actu conuenit illi hæc essentia ergo diffinitio essentiæ relationis, quod est respicere aliud: ergo actu respicit aliud correlatiuum, quia hęc est essentia relatiui. Tunc vltra; Vel illud aliud sunt plura individua, vel plures species: si sunt plures species: ergo actu refertur ad plures species: ergo rationale actu, vt differentia est, refert ad plures species. Et da tu quæ sunt istæ, referretur ad hominem & equum. Quo quid stultius dici potest? ergo, &c. Explicatur magis hoc & probatur, & sit.

6. Arg. Sextum argumẽtum: Si vltima differentia, verbi gratia, rationale, quatenus differentia est, conuenit illi prædicari de pluribus speciebus: ergo rationale quatenus differentia, est in pluribus speciebus: quia non potest aliquid de aliquo prædicari quin sit in illo: sed rationale non est in pluribus speciebus, quia cum sit vnius constitutiua solum, non potest in multis esse: ergo nec in quantum differentia est prædicabilis de pluribus speciebus. Sed illa minor probatur: quia licet animal sit in pluribus speciebus, animal rationale non item; ergo licet differentia sit in pluribus speciebus, differentia vltima non erit in pluribus.

Dices, quod probat hoc argumentum, quod rationale quatenus differentia vltima, non est in pluribus speciebus, sed non quatenus differentia. Sed contra: Nam vel loquimur de differentia atoma, quando dicimus esse prædicabilem de pluribus speciebus secundum quod dicit rationem differentiæ, & rationem atomæ simul, vel solum secundum quod dicit rationem differentiæ, abstrahendo rationem differentiæ à ratione atomæ. Si hoc secundo modo loquimur, est dicere, quod differentia, vt sic, est prædicabilis de pluribus speciebus. Et licet esset prædicabilis, non includitur hoc in sua essentia, quia abstrahit à prædicari de pluribus speciebus, & de pluribus numero differentibus. Sicut licet hæc sit vera animal est rationale, sed rationale non est de animalis essentia, vel loquimur de differentia atoma, & de ratione differentiæ, vt est in atoma, & sic impossibile est quod sit prædicabilis de pluribus speciebus, cum non sit in illis. Præterea, quando ratio differentiæ atomæ abstrahitur non abstrahitur à pluribus speciebus, nec potest abstrahi: ergo nec de illis potest prædicari; ergo repugnat illis talis prædicatio. Probatur consequentia: quia nihil prædicari potest, de quo non est abstrahibile, quia non erit in illo, & sic nec poterit prædicari.

7. Arg. Præterea octauo: Nam licet aliquis actus possit alicui per non repugnantiam competere, sicut diuisibilitas minimi & cæli quantitati, verum essentia rei est impossibile, sicut nec diffinitio, quod conueniat per non repugnantiam, cum essentia sit rei intima, & diffinitio conueniat in primo modo perfectitatis: ergo ex necessitate debent positiuè competere. Vnde miror, quomodo iste error tantum percrebuerit viresque sumpserit, & toties in scholis defendatur.

Secunda conclusio; Supradicta diffinitio, tantum est diffinitio differentiarum subalternarũ. Hæc est communior sententia, & ita illam docet Scotus, q. 17. vniuersalium, Ioannes Angelicus, & Mauri. q. 4. Albertus tractatu. 1. logicæ. Simplicius tractatu. 7. anteprædict. regula. 2. Louani. c. de specie & ibi Burleus, Mercadus Cante, Villalpandus, Fonseca libr. 1. capite 5. Hanc conclusionem aliqui probant, quia differentia vltima non est verè differentia, & ita non diffinitur, sed diffinitur differentia subalterna, quæ verè est differentia, quia relinquit rem vlterius contrahibilem. Sed hæc ratio est nulla, quia differentia atoma propriss. imè est differentia, cum perfectiori modo diuidat genus & constituat speciem; nam illam constituit in vltima actualitate essentiali, & dat nobilissimum gradum essendi essentialem. Alij dicunt, hanc diffinitionem solum differentijs genericis competere, quia specificas atomas Porphyrius non cognouit, quæ sunt difficiles cognitu. Sed hæc etiam ratio non multum vrget: nam licet illas omnes in particulari diffinire & cognoscere difficillimum sit; sed cognoscere rationem differentiæ atomæ in communi, & illam diffinire non est multum difficile, cum possit hoc fieri vnius differentiæ atomæ natura cognita, ex qua ratio communis logica ad omnes alias sumi potest. Vnde ratio potissima est, quare ibi sit diffinita differentia subalterna solum, quia hæc diffinitio solum illi conuenit. Quare autem Porphyrius hoc voluerit, non volo inquirere, quia nihil est vtilitatis in hac perscrutatione. Dicunt aliqui quod si velimus diffinitionem tradere, quod omni differentiæ conueniat possumus ita diffinire; differentia est, quæ prædicatur de pluribus differentibus specie vel numero. Et iste modus diffiniendi per disiunctionem communis est Aristoteli, & Porphyrio. Nam Aristoteles diffiniuit propositionem, quæ significat verum vel falsum. Et Porphyrius accidens, quod potest adesse vel abesse &c. Sed vt inferius videbimus, melius diffinitur quadam diffinitione omni differentiæ competenti, scilicet, differentia est, quæ prædicatur de pluribus in quale essentiale.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Diffinitio verò, quæ conuenit atomæ differentiæ est quæ prædicatur de pluribus differentibus numero in quale essentiale.

Dissoluuntur argumenta.

Ad primum. AD primum respondetur, satis imperfectè tradidisse, diffinitiones omnium differentiarum: verum ex dictis ab illo in hoc capite optimè posse colligi, quæ sit differentiæ ratio, nimirum, quod sit vniuersale prædicabile de pluribus in quale essentiale, abstrahendo ab hoc, quod est prædicari de pluribus numero, vel specie differentibus, & dicendo hoc ipsum suæ satisfeciisse intentioni.

Ad secundū. Ad secundum respondetur, quod si differentia atoma in quantum differentia est, accipiatur sic, quod sumatur ratio differentiæ coniuncta atomæ differentiæ rationi, repugnat prædicabilitas de pluribus specie differentibus illi rationi. Sicut ratione hominis coniunctæ indiuidualibus conditionibus repugnat prædicabilitas de pluribus. Si verò sumatur ratio differentiæ abstracta à ratione contrahente & determinante illam ad rationem differentiæ atomæ sic non repugnat illi prædicari de pluribus specie differentibus; sed nec hoc actu includit in sua ratione, sicut nec animal includit rationale in sua ratione communi, quamuis hoc illi non repugnet. Vnde non sequitur, quod sit diffinitio & ratio differentiæ in communi, sicut nec rationale est ratio animalis in communi.

Ad tertium. Ad tertium respondetur, quod diffinitio quāti positiuè conuenit quantitati minimi, & quantitati cælesti, quia illæ sunt diuisibiles in semper diuisibilia, seu habent partem extra partem, quæ est ratio quantitatis, quod si actu diuidi non conueniat illis, illud est ratione formæ: actu autem diuidi non est essentia quantitatis, sed quidam actus illi accidentalis. Vnde essentia illis positiuè conuenit, quinimo alio modo, quam positiuè essentiæ rerum nequeunt rebus ipsis competere, cùm sint illis tam intimè. Actus autem, qui non sunt de essentia, bene possunt non realiter competere & positiuè, sed per quandam non repugnantiam. Vnde dixit Diuus Thomas. 1. Physicor. lectio. 9. &. 2. de anima, text. 41. Corpus autem naturale est in infinitum diuisibile, at quod diuidi non possit ex penuria contingit idoneorum. Ad confirmationem respondetur, quod ratio atomæ differentiæ est quidam modus differentiæ determinans illam ad rationem talis differentiæ, & non est quid extrinsecum omnino ad differentiam, licet verum sit, quod non constituat aliam speciem differentiæ, ita quod atoma & subalterna specie differant: sed sunt modi ipsius accidentales ad rationem huius prædicabilis, licet in ratione atomæ, & subalternæ specie differant, non tamen in ratione differentiæ.

Sed contra: ergo est quid accidentale ad differentiæ rationem esse atomam: siquidem non constituit nouam speciem. Respōdetur, eodem modo est quid accidentale esse subalternam, & ita essentialis ratio huius prædicabilis est prædicari de pluribus in quale essentiale. Et accedit huic rationi, quod illa plura specie, vel numero differant.

QVÆSTIO XXV.

Vtrùm differentia sit vniuersalis per ordinem ad speciem, quam constituit, an per ordinem ad indiuidua.

IN hac subtili quæstione dicunt plurimi differentiam vniuersalem esse respectu speciei, speciemque esse proprium eius subijcibile, quatenus est ipsa vniuersalis & prædicabilis. Huic sententiæ fauet Caietanus, Toletus, & Soto capite de differentia dicentes, hoc. 5. prædicabile diffiniendum esse per ordinem ad speciem, respectu cuius est vniuersale. Et probatur ratione hæc sententia primo: Nam rationale inquantum differentia est vniuersale, sed est differentia per ordinem ad speciem, quam constituit: ergo est vniuersale per ordinem ad eandem speciem. Maior probatur: Nam differentia ponitur ab omnibus tertium prædicabile, seu vniuersale: ergo sub illa ratione poni debet, nec alia potest in illa considerari, secundum quam vniuersale dicatur. Minor patet: Nam differentia est quæ genus diuidit, & speciem constituit, quinimo speciem constituendo diuidit genus. Et confirmatur hoc argumentum: Nam rationale, verbi gratia, prædicatur immediatè de homine, mediatè verò de indiuiduis: ergo habet rationem vniuersalis respectu hominis. Antecedens probatur: quia ideò Petrus est rationalis, quia homo est rationalis, nec enim rationale esset in multis indiuiduis, nisi prius conueniret homini. Consequentia probatur: quia vniuersale & prædicabile constituitur per immediatum ordinem ad ea, de quibus aptum est prædicari. Et cum rationale hominem immediatè respiciat de illoque immediatè prædicetur rationale vniuersale erit per istum ordinem ad hominem, qui est species constituta ab ipso.

1. Arg.

Si dicas

Si dicas, rationale posse comparari dumtaxat cum specie, quam constituit, & sic esse prædicatum immediatum æquale cum illa, & nulla ratione superius: vnde nec vniuersale est respectu illius. Potest etiam comparari ad inferiora indiuidua, & sic habet rationem vniuersalis, & immediatè prædicatur de illis prædicatione vniuersalis, & non mediante homine. Sed contra: Nam in hoc syllogismo, omnis homo est rationalis, Petrus est homo: ergo Petrus est rationalis, probamus rationale de Petro mediante homine: ergo illa prædicatio, Petrus est rationalis, non est immediata prædicatio vniuersalis: ergo prius, vt vniuersale prædicabatur de homine. Dices inesse rei, & primo intentionaliter loquendo conuenire Petro esse rationale mediante homine. Nam hæc causalis est vera, quia homo est rationalis Petrus est rationalis. Tamen secundo intentionaliter loquendo, & in esse vniuersalis immediatè prædicatur rationale de Petro, & Paulo tanquam vniuersale de suis immediatè inferioribus, à quibus est abstractum, nec id cõuenit ei mediante aliqua alia prædicatione vniuersali. Sed contra, quia modus prædicandi sequitur modum essendi, & fundatur in illo: ergo si in esse rei Petro conuenit esse rationale mediante homine: ergo in esse prædicabilis, atque adeò illa erit mediata, Petrus est rationalis, illa autem immediata homo est rationalis.

2. Arg. Secundo: Quia differentia, aut rationale, verbi gratia, primo prædicatur de specie: ergo primo est prædicabilis de illa. Consequentia patet arguendo ab actu ad potentiam, sed prędicabilitas est passio vniuersalis: ergo per ordinem ad speciem est prædicabile, atque adeò vniuersale. Respondebis prædicationem de pluribus esse passionem vniuersalis, non verò prędicabilitatem de vno; cuius modi est prædicabilitas differentiæ respectu speciei, quæ vna solum est. Sed obstat hoc argumentum: nam quando illud vnum est vniuersale prædicabilitas de illo, si sit adæquata est vniuersalis prædicabilitas, sed species est vniuersalis: ergo differentiæ prædicabilitas respectu illius erit vniuersalis. Probatur maior: quia ordo, seu respectus suam speciem sumit a termino, quem respicit: ergo si ordo prædicabilitatis differentiæ respicit speciem sibi æqualem, tanquam aliquid vniuersale ille ordo erit vniuersalis. Dices hunc ordinem vniuersalis non tam specificari à termino, quam à modo respiciendi illum terminum. Vnde licet terminus, qui est species vniuersale sit, quia tamen non respicitur à differentia modo vniuersali tanquam quid inferius, sed tanquam quid æquale & conuertibile cum illo; ideo ille ordo, quem habet differentia ad speciem non est vniuersalis, sed potius non vniuersalis. Sed contra: quia eodem genere prædicationis prædicatur rationale de homine, & de singulis indiuiduis, scilicet prædicatione differentię in quale quid; sed hic prædicandi modus est vniuersalis: ergo. Probatur minor: quia prędicatio differentiæ est vniuersalis.

3. Arg. Tertio: Nam cum prædico differentiam de specie, aut indiuiduis non muto conceptum prædicati: nam rationale sub eodem conceptu prædico de vtrisque: ergo nec variatur modus prædicandi, cum iste non possit variari, nisi variato modo concipiendi rem prædicatam; ergo sicut est vniuersale differentia respectu indiuiduorum, ita etiam est vniuersale respectu speciei; & cum ista se habeant ordine quodam & prius rationale conueniat speciei, quam indiuiduis, ratio vniuersalis in differentia prius erit respectu speciei, quam indiuiduorum. Et confirmatur: Nam non solum manet idem conceptus in rationali cum prædicatur de homine, & indiuiduis, sed idem conceptus cum eadem intentione, quia non mutatur fundamentum intentionis, cum qua prædicabatur de indiuiduis cum prædicatur de specie; sed cùm prædicabatur de indiuiduis habebat intentionem differentiæ: ergo eandem habet respectu speciei: ergo respectu illius est vniuersalis. Et cum ista debeant ordine quodam prædicari, prout rerum fundamenta exigunt & in esse rei prius rationale conueniat homini, quam Petro esse vniuersale prius conueniet rationali respectu hominis, quam respectu Petri. Et confirmatur hoc argumentum: Nam ista prædicatio, homo est rationalis, est alicuius prædicabilis, non nisi tertij: ergo est vniuersalis respectu illius, quandoquidem ad tertium prædicabile pertinet.

4. Arg. Quartò: Nam si aliqua ratione rationale non esset vniuersale respectu speciei, maximè quia species est vna solum, vniuersale verò secundum intrinsecam rationem suam formalem respicit plura sibi inferiora; sed hæc nulla est ratio: ergo. Probatur minor: Nam hoc ipso, quod respicit speciem sibi adæquatam in illa respicit plura inferiora speciei, quæ ibi vnitè continentur: ergo per respectum ad speciem siquidem ibi respicit plura virtualiter & vnitè erit vniuersalis. Respondebis forsan licet ex hoc ipso, quod differentia respiciat speciem, respicere inferiora speciei verum constitui vniuersalem per respectum ad inferiora, & non per respectum ad speciem: nam ad rationem vniuersalis requiritur respectus plurium in se. Sed contra: Nam in diffinitione vniuersalis non dicitur, nisi quod sit vnum in multis: sed hæc diffinitio verè saluatur, si sit vnum in multis, siue illa multa sint vnita siue diuisa: nã ad quodlibet illorum, siue vt est [illegible]

vt est in se erit tunc differentia superior: ergo erit vniuersalis tunc. Et confirmatur hoc argumentum: Nam rationale cum respicit hominem, sibi adæquatum, respicit omnia indiuidua specie, prout sunt vnita & vnum in specie; sed ad quodlibet hominis indiuiduum, vt est in specie rationale est superius: ergo ad multa indiuidua, vt sunt in specie est superior, quinimo ad omnia diuisiuè: ergo respectu omnium diuisiuè, prout sunt in specie, rationale est superior: & ita verè vniuersalis erit: nam quod respiciat illa, vt vnita, vel vt diuisa parum retulerit.

§. Arg. Quintò: Quod inquirimus, supponit vnum falsum illud nimirum: quod rationale immediatè respiciat hominem, mediatè indiuidua: ergo quæstio nostra non habet locum. Probatur antecedens: Nam tam immediata prædicatio est ista, Petrus est rationalis, sicut ista Petrus est homo: ergo. Probatur antecedens: Nam ideo hæc est immediata, Petrus est homo, quia homo dicit totam essentiam Petri, sed rationale dicit immediatè partem essentiæ Petri: ergo respectu Petri est immediata. Nam cum totum nihil sit aliud, quam suæ partes simul sumptæ, si totum immediatè prædicabitur, & partes similiter immediatè prædicabuntur etiam diuisim.

Dicunt alij, hanc quæstionem decidentes differentiam formaliter quidem esse vniuersalem per respectum, quem seruat ad inferiora, vt rationale ad Petrum, & Ioannem, & Franciscum, & sensibile ad hominem & equum & leonem, sed radicaliter in ordine ad speciem. Et probant duabus rationibus. Prima, quia proprium radicaliter est vniuersale respectu speciei: ergo similiter differentia, quia eadem est ratio.

Et secundo, quia ex eo, quod differentia est æqualis speciei, cum species sit communis pluribus, sequitur, quod ipsa radicaliter ex hac adæquatione sit communis pluribus, & quod illa adæquatio sit radix, vnde nascitur in ipsa vniuersalitas.

Alij dicunt, nullo modo, nec per ordinem ad speciem, nec per ordinem ad indiuidua speciei differentiam vniuersale esse, sed per ordinem ad propria indiuidua, scilicet, rationale per ordinem ad hoc rationale, & illud rationale. Et probant hoc argumento: Nam vniuersale dicitur in ordine ad particulare illius vniuersalis; sed non est particulare huius differentiæ rationale, verbi gratia, Petrus; ergo nec respectu illius dicitur vniuersalis. Maior clara est ex diffinitione vniuersalis, & patet exemplo: Nam homo non dicitur vniuersalis, bruneli, & jauelli, sed respectu Ioannis & Petri; quia illi non sunt eius particularia, hæc autem maximè. Minor illa probatur: Nam illud dicitur particulare, quod dicit naturam vniuersalis determinatam, & contractam: sed Petrus non dicit naturam rationalis contractam, sed naturam hominis: ergo non est particulare rationalis, sed hominis. Probatur minor: Nam illud dicitur naturam contrahere, quod dicit illam cum quodam modo particulari: sed hoc rationale est huiusmodi, & non homo: ergo. Et secundo probatur illa minor: quia duo vniuersalia, particularia diuersa exposcunt: sed homo & rationale sunt duo vniuersalia specie diuersa: ergo exposcunt singularia diuersa: ergo si Petrus est singulare & particulare hominis, non erit singulare rationalis, & quanuis homo & rationale solum ratione differant, hoc sufficit, vt habeant diuersa inferiora.

Deciditur quæstio.

SEd pro veritate explicanda sit prima conclusio: Differentia non dicitur formaliter vniuersale per respectum, quem dicit ad speciem. v. g. rationale non dicitur vniuersale per ordinem ad hominem vt sic. Hæc conclusio mihi videtur demonstrata, & tenent illam viri graues D. Tho. in summa logicæ capite. 4. Albertus titulo. 3. capite. 4. Amonius capite de genere. Verso quæstione. 3. notabili primo Ouanienſ. Titelmanus & Iauellus capite de differentia, & illam expressè tenet Porphyrius capite de differentia, diffiniens differentiam, non per prædicari de vna specie, neque in ordine ad vnam speciem solam, sed per prædicari de pluribus speciebus, & in ordine ad plures species. Nam quod dicit de specie subalterna, de atoma etiam dicendum est. Et sicut rationem differentiæ subalternæ constituit in ordine ad plures species: ita ratio speciei atomæ est constituenda in ordine ad plura indiuidua. Et probatur ratione. Primo: Nam vniuersale in sua ratione formali, & quidditatiua importat ordinem ad multa: ergo differentia non potest constitui in esse vniuersalis per ordinem ad speciem, sed per ordinem ad inferiora speciei. Maior patet: Nam Arist. libro primo Periher. diffinit vniuersale lectione. 10. apud Diuū Thomā hoc modo, quod de pluribus aptum est prædicari: ergo per ordinem ad plura diffinitur, & sua quidditas est respicere plura. Consequentia illa probatur: quia species est solum vna; & non plures. Præterea; Vniuersale importat essentialem ordinē ad inferiora, sed species non est inferior respectu differentiæ: ergo differentia respectu speciei non est vniuersale. Maior patet: Nam vniuersale se extendit ad plura: ergo quodlibet illorum est sibi inferius. Et patet inductiuè in omni vniuersali. Minor probatur: quia species æqualis est differentiæ: ergo non est illi inferior.

1. Concl

Pertin-
UNIVERSIDAD DE MURCIA

Præterea: Natura, quam vniuersale importat debet reperiri partita, & diuisa in inferioribus, & hac ratione dicimus, Deum non esse vniuersale: quia natura diuina non reperitur partita & diuisa in Patre & Filio, & Spiritu sancto essentialiter: sed species respectu differentię non dicit naturam differentiæ partitam, ac diuisam, reperitur verò partita ac diuisa in inferioribus speciei: ergo respectu illius est vniuersalis, & non respectu speciei. Præterea: Si respectu speciei differentia est vniuersalis: ergo respectu illius saluatur indifferentia essentialis ratio vniuersalis: ergo respectu illius est vnum in multis, & de multis: sed hoc aperte constat esse falsum, quia ibi non sunt multa, sed solũ est vera speciei natura: ergo. Dices, quod ibi sunt plura in virtute, & vnito quodam modo. Sed contra, quia potius natura specifica abstrahit à pluralitate indiuiduorum eius, quia abstrahit à conditionibus indiuiduatibus, & omnia indiuidua in specie sunt vnum, & non multa. Vnde dixit Porphyrius illud celebre dictum, quod omnes homines participatione speciei sunt vnus homo.

Præterea probatur conclusio, si respectu speciei differẽtia est vniuersalis: ergo omni alio circũscripto habet respectu illius essentiam & passiones, quæ consequuntur ad essentiam, sed hoc non: ergo. Patet minor: quia respectu speciei, vt sic non est prædicabilis de multis, quæ est passio vniuersalis, cum respectu speciei impossibile sit dari plura, si ipsa vt sic intelligatur, quia plura vt dentur debent cognosci, quatenus naturam specificam per materialia principia determinãt. Præterea, vt differentia sit vniuersalis, necesse est, quod interueniatur abstractio vniuersalis: sed abstractio, qua differẽtia abstrahitur ab homine, est vniuersaliter, quęcũque differentia à sua specie non est abstractio vniuersalis: ergo nec differẽtia per ordinem ad speciem erit vniuersalis. Probatur minor: quia est abstractio formalis solum, cum solum abstrahatur, vt forma, & non vt totum quoddam à sua parte subiectiua.

Et confirmatur hoc argumentum: nam cũ abstrahitur rationale ab homine, non abstrahitur, vt à pluribus, quia ibi non extant plura, cum ibi non essent principia determinantia naturam rationalem ad pluralitatem: ergo solum abstrahitur vt forma, & non vt totum vniuersale. Nam quod abstrahitur hac ratione debet abstrahi à pluribus. Si forte dicas, differentiam esse vniuersale per respectum, quem dicit mediate ad plura quem habet in virtute ex eo q; immediate respicit speciẽ, & sic per respectum immediatũ ad speciẽ, qui est causa respectus mediati ad multa, est differẽtia vniuersalis. Contra: Nam sequeretur, quod genus, animal, verbi gratia, esset species atoma, quia ex eo quod respicit plures species, respicit plura indiuidua solo numero differentia: ergo esset species. Maximè vt dictum est, quia ad hoc quod sit vniuersale respectu speciei erat necesse, quod ille respectus esset ad inferius sibi, quod non ita habet res. Quinimo respectus ille ad speciem, quando differentia illam respicit nascitur ex abstractione ab inferioribus speciei, & ita prius est vniuersale ex eo quod respicit inferiora & nostro modo intelligendi respicit postea speciem sibi æqualem: & hoc magis infra explicabitur. Dices cum alijs differẽtiam esse vniuersale, quia cum differẽtia prædicatur de specie, quæ est vniuersale vnum, huiusmodi prædicatio æquiualet prædicationi de multis: & ita erit prædicatio vniuersalis.

Sed contra, quia dum prædicatur differentia de ipsa specie, species habet rationem subijcibilis: vt autem est subijcibile non continet plura inferiora, sed solum vt est prædicabilis, illa cõtinet. Et præcipue, quia non continet plura, vt plura, sed vt vnum, & sic non potest in ordine ad illam sortiri vniuersalis rationem.

Præterea probatur conclusio: quia ratio vniuersalis de illis immediatè dicitur, à quibus immediatè abstrahitur, & quæ immediatè vnit in aliqua vna ratione, at rationale immediatè abstrahitur ab indiuiduis speciei, & illa immediatè vnit, & non abstrahitur ab specie, nec vnit in aliqua ratione, sed illam constituit: ergo immediate dicitur de indiuiduis speciei, vt vniuersalis, & ita respectu illorum habet vniuersalis rationem. Et confirmatur hæc ratio & probatur vltimo conclusio: Nam vniuersale in communi cõstituitur in ordine ad inferiora, & hæc sua essentia inferiora respicere, quibus vnam naturam cõmunem importat: ergo hoc vniuersale constituitur in ordine ad inferiora: rationale ergo non in ordine ad speciem, sed in ordine ad indiuidua constituitur. Consequentia probatur: quia quid quid est de ratione vniuersalis, est de ratione huius vniuersalis, cum includat vniuersalis rationem communem, & illi aliquid addat. Antecedens primum probatur: Nam vniuersale terminum habet in ordine ad quod suã habeat essentiam: ergo vel ille terminus est æqualis, & hoc non, alias nõ esset respectu illius vniuersale, vel inferior, vel habeo intentum, quod constituitur in ordine ad inferius: nam superiorem terminũ habere non potest. Et quamuis ille terminus nõ sit id de quo vniuersale affirmatur, est tamen id ad quod refertur, vt de genere supradictum est.

Secunda conclusio: Differentia non est radicaliter vniuersale in ordine ad speciem. Probatur conclusio hæc, quæ contra multos est Doctores nescioque qua sunt ducti ratione. Nam vel loquimur de radice proxima, vel remota vniuersalitatis: Sed radix proxima vniuersalitatis differentiæ nihil est aliud, quam esse abstractum à suis inferioribus, vel esse cogni- a. fouel.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

comparatum esse Modo enim in omni loquor opinione: sed hoc non habet ex respectu ad speciem, vt constat, sed per operationē intellectus: nec respectus ad speciem est fundamentum remotū: quia hoc nihil aliud est, quàm vnitas formalis, quam seruat in suis inferioribus, in quibus reperitur secundum eandem rationem fundamentalem: ergo. Prætereà: Nam quando differentia respicit speciem, vt aliquid sibi æquale iam est facta vniuersalis per actionem intellectus, saltim fundamentaliter proximè: ergo nō habet tanquam ex radice esse vniuersale ab speciei respectu. Consequentia est euidens, & antecedens probatur: Nam impossibile est quod sit differentia æqualis speciei, quin sit vniuersale: quia species vniuersalis est tūc, & de multis prædicabilis. Prætereà: Nam respectus quem habet ad speciem est respectus rationis: ergo sibi tributus ab intellectu, non vt est hæc rationalitas, & particularis: ergo vt est vniuersalis, & æquata ipsi speciei, & est tunc respectus tertij prædicati, vt nimirū, quod est affirmabile de specie, vt de sibi æquali, cuius differentia forma est.

3. Concl. Tertia cōclusio: Inferiora differentię non sunt istæ, & illæ differentiæ, verbi gratia, inferiora rationalis non sunt hoc rationale, & illud rationale: & inferiora sensibilis nō sunt hoc & illud sensibile, sed sunt, verbi gratia, inferiora rationalis Petrus, & Ioannes, & cætera individua naturæ humanæ, & inferiora sensibilis, homo & equus, & cæteræ species animalis. Probatur: Nam hoc rationale & Petrus sunt inferiora veluti specifica. Sed hic non loquimur de prædicatione specifica, sed de prædicabilitate differentiæ: ergo nō sunt illa, sed ista. Explicatur hoc à simili: Inferiora risibilis non sunt hoc risibile, aut illud, quia ista sunt inferiora speciei risibilis, secundū quod dicit naturam quandam specificam, sed sunt Petrus, Ioannes, & cætera, qui sunt inferiora subiecta proprij ipsius, ad quorum naturam specificam consequitur: ergo differentiæ inferiora erunt inferiora speciei ipsius: quoniam habent naturam specificam per ipsam differentiam constitutam. Nam cū hic loquamur de prædicatione differētię, sumere debemus pro inferioribus illius illa inferiora, quæ habent naturam specificam ab ipsa differētia: sicut inferiora generis cō stitutiua illius non sunt hoc, & illud sensibile: sed homo, & equus, in quibus natura generica reperitur determinata ad species, sicut & accidētis inferiora non sunt hoc & illud album, sed Petrus & Ioannes, quibus accidentaliter conuenit album. Et hoc magis patebit in solutione argumentorum. Et hoc nota bene pro intelligenda quidditate differentiæ tertij prædicabilis. Nam iam ex superiori quæstione habes essentiā eius esse prædicari de pluribus in quale essentiale. Et ex hac quæstione habes iam hæc plura esse illa, quæ habent naturam specificam constitutam, & distinctam per formam differētialem. Et sic fundamentum remotum huius relationis prædicabilis est vnitas formalis multorum, quatenus inter se sunt in forma specifica similes, & dissimiles ab omnibus alijs, in quo differt à proprio, & accidenti. Nam illorum vnitas & dissimilitudo non est in esse specifico, sed in esse accidentali, proprio vel communi. Et differt hæc vnitas ab vnitate generis formali, quæ est fundamentum remotum intentionis generis, ex eo quod in illa conueniunt, vt in natura contrahibili formaliter, & vnitas talis naturæ est fundamentum remotum intentionis generis. Ab specie etiā differt hæc vnitas: nā speciei vnitas est naturæ cōpletæ & perfectæ, differētiæ vero est vnitas multorum in gradu speciei constitutiuo formaliter.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primū respondetur, quod rationale, & quælibet alia differentia habet rationē differētiæ per ordinem ad speciem, quam cōstituit si differentia sumatur metaphysicè pro actu dante vltimum esse specificum, & specie constituente. Si vero differentia sumatur pro tertio prædicabili, & vniuersali, non hoc habet in ordine ad speciem, sed in ordine ad inferiora speciei.

Ad confirmationem respondetur, quod differentia vt vniuersale est, prædicatur immediatè de individuis, de specie verò non prædicatur vt vniuersale, sic quod habeat rationem vniuersalis respectu speciei. Sed licet differentia vniuersalis prædicetur de specie, non habet hoc in ordine ad illam. Quando verò consideratur in ordine ad speciē tertiū prædicatū denominatur: ideſt, est tertium prædicatū sumptū à differētia, quę secundū aliā considerationē est 3. prædicabile. Et licet esse rationale prius cōueniat homini, quā Petro, sed quod rationale habeat rationē vniuersalis, non est in ordine ad hominē, sed in ordine ad Petrum, & Ioannem. Et patet instātia in proprio. Nam esse risibilem prius cōuenit homini, quā Petro: sed quod risibile sit vniuersale non habet in ordine ad hominem, sed in ordine ad inferiora hominis. Esse enim rationale prius conuenit homini quàm Petro: sed quod rationale sit tertium vniuersale non conuenit in ordine ad hominem, cui prius conuenit, sed in ordine ad inferiora hominis, quia vt sit vniuersale non sufficit prius competere, sed competere vt sibi inferiori.

Ad 2. arg. Ad secundum argumētum bene respōsum est ibi. Et nota prætereà, quod licet differentia cum prædicatur de specie debeat esse vniuersalis, cum prædicatur inquam, vt æqualis speciei, sed non habet rationem vniuersalis per ordinē ad speciem, sed per ordinem ad inferiora. Et sic

vltimam replicam dicitur, quod diuerso prædicationis genere prædicatur de specie, & de indiuiduis. Nam de specie prædicatur, vt prædicatum formale, non vniuersale de indiuiduis vero prædicatur vt vniuersale.

Ad 3. arg. Ad tertium argumentum respondetur, quod vniuersale est quod prædicatur de specie & de indiuiduis, cæterum non habet tationem vniuersalis in ordine ad speciem, sed in ordine ad indiuidua. Et præterea dico, quod ex eo quod prædicatur de specie accipit intentionem quandam prædicati non vniuersalis respectu illius, respectu vero indiuiduorum est prædicatum vniuersale. Ad primam confirmationem patet ex hac solutione, & similiter patet ad secundam confirmationem ex dictis.

Ad 4. arg. Ad quartum iam patet ex dictis, quod in specie non sunt plura, vt plura, sed vt vnum, quod erat necessarium, vt esset vniuersale differentia respiciendo ad speciem: præter quam quod prius quam respiciat differentia speciem, vt quid vniuersale, iá hoc habet per respectũ ad inferiora. Ad confirmationem respondetur, quod in specie non est pluralitas indiuiduorum actu, quia abstrahit à conditionibus indiuiduantibus.

Ad 5. arg. Ad quintum respondetur, quod rationale vt differẽtia est metaphysicè, & quatenus est actus dans esse specificum prius intelligitur conuenire nostro modo intelligendi speciei, quam illius indiuiduis. Qua ratione vero est tertium prædicabile prius dicit respectum ad indiuidua, quin imo in ratione vniuersalis non importat ad speciem ordinem, licet hoc vniuersale tertium possit noster intellectus de specie affirmare, & tunc dicet rationis ordinem ad illam, vt prædicatum tertiũ, & vt quid vniuersale, qua ratione de specie dicitur. Hæc quæ dicta sunt de differentia cõducunt omnia ad enucleationem quæstionis illius, vtrum proprium sit vniuersale per respectũ ad speciem, an vero per respectum ad indiuidua speciei.

QVÆSTIO XXVI

Vtrùm Differẽtia atoma, & subalterna specie differant in ratione prædicabilis, seu vniuersalis.

1. Arg. QVæstio hæc ideò inuestigatur, vt cognoscamus, an sint duo differẽtiæ prædicabilia constituenda. Et videtur pars affirmatiua vera: nam differentia atoma, & subalterna habent diuersos terminos specie: ergo differunt specie. Consequentia est euidens, quia cum sint relatiua, & relatiua penes terminos specie diuersos sortiantur diuersitatem specificam atoma, & subalterna differentia erunt diuersæ speciei. Antecedens probatur: Nam terminus differẽtiæ atomæ sunt plura numero distincta, terminus vero differentiæ subalternæ sunt plura, quæ specie differunt: ergo sunt formaliter distincta in ratione termini: ergo. Probatur antecedens: Nam species differt formaliter specificè à genere, quia terminatur ad plura differentia numero, & genus ad plura differẽtia specie: ergo hoc sat est vt terminus sit formaliter distinctus.

2. Arg. Secundum argumentum: Plus differunt differentia atoma, & subalterna, quam duæ differentiæ atomæ, vel duæ subalternæ: sed istæ differunt numero: ergo illæ specie. Probatur cõsequentia: quia inter distinctionem numericam & specificam non est dare medium, nec differentia numerica suscipit magis & minus.

3. Arg. Tertio sic argumentor: Prædicati de pluribus differentibus specie in quid, & de pluribus differentibus numero in quid, constituit duas species prædicabilium, scilicet, genus & speciem: ergo prædicari de pluribus differentibus numero & specie, in quale, etiam constituet duas species differentiæ: differunt ergo specie differentia subalterna & atoma. Dices, quod diuersa est ratio: Nam genus & species non differunt specie: quia de pluribus differentibus specie vel numero prædicantur: sed quia supponunt aliquid, in quo differunt, nimirum, quia dicit species totam indiuiduorum essentiam formalem in actu & genus non item, sed partẽ essentiæ. Et ita prędicari in quid de pluribus differentibus numero, dicendo totam indiuiduorum essentiam specificam & formalẽ, specie differt à prędicari de pluribus specie differentibus, dicendo partem essentię specificę quomodo prędicatur genus. Sed contra: nam quare constitui hęc assignata differentia specificam distinctionẽ inter genus, & speciem, & non constituit eãdem specificam distinctionem prędicari de pluribus speciebus, dando esse determinabile vlterius, & de pluribus numero differentibus, dando esse completum, & vlterius non determinabile, sed sufficit prædicari vt pars specierum, vt sit distincta species prædicabilis ab specie quæ prædicatur, vt dicens totam indiuiduorũ essentiam, quare nõ sufficit prędicari de pluribus speciebus, vt actus illarum dans esse vlterius determinabile, vt species differat ab illo actu, qui de pluribus numero differentibus prædicatur, & constituit essentiã nõ vlterius determinabilẽ formaliter. Nam quãuis semper prædicetur vt pars, sed diuersimodè vt pars completam essentiam constituens, & vltimo determinans, quod facit differẽtia atoma, vel vt pars constituens essentiam non vltimo de

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terminatam, sed vlterius contrahibilem. Nam iam præsupponit illud prędicari de pluribus speciebus, vel de pluribus indiuiduis, in eo quod prædicatur diuersitatem aliquam in actuādi modo, quod sufficit ad diuersitatem speciei, maxime cum hæc diuersitas reperiatur in forma, quæ videtur ad speciem referri.

4. Arg. Quartò: Accidens quarti & quinti prædicabilis specie differunt ex eo solum, quod vnum oritur à principijs essentialibus, aliud ab extrinseco, etiam si vtrique cōueniat prædicari de pluribus in quale accidentale, & illa diuersitas solum causat hanc diuersitatem specificam: ergo diuersitas, quæ est in differentia atoma, & subalterna in modo actuandi speciem, quam constituunt, scilicet, relinquendo in illa potentialitatem, vt vlterius formaliter contrahatur, vel non contrahatur sufficiet ad diuersificandam speciē differentiæ, maximè cū non conueniant in prædicabilitate: nam vna de pluribus speciebus, altera de pluribus indiuiduis solum prædicantur.

Non dubium est, illum qui diceret specie differre differentiam atomam, & subalternā nihil dicere improbabile, quia nulla ratio euidens est in oppositum, præcipuè cum innitatur oppositæ opinio, vel creditis, vel ad sumum probabilibus principijs solū. Et si inferas, ergo plura sunt quā quinque prædicabilia, Caietanus libenter concederet hanc conclusionem capite de specie: verum etiam posset negari, quia differentia in genere vnum prædicabile constituit, quia prædicabilia penes diuersum prędicandi modū ab alijs numerantur. Et hic modus prædicandi diuersus est indifferētia in genere: nā prædicatur in quale essentiale, & hoc prius est, quàm modi prædicandi specierum differentiæ, & ita constituit diuersitatem prædicabilis ab alijs. Sed ne à cōmuni doctrina discedamus, sit

1. Conc. Prima conclusio: Differentia atoma, & subalterna non differunt specie in ratione differētiæ quæ est tertium prædicabile, nec prædicari de pluribus specie differentibus, vel numero constituit duo prædicabilia differentiæ. Hæc cōclusio probatur autoritate Scoti in sua logica, quæstione 17. Ioannis Angeli & Mauric. quæstione 24. & Bruxe. & aliorum recentiorum. Prætereà probatur ratione, nam tam differentia subalterna quàm infima seruant eundem modum essentialem prędicandi, vtraque enim prædicatur in quale quid, & per modum alterum qualificantis essentialiter: ergo in ratione prædicabilis essentialiter non differunt, & ita nō constituunt duo prædicabilia Consequētia probatur: Nam si species differrent diuersum modum prædicandi seruare deberent. Prætereà probatur: Nam genus generalissimum, & medium & infimum eiusdē speciei sunt in ratione prædicabilis, etiamsi vnū dicat naturam magis contrahibilem, & determinabilem, quam aliud. Nam substantia magis determinabilis est quàm viuens, & viuens quàm animal, quia hoc est prorsus illi accidentale in ratione generis: ergo etiam erunt eiusdem speciei atoma & subalterna, etiam si hæc non determinet naturam ita complete sicut alia, quia hoc eadem ratione est prorsus accidentale ad rationem differentiæ. Et explicatur magis hæc ratio, & confirmatur: Nam accidentale est ad generis rationem, prout est primi prædicabilis constitutiuam esse subalternam, vel nō esse: ergo pari ratione erit accidentale ad rationem differentiæ, prout constituit tertium prædicabile esse atomā vel subalternam. Præterea illud quod accidit rationi differentiæ propriſsimæ non potest aliud prædicabile constituere, sed prędicari de pluribus numero vel specie differētibus, est huiusmodi: ergo. Maior patet: Nam genus non debet determinari ad species per differentias accidentales. Minor probatur: Nam de ratione differentię propriſsimæ solum est prædicari de pluribus in quale essentiale abstrahendo ab hoc, quod est illa plura esse specie, vel numero diuersa: ergo.

2. Concl. Secunda conclusio: Differentia atoma & subalterna in ratione differentiæ differunt accidentaliter, sicut homo albus, & homo niger, licet si considerentur in ratione atomæ & subalternæ sint diuersę speciei. Exēplum est patentissimū: Homo albus, & homo niger accidētaliter differunt in ratione hominis, si vero cōsiderentur in ratione albi, & nigri, distinctæ sunt speciei. Hęc cōclusio quoad primam partem patet: Nam esse atomam & subalternam non est de essentia differentiæ tertij prædicabilis, sed sunt extra rationem illius: ergo conueniunt illi accidentaliter, nec esse atomam consequitur ad essentiam differentiæ, vt sit eius passio, nec similiter esse subalternam. Si vero accipiatur disiunctim esse atomā, vel subalternā forsitā est propria passio differentiæ tertij prædicabilis, vel saltim habet esse ad modum illius. Secunda pars conclusionis probatur: Nam in ratione atomæ & subalternæ habēt distinctas definitiones: sicut homo albus, & niger in ratione albi, & nigri habent distinctas definitiones: ergo sunt distinctæ speciei: quia quæ definitione differunt, specie differre certum est, si definitio propriè sumatur. Antecedens notissimum est, & hæc magis patebunt, dum assignemus argumentorum solutiones.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum respondetur, quod differunt accidentaliter, & in hoc accidenti, si vt sic considerentur specie differunt, & natura, sicut supra habitum est, dum de genere sermonem instituimus: quod alia est intentio, à qua denominatur atoma & subalterna, & alia à qua deno

minatur differentia, sicut alia est forma, à qua denominatur homo albus, & alia à qua denominatur homo: ita est quædam intentio tertij prædicabilis constitutiua à qua denominatur sensibile differentia, & alia intentio est à qua denominatur subalterna, & hæc est accidens differentiæ ipsius. Et hoc manifestum est, cum ab eadem forma non possit prouenire formaliter esse substantiale, & esse accidentale: ergo nō potest prouenire ab eadem forma essentia differentiæ & accidēs illius, quod est esse subalternā differentiam Prouenit ergo ab alia forma, cum isti effectus formales esse differentiam, & esse subalternam sint distincti.

Ad 2. arg. Ad secundum respondetur, quod in ratione atomæ, & subalternæ differentiæ speciei sunt distinctæ, & in ratione differentię non item, vnde magis differunt. Et est exemplum patens in homine albo, & nigro. Nam magis differunt homo albus & niger, quàm duo homines: sed duo homines numero differunt: ergo plus homo albus & niger, verum est, quia differunt specie in illa ratione.

Ad 3. Ad tertium respondetur, solutionem ibi datā esse optimam, & communem. Et ad replicam dicitur, quod illa assignata differentia constituit diuersitatem specificam, quod vnum prædicatur diuersimodè ab alio, scilicet vt totū, vel vt pars. Differentia vero semper prædicatur vt pars qualificās genus essentialiter. Quod vltimo vel nō vltimo qualificet & actuet hoc est illi accidentale: quia hoc pertinet, non ad rationem differentiæ, sed ad rationē talis, scilicet, atomæ, vel subalternæ, & semper prædicatur, vt pars in quale quid de pluribus, quod est differentiæ essentia.

Ad quartum respondetur, quod accidens ex eo quod dimanat ab essentia rei habet cum illa connexionem maiorem, & ita diuersimodè prædicatur de indiuiduis specierum, quàm accidēs non dimanans à rerum essentijs: nam hac decausa alio modo prædicari debet: & ita cū sit diuersa connexio cū subiectis, de quibus prædicatur est diuersus prædicandi modus, & sic diuersum prædicabile cōstituitur. Ego quidem fateor has rationes non esse demonstrationes, sed opinatiuas tantum. Qui oppositum sequi voluerit, non veto.

QVÆSTIO XXVII.

Vtrùm differentia prædicetur per se de genere.

NIhil aliud inquirimus, nisi, an ista sit per se, animal est rationale. Et videtur quod sit prædicatio per se. Omnis differentia per se alicuius prædicatur per se: sed rationale est differentia per se animalis: ergo prædicatur per se de illo. Discursus est legitimus, & minor clara, maior probatur. Nam ideò vocatur differentia per se, quia prædicatur per se. Et probatur eadē maior secundò, nam differentia per accidens prædicatur accidentaliter, & per accidens, vt patet in albedine respectu hominis: ergo differentia prædicabitur per se ab opposita ratione.

Deciditur quæstio.

DIco primò: Differentiæ non prædicātur de genere in primo modo dicendi per se. Et probatur: Nam illud prædicatur in primo modo dicendi per se, quod est definitio illius, vel pars definitionis: sed differentia non est generis definitio, nec pars definitionis illius: ergo. Maior patet ex Aristot. primo Poster. ca. 4. Sed minor probatur: Nam definitio animalis, verbi gratia, (& idem est de alijs generibus) non est rationale, nec etiam est pars definitionis illius: aliàs in essentia animalis includeretur; & idem esset de omni alia differentia, & sic omnes differentiæ essent de ratione generis, vnde sequeretur, quod homo qui est animal, esset rationale & irrationale, quod est absurdum: ergo. Sequela probatur: quia rationale & irrationale sunt eius differentiæ (& sumo rationale loco omnium differentiarum animalium non habentium rationē) Quod autem sit absurdum probatur: quia genus differentias non dicit actu, sed potentia. Item, quia solum de ratione generis est illud, quod in sua definitione explicatur, vt de ratione animalis solum est, quod sit viuens sensibile, & nihil amplius.

3. Concl. Dico secundò: Differentia non prædicatur in secundo modo perfectatis. Probatur: Solum prædicantur in secundo modo perfectatis passiones alicuius de eo, cuius sunt passiones, sed rationale & irrationale, verbi gratia, non sunt passiones animalis: ergo. Probatur minor: Nam sequitur, quod sint vbicunque sit animalis essentia & sic quod homo sit rationale & irrationale.

Dico tertio: Differentia non prædicatur de genere in tertio modo perfectatis. Probatur: quia tertius modus perfectatis non est modus prædicationis.

Dico quarto: Probabile est, quod prædicetur de differētia in quarto modo perfectatis. Et hoc secundum aliquos, licet mihi probabilius videatur oppositum.

Prima pars probatur: quia est differentia effectus formalis generis, quia differentiæ omnes in genere continentur in genere causæ formalis, & rationale est effectus formalis ipsius, vt ait Soto cap. de genere, vel de differentia: nec enim in aliā causam formalem reduci potest

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Secunda pars probatur: Nam posito animali, nõ ponuntur omnes eius differentiæ: ergo non reducuntur in genus, tanquam in causam formalem. Impossibile est enim poni formalẽ causam, & non poni effectum formalem. Et licet in quarto modo perfectitatis differentia de genere prædicaretur, esset tamen accidentalis, & non perpetuæ veritatis: Sicut ista est accidentalis, idest, nõ perpetuæ veritatis, ædificator ædificat. Licet enim quando ædificium fit ab ædificatore fiat, sed non semper fit ædificium, & fit contingenter. ¶ Dico quinto, Differentia prædicatur accidentaliter de genere. Et probatur: nam accidit animali coniungi cum rationali: bene enim potest illius essentia saluari, sine rationalitate, vt patet in equo. Vtrùm autẽ omnes differẽtiæ prædicentur per se de genere, vtrum ista sit per se, animal est rationale, vel irrationale, dicemus infra, capite de genere. Vtrum autem genus per se prædicetur de differentia, supra visum fuit, dum ageremus generis quæstiones.

Ad argumentum respondetur, quod rationale dicitur per se differentia, nõ quia prædicetur per se, sed quia vt ait D. Thomas decimo metaphysicæ, determinat & contrahit animal per intranea, & illud ad esse specificum trahit, & non trahit illud, nec determinat ad esse accidentale. Et hac ratione albedo dicitur differentia accidẽtalis, & non per se animalis. Vide plura lib. 1. Poster. cap. 4.

QVÆSTIO XXVIII.

Vtrùm differẽtia superior essentialiter includatur in inferiori.

1. Arg. TVidetur pars affirmatiua vera. Primo quidquid prædicatur de aliquo in abstracto est de essentia illius: sed differẽtia superior prædicatur hoc modo de inferiori: ergo est de essentia illius. Maior probatur quia abstractũ solum dicit, & includit id, quod ad naturam rei pertinet: & ita nihil de illo prædicari potest, nisi sit de illius essentia Sed minor probatur. Nam Aristoteles 7. Metaphysicæ, cap. 12. dicit, quod fissio est pedalitas: sed fissio est differentia inferior, pedalitas superior: ergo.

2. Arg. Secundò: Nam rationale secundum suam propriam rationem vel est substantia, vel accidens. Hoc secundum esse non potest, cũ sit actus substantialis immediate contrahens rationem substantialem animalis. Est ergo substantia, vel corporea, vel incorporea. Non hoc secundum, quia est differentia contrahens id quod est essentialiter corpus, nempe animal. Et non potest essentialiter corpus determinari per incorporeũ: est ergo corporeum aliquid: sed corporeum est differentia determinatiua substantiæ ad esse corporis, ergo differentia superior includitur in inferiori. Et idem est, etiam si rationale sit aliquid in corporeum, quod potest dici, cum esse rationale sit esse intellectiuum cum discursu. Esse autem intellectiuum aliquid spirituale est, cum dicat principium operationis eleuatę supra materiã. Dico ergo, quod idem esset, quia incorporeum est differentia determinans substantiam ad esse substantiarum immaterialium, & clauditur in differentia rationali: ergo.

3. Arg. Tertium argumentũ: Rationale includit essentialiter rationem intellectiui: sed hæc est differentia superior communis angelis, & hominibus: ergo iam datur superior differentia, quæ sit de essentia inferioris Maior probatur, quia rationale formaliter est intellectiuum cum discursu. Vnde includit duo, & intelligere, & discursum Sed illa minor probatur: quia angelica differentia est intellectiuum: ergo iam includitur in differentia hominis. Aliqui respondent huic argumento, quod intellectiuũ hominis vel Angeli non contrahitur per aliquas differentias, aut modos illis superadditos, sed se ipso solum, vt est in homine facit illum intellectiuum, cum discursu: in Angelis vero facit sine discursu intellectiuum esse, quem effectum non facit in homine propter diuersam proportionem, quam habet ad hominem, & ad Angelum, seu ad contrahens rationem intellectiui. Nam secũdum quod contrahitur in animali dicit rationem intelligẽdi, seu rationem cognoscendi dependentem à sensibus: quia omnis nostra cognitio ortum habet à sensibus, secundum verò quod contrahit spiritum dicit rationem intelligendi independẽter à sensibus.

Sed contra: Nam diuersitas effectus formalis non potest esse nisi à diuersa causa formali: ergo si illa ratio intellectiui, vt sic est vna tàm in homine, quàm in equo, nec contrahitur per aliquã rationem sibi superadditam, non poterit causare in illũ diuersum illũ effectum formalem intellectiui cum discursu, & sine illo. Dices, ab eadẽ causa formali posse prouenire diuersos effectus formales propter diuersitatem subiecti formalis, vt potest in speciebus visibilibus, quæ vt sunt in oculo constituunt illum in actu primo ad videndum, non verò hoc faciunt in aere. Sed contrà: quia in forma est effectus formalis, vt in causa: ergo si forma est eadem formalis, effectus erit idem. Maximè, quia proportionatur effectus formalis formę, vt patet in albedine, quę in quocunque subiecto sit, habet eũdem formalem effectum. Maximè, quia diuersitas, quæ se tenet ex parte subiecti est materialis diuersitas, & diuersũ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tas effectus formalis pẽsanda est ex parte formę. Et ad instantiam de speciebus, respõdetur quod eundem effectum causant formaliter in potentia visiua, & in aere, quod si aer non dicitur constitutus in actu primo, sicut potẽtia, hoc est quia non potest habere actum secundum quod requirebatur, vt diceretur esse in actu primo.

4. Arg. Quartò: Nam si differentia vltima non includit superiorem: ergo differentia vltima est differentia suprema: quia differẽtia suprema dicitur quæ non habet aliam supra se, quam includat, sicut dicitur supremum genus, quod non habet supra se aliud genus: cõsequens est falsum, quia differentia vltima est quæ supra se habet aliam, quæ subalterna dicitur, & quidẽ hac ratione subalterna dicitur.

5. Arg. Quintò, nam rationale dicit gradum vitæ rationalis, secundum quem animal est viuens, vita rationali: sed quod dicit vitam rationalem, dicit vitam & est viuens: ergo rationale est viuens, sed viuens est corporis differentia: ergo rationale includit superiorem differentiam: differentia ergo inferior superiorem includit.

Præambula ad quæstionem.

IN hac quæstione notissima est nominalium opinio differentiam inferiorem includere superiorem, & coordinari differẽtias infimas in ratione generis & speciei: quibus suffragatur Scotus 1. Posteriorum, q. 4. & 1. dist. 3. q. . vbi ait, quod rationale potest considerari in quãtum includit omnes differentias superiores. Et videtur cõsentire Soncinas 7. Metaphysicæ, q 37. Themist. 1. Posteriorum, c. 12. & Iandunus 2. Metaphysicę q 12. Imo id expresse docet, & probat D. Thom. 7. metaph. tex. 13. Et videtur esse Aristotelis expressa etiam sententia, qui 7. metaph. c. 12. diuidit vnam differentiam superiorem in alias inferiores: quæ diuisio formalis est, vt etiã explicat D. Th. super istum locum. Verum pro D. Th & Arist. & veritate intelligenda, sit

Deciditur quæstio.

1. concl. PRima conclusio: Differentia superior non est de ratione inferioris differentiæ, vt sensibile non est de essentia rationalis, tanquã aliquid inclusum formaliter in illa: itaque in cõceptu rationalis non includitur sensibile formaliter, nec aliqua alia differẽtia superior: quinimo nec modus substantiæ generalissimę constitutiuus. Hęc conclusio est metaphysicorum grauissimorum. Nam illam tenet D. Th. & Soto & alij, locis infra adducendis. Anto Andræas 7. metaph. q. 15. Niph q 16. Fland. q. 24. Merc. ca. 4. Tolet. q. 1 de substantia, & alij plures. Et probatur ratione: Nam hac de causa Arist. 3 Meta. tex. 10. probat genus non esse de essentia differentiarũ, quia alias duplici ratione conueniret genus speciebus, semel quidem ratione ipsius, & iterum ratione differentiæ, in qua includeretur essentialiter quod Arist. maximum iudicat inconueniens. Nam tunc dicere animal rationale, idẽ esset quod dicere animal animal rationale, quod est absurdum & inconueniens maximum. Sed si differentię superiores includerẽtur in inferioribus, hoc incõueniens sequeretur: ergo. Prob. an antec. Nã cũ dicimus, homo est animal rationale, idẽ est quod dicere est viuens sensibile rationale: sed si rationale includeret sensibile dicere mus idẽ, quod est viuẽs sensibile sensibile rationale: ergo. Secũdo: Nã rationale determinat viuens sensibile ad esse hominis: si ergo sensibile includeretur in rationali, non determinaret viuens sensibile, quia nihil determinat quod in se includit: & hac ratione genus debet esse extra differentiarum essentiam, quia determinatur ab illis ad esse specificum, quod differentia tribuit. Dices, quod differentia non determinat, nisi genus, non differentiam generis: sed hoc est falsum: nã D. Th. 1. contra. c 14. dicit quod differẽtia superior contrahitur per inferiorem. Nã cum rationale determinet animal, & animal includat viuens sensibile determinabit consequenter rationem sensibilis, quod si illam includat implicabit contradictionẽ hæc determinatio. Tertio: Ex doctrina Arist. loco proximè adducto, genus est extra essentiã differẽtiarũ: ergo quod importat genus in sua essentia, seu diffinitione erit extra essentiam differentiarum: sed viuens sensibile est diffinitio animalis: ergo viuens sensibile est extra essentiam rationalis: ergo sensibile est extra illius essentiam: ergo non includit differentia inferior, vt rationale differentiam superiorem, vt sensibile, siquidem est extra essentiã illius. Nam si animalis differentia esset inclusa in rationale, nõ esset genus omnino extra rationẽ differentiæ inferioris. ¶ Vltima pars conclusionis prob. quia si modus substãtiæ, qui est generalissimi constitutiuus, includeretur in rationale, cũ ibi includatur ens, sequeretur, quod differentia esset substantia completa, & sic esset directè in prædicamento substantiæ: & tunc deberet esse, vel genus, vel species, vel indiuiduum, quod est implicatoriũ, cum essentialiter differẽtia sit pars speciei, & ita dicit rationẽ quandã imperfectam, &, speciei constitutiuam & dantẽ specificũ esse metaphysicæ, & ad latus prædicamẽti collocatam.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum arg. respondetur ex Nypho qui dicit in Græco codice illam prædicationẽ cõcretorum esse, sed licet sit in abstracto, respõdetur,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

detur sensum Aristotelicum, nullum aliũ esse, ni si quod sit idẽ realiter fisio, & pedalitas, non ve ro formaliter: sic adeo vt vna alteram includat essentialiter.

Ad 2. arg. Ad secundum respondetur, quod corporeum & incorporeum dupliciter accipi possunt. Vno modo secundum quod sunt differentię determi nantes substantiam completam, & hac ratione si sumantur non possunt claudi in rationali. Accipitur alio modo corporeum & incorporeum, secundum quod sunt modi quidam transcendẽ tes omnes substantias, substantialesque differẽ tias: & hoc modo rationale, vel est corporeum, vel incorporeum quid. Sicut etiam est substãtia prout distinguitur contra accidens, & prout cõuenit substantię, & partibus eius, siue physicis, si ue metaphysicis.

Ad 3. Ad tertium resp. ab aliquibus, quod ratio intellectiui, prout commune est homini, & Angelo non est differentia superior, alias contraheret aliquod ex generibus commune homini, & Angelo. Et loquimur modo de intellectiuo, nõ pro potentia: quia sic non potest esse differentia cum sit quid ad essentiam consequutum. Sed accipimus intellectiuũ pro radice huius potentię. Dicunt ergo isti, quod accipiendo sic intellecti uum est quidã modus transcendens omnes differẽtias Angelicas, & hominis: & includitur in illis differentijs, sicut includitur ratio substãtię: & dicunt consequi hunc modum ad rationẽ im materialis. Secundò resp. quod accipiendo differentiã hominis, rationalitatẽ scilicet, quæ est radix intellectualitatis hominis, & differẽtiam Angelicum constituens Angelum in esse intellectiui, nihil in ratione intellectiui commune habẽt. Quod ex eo maximè patere potest, quod sunt differentiæ nõ diuidentes genus aliquod. Nãid per quod homo ab Angelo differt immediatè est per rationem materialis, & immaterialis, sed se ipsis differunt, vt formæ diuersæ diuersarum essentiarum constitutiuę. Nam sicut rationale & hinnibile nullam rationem differentiæ communem includunt, licet rationem substantiæ transcendentalem includant, sic vltima differentia hominis & Angeli, nullam differentiam communem includunt, sed se ipsis sunt diuersa: sicut sunt se ipsis diuersa rationale, & hinnibile.

Ad 4. arg. Ad quartum argumentum respondetur, quod differẽtia superior illa vocatur, quæ constituit genus magis vniuersale, & pluribus conueniẽs. Non verò vocatur differẽtia superior propterea quod includat aliam differentiam, & illi addat gradum aliquem.

Ad 5. arg. Ad quintũ eodem modo respondetur, quod rationale dicit quãdam perfectionem hominis constitutiuam, quæ quidem perfectio distincta est ab omni alia differentia, nec illam includit sicut vnitas vltima est distincta ab omni alia vnitate, nec reliquas includit. Et hæc superioribus addita perficit speciem, & dat vitæ gradum rationalis hominis constitutiuum: qui gradus nõ includit gradum vitæ communem. Sed est alia perfectio eminentior, & ordinis altioris, quæ à nobis non bene explicari potest, nisi admisceamus vitæ gradum, sed non includit illum communẽ vitæ gradum, qui constituit animatum corpus, seu viuum.

QVÆSTIO XXIX.

Vtrùm differentiæ specificæ opponantur contrarie.

VIde Soncin. 10. Metaphys. q. 24. & Soto c. de substantia, q. 2. ad secundam confirmationem, ratiõem. & breuiter dicito, quod loquendo de differentijs substantialibus sunt repugnantes, non verò contrariæ, quia substantię nihil est cõtrarium, & differentiæ accidentium, quæ non sunt proprie contrariæ eodem modo se habent vt differẽtia quantitatis & relationis, siverò sint differentiæ rerum, quæ sunt proprie contrariæ, vt albedinis, & nigredinis sunt contrariæ, vt quo, ideſt, constitutiuæ contrariorum. Et si fiat argumentum. Nam Aristoteles libro decimo Metaphysicæ, textu vigesimo quarto dicit differentias specificas esse contrarietates, respondetur, quod vult dicere esse repugnantes: nam accipit contrarietatem pro repugnantia. De hoc agemus etiam infra in prædicamento substantiæ.

QVÆSTIO XXX.

Vtrùm semper sit differẽtia nobilior, & perfectior genere contracto ab ipsa.

1. Arg. ET videtur quod nõ, primò, quia aliquæ differentiæ sunt, quæ nõ eleuant genus ad altiorem gradũ, sed illud relinquũt intra latitudinẽ perfectionis sensibilis, vt hinnibile, v. g. sed istæ differentiæ non sunt genere perfectiores: ergo. Maior est D. Th. de natura generis, & de ente, sed prob. min: quia illę differentiæ potius dicunt rationem sentiendi determinatã & contractã, quã non dicit genus, cum illã importet magis illimitatã: ergo importat perfectiorem rationem sentiendi. Consequentia probatur: quia coarctatio intra idem

UNIVERSIDAD DE MURCIA

genus attestatur imperfectioni rei limitatæ, cum tollat ab illa aliquid eiusdem generis, & non addat alterius gradus perfectionem.

2. argum. Secundum, quo aliquid indepẽdentius est, habet perfectionem maiorem, sed genus est magis independens, quam differentia: ergo habet maiorem perfectionem. Maior prob. quia esse Dei cum sit infinite independens, habet perfectionem infinitam. Probo minorem Nam animal non dependet à rationalitate, vel hinnibilitate cũ sine illis esse possit: hæc vero pendent ab animali, cum sine illo esse nõ possint: ergo.

3. argum. Tertium, Communicabilitas dicit maximã perfectionem vnde quanto aliquid est magis bonum tanto est magis cõmunicabile, & diffusiuum sui: vnde Deus, qui est maxime bonus, est maxime cõmunicabilis, & ad intra, & ad extra, sed sic est, quod genus communicatur pluribus, & per varias differẽtias se diffundit: differentia vero non communicatur, nisi vni genericæ naturæ quam contrahit, & vni speciei, quam cõstituit: ergo genus perfectius

4. argum. est, quam differentia. Quartum. Volitio libera est genus ad omnes volitiones liberas voluntatis, tam bonas, quam malas: sed differentia contrahens volitionem liberam ad prauam volitionem, & habentem ordinem positiuum ad obiectum de ordinatum, & contra legem diuinam est imperfectior, quam volitio libera, vt sic, cum illa ex natura sua non sit mala: hæc verò ipsam malitiam essentialiter constituat, quare potius est imperfectio sui generis, quam perfectio, cum determinet, & limitet illud ad esse imperfectum & prauum: ergo talis differentia imperfectior est suo genere. Et idem argumentum fieri potest de intellectione erronea. Intellectio enim vt sic, maiorem perfectionem importat, quam differentia specifica determinãs illam ad esse erroneum, & cõstituens eam prauam qualitatem mentis: sed ratio erroris cõstitutiua, imperfectionem importat, à qua tamen imperfectione abstrahit ratio intellectionis: ergo

5. argum. hæc est perfectior illa. Quintum. Quia si aliqua ratione differentia esset perfectior genere, hac ratione foret, quia genus est determinabile per differentiam, & quid materiale: differentia vero determinans, & actus formalis: ratio vero actus nobilior est, quam potentia, & determinans determinato: sed hæc ratio est nulla: ergo. Probatur minor: Nam sapientia, vt sic maiorem perfectionẽ importat, quam eius differẽtia, qua determinatur ad esse sapientiæ creatæ: ergo differentia non semper est perfectior illo, quod determinat. Constat autem quod sapientia est quid determinabile, & ratio perquam determinatur ad esse creatum est determinans. Sed maior probatur: nam sapientia, vt sic, importat perfectionem, simpliciter simplicem & sine admixtione alicuius imperfectionis, & sic reperitur formaliter in Deo. Ratio vero determinans, ad esse creaturę non est perfectio simpliciter, sed habet aliquid imperfectionis admixtum: & ita in Deo reperiri nõ potest: ergo. Et idem argumentum fieri potest de esse intellectiuo, & alijs similibus.

6. argum. Sexto. Genus perfectius est differentia in modo prædicandi: ergo in modo essendi genus excedit in perfectione differentiam. Consequentia probatur: quia modus prædicandi sequitur modum essendi, & in illo fundatur. Antecedens probatur, quia differentia prædicatur in quale, & per modum alteri adiacentis, genus prædicatur in quid, & per modum per se stantis, qui est perfectius prædicandi modus, sicut est perfectius per se stare quã alteri adiacere.

7. argum. Septimũ. Nã Angelus magis de perfectione addit substantiæ, quã differentia specifica Angeli super addat ipsi Angelo: magis enim de perfectione addit angelus, vt sic, rationi substantiæ, quam Gabriel rationi Angeli: ergo perfectius est angelus, qui est genus ad omnes Angelos, quam Gabrielis differentia.

8. argum. Octauum. Nam differentia est quædam partialis perfectio posita in prædicamento ad latus: genus vero dicit aliquam perfectionem, quæ collocatur directe in prædicamento: sed id quod directe est in prædicamẽto perfectius est eo, quod est reductiue in illo: ergo genus perfectius est differẽtia. Discursus totus patet.

Ad huius quæstionis intelligentiam aduerte, differentias esse in duplici genere. Quædã sunt, quæ extrahunt genus extra proprium gradum, quia important principium altioris operationis, & ita dant altius esse, quam genus habebat, vt rationale dicitur principium intelligendi, quod non dicit animal: & ita generi tribuit esse altioris ordinis, quam erat esse animal. Aliæ differentiæ sunt, quæ relinquunt genus intra proprium gradum, vt hinnibile, quod non dicit aliam operationem, nisi sensitiuam, nec importat nisi principium sentiendi: sicut ipsum animal, tamen cum particulari modo intra latitudinem gradus sensitiui.

Decisio quæstionis.

1. Concln. PRima conclusio. Differentia communis, qua ratione est actus generis, deducens illud ad esse specificum formaliter, perfectior est genere ipso (& loquor de esse formali specifico metaphysice). Hæc conclusio quo ad primum genus differentiarum probatur: Nam illæ differentiæ important radicale principium altioris operationis, quam sit operatio generis conueniens: ergo illa forma est genere perfectior. Antecedens notum est: Nam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tota latitudo sensibilitatis non habet operationem transcendentem sensus; sed intelligere est operatio transcendens sensus omnes, cum sit circa altius obiectum, nec exerceatur organo corporeo: ergo. Consequētia probatur: Nā forma siue physica seue metaphysica, quæ est principium altioris & perfectioris operationis, altior, & perfectior est: quia cum operatio sequatur ad esse, si operatio est perfectior, esse debet esse perfectius, & si esse est perfectius, forma, quæ dat illud debet esse perfectior. Probatur secundo conclusio quo ad omnes differentias. Quia differētia omnis est actus & perfectio generis, & ipsius pulchritudo essentialis, vt ait Porphirius capite de specie: sed actus omnis perfectior est re, quam actuat & perficit: ergo differentia omnis perfectior est suo genere. Maior est nota, minor probatur: quia tribuens perfectionem perfectius est suscipiente illam, sed differentia est tribuens perfectionem formaliter genus recipiens: ergo. Maior patet dese. Et probatur: quia ex eo, quod genus suscipit specificam perfectionem à differentia, est non habens illam actu sed potētia: sed actus perfectior est potētia: ergo differētia quæ est perfectio actualis perfectior est ipso genere, quod est in potentia ad illam. Explicatur magis hæc ratio: Nam differentia dat vltimum cōplementum, seu esse essentiale generi: ergo est perfectior genere, quod non habebat hanc perfectionem.

2. Conclu. Secunda conclusio: Nihilominus genus secundum aliam considerationem perfectius est differētia, hoc est quatenus est quoddam totū constitutum in recta linea prædicamentali. Nam licet differentia sit perfectior, qua ratione est actus, & genus, qua ratione est potentiale quid, sit imperfectius, qua ratione tamen genus consideratur, vt quid coloratum in recto ordine prædicamentali, & differētia consideratur, vt constituta ad latus genus, est perfectius. Hæc conclusio probatur octauo argumēto facto pro parte negatiua: Nam quod collocatur in recta prædicamentali linea aliquam perfectionem habet ratione cuius collocatur, à qua deficit differentia, siquidem ab hac ordine excluditur: ergo hac ratione genus perfectior est differentia. Quod si differētia & genus considerentur precise quo ad gradus quos dicunt, quia tunc habent rationem partis cū se non includāt nec actu nec potentia, nec dese in vicem prædicentur sit

3. Conclu. Tertia conclusio: Differentia omnibus modis habet tunc rationem perfectionis. Probatur conclusio: Nam si duæ partes considerentur, illa perfectior est, quæ habet rationem actus, quam illa, quæ habet rationem potentiæ: sed tunc sunt duæ partes, & generica natura habet rationem potentiæ, natura differentialis habet rationem actus: ergo. Maior dese patet: quia actus nobilior est potentia, & patet in materia & forma. Minor probatur: nam conceptus & natura differentiæ tunc determinat naturam genericam: ergo.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum respōdetur quod illa illimitatio generis potius est quid imperfectū, quia est quid potentiale, & determinatio differentiæ, quam facit in genere est ipsius perfectio. Vnde differentia quatenus peculiarē gradum sentiendi determinat est perfectior genere: quia hæc limitatio est formalis, & remouet imperfectionē generis, sicut forma perfectior est materia prima, & si materia sit magis illimitata potentialiter. Et hæc illimitatio non tollit gradum aliquem à natura generica, sed totam illam essentiam generis ad certam speciē reducit, non per additionem gradus noui extrahentis, seu eleuantis naturam ad aliud esse supra sensibile: sed per hoc solum, quod dicit peculiarem gradum sentiendi, quem non dicit genus actu, nec alię species vllo modo important; sicut numerus determinatur per vltimam vnitatem ad speciem certā, non sic quod vnitas dicat aliquid, quod antea non erat in numero. Nā numerus vnitates habebat nec per hoc quod eleuet numerū ad aliquid esse supra numeri rationē sed per hoc solū, quod facit numeri naturam determinatam, vt quod sit binarij, ternarij, scilicet, vel quaternarij. Itaque numerus v.g. quod est genus dicit multitudinem vnitatum: sed binarius est species, nō quia dicat plures vnitates, quam numerus, sed per hoc, quod dicit determinate quod numerus dicebat indeterminate, & illa determinatio habet rationem differentiæ. Eodem modo de animali & equo dicendum est: nam equus dicit rationem sensibilis determinate, quam non dicebat animal: sed indeterminate: & illa determinatio est differentia, nō per hoc quod addat gradum, sed per hoc, quod determinat gradum sensibilitatis.

Ad 2. Ad secundum respondetur: quod illud, quod dependet à causa efficienti aut finali imperfectius est non dependenti à talibus causis, quod verò dependet à causa materiali, non ideo est imperfectius non dependēti à tali causa. Binarius enim ab vnitate dependet, ipsa autem imperfectior est binario: & homo à materia dependet in genere causæ materialis, & homo est perfectior materia. Vnde fit, quod posterioritas, & dependentia respectu causæ materialis potius arguit perfectionem in ordine ad materiam, qua constat, quia includit materiam ipsam, genus autem gerit rationem materiæ respectu differentiæ: & ita differentia ipsa erit perfe-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctior, quandoquidé est forma. Et patet exemplum in anima equi, & materia: nam materia illa potest esse sine illa forma, & forma non sine materia; & tamen forma perfectior est materia illa.

Ad 3. Ad tertium respondetur, quod communicabilitas materialis, & potentialis qualis generi conuenit potius est imperfectio; vt patet in materia prima quæ pluribus cõmunicatur sup positis imperfectior est illis, quæ sunt incommunicabilia.

Ad 4. arg. Ad quartum respondetur, quod differentia contrahens volitionem liberam ad esse prauæ volitionis, potest considerari in esse moris, & sic est imperfectior, quia inducit in actu difformitatem & deordinationem à regula rationis, quam tamen actu non importat volitio libera. Potest etiam considerari illa differẽtia in esse naturæ secluso ordine ad omnẽ legem, & sic est simpliciter perfectior suo genere. Et per hoc soluí possunt reliquæ rationes ibidem, insinuatæ.

Ad 5. arg. Ad Quintum respondetur, quod sapientia, vt abstrahit à creata & increata, nõ est genus, sed quid analogum, & creata sapientia est membrum minus principale.

Ad 6. arg. Ad Sextum patet ex conclusionibus: Nam genus secundum aliquam rationem est perfectius differentia, absolute tamen differentia est perfectior: & modus prædicandi in quid pro quanto dicit quoddam totum constitutum in recta linea est perfectior modo prædicandi in quale differentiæ ipsius, secundum quod est quid ad latus constitutum. Quia tamen prædicatur genus vt quid determinabile per differentias formales, & differentia, vt formale determinatiuum; hinc fit quod differentia sit genere perfectior hac ratione, & hac ratione perfectiori modo esse habet.

Ad 7. Ad Septimũ ex dictis patet. Nam omnis differentia perfectior est omni generica ratione, & ita differentia vilissimi vermis addit maiorem perfectionem generi, quam sit generis ipsius perfectio. Ad octauum patet ex secunda conclusione.

QVÆSTIO XXXIIII.

Vtrum detur aliqua differentia vltima conuertibilis cũ specie.

HAnc quæstionem non ideo versamus quia aliquid habeat difficultatis, sed pro doctrinæ tertij prædicabilis complemento, & vt refutemus etiam antiquorum sententias qui Porphyrium sequuntur.

Prima sententia asserit rerum differentias nequaquam simplices esse: sed constitere in plurium differentiarum aggregatione, quorum singulæ in alijs rebus reperiuntur facile, sed simul sumptæ non nisi in specie, quam constituunt inueniuntur. Ita docet Albertus septimo metaphysicæ tex. 43. Vbi ait in definitione non esse sistendum, donec deueniatur ad aggregationem differentiarum, quæ conuertatur in suo definito. Philosophus 2. posteriorum textu 13. & 6. topicorum capite 1. Themistius 2. posteriorum capite 20. Amonius super Porphyrium capite de communitatibus illamque dicit probabilem Toletus 2. Posteriorum capite. 14. Et probatur hæc sententia 1. ex Porphyrio capite de specie, vbi hominis, vt sic plures assignat differentias, scilicet, rationale & mortale, quarum quælibet communis est alijs, sed non ambæ simul. & cap. de differentia, assignat has differentias hominis, rationale mortale, Dei, rationale immortale, & irrationale mortale bruti, & illas constituit tanquam ex æquo diuidentes genus, & tex. 6. dicit, quod homo supra rationale addit mortale. Et idem asserit capite de communitatibus, estque perpetuus in hac doctrina. *1. Argu.*

Secundo: Nam Arist. 2. poster. tex. 17. dicit, quod ad inueniendam definitionem sumendum est genus definiti, & postea sumendas esse differentias particulares, quarum quælibet alijs rebus conueniat, non tamen omnes simul. Et 6. topic. c. 13. ait impossibile esse speciem de differentia prædicari, quia de pluribus, quam species dicitur. Vbi aperte asserit differentiam non conuerti cum specie. Et idem tenet 4. topic. capite 2. *2. Argu.*

Tertio; Nam sicut indiuidui collectio proprietatum in alio inueniri non potest, singulæ tamen possunt, & hoc sufficit, vt constituatur indiuiduum & ab alijs distinguatur: ita etiam complexio realis plurium differentiarum poterit speciem infimam constituere, & illam distinguere ab alijs. Conseq. patet: Nam ita intrinseca est indiuiduo differentia numerica, vt indiuiduum est, sicut differentia specifica speciei ipsi: Ergo. *3. Argu.*

Deciditur quæstio.

SEd opposita sententia est verior, & ideo respondetur, rerum differentias simplicissimas esse, licet aliquando à nobis per plures proprietates complexiue sumptas explicentur. Hanc tenet D. Thomas secundo posteriorum lectione 13. & 7. metaphysicæ textu 43. Scotus 2. posteriorum capite 2. Simplicius capite 3. anteprædicam. qui prosse refert Iamblicum. Boetius libro de diffini-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tionibus, & alij plures tum moderni, tum antiqui in hanc veniunt sententiam. Et probatur primo ratione: Omnis forma habet effectum formalem sibi soli proprium distinctum ab omni effectu formali alterius formæ: ergo ab effectu formali cuiusque formæ, & forma tribuente talem effectum potest desumi vltima differentia, quæ sit ita propria huic, vt nulli alteri formæ conueniat. Antecedens probatur inductiue: quia esse formale, quod dat albedo distinctum est ab esse formali nigredinis, & esse formale, quod dat forma hominis primario distinctum est ab esse formali, quod dat forma equi. Et ratione probatur: Nam si est diuersa causa formalis, & forma diuersa effectum formalem diuersum conferre debet. Conseq. illa probatur: Nam differentia est hoc esse formale, & effectum hunc formalem: ergo sicut ipsum est vnum & simplex, esse formale, ita differentia vltima erit simplicissima & vna: & ita, quia esse quod dat forma hominis est esse rationale, differentia erit rationale, quod solum homini conuenit, sicut & sua forma soli illi conuenit. Præterea: Nam differentiæ, quæ conueniunt huic speciei equi, & alijs, vt esse sensibile, verbi gratia non sumitur ab anima equi, vt sic secundum hanc vltimam rationem, vt est anima equi; sed ab illa, qua ratione est sensitiua, vel aliquid huiusmodi: ergo ab illa anima equi, qua ratione est specialis forma ab alijs distincta, & habens virtutem formalem tribuendi effectum formalem diuersum & vltimum potest desumi quædam differentia simplex ipsi equo propria & ab omnibus alijs distincta.

3. argum. Tertio. Nam species omnis subalterna, vt animal per vnicam tantum differentiam constituitur: ergo, & species vltima. Probatur consequentia: Nam si à gradu imperfecto, & potentiali, quam tribuit forma sumitur vera differentia simplex, vt à gradu sensitiuo, ita etiam à gradu perfecto, quem tribuit, scilicet ab esse rationali sumetur etiã vnica simplex, & vltima differentia, eadem prorsus ratio est in vtroque. Præterea: Nam propriæ passiones ab essentia dimanant: sed in qualibet re inueniuntur passiones propriæ nulli alteri rei conuenientes: ergo & essentiæ gradus proprius, à quo dimanant ita est proprius huic essentiæ, quod nullo modo alteri conuenit rei: ergo vltima differentia ab hoc gradu proprio sumitur, quæ nulli alteri rei conueniat: & quæ sit vna sicut gradus est vnus & simplex, sicut & simplicitas conuenit gradui specifico & essentiali. Præterea: Nam sæpissime genus diuiditur per differentias simplices: ergo species per differentias simplices constituentur. Antecedens patet in multis, vt rationale & hinnibile diuidunt animal. Sed consequ. prob. quia differentiæ generis diuisiuæ sunt specierum constitutiuæ. Præterea: Nam rerum species sunt sicut numeri in indiuisibili consistentes: ergo non constant differentijs complexis, quia tunc non erit essentia indiuisibilis, sicut nec differentia essentiæ constitutiua est indiuisibilis. Secunda pars conclusionis probatur: quia cum essentiæ rerum sint occultæ nobis ad circumloquendum illas sæpe proprietatibus multis in vnum collectis vtimur, non verò quod ipsæ sint compositæ.

Dissoluuntur argumenta.

Ad primum respondetur, quod errauit Porphyrius in hac parte. Nec mirum: Nam rebus grauioribus maioribus fuit imputandus errores. *Ad 1.*

Ad secundum respondetur, quod loquitur de differentijs subalternis, per quarum aggregationem solemus res diffinire, quia ignoramus veram differentiam rerum. Per hoc tamen non negat esse alium definiendi modum perfectiorem illo, quo res per genus immediatum, & vnam simplicem differentiam diffinitur. Secundò respondetur, quod Aristot. in Topicis sæpe ex aliorum sententia loquitur, & disputando magis, quam definiendo. *Ad 2.*

Ad Tertium respondetur, quod individua, vt sic, etiam differunt per suam singularitatem distinctam à sua essentia: & quando dicimus differre per proprietatum collectionem: hoc est in ordine ad nostrum modũ intelligendi, quibus ista proprietatum multitudo magis nota est. Et ita principium individuationis simplicissimũ est licet à nobis disiuncte explicetur, & per varias proprietates. *Ad 3.*

Quartũ prædicabile de proprio.

QVÆSTIO XXXV.

Vtrum omnia illa genera proprij à Porphyrio assignata pertineant ad hoc prædicabile.

ET pars affirmatiua vera videtur. Primo authoritate Porphyrij, qui in hoc prædicabili illa numerat, & non in prædicamento accidentis: ergo signum est pertinere ad hoc prædicabile, & non ad quintum: Nam dum agebat de differentia, non egit nec annumera- *1. Argu.*

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uit illi propriorum genera, quia ad prædicabile differentiæ non pertinebant, & egit de differentia, quia ad illud attinuit: ergo.

2. argum. Secundum: Nam omnia propria habent specialem ordinem ad subiectum, quod non habet accidens cõmune: ergo omnia propria habent specialem prædicandi modum, quæ non conuenit accidenti cõmuni. Antecedens est notum, & patet ex definitionibus eorum, vbi semper ponitur subiectum, vt quid ab ipsis respectum peculiari modo. Et consequentia probatur: quia in modo essendi fundatur modus prædicandi: & cum in esse peculiariter respiciant subiectum, peculiari modo prædicabuntur. Vnde ad hoc prædicabile peculiariter pertinebunt.

3. argum. Tertium. Quia ad illas acceptiones proprij homo non est tam indifferens, sicut ad esse album: non enim esse medium est homini ita accidentale, sicut esse album: ergo signum est, quod vnum ad hoc prædicabile pertinet, scilicet esse medium, & aliud ad quintum prædicabile, scilicet esse album.

4. argum. Sed ego quidem magis demiror aliquos his friuolis argumentis conuinci, & affirmare omnia proprij genera ad prædicationem huius prædicabilis essentialiter pertinere, sicut proprium quarto modo conuenit. Sed vt quid doctrina Thomistarum teneat explicemus, oportet, prius porphria ipsa ab Aristotele primo topicorum, & prophyrio hic assignata explicare. Quadrifariam ergo proprium accipitur. Primo modo pro illo, quod conuenit soli speciei, & non omni, id est, pro illo, quod conuenit solis indiuiduis speciei, sed non omnibus indiuiduis illius. Quo pacto medicum esse, vel Geometram proprium hoc primo modo censetur: quia esse medicum dicit quandam inclinationem ad medendi artem ex proprijs indiuiduorum aliquorum principijs ortam, quæ præsupponit naturam specificam. Et ita ex illa parte, qua præsupponit naturam conuenit speciei: sed ex ea, qua requirit certam indiuidualem dispositionem, quæ non omnibus indiuiduis reperiuntur, non conuenit omnibus in diuiduis illius specie. Si vero accipiatur esse medicum in suo principio, pro potentia, seu inclinatione ad medicinam, quæ ex natura intellectuali dimanat, erit propria passio. Et sic dicit Aristoteles, omnis homo naturaliter scire desiderat; id est, habet inclinationem, & aptitudinem ad scire: & natura sic habet naturalem inclinationem ad scire in communi, & ad hoc scire in particulari, quatenus est naturæ intellectualis perfectiuum, vnde est illius propria passio. Verum secundum quod dicit peculiarem quandam inclinationem ex principijs indiuidualibus naturæ ortam, est proprium primo modo. Alios vidi explicantes hoc proprium primo modo hac ratione: quod esse medium actu ad hanc proprij rationem pertinet; quia conuenit soli, & non omni. Et ita videtur (inquit ista sententia) accipere proprium primo modo Porphyrius, cum dixit, vt esse medicus, vbi de actu loquitur non de inclinatione. Secundo modo accipitur proprium, quod conuenit omni, sed non soli, vt esse bipedem. Nam, quia ex principijs specificis non erit, sed aliunde fit, vt alteri conueniat, alteri ab homine, vt gallo, quia illud principium alteri conuenit. Tertio modo dicitur proprium illud, quod conuenit omni & soli, sed non semper, vt canescere: consequitur enim canities principia quædam in homine, quæ illi certo conueniunt tempore, ideo non semper illi adest. Quarto modo dicitur proprium, quod conuenit omni, soli & semper, & hoc genus proprij solum demonstratur, vt dicitur in posterioribus. Quo modo proprium dicatur de his quatuor generibus proprij, an analogice vel vniuoce dicam statim.

Secundo notandum est, cum inquirimus vtrum omnia proprij genera ad hoc prædicabile pertineant, nihil aliud nos inquirere, nisi, an hæ prædicationes, Petrus canescit. Petrus est bipes sint prædicationes quarti, an quinti prædicabilis. An, verbi gratia, bipes sit prædicatum respectu Petri & Pauli, quinti an quarti vniuersalis, & sit in suis inferioribus, vt quartum vniuersale, an vt quintum.

Decisio quæstionis.

1. Concln. REspõdetur ergo ad quæstionem, quod solum prædicationes proprij quarto modo acceptæ sunt prædicationes quarti prædicabilis. Hæc conclusio est mihi certissima. Et probatur primo: Nam tria genera proprij sunt accidentia communia: ergo eorum prædicationes pertinent ad quintum prædicabile: ergo non pertinent simpliciter ad quartum. Primum antecedes probatur. Nã accidens commune est quod potest adesse & abesse à subiecto præter subiecti corruptionem, sed ita se habent ista: ergo. Probatur minor: Nam bene potest per considerationem hominis natura saluari, & eius proprietates sine talibus accidentibus, & possunt illa negari de subiecto non sublata, nec distincta eius natura: nam etiam si canescere, vel esse bipidem: ve medicum esse de homine negentur, vel homo sine illis intelligatur eius manet natura, cum suis proprietatibus consequutis ad illam, ergo sunt communia accidentia. Præterea probatur assertum ex

strum: Nam quod recipicit denominationem quarti prædicabilis, consequitur ad naturā specificam præcise: sed supra dicta accidentia non sunt huius modi: ergo. Maior patet. nam in hoc accidens quinti prædicabilis ab accidenti quarti distinguitur. Et minor patet cum consequentia. Præterea: Nam sequitur, quod omnes actiones hominis, vt sic, sunt propria, & pertinent ad hoc prædicabile: consequens est falsum: nam intelligere, amare, &c. ad quintum prædicabile pertinent: sed sequela probatur: quia omnes illæ præsupponunt & dicunt subiectum ipsum hominem scilicet magis peculiariter, quam albedo; vnde ratio aduersariorum est ridicula.

Præterea: Nam hæc est prædicatio mere accidentalis, nec vllo pacto demonstrabilis homo est medicus, etiam si accipiatur pro inclinatione orta ex principijs indiuiduantibus: ergo pertinet ad quintum prædicabile. Consequentia patet, quia prædicationes quarti demōstrabiles sunt: sed antecedens probatur: quia quod non consequitur ad rei essentiam ad quintum pertinet prædicabile. Præterea: Nam magis propria est nigredo corui ipsi coruo: quia ex eius conditionibus indiuiduantibus oritur, quam proprium primo modo: sed illa pertinet ad quintum prædicabile: ergo &c. reliquæ. Maior probatur: quia esse medicum, non omnibus conuenit, esse nigrum omnibus conuenit coruis: ergo. Dixi in asserto simpliciter & absolute: quia hæc prædicatio, homo canescit, homo est bipes &c. secundum quid pertinent ad hoc prædicabile, quatenus ipsa propria secundum quid habent proprij rationem.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur: quod ideò de illis egit Porphyrius in hoc prædicabili, quia secundum quid erant proprietates, vt illis cognitis in notitiam veri proprij perueniremus, cuius modi est quarto modo proprium, in ordine ad quod actum fuit de alijs proprijs, quæ secundum quid rationem proprij habent.

Ad 2. Ad secundum respondetur: quod necessariò erat respicere subiectum, vt quid natum ex principijs rei, vel consequutum ad rationem formalem subiecti, seruata cuiusque natura, vt haberet proprij rationem, quod supra dictis proprijs non conuenit: quia vero aliquo modo subiectum respiciūt propria secundum quid sunt.

Ad 3. Ad tertium respondetur: quod propterea sunt propria secundum quid. Secundo respondetur, quod est tam indifferēs ad illas proprij acceptiones, quantum sufficit vt sint accidentia communia, cum non oriātur ex principijs rerum essentialibus.

QVÆSTIO XXXVI.

Vtrū proprium quarto modo sit vniuersale respectu speciei, an verò respectu indiuiduorum.

VIDETVR quod sit vniuersale respectu speciei. *1. Argū.*
Primo. Nam respectu speciei est proprium, sed vt sic est vniuersale: ergo proprium respectu speciei est vniuersale. Maior patet: nā risibile respectu hominis est accidens nō commune: ergo proprium: ergo respectu speciei, habet rationem proprij, & ita ab omnibus vocatur. Sed minorem probo: nam quartum prædicabile, & vniuersale est proprium, vt patet ex Porphyrio, & omnibus in præsenti.

Secundum argumentum: Proprium habet *2. Argū.*
rationem vniuersalis, & nō respectu indiuiduorum: ergo respectu speciei. Antecedens pro secunda parte probatur: Nam Arist. 1. Topic. c. 4. dicit proprium esse, quod non indicat quid est esse rei, sed inest, & conuertim de re prædicatur: sed de indiuiduis non prædicatur conuertibiliter, cum excedat illa diuisim sumpta, & in plus se habeat: ergo nec respectu illorum est vniuersale. Probatur vltima conseq. Nam respectu eorum, respectu quorum est vniuersale debet esse proprium; sed respectu indiuiduorum, non est proprium, cum non prædicetur conuertibiliter: ergo nec est vniuersale. Maior patet: quia proprium, vt sic est vniuersale: ergo. Dicet: quod prædicatur conuertibiliter respectu omnium, & ita respectu omnium est vniuersale. Sed contra: quia sumptis omnibus indiuiduis collectiue non est proprium superius ad illa, sed æquale: ergo nec est vniuersale quia vniuersale debet esse superius & non æquale.

Tertium. Si propriū est vniuersale respectu *3. Argū.*
indiuiduorū: ergo vt vniuersale est, refertur propriū ad indiuidua specifica: consequens est falsum: ergo. Minor probatur: nam ad indiuidua specifica solum refertur species: sed propriū, vt sic, nō est species, ergo. Mai. patet: Nam, cum proprium & species sint distincta prædicabilia specie, debēt habere terminos specie distinctos: sed indiuidua sunt termini speciei, vt prædicabilis est: ergo nō sunt terminus proprij. Dices quod aliter sunt termini speciei

UNIVERSIDAD DE MURCIA

aliter proprij. Sed contra: Nam hæc diuersitas non potest recte assignari, cum semper, vt in diuidua sunt naturæ humanæ sint terminus prædicabilis proprij. Et eadē ratione sunt terminus speciei.

4. Argu. Quartum: Eodē modo prædicatur propriū de specie, ac de indiuiduis, sed de indiuiduis prædicatur, vt quartū prædicabile, & vniuersale: ergo etiā de specie. Assis patet, Quia risibile non prædicatur de homine essentialiter, cū nec sit species genus aut differentia, nec etiam prorsus accidentaliter, cum prædicetur per se: ergo prædicatur prædicatione proprij, vel datur sextum prædicabile. Nec valet quorundam solutio, qui dicunt respectu speciei esse prædicatum: non verò prædicabile, quia illud prædicatum alicuius prædicabilis est prædicatum; maximè cum sit prædicatum completum simplex &c: ergo non alterius, nisi quarti: ergo respectu speciei est quartum prædicabile proprium, & vniuersale.

5. argum. Quintum: Nam proprius modus prædicationis huius prædicabilis est prædicari per se in quale accidentale: sed sic prædicatur proprium respectu speciei: ergo respectu illius est quartum prædicabile.

6. argum. Sextum. Siue dicamus, Petrus est risibilis, siue homo est risibilis, non variatur conceptus ex parte prædicati: sed respectu indiuiduorum habet rationem vniuersalis: ergo respectu speciei, cum non varietur aliquo modo, & esse non poterat, vt respectu vnius esset vniuersale & non respectu alterius, sine aliqua varietate ex parte ipsius prædicati. Alia argumenta, quæ hic fieri poterant, vide supra quæstione 28. Nam in præsenti solum inquirimus id, quod est huic quæstioni natiuum, an scilicet proprium, vt sic, sit vniuersale & hoc habet peculiarem difficultatem, cum non sit proprium, nisi respectu speciei.

In hac quæstione aliqui sequuti Sotum, & Caietanum & de proprio, & de specie dixerunt proprium per ordinem ad speciem, à qua dimanat, rationem habere vniuersalis. Sed vt quid ego censeam explicem sit

Decisio quæstionis.

1. Conclu. PRima conclusio: Proprium est vniuersale propriſsime, sicut & reliqua prædicabilia. Probatur hæc conclusio, à definitione vniuersalis: Nam proprium est vnum in multis, & de multis: ergo est vniuersale. Probatur antecedens: Nam risibile abstractum à Petro, & Paulo est in illis: prædicatur ergo de illis, & ita erit vniuersale.

2. Conclu. Secunda conclusio: Proprium habet rationem vniuersalis quarti per ordinem ad sua inferiora: vt risibile per ordinem ad Petrum Ioānem, & Franciscum, & non per ordinem ad speciem, nec radicaliter. Habes hanc conclusionem probatam in simili supra quæstione 28. dum hoc idem de differentia diffiniuimus. Nec volo adducere iterum probationes, quas ibidem reperies: eadem enim ratio est de proprio, & differentia, quantum ad hoc. Et si dicas: nam species est vniuersale: ergo ex eo quod proprium illi adæquatur erit radicaliter vniuersale, negatur consequentia: quia referendo præcisè risibile ad hominem ex illo respectu nullo pacto habet rationem vniuersalis, sed potius rationem prædicati ex illo respectu, non vniuersalis. Radix autem proxima vniuersalis est esse cognitum, vel esse abstractum, vel comparatum, remota verò vnitas formalis, vnde nullo modo est respectus ad speciem radix vniuersalitatis illius, quinimo quando illam respicit iam est vniuersale, & non habet ab specie esse vniuersale. Præterea probatur conclusio sua propria ratione: Nam Aristoteles primo Topicorum cap. 4. & Porphyrius hic, dicunt proprium quarto modo esse quod conuenit omni, & soli, & semper. Explicant autem illam particulam, omni, hoc modo, omni suppositio naturæ physice, seu omni indiuiduo: ergo per hoc, quod inferioribus conuenit natura proprij 4. modo explicatur ab istis autoribus in ordine: ergo ad illa indiuidua habet, quod sit vniuersale.

Tertia conclusio, Inferiora proprij sunt inferiora speciei, v. g. inferiora risibilis, vt prædicabile est quartum, non est hoc & illud risibile, quia horum respectu Petrus haberet speciei rationem, quam rationem quarti prædicabilis: sed sunt Petrus, & Paulus & Franciscus. Hæc conclusio euidens est: nam illa sunt inferiora proprij, ex cuius principijs specificis proprium illud consequitur: sed risibile cōsequitur ex principijs specificis Petri, & Pauli: ergo respectu illorum est quartum vniuersale. Probatur minor: quia ex natura humana, quæ est natura specifica Petri & Pauli oritur risibile. Secundo probatur conclusio: Nam hæc prædicatio, hoc risibile est risibile, est quidditatiua: ergo non est quarti prædicabilis: nam licet prædicabile quartum sit perse in 2. modo, sed non est quidditatiuum prædicabile. 3. Conclu.

Dissoluūtur argumenta.

Ad primū resp. 1. quod propriū dupliciter potest accipi, vno modo pro proprietate reali, consequuta ad essentiam specificam, ex principijs specificis: vt risibile consequitur Ad 1. arg.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ad hominem, & hoc modo in sua ratione nihil amplius dicit quam quod per suam diffinitionem explicatur: nec dicit vniuersalitatem, nec particularitatem, sed solum essentiam suã realem. Et hac ratione proprium dicitur in ordine ad speciem quia est speciei passio. Alio modo sumi potest proprium logice pro eadẽ proprietate reali, quatenus in dicta secunda intentione huius prædicabilis, & sic accepta rationem vniuersalis habet per ordinem ad sua inferiora, & non per ordinem ad speciem, quæ non est inferior. Secundo respondetur, quod proprium dupliciter accipi potest, etiam secundæ intentionaliter. Vno modo pro illo, quod de alio affirmatur, vt consequutum ad eius essentiam æquale cum specie ipsa. Alio modo pro proprietate, quæ ad essentiam rei consequitur, vt quid superius existens ad omnia indiuidua illius speciei. Et hæc acceptio, non est acceptio duorum, sed eiusdem secundum aliam & aliam considerationem. Si ergo hoc secundo modo consideretur, proprium vniuersale est, & rationem vniuersalis habet in ordine ad illa inferiora, quibus est superior. Si primo modo consideretur proprium est quidem prædicatum proprium, & in re vniuersale; non tamen habet esse vniuersale ex respectu illo ad speciem, sed habet esse quoddam prædicatum non vniuersale ex illa ratione. Nec inconuenit aliquid esse vniuersale secundum vnam rationem, & non habere rationem vniuersalis secundum aliam. Nam homo ex se non est vniuersale, sed est vniuersale, vt cognitum in communi: & ita risibile in ordine ad speciem non habet vniuersalis rationem, licet de illa prædicetur: sed hoc habet per respectũ ad inferiora, illa tamen risibilitas, seu propriũ illud intentionem vniuersalis habet, sicut homo intentionem vniuersalis habet in ordine ad Petrum & Paulum, non vero in ordine ad animal.

Ad 2. Ad secundum argumentum respondetur, quod necessario illud, quod induit rationem proprij, debet prædicari conuertibiliter de specie: Nõ vero hoc dicit Aristoteles, & Porphyrius, quia rationem proprij habeat in ordine ad speciem: sed hac ratione hoc docet vt ostendat vniuersale quarti prædicabilis debere ex necessitate, conuertibiliter se habere, cum specie ex eius principijs essentialibus oritur: non vero, quod sit necessarium cum indiuiduis conuerti diuisim, sumptis, etiam si habeat vniuersalem rationem in ordine ad illa. Et cum dicitur, est proprium Petri esse risibile respondetur, quod est proprium Petri; quia consequitur ad essentiam suam specificam, cum qua conuertitur: nõ vero dicitur proprium Petri, quia conuertatur cum illo, nam conuersio debet esse respectu illius, à quo oritur proprietas, non respectu indiuiduorum illius esse.

Ad tertiũ respõdetur: quod risibile v.g. & quodlibet proprium refertur ad indiuidua, vt quid cõsequutum ex eorum natura specifica, species verò refertur ad eadem indiuidua, vt id, quod illorum essentiã specificã importat. Ad 3.

Ad quartum respondetur, quod non eodem modo prædicatur risibile de specie & de speciei indiuiduis. Nam de istis prædicatur, vt quid superius ad illa, à quibus fuit abstractum risibile, & inferioribus, quibus perse conuenit in secundo modo perfectionis, & in ordine, ad quæ habet rationem vniuersalis. De specie vero prædicatur, vt quid consequutum ad eius essentiam sibi æqualem. Et hoc vocamus prædicari, vt quartum prædicatum. Nam illud, quod habet rationem quarti prædicabilis respectu indiuiduorum respectu speciei solum habet rationem quarti prædicati, & non vniuersalis. Nam licet quod prædicatur vniuersale sit, sed non in ordine ad illud, de quo prædicatur, nec illa ratione, quia prædicatur de specie est vniuersale. Et cum dicitur, quod illud prædicatum est alicuius prædicabilis prædicatum, respondetur, quod vt affirmatur de specie, & vt importat ordinem ad speciem, nullius prædicabilis est prædicatum: quia non est prædicabile. Illud vero, quod prædicatur secundum aliam rationem, quartum est prædicabile, seu ad quartum pertinet prædicabile. Ad 4. arg.

Ad quintum respondetur, quod proprius modus huius prædicabilis est prædicari inquale accidentale perse in secundo modo perfectionis: verum præsupponit in re, quæ prædicatur quod sit vniuersale, & cum non sit vniuersale risibile respectu speciei, non prædicatur de illa, vt quid ad hoc prædicabile pertinens. De inferioribus vero risibile prædicatur in quale accidentale perse, vt quid quod habet rationẽ vniuersalis: & illam quidem in ordine ad eadẽ inferiora. Itaque risibile in ordine ad inferiora sibi habet rationem vniuersalis, & in ordine ad illa, vt talia sunt habet rationem talis vniuersalis. Vt ergo illud, quod prædicatur perse in quale accidẽtale sit pertinens ad quartum prædicabile, debet prædicari taliter de suis inferioribus: & cum hoc non habeat respectu speciei respectu illius non est vniuersale. Ad 5. arg.

Ad sextum respondetur, quod licet non varietur conceptus risibilis, induit tamen aliam intentionem, cum refertur ad speciem, & induit intentionem quarti prædicati: quia non est superius ad illam. Cum vero refertur ad indiuidua, vt sæpe docuimus in superioribus, induit intentionem quarti prædicabilis. Et bene potest idem materiale secundum aliam considerationem aliam induere intentionem, vt patet dicendo, Petrus est Petrus, idem materiale in vno situ induit subiecti rationem, & in alio prædicati. Sed contra, eadem relatione, qua refertur quartum prædicatum ad speciẽ, refertur Ad 6. arg.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

refertur ad indiuidua: ergo illa relatio est vniuersalis. Probatur consequentia: quia est relatio ad plura sibi inferiora mediate, quod sufficit ad rationem vniuersalis. Sed antecedens probatur: Nam genus eadem relatione respicit species, & indiuidua, quæ continentur sub specie. Vide solutionem huius argumenti supra quæstione 28. Et nota, quod prius risibile respicit indiuidua, à quibus abstrahitur, quam speciem. Nam ad hoc quod respiciat speciem vt æqualem, debet esse abstractum ab inferioribus: proprietas vero realis nascitur prius in specie in esse reali, sed est quid singulare, & alia est relatio quarti prædicati, alia quarti prædicabilis, quia termini sunt diuersi.

QVÆSTIO XXXVII.

Vtrùm diffinitiones, quas Aristoteles & Porphyrius assignant proprio quarto modo sint rectè traditæ.

1. argum. VIdetur quod non: Nam vel proprium accipitur vt quartum prædicatum, vel vt quartũ prædicabile, si accipitur vt quartũ prædicatum, etiam si hac ratione illæ diffinitiones illi conueniant non sunt ad propositum traditæ, cum hic non fiat sermo, nisi de proprio, vt quartum prædicabile, & sic eius naturam inquirimus. Vel fit sermo de proprio, vt quartum prædicabile: & sic nõ conueniunt illi, quia proprium, vt prædicabile est vniuersale, respectu cuius est proprium: sed hæc vniuersalis ratio non explicatur supra dictis diffinitionibus: ergo. Probatur minor: Nam diffinitio Aristot. 1. Topicorum, cap. 4. sic habet: Proprium est, quod nõ indicat quid est esse rei, soli autem inest: & conuersim prædicatur vbi nulla ratio superioris explicatur, quinimo ponitur, vt quid æquale cum dicatur in ipsa & conuersim prædicatur. Porphyrij verò diffinitio sic habet, quod proprium est, quod conuenit omni, & soli, & semper & conuersim prædicatur: quæ neque etiam explicat rationem vniuersalis, vnde nec erit bona cum proprium sit vniuersale essentialiter.

2. argum. Secundò. Omne relatiuum debet diffiniri per ordinem ad suum correlatiuum: sed species non est correlatiuum proprij: ergo male definitur proprium per speciem, cum dicitur, & conuersim prædicatur, scilicet, de specie. Probatur minor: quia si proprium refertur ad speciem, species debet referri in ratione speciei ad proprium ipsum, vt subijcibile ad prædicabile, quia proprium refertur vt prædicabile ad ipsam, & relatiua oppositi relationibus referuntur: sed hoc est falsum: ergo. Probatur minor: quia species vt subijcibile refertur ad genus: ergo non ad proprium. Impossibile enim est, quod eadem ratione ad plura diuersa referatur. Et secundò probatur: quia si proprium vt proprium refertur ad speciem: ergo non refertur ad speciem, vt ad quid inferius, & constat correlatiuum proprij debere esse inferius cum proprium, vt sic, sit vniuersale, & vniuersale ad inferius referatur.

3. argum. Tertio. Nam quando dicitur, quod proprium conuertibiliter prædicatur de subiecto, aut comparatur ad subiectum aliquod particulare, aut indiuiduum, aut ad subiectum commune. Primum esse non potest: nam risibile de nullo subiecto particulari conuertibiliter prædicatur, cum in plus se habeat. Vel accipitur subiectum in communi: & nec hac ratione accipitur: quia sic etiam accidens commune haberet proprium subiectum, & adæquatum, cum quo conuertatur, vt accidens materiale corpus in communi, & accidens spirituale substantiam immaterialem. Et sic accidens quarti prædicabilis non distinguitur ab accidenti quinti prædicabilis.

4. Argu. Quarto. Nam coloratum conuenit omni corpori mixto & semper, & soli, & tamen non est proprium, sed commune accidens: ergo definitio est nulla. Probatur antecedens: quia vt sit proprium debet dimanare à principijs essentiæ, & coloratum non est huiusmodi: nam cum species coloris diuersæ accidentaliter conueniant corpori etiam coloratũ, quod est genus ad tales species, etiam debet conuenire accidentaliter, & non dimanare à principijs rei: ergo. Probatur antecedens: Nam ad idem principium genus consequitur, ad quod consequitur species cum solum ratione differant: sed albedo, verbi gratia, & quilibet alius color consequitur ex principijs indiuiduantibus corporis mixti, & non ex corporis natura: ergo, & color etiam eodem modo consequitur: non enim potest ratio specifica ex principijs consequi indiuiduantibus alicuius rei, & generica ratio ex principijs essentialibus. Idem videtur dicendũ de quantitate: quod conuenit omni & soli, &c. & tamen non proprium: sed commune accidens est. Item per oppositum: nam summa frigiditas est passio aquæ, & non conuenit semper, vt clare patet: ergo diffinitio est nulla. Maior probatur: quia primæ qualitates in summo sunt passiones elementorum, nec alias elementa videntur habere passiones, quã illas: & certum est, quod habentur aliquæ.

5. argum. Quinto. Nam nulla illarum diffinitionum explicat rationem vniuersalis in ipso proprio: ergo sunt nullæ. Consequentia est euidens: nã essentialiter proprũ est vniuersale. Añs prob.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Nam implicat aliquid esse vniuersale respectu cuius est æquale: sed proprium vt sic rationem æqualis importat, & hoc maxime illis diffinitionibus explicatur, ergo. Maior patet, quia vniuersale essentialiter est superius ad multa, quia est vnum in multis. Sed minor probatur: quia, vt conuertitur æquale est, cum conuersio sit mutua consequutio. Et confirmatur: nam proprium est relatiuum quoddam rationis: ergo non debuit per negationem definiri, & ita non debet proprium esse, quod non indicat quid est, &c.

6. argum. Sextò explicatur magis hoc: nam hæc diffinitio conuenit proprio respectu speciei, vel respectu indiuiduorum, sed neutrum horum: ergo. Quod non respectu speciei iam supra sæpe docuimus: quia respectu illius non est vniuersale, nec superius formaliter, nec radicaliter, nec etiam respectu indiuiduorum illi conuenit hæc diffinitio, nam respectu indiuiduorum, non prædicatur conuersim, cum sit superius ad quodlibet illorum. Dices, quod hoc habet respectu omnium indiuiduorum. Nec dici hoc valet, quia omnium respectu non est vniuersale, cum non se extendat ad plus, quinimo est æquale.

7. argum. Septimo. Nam hic diffinitur quoddam relatiuum rationis, quod importat secundam intentionem: sed hæc diffinitio nullatenus illi intentioni potest adaptari, cum secunda intentio, nec etiam in concreto prædicetur de omni & de solo, & semper, nec etiam ab essentijs rerum dimanat: igitur. Maior patet ex his, quæ de generis diffinitione diximus superius.

Sciendum est in hac materia à viris doctis fuisse traditum in his diffinitionibus non fuisse diffinitum proprium, vt est quartum vniuersale: sed ea ratione præcise, qua est quartum prædicatum, seu proprietas quædam ad essentiam specificam constitutam consequens ex ipsius speciei principijs. Quam opinionem tenent Louanienſis, Colonienſis & Verſorius capite de differentia. Et multi moderni hanc suis defendunt disputationibus, quia in his nulla ratio vniuersalis explicatur quod erat necessarium, vt diffiniretur, qua ratione erat quartum prædicabile. Sed, vt prædictas diffinitiones conspicuas reddamus, & quæ sit essentia huius prædicabilis explicemus, sit

1. Concl. Prima conclusio. Si diffiniatur quartum prædicabile exacte, ita erit diffiniendum: quartum prædicabile est quod prædicatur de pluribus in quale accidentale, vt aliquid, quod ad illorum essentiam est consequutum: per illam particulam vniuersale discernitur à proprio, quod est quartum prædicatum. Per illam particulam in quale accidentale, discernitur à differentia, quia prædicatur in quale essentiale. Item distinguitur à genere & specie, quæ in quid prædicantur. Per illam verò particulam, vt quid consequutum ad essentiam eorum, de quibus prædicatur, secernitur à quinto prædicabili, quod aliunde oritur, vel ex certa indiuiduali conditione, vel ex indiuidui principijs. Nec refert an essentia sit specifica, vel generica: nam vtraque essentia suas habet passiones, vt patet ex Aristotele in prædicamentis, vbi generalissimis multas tribuit proprietates. Quinimo, transcendentia habent suas passiones, vt ens. Et cum dicimus vt quid consequutum ad essentiam, accipitur essentia pro ratione formali, modo sit generica, modo specifica, modo transcendens.

2. Cõclu. Secunda conclusio. Si accipiatur proprium, vt quartum prædicatum, tunc est quædam proprietas consequuta ad essentiam conuertibilis cum ipsa, à qua profluit. Est enim de ratione quarti prædicati, quod sit aliquid non vniuersale, quod indicat illa particula, cum qua conuertitur. Nam ex eo quod cum aliquo conuertitur, respectu illius non est vniuersale, nec superius, sed æquale. Ex eo vero, quod dicitur, quod hæc proprietas conuertibilis cum specie dimanat à rei essentia, demonstrat esse proprium quid. Et ita cum non sit prædicabile de multis, erit secundum illam rationem prædicabile de vno sibi æquali, quod vocamus quartum prædicatum.

Arg um. Sed contra: Ista est prædicatio, homo est risibilis: ergo respectu hominis habet risibile esse vniuersale: ergo falsum est dicere, quod est non vniuersale. Antecedens primo probatur ex Aristotele 1. Posteriorum, capit. 4. & 5. Nam illud prædicatur vniuersaliter, quod per se primo, & non per aliud prædicatur: sed risibile conuenit homini, nõ per aliud, sed per se ipsum, & secundum quod ipsum, vt homo est: ergo prædicatur vniuersaliter.

Respondetur, quod illa est propositio vniuersalis posterioristice. Ideſt conueniens, non per aliud. Ad hoc autem, quod sit hac ratione vniuersale, sufficit, quod sit quartum prædicatum: non vero, est vniuersale, vt est vnum in multis, & de multis. Secundo respondetur, quòd vniuersaliter posterioristicè includit, quod conueniat subiecto, & omni supposito subiecti, subiecto primo, & per se, & non per aliud supposito subiecti per ipsum subiectum: & ita licet sit prædicatio vniuersalis, est in ordine ad inferiora, quibus etiam conuenit: nam sine isto ordine etiã non esset vniuersale posterioristice.

Tertia conclusio. Illa diffinitio proprium est, quod conuenit omni soli, & semper, est diffinitio proprij ea ratione, qua est

est quartum prædicabile, seu vniuersale. Probatur: nam illa particula, quod conuenit, bene explicat prædicationem: nihil enim significat aliud. Illa verò particula distributiua, omnis, non distribuit istum terminum species, ita vt faciat hunc sensum, conuenit omni speciei, quia licet species sit terminus communis, verum non datur proprietas aliqua realis speciei in communi, quæ omni speciei in particulari conueniat, de qua loquatur Porphyrius. Item: Nam sequeretur, quod risibile non esset proprium, quia non conuenit omni speciei, quia non conuenit equo, & tamen si distribueretur ly, species, pro omni suo suppósito, etiam distribueretur pro specie equina: & sic deberet illi competere risibile: si quia est proprium conuenit omni speciei, quod constat esse falsum. Vnde relinquitur, quod faciat istum sensum, proprium est, quod conuenit omni, scilicet, indiuiduo speciei, & soli indiuiduo, & semper indiuiduo, & ita datur proprij diffinitio in ordine ad inferiora. Vnde diffinitur, vt vniuersale, idest, ac si risibile diceretur proprium, quia conuenit omni homini, & soli homini, & semper homini. Constat autem superius esse respectu omnis hominis. Nec hæc diffinitio potest alteri, quam proprio quarto modo competere, nec conuenit accidenti, quia debet intelligi quod hoc, quod conuenit omni, &c. & dimanat à principijs essentiæ, & nõ ab extrinseco est proprium. Altera verò diffinitio proprij, quam Aristoteles 4. Topicorum, capite 4. tradit, videtur mihi quod sit diffinitio proprij, vt quartum prædicatum, quia omnes eius particulæ nullam sapiunt vniuersalitatem. Nam illa particula, non indicat quid est esse rei, solum dicit non esse prędicatum quidditatiuum, nec essentiale: & nihil agit de vniuersalitate. Illa vero, soli autem ineſt, nihil aliud facit, quam excludere alia, quæ non sunt species illa, à consortio passionis illius, & conuersim de re prædicatur. Hoc cum dicit, euidenter excludit indiuidua, saltim non loquitur Aristoteles in ordine ad illa de proprio, quia respectu nullius indiuidui fit conuersio in prædicatione proprij. Vnde solum proprium definit in ordine ad speciem, & sic agit de illo, vt de quarto prædicato: quia vt ageret de illo, vt de vniuersali ex necessitate deberet agere in ordine ad inferiora, vt iam docuimus. Verum est, quod huiusmodi diffinitio, facile potest adaptari proprio, vt prædicabile est dicendo, proprium est quod non indicat quid est esse rei soli, & omni ineſt, & conuersim de re prædicatur. Et quamuis ponatur ibi respectus ad speciem, qui est non vniuersalis, ponitur ad explicandam naturam ipsius proprij vniuersalis, quæ debet esse huiusmodi, vt ex necessitate respiciat speciem, vt quartum prædicatum, si debet habere naturam quarti prædicabilis. Non enim possunt non coincidere huiusmodi duæ intentiones in eodem materiali, quamuis sint diuersæ, quia ex necessitate, quod conuenit vni indiuiduo, & soli, & semper, debet conuerti cum specie, nec indicare quid sit res, vt quidditas, vel pars quidditatis. Et hæc est communis doctrina Thomistarum.

Sed contra: Nam in illa diffinitione vbi, dicitur, proprium est, quod conuenit omni, soli, & semper, illa dictio, soli, ex necessitate dicit conuertibilitatem cum specie: ergo non potest adaptari indiuiduis. Consequentia patet, quia cum nullo indiuiduo conuertitur proprium. Sed probatur antecedens: quia dicere quod proprium conuenit soli indiuiduo est falsum, cum nulli indiuiduo in particulari solum conueniat, sed conuenit omnibus ex necessitate. Respondetur, quod quidam respondent, illam particulam explicare rationem quarti prædicati, quod conuertibile est cum specie, & hoc vt magis explicetur prædicabilis natura. Sed melius respondetur, quod illa dictio, soli, excludit indiuidua alterius naturæ, & facit hunc sensum, quod soli indiuiduo illius naturæ conuenit, & non alterius speciei indiuiduis. Vnde non aduersatur rationi proprij quarti prædicabilis dictio illa, facit enim istum sensum, proprium est, quod conuenit omni indiuiduo, & soli, hoc est, & non alterius speciei indiuiduis, sed solum illis indiuiduis, ex quorum specifica natura dimanat.

Dissoluuntur argumenta.

AD primum respondetur, quod altera illarum diffinitionum conuenit proprio, vt quartum prædicatum est, altera eidem, vt quarto prædicabili, vt docuimus. Et vtraque facillimo negotio adaptari potest prædicabili quarto: nam non possum adduci in illam sententiam quod non diffinierit Porphyrius, nisi prædicatum quartum, & non prædicabile, cum eius intentio fuerit, scilicet, prædicabilium tradere notitiam, nec feciſſet plane, si quid proprium vt est prædicabile, non ostendisset. *Ad 1. arg.*

Ad secundum respondetur, proprium quatenus diffinitur in ordine ad speciem, vt quod cum ipsa conuertibile solum habere rationem quarti prædicati, non vniuersalis respectu speciei, sed æqualis cum ipsa. Vnde *Ad 2.*

UNIVERSIDAD DE MURCIA

refertur ad proprium, vt subijcibile inferius, sed vt subijcibile æquale, qua ratione est æqualis species omnis suæ proprietati, species verò quando refertur ad genus induit intentionem subijcibilis inferioris ad ipsum genus.

Ad 3. Ad tertium respondetur, quod cum consideratur proprium, vt quid conuertibile, non habet rationem prædicabilis, sed quarti prædicati: & tunc comparatur ad subiectum, à quo vt proprietas est dimanat, quod ex necessitate est subiectum commune, & non indiuiduum aliquid: & ad essentiam huius subiecti consequi debet proprium. Accidens vero vniuersale habet etiam suum subiectum proprium, quod denominat, scilicet corpus. Ita D. Tho. 1. par. quæst. 77. art. 6. ad tertium. Vide aliam solutionem in Caietano 1. Poster. cap. 7.

Ad 4. arg. Ad quartum respondetur à quibusdam, ita rem se habere, vt probat argumentum. Si enim species omnis coloris accidentaliter conueniunt homini, & color accidentaliter quoque conueniret, non verò oritur ex principijs essentialibus corporis misti ratio coloris, cum nulla coloris species ex eius principijs nascatur. Sed conuenit color corpori mixto, propterea quod ex alicuius corporis mixti indiuiduali complexione nascitur aliqua species coloris. Si autem coloris species aliqua inferiori alicui corporis conuenit, necessarium est corpus dici coloratum.

Alia solutio est, quod bene potest contingere rationem genericam alicui per se competere, & rationem specificam accidentaliter, sicut & è conuerso ratio specifica alicui conuenit per se, & ratio generica accidentaliter. Nam homo per se est risibilis, non verò per se est qualis, nec esse qualem est propria hominis passio. Nam alias sequeretur, quod est passio, & non est passio, quia homo accidentaliter est albus: ergo accidentaliter est coloratus: ergo accidentaliter est qualis: ergo esse qualem non est passio: & dicebatis quod erat passio: ergo esse qualem est passio, quia conuenit per se in secundo modo: & non est passio, quia accidentaliter conuenit, & ego quidem primam solutionem probabilem iudico, qui verò voluerit defendere esse coloratum propriam esse corporis mixti passionem, debet dicere, quæ consequenter ex necessitate ad rationem corporis mixti aliqua species coloris in confuso, & in nulla species coloris determinatè consequitur. Et ita esse coloratum erit passio corporis mixti, quacunque specie coloris determinate ostendatur, non conuenit illi, nisi accidentaliter. Et circa solutionem secundam, quam aliqui assignant, nota, quod conuenit homini per se esse risibile, quia est eius propria passio, & tamen non est propria passio animalis, etiam si animal & homo sola ratione distinguantur, quia illud sufficit, vt ad vnius rationem consequatur, & non ad alterius. Ex parte vero ipsius passionis, si risibile est hominis passio, & risibile est quale, quale ex necessitate videtur, quod sit passio hominis, non vtcunque, accipiendo quale, sed prout est quale inclusum essentialiter in risibile, & prout est idem cum illo: quia risibilitas non solum secundum vltimam suam differentiam passio est, sed etiam secundum totum, quod dicit in sua essentia. Itaque qualitas illa, quæ est in risibilitate est etiam passio, & totum illud, quod includitur in sua essentia. Et cum dicitur sequitur, quod quale etiam non sit hominis passio, & ita videtur sequi contradictio, quod sit passio, & non sit passio hominis: nam esse album est accidens hominis: ergo esse quale est accidens hominis quinti prædicabilis: siquidem consequitur ad idem principium, ad quod consequitur esse album, respondetur, quod esse quale, prout prouenit ab albedine, est accidentale quid & pertinens ad quintum prædicabile: & non est inconueniens, quod esse quale prout prouenit à risibilitate sit hominis passio, & esse quale, prout prouenit ab albedine non sit hominis passio: quia tunc sunt duo prædicata prouenientia à distinctis formis, & ita possunt sortiri, & diuersas denominationes & proprietates.

Ad illud eodem argumento adducitur de quantitate, multi affirmant passionem esse corporis. Impossibile enim est quod sit corpus, & non sit quantum: & ita oritur ex materia & forma, quæ sunt corporis principia. Vide asserentes alios ex principijs indiuiduantibus conuenire, & ita, non esse passionem. Sed solutio prima est melior, quanuis hæc quantitas oriatur ex hac materia, & hac forma: verum quantitas in communi ex materia & forma oritur. Ad illud de aqua respondetur à quibusdam, quod frigiditas in summo, est passio aquæ in sua naturali dispositione manente, & est passio physica. Sed profecto hoc latius tractare magis pertinet ad 2. de Generatione, quamobrem hic nolo exacte disputare. Mihi magis placet solutio, quod frigiditas in certo gradu aquæ est proprietas, nec ab illa separari potest, sed conuenit omni semper, & soli, & à principijs rei dimanat.

Ad 5. arg. Ad quintum respondetur ex nostris conclusionibus: & etiam si admisceatur negatio in diffinitione Aristotelis, ponitur ad explicandam rationem positiuam quarti prædicabilis.

Ad 6. arg. Ad sextum, iam dictum est, quod pro-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

prium est, vniuersale respectu indiuiduorum, nec illorum respectu prædicatur conuertibiliter. Cum verò diffinitur, quod conuersim prædicetur, hoc habet respectu speciei, & respectu illius non est quartum vniuersale, sed est quartum prædicatum, & quid non vniuersale.

Ad 7. arg. Ad septimum respondetur ex his, quæ docuimus in diffinitione generis. Nam hic diffinitur secunda intentio proprij in concreto: & est sensus diffinitionis, quod proprium conuenit omni & soli, & semper, id est, refertur relatione prædicabilis, de omni & solo, & semper. Et hoc totum explicat rationem illius relationis talis vniuersalis, cuius essentia est referri ad inferiora talia, vt in quibus est tanquam dimanans ab essentia specifica illorum, sicut diffinitio, quæ dicit, genus est, quod prædicatur de pluribus differentibus specie explicatur ab acutissimis logicis, idest, refertur relatio prædicabilis. Nam prædicatio accipitur ibi formaliter, vt quod, id est, quod refertur relatione prædicabilis. Ita hic accipitur, conuenit formaliter, vt quod, id est, refertur relatione conuenientis, omni soli, & semper.

QVÆSTIO XXXVIII.

Vtrùm omne accidens habeat proprium subiectum.

DE hac quæstione videatur Ferrara 3. contra gentes, capite septimo, circa illam rationē D. Thom. omne quod est de genere accidentis oportet, quod ex principijs alicuius subiecti causetur: & dominus Caietanus de ente & essentia capite vltimo, in illa quæstione, an omne accidens habeat proprium subiectum.

QVÆSTIO XXXIX.

Vtrùm existentia sit passio propria alicuius rei creatæ.

IN hac quæstione sunt etiam dissimiles sententiæ magnorum virorum. Ferrara libro 2. contra gentes, capite 55. dicit existentiam esse propriam passionem formæ intellectualis, vt Angeli & animæ rationalis, quibus existentia conuenit per se, vt distinguitur contra per accidens, & vt sumitur ab Aristotele primo Topicorum, capite 5. Quam opinionem vt persuadeat aduertit ex Diuo Thoma ibidem: quod conuenire aliquid per se hoc modo alicui, est quod habeat aliquam causam in subiecto, ad quam necessario sequatur, & quod ex essentialibus principijs dimanet, ex quo statim fit consequens omne illud, quod hac ratione est per se necessario alicui competere in rerum natura posito, & oppositum illius nequit conuenire, sed contradictionem implicare, vt patet in risibili, & homine relicto suæ naturæ. Et si ita conuenit necessario posito in rerum natura conuenit vt propria passio, & in secundo modo perfectatis: & quia esse conuenit formæ, & ad illam sequitur in rerum natura positæ, & suæ naturæ relictæ, nec potest esse, vt Angeli, vel anima rationalis in rerum naturis positi oppositum habeant fit, quod existentia sit illorum propria passio. Et si fiat argumentum, nam si existentia est Angelica passio, sequitur quod ista sit per se, iste Angelus est, consequens est falsum: ergo. Probatur minor: nam ista est per se, iste Angelus est: ergo sua opposita, iste Angelus non est, implicabit contradictionem esse veram: & sic nec à Deo fieri potest, vt idem Angelus non esset. Respondetur concedendo maiorem, & negando minorem. Et ad probationem dicitur, quod implicat suam oppositam esse veram eo modo, quo alia est per se. Nam illa est per se, quia prædicatum conuenit subiecto posito in rerum natura: vnde impossibile est, quod Angelus ponatur in rerum natura, & alia opposita sit vera, Angelus non est. Et cum dicitur, ergo non potest Deus facere, quod Angelus non sit, negatur consequentia: nam non implicat contradictionem, Angelum non esse: sed bene implicat Angelum suæ naturæ relictum in rerum natura positum non esse.

Dicit præterea Ferrariensis, quod non solū existentia est propria passio Angeli, & animæ rationalis, sed omnis formæ eadem ratione. Et si arguas contra: nam corrupto equo, illius forma desinit esse: ergo non est illius propria passio: negatur consequentia, nam etiam corrupto homine corrumpitur risibile, & tamen est propria eius passio. Sufficit namque, vt sit passio, quod non detur homo, qui non sit risibilis, ita sufficit, vt existentia sit passio formæ, quod nunquam detur forma in rerum natura sine existentia, quod est verissimum.

Dominus Caietanus prima parte, quæstio-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ne 50. articulo 5. ait, quod esse est propria passio Angeli, & animæ rationalis, & etiam cæli physica, non tamen logica, & prædicatur per se physice, non tamen logice. Pro huius autem pleniori intelligentia, notandum est, competere aliquid alicui per se logicè, nihil aliud est, quam simpliciter, & absolute competere, nulla facta suppositione, sed fundatur ista perfeitas in connexione terminorum sumptorum absolute, verbi gratia, risibilitas per se in secundo modo, & tanquam propria passio logica conuenit homini, quia risibile absolute & necessario conuenit homini, propterea quod dimanant ab eius essentia. Perfeitas vero physica est illa, quæ non fundatur in connexione terminorum absolute sumptorum: sed quatenus in esse naturali ponuntur, quo genere perfeitatis istæ propositiones sunt necessariæ, cælum est, Sortes quandocunque corrumpetur, nam corruptio non conuenit Sorti nisi in rerum natura ponatur: corruptio enim est rei existentis, & conueniunt istæ duæ perfeitates aliqua ex parte. Nam sicut perfeitas primo modo habet quod prædicatum conueniat subiecto inseparabiliter, non absolute, sed in esse naturali positò: differunt verò quoniam prædicata, quæ per se logicè conueniunt, nihil non necessarium supponunt, quoniam respiciunt subiecta absolute sumpta. Prædicata verò per se physice supponunt aliquid non necessarium, scilicet substantiam productam esse in rerum natura, quod non est necessarium. Et hoc prouenit ex eo, quod talia prædicata respiciunt subiecta in esse physico, ex qua differentia alia oritur, quod prima perfeitas adeo est necessaria, vt oppositum implicet contradictionem. Non enim potest esse, hominem non esse animal, vel non esse risibile. At vero quod Petrus non corrumpatur bene fieri potest, & non implicat, licet implicaret illum suæ naturæ relictum, non corrumpi. Sed pro veritate explicanda amplius sit

1. Concl. Prima conclusio. Existentia nullius rei creatæ est propria passio logica, nec Angeli, nec cæli nec formæ alicuius. Probatur hæc conclusio primo argumentis factis in quæstionis vestibulo. Et secundo probatur: Nam illud, quod conuenit alicui per participationem, & accidentaliter, non potest esse propria passio illius: sed existentia conuenit omni creaturæ per participationem & accidentaliter: ergo. Maior est nota: nam propria passio, non conuenit per participationem alicuius: homo enim non participat risibilitatem ab aliquo, sed illi conuenit per se secundò. Minor probatur: nam existentia, & esse solius Dei est essentia, qui cum sit infinite perfectus, est suum esse formaliter.

Præterea probatur conclusio: Nam si esse est propria passio alicuius logica: ergo est æternæ veritatis, Angelus existit: Consequens est falsum: ergo illud ex quo sequitur. Probatur maior: Nam omnes propositiones in secundo modo perfeitatis sunt æternæ veritatis, & sunt illæ, in quibus passio prædicatur de subiecto. Huiusmodi est hæc, homo est risibilis, homo est intellectiuus: verbum enim in his propositionibus absoluitur à tempore. Minor probatur: nam illa propositio incipit esse vera quando prædicatum incipit conuenire subiecto, quod fuit in instanti creationis Angeli. Et si dicas, quod facit istum sensum, Angelus est aptus existere, & ita ab æterno est vera. Contra: nam tunc existentia, non esset passio, sed aptitudo ad existentiam, sicut hæc propositio facit hunc sensum, homo est risibilis, ideſt, homini conuenit aptitudo ad ridendum: & tunc aptitudo seu potentia ad risum est passio, & non risus. Et hoc argumentum me conuincit contra Ferraram, vt asserã existentiam nullius rei creatæ esse logicã passionem, seu proprietatem.

Tertio sequitur, quod possit à priori demonstrari: Nam passio, quæ conuenit subiecto, si non sit prima passio per definitionem subiecti demonstrari poterit. Sed hoc est falsum: ergo. Probatur minor: Nam ex diffinitione, & essentia rei creatæ non sequitur esse alias, cum semper sit verum dicere, quod Angelus est talis spiritus, semper erit verum dicere, quod existit. Et hac ratione asserit D. Thom. quod nulla res est sibi sufficiens causa essendi: & ita non conuenit illi de sua natura, sed ab extrinseco, & per aliud. Vide ipsum 2. contra gentes, capit. 52. Et si fiat argumentum, consequitur principia essentialia, ergo est propria passio: aliqui respondent, quod consequitur illa, vt actus suppositi, & ratione suppositali præsuppositi, & aduenit, vt complementum indiuidui: & non consequitur principia essentialia solum, sed indiuidualibus præsuppositis, vnde non est passio. Sed de hoc alibi. Et Magister Banes prima parte quæstione. 3. late de hoc disputat, vide ibidem.

2. Concl. Secunda conclusio. Existentia est passio physica aliquarum rerum, vt cælorum, Angelorum, & animæ rationalis: non vero est propria passio physica formæ equi. Probatur: nam propria passio physica illa dicitur, quæ non potest separari à subiecto in esse naturali posito, ita quod non erit verum

UNIVERSIDAD DE MURCIA

verum dicere naturaliter subiectum tale non esse sit adeò, vt naturaliter implicet contradictionem, per naturales causas non esse: sed hoc modo existentia se habet solum respectu supradictorum: ergo. Et quod non ita se habeat respectu formæ equi iam patet, quia verè separatur ab illa forma, ita vt sit verum dicere naturaliter loquendo, forma equi non est cum iam corruptus est equus: ergo.

Et aduertendum erit, esse passionem physicam modo explicato, diminuere à ratione propriæ passionis, quia est, dicit, conuenientiã non simpliciter, sed certo modo: passio vero logica simpliciter conuenit. Et si fiat argumentum contra hanc conclusionem, esse conuenit per se formæ, ergo, vel est essentia, vel passio: non essentia: ergo passio: nam in alijs modis per se non potest competere. Respondetur, physice concedo, logicè nego: quia per se non prædicatur de forma, licet consequatur ad ipsam in rerum natura positam, quod sufficit, vt sit per se physicè.

Sed contra: Nam Diuus Thom. dicit 2. contra gentes, capite 55. formæ conuenire esse, secundum quod ipsum: ergo per se simpliciter, vt patet ex eius diffinitione. Respondetur ex eodem D. Thom. ibidem, quòd ibi à sanctissimo præceptore accipitur secundum quod ipsum pro consequutione existentiæ ad formam tanquam ad causam formalem: sicut effectus secundarius consequi solet ad causam suam, in quò ordine collocamus extensionem in ordine ad locum, quam facit quantitas. Et cum etiam asserit D. Thom. quod conuenit formæ secundum se, vult dicere, quod est effectus secundarius ipsius formæ. Et hoc sufficit ad suum intentum, quia forma in actu posita suum effectum debet habere, nisi impediatur. Itaque, est effectus per se in causando, non in prædicando: sicut ædificator ædificat, est per se in causando, non in prædicando. Accidentalis enim prædicatio est ista ædificator ædificat. Et per hoc patet ad primũ sensum quæstionis.

Ad secundum, vtrùm sint passiones disiunctæ respondetur affirmatiuè, nam par, vel impar est propria numeri passio, quandoquidem conuenit omni, soli, & semper, & procedit ab essentia numeri, in speciebus, consideratus, quod sit par vel impar, & entis passio est actus, vel potentia finitum, vel infinitum lineæ passio rectum, vel curuum, & propterea disiunctæ passiones vocantur: quia nulla illarum per se est passio, sed vna, vel altera. De qua re vide Aristotelem libro primo Posteriorum, capite. 4. & ibidem Caietanum & Soto. Ad rationem Ferrariensis in oppositum ex dictis constat apertè.

(:)

QVÆSTIO XL.

Vtrùm propria passio realiter distinguatur à subiecto, cui conuenit per se.

HAnc quæstionem optime versat Caietanus prima parte, quæstione 77. articulo. 1. ibi illam vide.

QVÆSTIO XLI.

Vtrũ propria passio possit per diuinam potentiam separari à subiecto.

VIdetur quod non. Primo, quia ista propositio semper est vera, homo est risibilis: ergo non potest risibilitas separari ab homine. Probo antecedens: quia est perpetuæ veritatis. Consequentia probatur: Nam si ista est vera: ergo prædicatum conuenit subiecto: quia esse risibile est effectus formalis risibilitatis, sicut esse album est effectus formalis albedinis: sed non potest esse album, sine albedine, etiam de Dei potentia, quia implicat ex parte facti: ergo nec risibile sine risibilitate, sed est risibilis semper: ergo semper habet risibilitatem. *1. argum.*

Secundum argumentum. Si potest separari sequitur, quod ista sit falsa, homo est risibilis semper. Patet, quia homo non habet risibilitatem semper, & tamen sequitur, quod illa scientia, cuius est hæc propositio physica, vel metaphysica inclinet ad falsum, quia inclinat ad hanc veritatem, homo est risibilis: sed non est: ergo inclinant ad falsum, quod est impossibile, nam scientiæ non possunt ad falsum inclinare, sicut nec virtus ad malum etiam per miraculum. Et confirmatur, quia habere tres angulos æquales duobus rectis, est passio trianguli, & non potest separari: ergo. *2. arg.*

Tertium argumentum. Nam relatio creaturæ est propria passio creaturæ, & nõ potest ab illa separari: ergo. Maior patet, quia sequitur ad eius naturam: ex hoc enim quod habet esse participatum, quod est eius essentia, sequitur quod sit creatura. Sed minor probatur: quia non potest esse quin dicat ordinem ad Deum, vt ad causam.

De hac quæstione sunt variæ opiniones. Caietanus 1. parte, quæstione 54. artic. 3. dicit, quod licet aliqua propria passio di[illegible] à subie- *3. argum.*

UNIVERSIDAD DE MURCIA

à subiecto, tanquam res à re, nō sequitur, quod possit separari ab illo: & quanuis dimanet in genere causæ efficientis à subiecto, & causalitatem effectiua Deus supplere possit intelligitur de pura effectiuā, & propria, quæ est per actionem, nō verò quæ est per emanationem. Cum Caietan. tenet Capreolus, vbi à Soto & Ferrara citatur in 3. sententiarum, quanuis dicat oppositam opinionem esse probabilem.

2. Opinio. Secunda opinio est Ferrarę 4. contra gent. cap. 65. qui dicit posse separari passionem realiter à subiecto distinctam. Et hoc probat multis autoritatibus D. Tho. quas ibi videre poteris. Idem tenet Soto capite de proprio. Ratio pro hac opinione (quam ego veriorem iudico) sit ista: Non repugnat virtuti diuinæ & potentiæ, vt hoc non possit facere: ergo. Antecedens patet: nam si repugnaret, esset, quia implicaret contradictionem: sed hoc non: ergo. Maior patet: nam illud solum, quod contradictionem implicat Deo est denegandum. Probo minorem: quia si implicat contradictionem, vel est, quia passio est de essentia subiecti: quod falsum est, cum passio supponat suā essentiam constitutam per differentiam, & ad illam consequatur: aut est, quia subiectum est eius causa materialis: & nec hac ratione: nā de ratione causæ materialis, non est, quòd non possit esse sine aliquo accidenti: nam videmus hoc subiectum modo substare albedini modo nigredini, & modo esse sine hoc accidenti, modo sine illo: vel est quia est eius causa finalis: nec hac ratione: nam non inconuenit finem esse sine ordinato ad finem, quando ordinatū ad finem est posterius ipso fine, nec est eius causa, quantum ad esse: & his modis passio ordinatur ad subiectum, qua propter potest esse sine illo: ergo. Vel implicat, quia est eius causa efficiens per veram productionem, quod est contra D. Tho. vbique. Tum etiā, quia Deus potest substrahere concursum cuiuscunque causæ agentis: quia sicut cum suo concursu applicat ad agendum, ita illum potest subtrahere, ne agat. Et sic poterit Deus non concurrere cum essentia, vt habeat actionem circa passiones producendas, vel implicat, quia vt inquit Caietanus, passiones dimanant ab essentia, non per veram actionē, sed per quandam naturalem resultantiam, & naturalem sequelam. Et nec hoc, quia passio est ignis comburere materiam applicatam, vel saltim hoc dimanat ab igne per modum resultantiæ. At verò impedit hoc, vt patet in fornace Babylonica, vbi ignis non combussit pueros illi applicatos. Et secundo probatur: Nam subiectum prius natura est, quam passio: ergo non dependet ab illo, ergo potest esse sine illo, alias si nō posset esse sine illo: ergo dependeret ab illo, quod est falsum: nam aliàs dependeret & non dependeret, quia est prius & prius, vt prius à posteriori non dependet. Item: Nam Deus cō currit cum subiecto vt per suam virtutem, per resultantiam producat passionem: ergo poterit abstrahere concursum, & sic non producet: quamobrem non manebit passio. Tertio. Nam esse sequitur formam, per naturalem resultantiam: at in anima Christi fuit impeditum: ergo & passio poterit impediri. Et quarto probatur, quia inhærere subiecto, passio est accidentis (secundum aliquos) at tollitur à Deo, vt in sacramento patet: ergo.

Dico secundo, quod habere tres angulos, &c. & aliæ passiones, quæ non realiter tanquā res à re distinguuntur à subiecto, non possunt separari, vt de se patet: quia sunt eadem entitas, & habent idem esse. Si autem possint formaliter separari, sicut relatio, & fundamentū, quæ formaliter distinguuntur secundum vnā opinionem, & tamen datur fundamentū sine relatione formaliter, licet non entitatiue, anceps videtur res.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum respondetur dupliciter. Primò, quod illa est propositio vera, homo est risibilis: ergo habet causam formalem, distinguendum est: habet causam formalem secundum connexionem per se in secundo modo perfectionis, concedo: habet causam formalē existentem tunc in subiecto, nego. Itaque, si Deus tolleret à me risibilitatē essem risibilis, non quia actu in me existat risibilitas, sed quia connexio illius cum subiecto est in secūdo modo perfectionis: & ita semper est risibilitas in homine secundum connexionem per se, licet nō secundum existentiam. Esset tamen ista tunc falsa, homo existit risibilis. Et illa propositio, homo est risibilis facit hunc sensum, risibilitas connectitur cum homine per se: sicut ista, homo est animal est vera, etiam homine non existente, quia facit hunc sensum, de natura hominis, & de essentia est animal, etiam si tunc non existat animal eodem modo. Prima solutio statim dicetur.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod illa propositio non potest falsificari, vt modo dictum est. Secundo respondetur, quòd illa propositio est falsa, quia non habet formam, à qua denominetur subiectum. Si dicas, ergo non est perpetuæ veritatis, nego consequentiam: nam vt sit perpetuæ veritatis sufficit, quod, naturaliter loquendo, relinquendo res suæ naturæ non possit esse falsa. Et ad argumentum, ergo tunc scientia inclinat ad falsum, respondetur, quod non inclinat ad falsum: nam dicit, quod naturaliter loquēdo, homo est risibilis. Et hoc semper est verum: nam quid Deus supernaturaliter facere possit, non dicit. Et si contra solutionem arguas primam. Si illa propositio nō potest

UNIVERSIDAD DE MURCIA

potest esse falsa: ergo omnes scientiæ sunt æquales in certitudine, negatur consequentia: nam lumen naturale non potest inclinare ad falsum, nec etiam fides, at certior est fides propter modum procedendi, quia immediate innititur diuinæ reuelationi, ita vna scientia certior est alia, etiamsi non possint ad falsum inclinare propter modum procedendi, illi qui dicunt, quod illa propositio homo est risibilis, etiam ablata risibilitate est vera: quia facit hunc sensum, homo habet naturam, vnde dimanet risibilitas, male dicunt. Nam tunc non est eadem propositio, quia idem est hoc dicere, ac dicere, homo est rationalis, quod non significat supradicta propositio, quapropter alia est ab ista. Ad confirmationem iam patet.

Ad 2. arg. Ad tertium respondetur, quod relatio creaturæ non est passio creaturæ, sed accidēs, quod sequitur necessario ad creaturam positam in esse. Vtrum autem possit Deus destruere illam relationem manente creatura, dicemus cap. de relatione. Vide aliam solutionem in Ferrar. vbi sup.

Nota vltimò, quod conditiones indiuiduales quæ faciunt Petrum singularem non possunt ab illo tolli, quia sunt de eius essētia, vt indiuiduū est, & per illos est definiendus in quantum indiuiduum est.

VLTIMVM PRÆdicabile de accidenti.

QVÆSTIO XLII.

Vtrùm diffinitio accidētis quinti prædicabilis sit rectè tradita.

1. Arg. VIdetur, quod non: Nam sic definitur: Accidens est, quod adest, & abest à subiecto præter subiecti corruptionem. Nam adesse, & abesse, vel accipitur primeintentionaliter, vel secundeintentionaliter: neutro modo: ergo mala est diffinitio. Probo min. non potest dici, quod accipiatur primo modo, quia omnis definitio logica cuiusmodi hæc est, debet determinari ad secundam intentionem: ergo debet dari per terminos secundæ intentionis. Antecedens est clarum, quia obiectum logicæ est secunda intentio de qua passiones demonstrantur: ergo ad illam debet determinari. Consequētia patet, quia quæ sunt partes diffinitionis logicalis debent explicare secundam intentionem, & suam quidditatem, & ita debēt esse aliquid rationis, constituēs essentiam secundæ intentionis, huiusmodi non possunt esse entia realia. Nec accipitur secundo modo: nam postea diuiditur accidens, quod hic definitur in separabile, & in inseparabile, sed hoc non potest competere accidenti diffinito, si sumatur secundeintentionaliter, quia nulla secunda intentio est accidens inseparabile: ergo,

2. Arg. Secundum argumentum: Quod hic definitur diuiditur postea in accidens separabile, & inseparabile: sed repugnat id quod adest, & abest à subiecto, & cætera, esse accidens inseparabile: ergo alia definitio debet assignari, vt conueniat omni contento sub definito. Bona enim definitio debet competere definito ex omni contento sub illo. Et confirmatur hæc ratio, & explicatur. Nam si est bona definitio: ergo conuenit omni accidenti: sed hoc est falsum: ergo non est bona. Probo minorem, quia non conuenit accidenti inseparabili, accidens enim inseparabile non adest & abest à subiecto præter subiecti corruptionem, alias esset separabile, si abest à subiecto.

3. Arg. Tertium argumentum: Nam mortuum, & combustum sunt accidentia, quia non sunt de essentia alicuius rei, nec propria passio, & tamen non adsunt, & absunt præter subiecti corruptionem: ergo definitio nulla. Antecedens probatur: Nam combustio conuenit, verbi gratia, domui, vel alicui simili, & tamen non adest, nec abest ab illa præter ipsius corruptionem, nec potest dici, quod sint essentia, vel passio illius, & idem de morte Domini est respectu mortui.

4. Arg. Quartum argumentum: Sequitur ex hac definitione, quod risibile sit accidens quinti prædicabilis, quia adesse & abesse debet explicari, non realiter, sed per cogitationem, vt cōueniat accidenti inseparabili, ita quod accidens est, quod mente potest cogitari adesse & abesse, non destructo subiecto, ideſt ratione subiecti, & definitione. Sed etiam si cogitem per rationem hominem non esse risibilem, non destruitur hominis definitio: quia risibilitas non est de conceptu, & quidditate hominis, sed est posterior illa: & propria eius passio, atque, effectus: ergo bene potest quidditas hominis intelligi, sine risibilitate. Et ita licet cogitetur non inesse homini, non destruetur eius ratio: consequens autem falsum est, qiua vt visum fuit ad quartū prædicabile pertinet, nec potest ad duo prædicabilia pertinere.

5. Arg. Quintò: Nā quādo dicitur in definitione, accidēs est, quod adest, & abest à subiecto, vel nomine subiecti, intelligitur substātia cōpleta vel incōpleta: neutrū horum: ergo definitio est nulla. Prob. min. Nā hæc prędicatio est 5. prædicabilis, quantitas est alba, est figurata, &c. Et tamē in Sacram. Eucharistiæ verificatur de substā-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nec est substantia completa, nec incompleta. Quod autem non debeat intelligi etiam substãtia completa, probatur: nam hæc prædicatio est quinti prædicabilis, anima existit, materia existit, & tamen subiectum est substantia incompleta. Quod si dicas debere intelligi substantia incompleta, contra, nam D. Th. 1. contra gen, c. 81 dicit expresse nomine subiecti debere intelligi substantiam completam, & ita anima non est accidens, licet possit adesse, & abesse à subiecto, quia nomine subiecti substantia completa intelligitur. Si dicas, quod intelligitur substantia abstrahendo à completa, & incompleta, contra: nã iam visum fuit, quod hæc propositio est quinti prædicabilis, quantitas est alba, & tamen subiectum nullo modo est substantia.

6. Arg. Sextò: Nam album est quinti prædicabilis respectu Petri & Ioannis, & tamen non adest, & abest à subiecto præter sui corruptionem: ergo illa diffinitio est nulla. Minor probatur: Nam albũ non inhæret Petro, quia album dicit corpus, & albedinẽ, seu compositum ex corpore, & albedine, sed tale compositum non adest Petro, sed quod inest est albedo, & cõsequenter nec abest: ergo diffinitio illa nulla est. Probatur min. quia illud adest, & abest, quod inhæret, vel non inhæret, quod solum est forma accidentalis, & non compositum ex subiecto, & accidenti: ergo.

7. Arg. Septimum argumentum: Illa definitio competit alijs à definito: ergo est nulla. Probatur antecedens: quia humanitas adest, & abest à verbo Diuino præter verbi Diuini corruptionem, tamen nõ est accidens respectu illius: Hęc enim prædicatio non est accidentalis, Verbum Diuinum est homo: ergo. Confirmatur: Nam datur per distinctionem: ergo non explicat rei essentiam, quæ simplicissima est, & constat genere & differentia, quæ positiue & determinate conueniunt, & non disiunctiuè.

8. Arg. Octauum argumentum: Calor est accidens cõmune respectu aquæ, non tamen illi ineſt prę ter subiecti corruptionem: ergo illa definitio est nulla. Maior patet, minorem probo: quia calor paulatim corrumpit aquã. Et confir. Perfecta frigiditas vel in summo est, etiã absolute loquẽdo, accidens commune, & tamen per eius absentiã disponitur aqua ad corruptionem: ergo male dicitur, quod accidens adest, & abest præter subiecti corruptionem Quod si dicas, præsentia caloris aut absentia frigoris nõ statim corrũpi aquã, & ita manet cum hoc accidenti essentia subiecti non corrupta: Contra,

9. Arg. Nonò: Mors, & existentia actualis accidũt homini, vtrumque enim est extra essentiam eius, & ita sunt istæ propositiones, homo est mortuus homo existit in materia cõtingẽti, & tamẽ, nec existẽtia adesse, nec mors abesse possunt prętęr subiecti corruptionem: ergo definitio est nulla,

Decimò: In his propositionibus, annulus est aureus, animal est rationale, prædicata possunt abesse subiecto in cõmuni sumpto præter illius corruptionem, & tamẽ non est accidens, sed substantia: ergo definitio prædicta non solum conuenit accidenti: ergo est mala. 10. Arg.

Accidens nomẽ æquiuocum est, multa significans: ne ergo fallamur, oportet varias eius significationes pandere. Significat primo, defectum, qui cõmittitur in argumentatione, vt cum dicimus cõmitti fallaciam accidẽtis. Et quamuis in ista significatione importet secundam intentionem, non tamen vniuersalem, & ideò non pertinet ad præsentẽ tractationẽ Accipitur secũdo modo accidens, vt distinguitur contra substantiã, qua ratione est nomẽ primæ intentionis, & eius consideratio per se pertinet ad metaphysicũ, qui considerat ens inquantũ ens, & duos modos entis, quorũ vnus est ratio entis. Tertio modo accipitur ens logicè, & est vnũ ex quinque prædicabilibus in qua acceptione tripliciter definitur à Porphyrio. Prima definitio est ista, accidens est, quod adest, & abest à subiecto præter subiecti corruptionem. Secũda est, accidens est, quod contingit eidem inesse, & non inesse. Tertia est, quæ ita se habet: accidẽs, quod nec est genus, nec species, nec differentia, nec proprium, semper autem est in subiecto subsistens.

Deciditur quæstio.

PRima concl. Optima est explicatio primæ definitionis accidentis, quam tradit Diuus Thomas de spiritualibus creaturis, art. vlt. ad 7. Vbi sic ait: Duplex est operatio intellectus, vt dicitur 3. lib. de anima, vna qua intelligitur, quod quid est, idest, quidditas rei, & tali operatione potest intelligi essentia rei, & sine proprio & sine accidenti, cum neutrum istorum ingrediatur essentiam rei, & res solum exposcit ad sui cognitionem ea, quæ eius ingrediuntur essentiam. Sed nota, hanc D. Th doctrinã esse intelligendam formaliter. Nam optimè potest essentia & quidditas hominis formaliter intelligi, sine eo quod formaliter intelligatur risibilitas. Verum qui intelligit hominis essentiam, etiam si formaliter nõ intelligat risibilitatem, intelligit radicaliter, quia risibilitas est in radice quidditatis, seu potius quidditas est radix passionum. Et hoc modo non sunt accidẽtia communia in essentia, quia cum non profluant ab illa, non radicantur in illa. Alia est operatio intellectus, (inquit Angelicus Doctor) componentis, & diuidentis. Et isto modo potest substantia intelligi sine accidẽtali prędicato, etiãsi secũdũ rẽ sit inseparabile. Sicut possumus intelligere, corũ esse albũ, nõ enim ibi est repugnãtia intellectuũ cũ oppositũ prędicati nõ depẽdeat ex primeitate spe- 1. concl.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

speciei. Nigredo enim corui, quę est principium albedinis, non procedit ex principijs rei specificis, & eadem operatione non potest intellectus intelligere essentiã rei, sine eius propria passione: & hominem sine intellectu, quia hęc est repugnantia, intellectiuum, cum oppositum prædicati, scilicet esse intellectiuum dependeat ex principijs subiecti: nam intellectus consequitur necessario ex essentia hominis. Et dicere, quod non est intellectiuum, est dicere, quod nõ habet talem essentiam. Quia vero nigredo corui non sequitur ex eius essentia, dicere, quod coruus non est albus, non est eius tollere essentiam (& hoc intelligitur naturaliter loquendo: na supernaturaliter bene potest Deus separare risibilitatẽ, & erit falsum dicere, quod homo est risibilis, sed nostra sententia in prædicabili proprio explicata melior est.) Concludit igitur Diuus Thomas sic: ergo potest intelligi essẽtia animæ prima operatione intellectus, vt scilicet intelligatur, quod quid est, absque potentijs, non autem secunda operatione intellectus, ita quod intelligatur, non habere potẽtias, quod alijs terminis dicitur abstractione præcisiua, non vero compositiua. Est igitur sensus huius diffinitionis primi accidentis, quod inest, & abest à subiecto, &c. id est accidens est vniuersale, quod adest & abest præter subiecti corruptionem, id est, intelligitur, adesse, & abesse per intellectũ componentem, & diuidentem, sine eo quod essentia rei destruatur, propterea quod ex eius nõ dimanat principij. ¶ Et notandũ est, quod cũ per secũdam operationem intellectus dico coruum non esse nigrum, certum est, hanc propositionem esse falsam, siquidem significat rem aliter esse, quam est. Nihilominus etiam si intelligatur falsa, non tamen eius falsitas destruit corui essentiam, quia non dimanat nigredo ab essentia corui. Vt ergo sit quinti prædicabilis, hoc sufficit. Et hæc D. Thom intelligentia maximum fundamẽtum habet in Porphyrio, cũ dicit, potest enim coruus albus, & Æthiops intelligi sine interitu rei subiecti. Non dicit esse, sed intelligi. Et non dixit verè, sed sine eo quod res destruatur. Et quoniam definitiones demõstrari nequeũt sufficiat illã sic explicasse. Et postea soluemus, quæ cõtra illam sunt argumenta.

Alij qui censent, diffinitionem hanc intelligendam esse de absentia & præsentia reali, ita, vt solum illud dicatur accidẽs esse quod adesse & abesse potest realiter à subiecto &c. ex qua absentia reali, actuali, vel possibili consequitur, vt subiectum cum negatione illius accidentis, & cum oppositi accidenti intelligi possit, salua essentia subiecti, ita vt non liceat inferre subiectum non esse, aut essentiam eius esse distinctam. Et probant hanc sententiam, quia in hoc sensu proprie saluatur vis, & significatio illorum verborum, adesse & abesse, quorũ proprietas in sentẽtia Diui Thomæ, non saluatur. Nam adesse, & abesse accipitur pro affirmari, vel negari, quæ non est propria acceptio: ergo ista sententia siquidem proprie accipit verba, præferenda est. Et secundò: quia post definitionem accidentis Porphyrius diuidit illud in separabile, & in inseparabile, quæ diuisio non potest intelligi nisi de separabilitate reali, & inseparabilitate. Nam si intelligatur de separabilitate per rationem illa non est propriè separabilitas, & vtrumque est separabile per rationem. Qua propter male diuideretur in accidens separabile, & in inseparabile, cum vtrumque sit separabile per rationem. Et vltimo, quia quod à parte rei non potest abesse essentiam concomitatur, & illam vt propria passio sequitur, & eius negatio destruit essentiã rei. Nam non habemus signum aliquod, quo cognoscamus accidens aliquod à rei essentia profluere, nisi quia ab illa nõ potest separari: ergo. Et cum arguitur cõtra istã sententiam: nam secũdum istam, omne accidẽs inseparabile erit propria passio, & sic male Porphyrius diuisisset accidens in separabile, & in inseparabile. Respondent huius sententiæ autores, accidens inseparabile dici à Porphyrio illud, quod potest non semper inesse, seu non à principio rei inesse. Dicitur tamen inseparabile quia postquam semel inhæserit, nũquam potest naturaliter abesse, vt cæcitas, cicatrix, vel perfecta nigredo corui, vel albedo cygni. Et si contra illos fiat argumentum: nam Porphyrius explicauit rationem accidentis per separabilitatẽ rationis: ergo ita est eius intelligenda definitio, dicunt ipsi hoc feciſſe propterea quod absentia per rationem, sine eo quod essentia subiecti destruatur est signum separabilitatis realis possibilis, saltim vt dictum est. Et si contra illos fiat argumentum, quod Porphyrius dixit, nigredinẽ Æthiopis esse accidens, & tamen esse inseparabilem, quidam eorum dicunt, Porphyrium in hoc fuisse deceptum, maximè cum non requiratur exemplorum veritas. Alij respõdent, in coruo & Æthiope duplicem nigredinem posse cõsiderari, alteram intensam, quam discursu temporis acquirit, & hanc dicit esse accidens, & de hac loqui Porphyrium. Alteram vero remissam quam habet à principio: & ista est propria passio: nec de hac autor loquitur. Et dicunt ita loqui Diuum Augustinum quarto de Trinitate, capite quarto, Fonseca libro quinto metaphysicæ capite vigesimo octauo, quæstione 19. sectione 4. in solut. ad. dicit nigredinẽ corui dupliciter considerari posse, etiam in ordine ad coruũ. Primò, quatenus naturaliter cõsequitur semper essentiam eius. Secundò, quatenus nihil repugnat illam per potentiam supernaturalem seu naturalem separari. Si primo modo consideretur

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vult esse proprium secundo modo: si vero secũdo modo vsurpetur accidés quintũ prædicabile.

Sed hæc opinio, quam sit falsa, varijs ostenditur modis. Primo ex contra Porphyrium, qui vt patet in textu, explicuit accidẽtis essentiam per hoc quod est abesse, vel adesse per rationem, iuxta D. Th explicationem, & sententiã vniuersaliter à logicis peritis approbatam: ergo illam solum explicare de separabilitate reali, vel inseparabilitate est contra Porphyrium. Illud etiam, quod dicit hæc sententia, quod nigredo est duplex, intensa, & remissa, & remissa est passio intensa minimè, sed accidens quinti prædicabilis ridiculũ est. Primo, quia in coruo nõ est duplex nigredo, sed vna & eadem, quia accidés illud duplex vel distinguitur specie, & hoc nõ audebũt dicere, etiam si errare velint. Vel non, & neque hoc, quia subiectum est idem, & ita non potest habere duo accidentia eiusdem specieiabsoluta, cum distinctio numerica sumatur penes subiectũ. Item, nam si nigredo intensa est accidens separabile, non rectè posuit Porphyr. exemplum, vt ostenderet esse aliquod accidens inseparabile: & licet posit corui nigredo intendi non propterea est dicendum esse duas in coruo nigredines. Vnde etiam errat Toletus in hoc loco dub. 3. Fonseca errat etiam in illa sua distinctione. Nã si nigredo potest simul naturaliter separari, non potest esse accidens quarti prædicabilis, quia est de eius intrinseca ratione, vt sit naturaliter inseparabile, cum consequatur essentiam, & constituat propositionem de per se. Et quidẽ nigredinẽ corui & Æthiopis nõ esse propriam passionẽ per se notũ est. De Æthiope patet, quia cũ sit eiusdem speciei nobiscum nullam passionem habebit, quam nos non habeamus, neque nos quam ille: sed hæc non est propria passio nostra: ergo neq; Æthiopis. Sed quod neq; nigredo sit propria passio corui probatur apertè, quia propria passio est quæ conuenit omni & soli, & semper: sed nigredo non soli coruo conuenit: ergo non est propria passio eius. Antecedens est euidens, & consequentia clara: Nam sicut essentia est propria speciei corui næ, ita passio deberet esse ei propria, quia essentiam talem cõsequitur. Præterea: Nam Fonseca dicit albedinem, siue naturaliter, siue supernaturaliter posse separari à coruo. Detur vnum, scilicet, quod naturaliter separetur, tunc impossibile est quod sit propria passio, quia naturaliter consequitur essentiam, & communis sententia recepta est ab Alberto Magno naturaliter posse nigredinem à coruo separari, quin potius Sipontinus testatur, se Neapoli coruum vidisse album apud Alphõsum Siciliæ Regem tempore Calixti Papæ. Et si dicas, ergo est accidens commune separabile, si adest & abest: ita fateor, & accidés inseparabile, si nõ potest vlla ratione abesse. Vtrùm autem hoc sit possibile non est logici muneris disputare. Præterea: Nam accidés hoc cõsequitur ex principijs indiuiduantibus corui: ergo non est propria passio. Consequentia est euidens, antecedens probatur: Nam si ex specifica natura oriretur, non conueniret alteri, nec posset aliquo artificio separari: sequitur enim ipsam essentiam semper.

2. Concluſ. Secunda conclusio: Reliquæ duæ definitiones, quas Porphyrius assignat, rectæ sunt: nam hæc definitio, accidens est, quod contingit eidẽ inesse, & non inesse est Aristot. 1. Top. c. 4. & est explicanda sicut præcedens, ideſt, accidens est, quod intelligitur operatione positiua, inesse & non inesse, salua scilicet propria essentia subiecti. Secũda vero definitio, quod neq; est genus, neq; species, &c. & semper subiecto est subsistens, est intelligenda non quod accidens semper inhæreat subiecto realiter, nam sic omne accidens esset inseparabile, sed quod semper inhæreat subiecto inhæsione prædicationis, ideſt, quod semper sehabeat respectu subiecti, vt prædicatum accidentale directum. Ista tamen definitio potius est notificatio accidentis per negationẽ aliarum specierum, quàm vera definitio.

3. Concl. Tertia conclusio: Hic definitur accidens sub ratione vniuersalis quinti. Hæc conclusio ponitur contra quosdam parum acutos logicos, qui censent, Porphyrium hic definisse rationem accidentis, vt sic, nõ verò rationem quinti vniuersalis, nam diuersa est vtriusque essentia. Ratio enim accidentis conuenit singularibus accidentibus, vt huic albedini, cui nullo modo ratio quinti vniuersalis conuenire potest. Et si contra istos fiat argumentum. Nam intentio Porphyrij est tractare in præsenti de quinto vniuersali, illud igitur definiuit. Respondent non definisse, quia facillimo negotio ex præhabitis talis potuit colligi definitio, quæ quinto vniuersali adaptaretur. Cæterum nostra conclusio vera est. Nam cũ subiectũ logicæ sit talis secũda intẽtio, vt sup visum fuit, omnis logica definitio debet respicere formaliter, tanquã definitũ secundã intentionẽ. Verũ est tamẽ, q̃ quia hęc secũda intẽtio minimæ est entitatis ab Aris. & Porphy. & alijs sæpissimè explicatur per fundamẽta sua. Et ita multa miscet in præsenti Porphyr. de accidẽ. secundũ realẽ considerationẽ, vt natura secũdæ intẽtionis perclariora notificet. Itaq; secũdã intentionẽ 5. vniuersalis per sua subsirata declaratur. Sensus definitionis est, accipiẽdo, vt re vera accipitur, definitum secundeintentionaliter, accidens est vniuersale, quod adest, & abest à subiecto præter subiecti corruptionem, ideſt, quod potest materialiter affirmari, & negari de subiecto sine eo, quod eius essentia destruatur. Et si sumatur pro secunda intentione in concreto, accidens est quod adest & abest

abest,&c, ideſt,quod refertur ad ſubiectum relatione prædicabilis accidentalis, & quod nullo modo eſt de eſſentia ſubiecti. Et illa particula, abeſt,conducit ad explicationem huius, adeſt, ex eo enim quod intelligitur abeſſe, non deſtructa eſſentia ſubiecti,neceſſario eſt prædicatum quinti prædicabilis. Hæc omnia magis patebunt ex his quæ inferius dicemus, & ex illis etiam quæ in prædicabili de genere dicta ſunt.

4. Concl. Quarta cõcluſio: Illud de quo accidens quintum prædicabile prædicatur,quod ſubiectum dicitur,non eſt neceſſe eſſe ſubſtantiã, neq; accidens,neq; eſt neceſſe eſſe aliquid reale,neq; aliquid rationis,ſed eſt neceſſe eſſe illud,cui prędicatũ accidit,ita q; ſit extra eius eſſentiã. Et hoc intelligit Porphyrius nomine ſubiecti. Hæc cõcluſio eſt Diui Thomæ de ſpiritualibus creaturis, articulo vltimo. Probatur concluſio: Non eſt neceſſe quod ſubiectum ſit ſubſtantia cõpleta ad quam referatur accidẽs,quod eſt quintum prædicabile:nam iſta prædicatio, anima intelligit eſt prædicatio ꝟ. prædicabilis,& tamẽ anima nõ eſt ſubſtãtia cõpleta:ergo. Mai. prob: Nam eſt prædicatio formalis,& nõ alicuius tranſcẽdentis: ergo alicuius prædicabilis:& non niſi iſtius: ergo. Et hoc eſt dicendum de multis alijs prædicationibus Et præterea eadẽ maior probatur: Nam hæc eſt prædicatio per ſe in ſecundo modo, anima hominis eſt intellectiua: ergo & illa eſt accidentalis quinti prædicabilis. Probo conſequentiam: nam ſicut ſufficit ſubiectum, quod non eſt ſubſtantia completa ad conſtituendam propoſitionem per ſe,ſufficit etiam ad conſtituendam propoſitionem accidentalem quinti prædicabilis:nam ſicut ad conſtituendam propoſitionem per ſe in primo modo ſufficit, quod ſit ſubiectum ex cuius eſſentia dimanat prædicatum: ita ad conſtituendam propoſitionem quinti prædicabilis, ſufficit quod prædicatum ſit forma & extra rationem ſubiecti exiſtẽs, nec dimanans ab eius eſſentia: ergo non eſt neceſſe ſubiectum, ad quod refertur accidens quintum prædicabile, eſſe ſubſtantiam completam. Neque etiam eſt neceſſe, quod ſit ſubſtantia incompleta, vt patet:nam hęc eſt quinti prædicabilis, homo eſt albus, & tamen homo eſt ſubſtantia completa. Quod vero non ſit neceſſariũ eſſe ſubſtantiam, ſed quod poteſt eſſe accidens, prob. Nam hæc prædicatio,albedo eſt intẽſa,eſt prædicatio nõ generis,neq; ſpeciei, nec proprij nec differentię: ergo eſt prædicatio quinti prædicabilis, non enim ſunt plura prędicabilia, ſecundum veriorem opinionem. Et probatur idẽ: nam intenſio eſt accidens albedinis:ergo eſt accidens quinti prædicabilis,quia non eſt accidẽs quod ſit paſsio. Quod vero non ſit neceſſe eſſe aliquid reale probatur:nam in entibus rationis ſicut ſunt ſuæ eſſentiæ, ſuũ genus, & ſua differentia,& proprietates,ita etiam ſunt ſua accidentia,hæc enim prædicatio, chimęra intelligitur,ſpecieitas cognoſcitur, eſt quinti prædicabilis,& tamẽ ſubiectum eſt aliquid rationis:ergo. Maior probatur:nam non eſt eſſentia chimęræ actu intelligi,nec propria eius paſsio,ſed merũ accidens, & idem de ſpecieitate:ex hoc patet, quod neque eſt de eius eſſentia, quod ſubiectũ ſit aliquid rationis, non loquor formaliter,quatenus eſt correlatiuum relationis prædicabilis quinti:nam ſic aliquid rationis eſt, ſed loquor de illo quod ſuſcipit huiuſmodi ſubiecti relationem. Sicut enim genus refertur ad ſpeciem, ita accidens ad ſubiectum de quo dicitur, accipiendo accidens ſecundeintẽtionaliter. Et ita ſuum correlatiuũ formaliter eſt aliquid rationis. Sed ſicut relatio generis poteſt conuenire entibus realibus, & rationis ſubſtantiæ,& accidenti,ita relatio accidentis quinti prædicabilis. Ex dictis ſequitur primò,quod ſubiectum ad quod refertur accidens quintum prædicabile, non habet vnum conceptum obiectiuum pro materiali, nec datur vnum ſubſtratum iſtius ſubiecti vnico conceptu cognitum. Sicut diximus capite de genere, non dari vnum ſubſtratum genericum commune ad omnia genera, ita non datur vnum ſubiectum ad quod refertur accidens commune ad omnia ſubiecta. Sequitur ſecundò, neceſſarium eſſe vt intentio accidentis quinti prædicabilis alicui conueniat, quod referatur ad ſubiectum, reſpectu cuius illud, quod ſe habet vt materiale ſuſcipiens intentionem accidentis, habeat rationem formæ,& ſubiectum ſe habeat vt materia, quod eſt aſſerere, non reperiri intentionem prædicabilis quinti in propoſitionibus indirectis. Hæc enim prædicatio, album eſt homo, non eſt prędicatio quinti prædicabilis, quia eſt indirecta, etiam ſi ſit accidentalis.

Diſſoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum dico,definitionẽ eſſe intelligẽdã ſecundæintentionaliter, & ſic omne accidens ꝟ. prædicabilis poteſt adeſſe & abeſſe, id eſt,prædicari accidentaliter de ſubiecto,ſeu eſſe prędicabile accidẽtaliter de ſubiecto,vt aliquid quod nõ oritur ex eſſentia rei,& quod poteſt negari de ſubiecto,nõ deſtructa eſſentia ſubiecti. Cum verò Porphyrius poſtmodum diuidit accidens,illud quidẽ diuidit ſecundum eſſe reale, ac ſi diceret,accidens in eſſe reale cõſideratum, aliud eſt ſeparabile,vt albedo, aliud inſeparabile vt cicatrix. Et hoc quidẽ artificioſe fecit Porphyrius:nam cognoſcere naturam realẽ accidentis, maximè cõducit ad cognitionẽ ipſius ſecũde intẽtionaliter accepti. Diuiſio enim hæc explicat naturam accidentis realis,maximè quod totum ordinatur ad cognitionem ſecundæ intentionis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quæ est obiectum formale logicę de quibus in superioribus diximus.

Ad secundū resp. definitū huius definitionis formale, quod est secūda intētio c. prædicabilis in concreto, non diuidi postea in accidens separabile, & inseparabile: sed solum definitum pro materiali diuiditur. Aliud ergo formaliter definitur, & aliud diuiditur materialiter. Quod si de definitio pro materiali sit sermo, idem etiā diuiditur in separabile, & in inseparabile, & satis familiare est Aristoteli, vt constat in prædicamento substantiæ, & quantitatis, rerum naturas discutere, vt intentiones, quæ in illis versantur, explicet magis. Ad confirmationē patet ex prima conclusione.

Ad 2. arg.

Ad tertium respondetur ab aliquibus, & vt ipsi existimant subtiliter mortem, combustionē & existentiam non esse accidentia subiecti secūdum esse actuale, sed secundū esse possibile, vel præteritum. Existentia enim cōparata ad subiectum, vt actualiter existens est non est accidens sed essentia eius, & ita nō potest subiecto actualiter existenti abesse, quin subiectum secundum esse actuale corrumpatur. Accidit tamen subiecto secundum esse possibile, cui adesse, & abesse potest præter corruptionem eius secundum esse possibile, secus nihil addit prædicatū supra subiectum, quod in propositione contingenti vitiū est. Similiter mors si ad hominem præsentem referatur non accidit illi, sed repugnat, accidit autē homini præterito vt sic, & ita ista propositio homo est mortuus non est in materia contingēti, nisi subiectum supponat solum pro homine præterito, vt sic. Nam si pro præsente supponeret esset in materia remota, vel repugnāte: sed multa intermiscet falsa hæc solutio, cum ipsa etiam sit falsa. Primo existentia. Et loquamur de homine, ne fiat sermo de Angelo, & de cælis, de quibus diximus esse passionem physicā in superioribus. De illo ergo loquendo quod de alijs etiā est dicendum, accidens quinti prædicabilis est: nam existentia nō est essentia hominis, nec pars essentiæ, alias non posset non existere. Nec est propria passio: nam alias hæc prædicatio, homo existit, esset æternæ veritatis, & nunquam posset falsificari. Nam propositio, in qua prædicatur propria passio de subiecto, est in secundo modo perfectitatis, & propositionē æternæ veritatis cōstituit, quod aperte falsum est in existentia, hæc enim est falsa: Antichristus existit, igitur nō est propria passio, nam hæc est vera: Antichristus est risibilis, quia propria passio est hominis risibilitas, etiam falsum asserit dum dicit, existentiam esse essentiam subiecti existentis. Nam vel loquitur de subiecto existenti, vt sic, & quatenus existens est, & tunc hæc propositio est identica, existens est existens, & subiectum est idem cū prædicato, & omnes propositiones accidentales, si

Ad 3. arg.

accipiantur cum specificatione sunt essentiales: nā Petrus est albus, si accipiatur specificatiue, quatenus albus est albus, etiam est identica & essentialis, siue necessaria, vnde nulla esset quinti prædicabilis. Præterea, vt propositio sit essentialis prædicatum, debet esse de essentia subiecti, vt in propositione ponitur, v.g. homo est animal, quia de intrinseca ratione hominis est, q; sit animal, hæc prædicatio est essentialis, sed de intrinseca ratione hominis non est existētia: ergo hæc prædicatio nō est essentialis, homo existit: existentia ergo non est essentia eius. Quod si dicas esse de ratione hominis existentis, etiā hæc, homo est albus erit essentialis, quia albedo est de essentia hominis albi, quod est absurdum asserere. Nam eadem est essentia hominis possibilis, & existentis: ergo si existentia est accidens hominis passibilis, etiam erit accidens hominis præsentis, & si est accidens Petri positi in rerū natura erit etiam accidens ipsius secundum esse possibile considerati. Sufficit ergo, vt existentia sit accidens hominis, quod conueniat illi, & non tanquam essentia, vel pars essentiæ, nec tanquam propria ipsius passio. Quinimo, existentia non adest, & abest ab homine possibili, sed ab homine præterito abest, & homini præsenti adest, & cōuenit, & compositio quæ in homine reperitur ex quo est, & quod est, est cōpositio conueniens rei essentiæ, cui existentia accidit. Videatur Diuus Thomas. 2. contra gentiles, capite 54. Quod etiam dicit de morte ridiculum est: nam si solum mors homini præterito accideret, & non præsenti, nunquam homo moreretur. Nā ex eo præteritus est homo, quia mortuus est. Conuenit enim mors homini præsenti, sed taliter vt dicemus, quod ab ipso remouet vitam, & rationem hominis destruit. Alij respondent, quos sequitur Mas. in hoc prædicabili, q. 1 ad secundum. Et dicunt accidentia priuatiua nō esse verè & propriè accidentia, sed priuationes tantum, & amotiones formarum, & entium, ac proinde in hac definitione nullo modo comprehenduntur, in qua solum accidentia definiūtur, quæ denotāt aliquam entitatem positiuam. Quæ solutio quā falsa sit cōstat ex supradictis in cōclusionibus Nam 5 prædicabile solū dicit formaliter relationē rationis, qua refertur ad sua inferiora accidētalia extra quorū essentiā siue formaliter, siue radicaliter est illud, quod refertur, de materiali vero solū dicit id, quod est huiusmodi, siue sit aliquid reale, siue rationis, siue substātia, siue accidēs, dūmodo sit quid vniuocum. Sed cæcitas v.g. quæ est ens rationis prædicatū non nascitur ex hominis essentia, neq; est eius propria passio, & vere prædicatur de homine in cōcreto, dicēdo, Petrus est cæcus: ergo pertinet ad 5. prædicab. falsum ergo est dicere solū accidē tia positiua definiri in hac definitione

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terea hæc prædicatio homo est cæcus est prædicatio alicuius vniuersalis vniuoci, cæcus vniuocum, quid est ad omnia habentia cæcitatem, & est vniuersale, quia prædicatur de pluribus & accidentaliter prædicatur de Petro, Ioanne, de Fräciſco de homine equo, & leone: ergo est prædicatio quinti prædicabilis, non enim est propria paſsio dices hoc non ſufficere, ſed eſſe neceſſarium, vt dicat formam poſitiuam. Sed hæc explicatio præterquam quod ſit voluntaria, falſa eſt: Nam accidens hic non definitur loquendo de materiali, id quod eſt vere accidens, ſed id quod eſt prædicatum accidentale; ſed hæc ſupra dicta prædicatio eſt huiuſmodi: ergo. Secunda ſolutio eiuſdem eſt peior. Dicit enim mortem accidens eſſe hominis, quia poteſt abeſſe ab illo, non verò quia poſsit adeſſe, quia abeſſe dicit priuationem præſentis. Si igitur accidens abeſt ab aliquo ſubiecto, potuit illi adeſſe. Illud enim accidens abeſt ab aliquo ſubiecto, quod potuit illi ineſſe. Si igitur mors non conuenit homini nec adeſt illi nõ poterit ab illo abeſſe, maximè, quia vt conſtat ex D. Tho. de ſpiritualibus creaturis vbi ſuprà, hic abeſſe & adeſſe accipiuntur pro affirmari & negari, non quidem actu ſed aptitudine, ita vt accidens ſit, quod poteſt affirmari & negari de ſubiecto eius ſubſtantia & eſſentia non deſtructa. Et nõ accipitur pro vera inhærentia vel non inhærentia. Vt ergo ſit accidens huius prędicabilis neceſſarium eſt, vt vtrunque cõueniat & abeſſe & adeſſe præter ſubiecti corruptionem modo dicto. Præterea, ſi non conuenire ſubiecto ſufficit, vt dicatur accidens illius ſubiecti, ſequitur quod intellectio angelica & omnia accidentia ſpiritualia poſsint dici accidẽtia corporis, quia abſunt à ſubiecto corporeo, hoc eſt non conueniunt. Hoc enim modo explicat hæc ſolutio abſentiam accidẽtis, hoc autem eſt abſurdum: ergo. Prædicatio enim accidentalis quinti prædicabilis debet eſſe reſpectu alicuius, quod ſe habeat, vt forma, quæ poſsit ſubiecto cõpetere. Vera ergo ſolutio eſt, quam aſsignat acutiſsimus Caietanus in præſenti, dubio ſecundo, hãc prædicationem, homo eſt mortuus, domus eſt combuſta, non pertinere ad quintum prędicabile, quia ſunt prędicata nullo modo cõuenientia ſubiectis, ſed illis repugnantia, & eorum rationes deſtruentia. Prædicata verò quæ ad quintum attinẽt prædicabile debent eſſe prędicata conuenientia ſubiecto, & debent dicere formam accidentalem, vel aliquid per modum illius, quæ neq; naſcatur ex eorum eſſentia, nec ſit eſſentia, nec pars eſſentiæ. Quod verò mors repugnet hominis eſſentiæ demonſtrat D. Tho. 3. p. q. 50. artic 4. quia mors eſt ſeparatio animę à corpore: ſed coniunctio animæ & corporis, cõplet hominis eſſentiã, iſta ergo ſublata non manebit homo: ergo mors facit quod aliquid non ſit homo. Præterea, mors eſt priuatio vitæ: ergo hominẽ vita priuat, ſed de eſſentia hominis eſt vita, homo eſt animal, animal autem eſt viuens: ergo ſublato ſuperiore, quod fit per mortẽ, qua tollitur vita, tollitur hominis ratio, & non manet: & ita mors eſt prædicatum repugnans, & non quinti prædicabilis. Et idem eſt de alijs huiuſmodi prædicatis dicẽdum. Quod ſi dicas, hęc prædicatio eſt vera, homo eſt mortuus, reſpondetur, quod accipitur cum ampliatione, & facit iſtum ſenſum, quod eſt, vel fuit homo eſt mortuus, hoc eſt, olim homo, modo eſt mortuus. Si autem ſine ampliatione accipiatur cũ dicitur, quod Petrus eſt mortuus, Petrus mortuus eſt cadauer, quod æquiuoce homo dicitur. Et ſi dicas, illa ergo propoſitio vera homo eſt mortuus ad quod prædicabile pertinet, Caiet. reducit illam ad quartum & ſecundum modũ perfeitatis quia verificatur de homine qui fuit: fuiſſe autẽ ſeu præteritum fuiſſe, ratio eſt, quod homo ſit mortuus, & ita ad quartum prædicabile reducitur; quia ſicut eſſe hominem, eſt ratio, vt aliquid ſit riſibile, ita eſſe præteritum eſt ratio, vt aliquid ſit mortuum. Et etiam pertinet ad quartũ prædicabile, quia prædicatur propria cauſa de proprio effectu, ſicut in iſta ædificator ædificat, licet cauſalitas ſit in alio genere. Et hæc ſunt acutè dicta à Caieta. Alia ſolutio adhiberi poterat, quod mors & combuſtio pertinent ad quintum prædicabile, non in facto eſſe, & in eſſe cõpleto præciſe conſideratæ, ſed prout ſunt in fieri, itaque homo moritur, domus comburitur huius ſunt prædicabilis cæterum termini horũ motuum dum in propoſitione explicantur per mortuum & combuſtum non huius ſunt prædicabilis in ſe, ſed in vijs ſuis. Et in alterationibus antecedentibus, Magiſter Soto vltimam aſsignat ſolutionem præmiſſa diſtinctione huius nominis mortuum nominaliter, & participaliter, & dicit quod reſpectu corporis vtroque modo eſt accidẽs quinti prędicabilis: Nã adeſt & abeſt à corpore præter corporis corruptionem. Nam corpus modo viuit & idem poſtea erit mortuũ, licet habeat aliam formam cadaueris, tunc tamẽ dicitur idem corpus, quia ſic homines communiter loquuntur. Reſpectu tamen hominis dicitur eſſe prædicatum diſparatum. Et ſi fiat argumẽtum, Chriſtus modo eſt homo, & eſt mortuus: ergo iam conuenit eidẽ exiſtenti eſſe mortuum, reſpondetur, quod eſt ſupernaturaliter. Et ſi rurſus fiat argumentum: Nam hæc aliquo modo erit vera, Ioannes erit mortuus, propter ampliationẽ, & modo nõ eſt vera: ergo iã adeſt & abeſt à ſubiecto, &c. Kurſus reſpõdetur, quod vt ſit accidens quinti prædicabilis debet accidẽtaliter ſubiecto propoſitionis competere ſine ampliatione. Vide D. Th. de natura generis quo modo ea res dicatur mortua, ſed quod [illegible] hæc

UNIVERSIDAD DE MURCIA

d. 4. hæc solutio patet ex dictis. ¶ Ad quartum respondetur, quod si dicam abstractione compositiua, homo non est risibilis essentia destruitur cum ab ipsa dimanet oppositum prædicati illa enim essentia à qua non dimanat risibilitas non est hominis essentia: Nam si non est risibilis nec homo, & si est homo est risibilis, quod de albedine lactis vel nigredine corui non habet verum. Nam si coruus non est niger, non destruitur eius essentia, quia ab illa nigredo non dimanat.

d. 5. Ad quintum patet ex quarta cõclusione quæ est D. Thom. de spiritualibus creaturis. Ad vltimum & ad D. Thom Secundo contra Gentiles, respondetur, quod ibi loquitur de accidẽte. Ad D. Thom. respondetur in illo loco accipere accidens, vt distinguitur contra substantiam. Vt enim aliquid sit accidens hoc modo debet respicere subiectum completum, cui inhæreat. Dico completum vel subsistens: Nam animæ rationali accidentia spiritualia inhærent. Et sanctus Doctor censet & recte accidentia non subiectari in materia prima: nos verò accipimus accidens pro accidenti quinti prædicabilis, cuius subiectum est illud, ad quod refertur extra eius rationem existens nec ab illius profluens essentia, vt statim magis explicabitur. Cum ergo sit diuersa acceptio accidentis, si logice, vel metaphysicè consideretur subiectum, est etiam diuersum, & acceptio illius diuersa.

Ad. 6. Ad sextum respondetur, illud quod induit intentionem vniuersalis, verbi gratia, album, non importare compositionem ex subiecto & accidenti; sed solum importare albedinem in concreto. Et vt vniuersalius loquamur sumam inconcreto, & illa est quę accidit inferioribus, & quæ de illis inconcreto prædicatur, & refertur relatione prędicabilis quinti. Heruęus vt patuit suprà, cum de intentionibus ageretur, dicit album secundum quod importat compositionẽ ex his non prædicari de Petro, verbi gratia, bene tamen secundum quod importat compositionem huic, quod est importare albedinem incõcreto. Videatur Paludan. 4. d. . q. . vbi huic fauet sententiæ, & docet quomodo fiat prædicatio in his accidentibus: & incompositis artificialibus. Alij respondẽt quod prædicatum accidentale concretum, vt album inhærent formaliter, ratio tamen formalis inhærendi est ipsa forma accidentalis. Et hoc sufficit, vt totum prædicatum dicatur inhærere, sicut totum compositum, vt viuens, licet ratio formalis viuendi non sit nisi altera pars illius, scilicet, anima. Cũ ergo possit forma inhærere potest consequenter formaliter adesse & abesse, & sic accidentaliter prædicari.

Ad. 7. Ad septimum argumentum aliqui statim cõcedunt, omnia illa, quę prędicãtur de Deo ex tẽpore accidentaliter prædicari, accidentalitate huius prædicabilis, vt Deus factus est homo, Verbum caro factum est, Deus est creans, Deus est dominans, mortuus. Quia cũ omnia ista non sint de essentia Dei neque ab eius principijs dimanent rectè possunt accipere denominationẽ accidentis quinti prædicabilis. Nam accidens in hac acceptione ad omnia talia se extendit. Sed in hac solutione multa falsa miscentur, quę eleganter confutantur ex doctrina D. Tho. 3. p. q. . arti 6. & q. 16. artic. . in solutione ad. . dico quod hæc prædicatio non est accidentalis pertinens ad quintum prædicabile, Deus est homo, sed est prædicatio per se. Nam quanuis humanitas non sit essentia diuina, nec passio eius, quia tamen trahitur ad idem esse personale, & substãtiale filij Dei, non pertinet ad quintum prædicabile. Illa enim regula conueniens alicui, & non tanquam essentia, nec pars essentiæ nec tanquã propria passio, est prædicatum quinti prædicabilis est explicanda iuxta D Tho explicationem, scilicet, nisi trahatur ad idem esse, & existat per esse subiecti, quod in omnibus prædicatis accidentis quinti prædicabilis est perspicuum. Nam homo est albus ad quintum pertinet. Et tamen albedo non trahitur ad idem esse subiecti, & sic in vniuersis, & hæc prædicatio, Christus, est homo est in materia naturali, & prædicatur homo de Deo, non per accidens, sed per se, sicut species de sua hypostasi, nõ quidem ratione formæ signatæ per hoc nomen Deus, sed ratione suppositi, quod est hypostasis humanæ naturæ, & per hanc propositionem sunt illæ iudicandæ, Deus factus est homo, Verbum caro factum est. Reliquæ verò sunt quinti prędicabilis, quia Dominus dicitur relatione rationis formaliter, quæ nec est essentia Dei, nec pars essentiæ, nec eius passio propria. Creator verò accidentaliter etiam dicitur de Deo, & quantũ ad habitudinem, quam importat, vel principaliter, vel consequenter, non autem quãtum ad hoc quod significat essentiam vel directè, vel indirectè, & ad videndum quæ nomina dicantur de Deo essentialiter, legatur angelicus Doctor. . p. q. . art. . &. 7 Ad confirm. respon. non esse inconueniens in definitionibus descriptiuis. Nam Arist. . Periherm. propositionem per verum vel falsum significare, definiuit quanuis non desint, qui affirment, sicut sunt passiones disiunctæ, vt par vel impar, actus vel potentia; ita esse posse essentias disiunctas, quod esse verum non credam, quia essentia quid certũ debet esse & determinatum.

Ad. 8. Ad octauum respondetur, quod calor in summo, se habet ad aquam sicut mors ad hominẽ. Et quod dictum est de morte dicendum est de calore in summo. Ad confirm. respond. quod frigiditas in summo est accidens aquæ. Neque [illegible] conuenit,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

conuenit, quod per eius absentiam disponatur aqua ad corruptionem, quia accidens illud est, quod conuenit alicui subiecto, non destructa eius ratione & quanuis disponat ad corruptionem, manet tamen subiecti ratio.

Ad. 9. & 10. Ad nonũ iam supradictum est. Ad vltimum respondetur, quod magis patebit postmodum il lam prædicationem, annulus est aureus esse huius prædicabilis, quia accidit formæ annuli esse in hac vel in illa materia determinata. Vnde licet hæc sit essentialis, homo est mortalis, quia prædicatum dicit materiam, quæ est de essentia hominis hæc tamẽ est accidentalis, annulus est aureus, quia prædicatum non dicit materiam essentialem annuli. Hanc prædicationem, animal est rationale aliqui dicunt esse quinti prædicabilis, quia differentia accidit generi, cum genus sit extra differentiarum rationem. Et bene potest intelligi animal sine rationalitate. Sed iam supra diximus de hac re. Conditiones indiuiduãtes Petri clare constat nõ esse accidens quinti prædicabilis, quia sunt particulares nec multis conueniunt. Est autem necesse, vt pertineat ad hoc prædicabile prædicatum aliquod esse commune.

QVÆSTIO XLIIII.

Vtrùm non solum accidens, sed etiam substantia possit recipere denominationem huius prædicabilis.

IN qua quęstione disputabimus etiã an reliqua prædicabilia possint ad hoc prędicabile pertinere. Et de prima quęstionis parte, vt suscipiamus tractationem, arguitur à parte negatiua: 1. Arg. Nihil vniuocum est commune substantiæ & accidenti: ergo hoc quintum prædicabile non potest esse commune substantiæ & accidenti vniuoce: ergo denominatio quæ sumitur à substantia nõ potest pertinere ad hoc prædicabile, alias hoc prędicabile non importaret aliquid vniuocum, quod est contra rationem prędicabilis, cuiuscũque. Dices hoc prædicabile formaliter importare aliquid vniuocum, materialiter autem nõ esse necesse hoc importare, vt patet in genere, cuius materiale reperitur in substantia, & accidẽti; quibus nihil cõmune vniuocũ datur: Sed cõtra, quia illud formale debet habere vnũ materiale adæquatũ, quod denominet accidẽs quinti prædicabilis; sed nullum tale potest dari si denominatio etiam istius prædicabilis reperitur in substantia: ergo non reperitur. Maior patet, quia illa forma constituens hoc prædicabile est relatio quædam, quæ est secunda intentio incõcreto: ergo exigit hęc forma vnum adęquatum subiectum. Sed minorem probo, quia cum non sit solum accidens, si denominatio etiam sumatur à substantia, erit ex necessitate accidens, & substantia. Nam aliquid superius ad illa esse nõ potest, ens enim non est materiale huius secundæ intentionis quinti prædicabilis.

2. Arg. Secundo; Accidens quinti prædicabilis sic definitur, quod adest & abest à subiecto præter subiecti corruptionẽ: sed prædicato substãriali seu desumpto à substantia non potest conuenire hæc definitio, quia substantia nõ adest, & abest à subiecto præter subiecti corruptionem: ergo nihil potest recipere denominationem huius prædicabilis, nisi in se sit accidens.

3. Arg. Tertio sequitur, quod hæ prædicationes essent huius prædicabilis, animal est homo, homo est Petrus, & ista, animal est rationale, consequens est falsum: ergo. Sequela probatur: Nam animali, vt sic accidit esse hominem, esse rationale, & homini accidit esse Petrum, & vtrunq; prædicatum est extra essentiam subiecti, nec ab ea dimanat, vt propria passio.

4. Arg. Quarto manente hoc vase impossibile est, quod non sit aureum, ergo hæc prædicatio, hoc vas est aureũ nõ est quinti prædicabilis. Consequentia est bona, & probatur antecedens: Nam hoc vas determinatum ex necessitate debet esse huius materiæ, & ita hæc materia ex necessitate est de illius, ratione vnde nec per cogitationem potest separari ab illo hæc materia, magis quam à Petro hæc materia. Dices, quod licet esse aureum non sit accidens huic vasi, est tamen accidẽs vasi in communi. Contra, nam cũ exercetur prædicatio huius prędicabilis prędicatum debet esse commune ad multa inferiora, & respectu illorum debet conuenire, vt aliquid accidentale, quod est extra rationem inferiorum denominatiuè, nec ortum à principijs intrinsecis, vt cum dico, Petrus est albus, Ioannes est albus, hoc prædicatum quod de multis inferioribus affirmatur est accidens quinti prædicabilis respectu illorũ: quia habet in ordine ad illa subiecta omnes conditiones: sed aureum nõ est accidens respectu huius, sed quid intrinsecum, vt probatum est. Et ita cum sit hæc prædicatio, hoc vas est aureum, & hoc vas est aureum, non prædicatur aliquid accidentaliter, se habens in ordine ad subiectum, & ita non erit quinti prædicabilis hæc prædicatio, non ergo à substantia potest sumi denominatio huius prædicabilis quinti.

In explicanda hac prima quæstionis parte variant logici. Tolet. in præsenti quem multi sequuntur, censet non posse recipere denominationem huius prędicabilis, nisi id, quod accidẽs est Arist.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

est. Nam in his propositionibus vas est argēteū, domus est deaurata, hoc prædicatum non esse substantiale nec dicere substantiam, sed importare solum formaliter non substantiam auri sed respectum ad aurum, qui respectus est accidentalis, in hac propositione Deus est amans iustū, quæ quinti prædicabilis est, id quod recipit denominationem huius prædicabilis, non est substantia amoris Dei, quæ in se est substatia, se respectus amoris illi adiūctus, per quem ille amor terminatur ad creaturam. Alij censent hanc prędicationem, cathedra est lignea, esse quidē prædicationem accidentalem, non verò quinti prædicabilis. Et ratio horum est, quia vt sit huius prædicabilis debet prædicatum dicere totū subiectum; illud verò prædicatum nō dicit totum, sed partem materialem dūtaxat. Verum istę opiniones falsæ sunt, vt iam vidimus. Quapropter sit

2. Conc.

Prima conclusio, prædicabile, quod est substātia, vt distinguitur contra accidēs potest inducre intentionem, & denominationem huius prædicabilis. Ita asserit D. Thom. de spiritualibus creaturis, artic. vltimo in corpore. Et probatur: Nam accidens pro vt est quintum prædicabile dicit prædicatum quod importat habitudinem accidentalem ad subiectum, vt aliquid quod neque est elsētia nec pars essentię, nec à principijs essentiæ dimanat: sed hic omnia potest habere prædicabile, quod est substantia respectu aliquorum subiectorum: ergo potest inducere denominationem huius prædicabilis. Discursus est legitimus, & maior patet quæstione præcedente, & illā asserit D. Thomas loco modo adducto in corpore: & minor probatur; Nam hoc prædicatum, ligneum respectu cathedræ non dicit essentiam eius, nam cathedra est in prædicamento qualitatis in specie figuræ, & consequenter nec dicit passionem eius propriam, nec proprietatem: non enim lignum ad figuram consequitur: ergo dicit aliquid, quod coniungitur cum cathedra accidentaliter, & quod importat respectu illius ordinem accidentalem: ergo ad hoc prædicabile quintum attinet. Præterea: Nam & si ligneum, argenteum, &c. sint substantiæ, vt distinguitur contra accidens, quemadmodum & rationale est substantia, sed tamen importantur per modum accidentium, quia sunt extra essentiam eorum, de quibus prędicantur: ergo prædicationes illæ sunt attinentes ad quintum prædicabile. Probo minorem: Quia prædicata sumuntur à materia per modum determinantis formam, quæ de se indifferens est, vt sit in hac vel illa materia. Sed dices, hæc est essentialis prædicatio, homo est materialis, in qua prædicatum sumitur à materia physica subiecti: ergo & hæc erit essentialis, annulus est aureus: nam prædicatum etiam sumitur à parte materiali subiecti: respondetur negando consequentiam, quia prędicatum prioris propositionis sumitur à materia essentiali hominis, quā sola informare potest anima rationalis, at prædicatum posterioris sumitur à materia, quæ non est essentialis tali formæ annuli. Potest enim in cōmuni forma annuli informare aliā materiā, quia nō magis ex sua ratione petit informationem materiæ aureæ, quam ferreæ, neque annulus dicit compositum ex materia & forma, tanquam ex partibus sibi essentialibus, hoc enim est impossibile. Nulla enim essentia potest habere partes sibi essentiales diuersorum generum, alias illa esset ens per accidens, quod est impossibile, quia nullū ens peraccidens habet aliquā essentiā; sed annulus dicit formam in prædicamento qualitatis existentem, & supponit pro materia, quæ est subiectum illius formæ, & additamentum suum.

2. Concl.

Secunda conclusio: In huiusmodi prædicationibus & similibus, cathedra est lignea, id quod induit rationem quinti prædicabilis, non est aliquis respectus ad substantiam auri, sed ipsa auri substantia, cuius oppositum dicebat Toletus. Et probatur; nam illud est accidens quinti prædicabilis, quod affirmatur de subiecto extra eius essentiam existens nec ab illa dimanans: sed hoc est illiud prædicatum, lignea, & similia, & non aliquis alius respectus; ergo. Et præterea probatur conclusio, quia alius effectus formalis est rē esse deauratam, & sic in singulis alijs huiusmodi prædicatis, & alius, esse relatā ad aurum, sicut alius effectus est rem esse dealbatam, & esse relatam ad albedinem: hoc enim secundum fundatur in primo tanquam respectiuum in absoluto: ergo gratis fingitur esse deauratum non importare, nisi respectum ad aurum, cum formaliter importet ipsam substantiam auri, quę accidētaliter coniungitur cum forma vel re tali. Et si inquiras, quid est formaliter illud habere albedinem, habere quantitatem, &c. respondetur, quod est postprædicamentum habere, vt asserit Arist. Sed quia formæ prædictæ seu materia, & forma, seu subiectum & forma accidentaliter coniunguntur, ad hoc pertinent prædicabile illæ prædicationes, in quibus prædicta coniūctio accidentalis importatur, modo prædicatum sit substantia, modo non. Ex ijs impugnatur secunda sententia. Nam, & si prædicatum non dicat formam rei, verbi gratia, esse ligneum, non importet formaliter rei formā, scilicet, cathedræ, quia confundit totum, quod dicit subiectum, ex eo, quod importat, vt totum, bene potest esse prædicabilis quinti. Et secundo respondetur, quod in artificialibus hoc est peculiare, quod pars prædicetur de illis. Dicimus enim, vas esse aureū: & ita denominatiua sumpta ab illis etiā de illis affirmantur, vt dicendo vas est aureum, quia non est propriè pars, sed subiectum per-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

stum,

ctum, cui coniungitur forma: & ita potest affirmari de vase. Vnde multo magis denominativa, quæ proueniunt à subiecto affirmabuntur.

Dissoluuntur argumenta.

Ad. 1. AD primum respondetur, quod continet æquiuocationem maximam. Illud enim prædicatum, quod affirmatur de multis prædicatione quinti prædicabilis respectu illorum, de quibus affirmatur, debet esse vniuocum, verbi gratia, album affirmatur de Petro, & Paulo prædicatione huius prædicabilis, respectu illorum debet importare formam, quæ secundum eandem rationem conueniat. Non autem est necesse, quod quintum prædicabile, verbi gratia, accidens importet vnum materiale, quod vniuoce affirmetur de omni re, quæ pertinet ad hoc prædicabile; est enim hoc impossibile. Quia, vt constat ex superioribus, cum denominata ab intentione huius prædicabilis non solum sint substantia, sed etiam accidens, & ens rationis, illis autem omnibus non possit dari materiale aliquod commune, fit apertè hoc prædicabile non habere vnum materiale abstractum commune, sed conuenit illi habere materiale, vt diximus genus habere. Et vt hoc non iterũ repetamus, bi vide.

Ad. 2. Ad secundum iam dictum est. Adesse, & abesse, non accipi hic, pro inhærere, vel non inhærere, sed pro affirmari vel negari, seu pro esse prædicabile, & affirmabile, sic, vt subiecti essentia ex huiusmodi affirmatione, & negatione non destruatur. Accipitur itaque secundeintentionaliter hæc affirmatio, & negatio, seu hoc adesse & abesse. Nam album cum induit intentionem huius prædicabilis refertur ad sua subiecta relatione prædicabilis talis, quod & si adsit, & absit, hoc est, quod & si affirmetur, & negetur non destruitur essentia subiecti, de quo suprà dictum est.

Ad. 3. Ad tertium respondetur, quod illæ duo prædicationes non sunt huius prædicabilis, quia sunt indirectę. Tertia vero propositio ab aliquibus conceditur pertinere ad hoc prædicabile, quia differentiæ accidunt generi, ab aliquibus negatur, quia trahitur ad idem esse cum genere, vt suprà diximus de Christi humanitate. Elige quod malueris.

Ad. 4. Ad quartum, quod est difficile, respondetur, quod hoc prædicatum ligneum est prædicatum quinti prædicabilis, quia affirmatur de substantijs multis, quibus accidentaliter conuenit. Nãvas est ligneum, cathedra est lignea, domus est lignea; & his omnibus accidit hoc prædicatum, quia non est de essentia illorum, esse lignea, sed possunt tales formæ alijs coniungi materijs. Vnde illud subiectum, cathedra respectu illius prædicati est subiectum inferius accidentaliter. Et in hoc sensu a viris doctis asseritur, propositionem hanc esse quinti prædicabilis, sicut conceditur has prædicationes esse quinti prædicabilis, homo est albus, equus est albus. Et non est necesse, quod illud prædicatum ligneum affirmetur accidentaliter de omni subiecto contento sub cathedra, ita quod etiam de hac lignea cathedra accidentaliter prædicetur: huic enim formæ cathedræ ligneæ non accidit esse ligneam, sed necessario est lignea. Et hæc est optima solutio.

Alij dicunt, quod etiam huic cathedræ accidit esse ligneam. Nam, & si in re, hæc forma cathedræ singularis non possit separari à ligno, quia indiuiduatur ab hac materia lignea, quo sensu dicimus nos hãc propositionem non esse accidẽtalem; verum per cogitationem bene potest adesse, & abesse. hæc forma ab hac materia; quia licet dicamus, hæc cathedra nõ est lignea, non destruitur forma huius cathedrę. Sed certe de essentia huius formæ singularis est, quod sit indiuiduata ab hac materia: & ita dicendo, hæc cathedra non est lignea destruitur eius essentia, & sic nõ est prædicatio quinti prædicabilis. Vnde securior est prima solutio, & sufficiens.

De secundo sensu quæst.

De secundo quæstionis sensu facile quid sentiam dicam. Et in præsenti nõ disputamus de accidentibus rationis: nam hæc omnia prædicabilia possunt comprehendere. Nam genus est species vniuersalis, & species similiter est vniuersalis species, & prędicatur de hac & de illa specie: Differentia itidem, & proprium, & accidens. Et hoc accidentaliter illis conuenit, sicut homini accidentaliter conuenit esse speciẽ, & sunt prædicationes huius prædicabilis: sed quod inquirimus est, an alicui prædicato & naturæ, quæ affirmatur, vt genus de illis, de quibus, vt genus affirmatur, possit affirmari, vt accidens quinti prædicabilis. Et sic in alijs prędicabilibus, verbi gratia, an animal, quod prædicatur de homine, & equo prædicatione generis, possit affirmari de aliquo, vt quintum prædicabile. Et idem de alijs prædicabilibus dici possit, siue sit respectu eiusdem subiecti, siue diuersi. ¶ In qua re breuiter dico primo, respectu diuersorum bene potest idem prædicatum induere intentionẽ quinti prædicabilis & quarti. Probatur: nam esse disgregatiuum visus est propria passio albi. Hæc enim prędicatio, hoc album disgregat visum ad quartum prædicabile pertinet. Et idem prædicatum respectu Petri est accidens quinti prædicabilis: nam hæc, Petrus disgregat visum, ad quintum pertinet prædicabile. Et ratio est: quia diuersimode ordinatur illud prædicatum in ordine ad diuersa subiecta. nam ex principijs huius subiecti albi, vt sic oritur disgregatiuum, sic vero

Concl. 1.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

rò ex principijs Petri. Et sicut prædicatio proprij, & accidentis eidem rei conueniunt respectu diuersorum eodem modo id, quod est genus induit etiam ratione accidentis quinti prædicabilis respectu diuersi subiecti formaliter. Nam, album est coloratum, est prædicatio generis de specie: & tamen illud prædicatum, coloratum, respectu hominis, est quinti prędicabilis, homo est coloratum prædicatio est accidentalis, & per hunc modum poteris discurrere in reliquis prædicatis inconcreto sumptis, & accidentalibus, in quibus hæc verificantur: nam de prędicatis substantialibus non hoc auderem asserere. Quia iam dictum est, hanc nō esse quinti prædicabilis, Deus est homo, quia humanitas trahitur ad idē esse verbi Dei, ideo dico in substāti, s non habere locum, quæ primo dicta sunt à nobis. Et hoc sit secundum dictum huius dubij:

Concl. 2. Respectu eiusdem subiecti non potest aliquid prædicari, vt proprium, & vt accidens. Ratio est, quia proprium & accidens exposcunt diuersam rationem incompossibilem. Nam, vt sit accidens, est necessum, quod non nascatur ex principijs rei, vt autem sit proprium expoſcit oppositum nasci, & oriri ab essentia rei, hæc nō possunt eidem competere respectu eiusdem formaliter: ergo. ¶ Sed contra: nam quale, prædicatur de homine, vt proprium, & vt accidens: ergo idem respectu eiusdem potest vtranque intē tionē induere. Antecedens probatur quoad primam partem: Nam risibilitas profluit ab hominis essentia: ergo est qualitas: nam qualitas est de ratione intrinseca risibilitatis. Quod autem quale prædicetur accidentaliter probatur: quia album prædicatur de homine, vt accidens: ergo & esse qualem, quod est genus ad album. Probatur consequentia: quia implicat aliquid prædicari accidentaliter de aliquo, & ea, quæ sunt de essentia illius non prędicari etiā accidentaliter.

Obiectio.

Solut. Respondetur, quod licet implicet, eandem physicam entitatem respectu eiusdem formaliter recipere simul denominationem proprij & accidentis, sed hoc nō repugnat respectu alicuius rationis metaphysicę, & superioris; quia licet illa sit vna formaliter, est tamen multiplex virtualiter propter latitudinem suæ potentialitatis. Vnde esse quale cum sit quædam ratio generica ad accidentia propria, & communia, non repugnat illi vtrāque denominationem recipere propter multiplicitatem virtualem, quam importat, & propter diuersos ordines, quos dicit ad proprium & accidens. Et hoc conuincit hoc argumentum. Cæterum mihi hæc solutio non multum placet. Non enim existimo verum esse, vt si aliquid est propria passio alicuius, id omne etiam sit propria passio, quod in illo essentialiter includitur. Nam nullus vnquam dixit, quod ens sit hominis propria passio, quia conuenit multis alijs, nec ex eius essentia oritur. Item, quia est primum prędicatum conueniens homini, & tamen hoc sequeretur, si prædicta ratio aliquid valeret: nam essentialiter includitur in risibilitate. Item, esse quale conuenit alijs ab homine: nam conuenit Angelo & equo, qui etiam habent passiones, quæ sunt qualitates, ergo nō est propria passio hominis, quia propria passio cōuenit omni & soli, & semper: nam loquimur de proprio quarto modo. Vt igitur quid in hac parte sit tenendum, & hoc argumentum dissoluas, vide quæ suprà dicta sunt. q. 37. in solutione quarti argumenti: non enim placet iterū doctrinam illam repetere.

QVÆSTIO XLV.

Vtrùm accidens quintum prædicabile sit essentialiter vniuersale.

1. Arg. ARgumentor à parte negatiua: Nam id, quod esse essentialiter vniuersale debet habere inferiora per se; sed accidens quintum prædicabile non habet hæc inferiora: ergo non est vniuersale essentialiter. Maior patet: Nam vniuersale est vnum in multis, & de multis: ergo necessario respicit inferiora: Nā illud vnum in multis necessario est superius ad illa. Sed minorem probo: Nam si album, verbi gratia, deberet habere inferiora illa vtique essent, quæ determinatè dicerent, quod album in communi importat, vt hoc album, & illud album, sed hæc non sunt inferiora albi, vt album attinet ad quintum prædicabile: ergo. Maior patet, minor probatur: quia hæc prædicatio, hoc album est album, non est quinti prædicabilis: quia est essentialis, sed est prædicatio speciei de indiuiduis, vel ad illam reducitur.

Dices, quod inferiora albi, vt pertinent ad quintum prædicabile, sunt Petrus, Paulus, & Hieronymus, exempli gratia.

Sed contra, quia supradicti non sunt per se inferiora, & indiuidua respectu albedinis, aut albi, sed respectu hominis: ergo nec illa sunt inferiora illius prædicabilis albi. Antecedens patet, quia vniuersale identificatur, vt dicit naturam, quæ est vniuersalis cum inferioribus, & vniuersaliter loquēdo, superiora sunt de quidditate inferiorum: sed album vt album, nō identificatur cum Petro, & Paulo: sed homo idētificatur, nec quæ sunt de quidditate albi sunt de quidditate Petri, sed solū, quę sunt de quidditate hominis: ergo Petrus & Paulus solum sunt inferiora hominis.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

2. arg. Secũdo vniuersale prędicari potest immedia ta de inferioribus, respectu quorũ habet ratio nem vniuersalis: sed album non potest imme diate prædicari de Petro, & Paulo, qui assignã tur eius inferiora: ergo non est vniuersale res pectu illorum. Minor probatur: quia album prius prædicatur de hoc & de illo albo, dein de verò, quia Petrus est albus, prædicatur de Petro, ergo. Probatur antecedens: nam imme diatius dicit album respectum ad id, quod habet formam suam determinate, quam ad id, cui hæc forma determinata conuenit: sed hoc album habet albi formam determinatam & non Petrus: ergo prius de illo, quam de Petro dicitur. Probatur antecedens quia Petrus non determinat formam albi in eo, quod Petrus sed hoc album. Et confirmatur hoc argumen-
Confir. 1. tum: Nam album id respicit vt prædicabile im mediatius, à quo fuit abstractum, sed non fuit abstractum à Petro & Paulo, sed ab hoc & il lo albo: ergo hoc & illud album immediatius respicit. Et ita hæc sunt inferiora illius: sed ho rum respectu non est quintum prędicabile: sed species: ergo quintum prædicabiie essentialiter non est vniuersale. Et confirmatur secundo,
Confir. 2. Nullũ vniuersale potest prædicari, nisi de his à quibus abstrahitur, sed non abstrahitur à Pe tro, & Paulo: ergo de illis nequit prędicari. Ma ior patet: quia in illis est, & non in alijs, sed nõ prædicatur de his, in quibus non est: ergo nec de illis, de quibus non abstrahitur: non ergo datur quintum prædicabile, maxime, quod sit essentialiter vniuersale.

3. Argu. Tertio arguitur, & explicatur magis præce dens argumentum: Quia ratio albi, vt sic, vel abstrahitur ab homine & equo, v. g. vt sunt formaliter albi & similes in albedine: & hoc non, quia hac ratione album est species. Vel respicit hominem, & equum secundum se, vt præscindunt ab albedine: & hoc non, quia im possibile est abstrahere ab inferioribus ratio nem aliquam, à qua ipsa præscindant, & quam in se non includant.

Respondebis, quod cum album prædicatur de hoc albo, præsupponitur in subiecto, vt ra tio formalis albedo, & ita prædicatur quiddi tatiue de illo: quando vero prædicatur de ho mine accidẽtaliter præsupponitur in subiecto, per modum conditionis, sine qua non prædi
4. argum. caretur de subiecto.

Sed contra, & sit quartum argumentum: Quia id, respectu cuius constituitur quintum Prædicabile, est ipsum subiectum, & omnino in sua ratione excludit accidens: ergo falsum est, quod album prædicetur de subiecto, vt in cludente albedinem accidentaliter, & tanquã conditionem, sine qua non. Antecedens patet: quia respectu illius constituitur formaliter vni uersale, respectu cuius potest affirmari, & ne gari, ipso manente, sed tantum de subiecto ex cludente accidens: & vt excludit potest affir mari & negari: ergo de quo prædicatur est subiectum vt excludit albedinem, sed respe ctu illius, vt sic, non potest esse vniuersale: igi tur non est essentialiter vniuersale quintum prædicabile.

Quinto: Omne vniuersale debet esse vniuo 5. argum. cum respectu suorum inferiorũ: sed quintum prædicabile non est huius modi: ergo. Maior probatur: nam propterea ens non constituit ali quod prædicabile, quia est analogum. Sed mi nor probatur: Nam Arist. cap. de substantia di cit accidens non esse vniuocum respectu sub stantiæ, cum respectu illius non prædicetur no mine & ratione: ergo non ponendum est acci dens quintum vniuersale.

Sexto arguitur: Omne vniuersale potest 6. argum. prædicari de multis antequam à parte rei exi stat in multis: sed accidens non est huiusmo di: ergo non est vniuersale. Maior patet: nam hæc est vera prædicatio, Antichristus est ho mo: est animal, est rationalis, est risibilis, & sic de alijs antequam existant. Minor probatur: Nam hæc est falsa. Antichristus est albus, est niger, non existente Antichristo: ergo.

Septimo arguitur: Accidens v. g. album, si 7. Argu. abstrahitur à Petro: & Paulo, nõ potest abstra hi abstractione totali, sed abstractione forma li: sed id, quod abstrahitur abstractione forma li, non prædicatur de re abstracta, vt eleganter ostendit Caiet. q. 1. de ente: ergo nullo modo est accidens quinti prædicabilis. Maior proba tur: quia album formaliter dicit formam acci dentalem Petri, & ita si debet ab illo abstrahi, debet esse, vt abstrahitur forma à subiecto. Maxime, quia album non est totum respectu Petri nec est pars subiectiua, & ita non poterit prædicari de illo. Et probo hoc, quia pars subie ctiua dicit omne, quod suum totum & addit aliquid aliud, vt patet in homine, & Petro, in animali & homine: sed Petrus non dicit totũ, quod album, addendo aliquid albo, quin po rius dicit minus: ergo non est totum vniuersa respectu illius: & ita non poterit de illo præ dicari.

Octauo arguitur: Album dicit compositũ 8. argum. ex corpore, & albedine: sed Petrus non est cõ positus ex corpore & albedine: ergo hæc præ dicatio erit falsa, Petrus est albus, id est, compo situs ex corpore & albedine: & idem erit di cendum de alijs prædicationibus accidentali bus: ergo non poterit prædicari accidens in concreto de subiectis accidentalibus, & ita nõ erit vniuersale.

Et confirmatur: Nam accidens in commu ni, vt ponitur species vniuersalis non prædica tur de multis accidentaliter: hæc enim prædica tio, Petrus est accidens, Hieronymus est acci dens, est falsa, & ita in alijs: maxime, quia acci dens dicit formaliter secũdã intentionẽ: ergo.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Et confirmatur secundo: Nam album denominatiuè est accidens: ergo non essentialiter, & id quod essentialilet est accidens, est quod dicit secundam intentionem accidentis in concreto: sed illud non prædicatur accidentaliter de multis: ergo.

Partem negatiuam quæstionis tenent aliqui antiqui, quos sequitur Canterus c. 4. prædicabilium, qui & prosecitat Alexandrũ, & Amonium Suarez in sua metap. disput. 6. q. 4. nu. 4. dicit proprium & accidens non esse proprijssime vniuersalia quia propriſsima vnitas vniuersalium est respectu eorum, quæ sub illa essentialiter continentur, quia debet esse in illis per identitatem, quatenus de illis prædicatur, quod verũ nõ est proprijssime, nisi in vniuersalibus, quæ sunt essentialia suis inferioribus. Hæc latius & diffuse sine disputandi arte, vt solet ibidem affirmat. Sed vt quod verum sit doceamus præmittendum existimo. Primo in præsenti inquirere, an sicut genus essentialiter est vniuersale, & habet sua inferiora ad quæ referatur essentialiter vniuersale, sed vt hoc explicemus, nõ dubitamus in præsenti, an materialia accidentis sint essentialiter vniuersale. Cõstat emquod albũ respectu hominis & equi accidentaliter esse. 5. prædicabile, sicut animal respectu hominis, & equi accidentaliter esse genus, quæ omnia constabũt ex dictis q. 8. intentionum. Sed hoc in dubium vertimus, vtrum considerando intentiones accidentis in communi, & accipiendo eius materiale (quod non est vnicum, nisi eo modo, quo de genere dictum est, habere vnum materiale) vt stet sub formali conueniat illi essentialiter esse vniuersale, & an ratio vniuersalis reperiatur in illo, sicut in genere & specie reperitur: an vero accidentaliter & improprie sit vniuersale. Et quia hæc intentio vniuersalis non potest fundari, nisi in re, quæ habeat inferiora, consequẽter inquirimus, an materiale v. g. albũ, habeat inferiora: nam si non habet non poterit inducre intentionem vniuersalis quinti: nec dabitur intentio secunda quæ constituat quintum prædicabile, si res illa non possit habere inferiora. Et etiam volo in hac parte præmittere, accidens quintum prædicabile habere debere rationem vniuersalis, ex eo, quod est in multis, rationem verò talis vniuersalis, quia taliter est in multis.

Decisio quæstionis.

1. Concl. PRima conclusio: Si loquamur de secunda intentione accidentis in abstracto, quam possumus vocare accidentalitatem essentialiter, est vniuersale, vt quo, id est, est forma, qua constituitur vniuersale, & tale vniuersale. Sicut enim genereitas est forma, qua aliquid constituitur genus, & paternitas, qua aliquid constituitur pater, ita accidentalitas est forma, qua aliquid constituitur in esse quinti prædicabilis. Probatur hæc conclusio: Nã abstracto albo à Petro, & Paulo per cognitionem, illud album potest affirmari de Petro, & Paulo, quæ sunt multa: ergo manet vniuersalis. Et quia affirmatur de illis, quibus forma prædicati accidentaliter conuenit, non dimanans ab essentia rei, debet esse vniuersale alterius speciei à genere, specie, differentia & proprio: & hoc vocamus quintũ prædicabile: sed album non habet esse tale vniuersale ex sua essentia: ergo ab aliquo alio hoc habet. Hæc autem forma, quæ tribuit albo esse tale prædicabile, vocatur accidentaliter: ergo est essentialiter vniuersalis, vt quo, id est tribuens esse vniuersalis albo, & idem est dicendum de reliquis subiectis huius prædicabilis.

2. Concl. Secunda conclusio: Accidens in concreto essentialiter est, vniuersale, vt quod: sicut enim genus essentialiter est vniuersale, quia refertur ad species: ita accidens est vniuersale, quia refertur ad sua inferiora accidentalia. Sed est aduertendum, quod illa inferiora, vt sunt terminus huius relationis, & intentioni accidentis induunt aliquam secundam intentionem subiecti, scilicet, inferioris accidentaliter, secundum quam intentionem sunt formalis terminus quinti prædicabilis. Probatur: Nam accidens quintum prædicabile essentialiter respicit inferiora: ergo essentialiter est vniuersale, & perse. Consequentia est bona, & probatur antecedens. Nam illa, ad quæ refertur v. g. album, quod vt habet intentionem accidentis ad Petrum, & Paulum refertur, inferiora sunt: Nam album ad plura se extendit, quam Petrus: ergo est illi superius. Et idem potest colligi in reliquis subiectis, quatenus habent intentionem accidentis: ergo erit vniuersale.

3. Concl. Tertia conclusio: Accidens in communi, nõ prædicatur accidentaliter, si prædicari accipiatur pro affirmari, in quo, & fallitur Masius secunda conclusione quæstionis illius, an accidens sit vniuersum, nec ne. Probatur conclusio: quia hæc prædicatio est falsa, Petrus est accidens, Paulus est accidens: bene tamen prædicatur de suis inferioribus, si prædicatio accipiatur formaliter pro hoc, quod est referri relatione quinti prædicabilis. Nam cum essentia accidentis in cõmuni sit esse quoddam relatiuum rationis particulare habet essentialiter referri ad sua correlatiua, quæ sunt illa subiecta, cui accidit substractum huius intentionis. Et sicut dictum est supra, genus esse, quod prædicatur de pluribus differentibus specie, id est, quod refertur relatione prædicabilis, ad ea quæ materialiter differunt specie, vt habeant intentionem subijcibilis ad genus: ita accidẽs est quod prædicatur de pluribus inq[illegible]

UNIVERSIDAD DE MURCIA

accidentali, id est, quod refertur ad plura relatione prædicabilis accidentalis, quæ plura terminant hanc relationē, vt habent intētionem, talis subijcibilis. Et hæc est essentia accidētis, vt hic consideratur à logico. Exercitium autē prædicationis pro affirmatione, & negatione fit in particulari, vt Petrus est albus, Ioannes est albus. Vt autem hæc quæ profunda sunt plenius intelligas, vide quæ diximus supra q. 4. & quinta.

4. Conclu. Quarta conclusio, quæ sequitur ex dictis contra Suarez est huiusmodi. Accidens & proprium sunt propriſsime vniuersalia. Probatur conclusio: Nam proprium, & accidens sunt species vniuersalis: ergo sunt propriſsime vniuersalia. Consequentia probatur: nam si equus est species animalis propriſsime, est animal, genus enim propriſsime participatur ab speciebus: quia participatur secundum suam essentiam, essentia autem non potest non propriſsime participari ab his, inquibus est essentialiter. Aliud enim est non participari modo perfectiſsimo, aliud non participari propriſsime. Nam verum est, quod genus perfectius participatur ab vna specie, quam ab alia propter perfectionem differentiam: propriſsime tamen ab omnibus speciebus participatur: nam non participari propriſsime diminuit aliquid de perfectione essentiali. Illud enim, quod non est proprie tale, non est essentialiter tale. Sed primū illud antecedēs probatur ab omnibus logicis: qui quinque vniuersalium constituunt species, de quo in superioribus satis dictum est. Præterea probatur cōclusio: quia propriſsime sunt prædicabilia: ergo propriſsime sunt vniuersalia. Consequentia patet, cui conuenit passio propriſsime, & essentia. Sed antecedens probatur: quia hæc propriſsima prædicatio est. Petrus est albus, Petrus est risibilis: affirmatur enim ibi vnum de alio, vt formale quod sufficit ad propriſsimam prædicationem.

5. Conclu. Quinta conclusio: Vt accidens sit essentialiter vniuersale non est necesse, quod sua inferiora includāt essentialiter illud quod affirmatur de illis prædicatione huius prædicabilis. Volo dicere, quod vt album fundet intentionem quinti prædicabilis, nō est necesse, quod Petrus, de quo affirmatur hoc genere prædicationis essentialiter claudat illud, sed sufficit, quod habeat respectum ad formale, cui accidentaliter coniungitur. Quod est dicere, sufficit, vt accidentaliter formale albi contingatur Petro, & Paulo. Probatur conclusio: Nam vniuersale in sua ratione non dicit, nisi quod sit vnum in multis, nec determinat modum, quo debet esse in illis, si essentialiter, vel accidentaliter, quidditatiue vel alio modo, hoc enim pertinet ad differentias specificas vniuersalium, quæ specie differunt penes diuersum modum essendi in illis & penes diuersum modum referendi ad sua inferiora: ergo. Præterea: Nam sequitur, quod non sint, nisi tria vniuersalia, genus, species & differentia: hoc autē est falsum, & contra omnes logicos: ergo ad rationem veri vniuersalis non requiritur, quod includatur essentialiter in suis inferioribus. Minor probatur: nam omnis fere schola cum Porphyrio ponit quinque vniuersalia, & Aristoteles hoc ipsum asserit in Topicis vbi supra: & quia res constat nolo plures rationes adducere.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primum respondetur, hoc vniuersale habere inferiora v. g. album, secundum quod induit rationem quinti prædicabilis, habet inferiora non hoc album, & illud, quia respectu illorum non est accidens, sed prædicatum essentiale: sed habet inferiora nimirum Petrus & Paulus, cui albedo in concreto accidit, nec oritur ab eorum essentia, cui etiam accidit album, secundum quod dicit compositum huic, non compositum ex his, vt dictum est. Et hæc inferiora accidentaliter determinant albedinem in concreto. Et hæc in diuidua seu inferiora, quæ sunt per accidens determinatiua illius formæ in concreto sunt per se inferiora quinti prædicabilis: nam quintū prædicabile per se exigit ea inferiora, quæ accidentaliter determinant formam prædicati accidentalis.

Sed, vt magis intelligas, aduerte, vniuersale in genere non dicere, nisi vnum in multis, & de multis, abstrahēdo ab hoc, quod est de illorum essentia. Postea vero ratio vniuersalis determinatur per diuersum modum specificum essendi in suis inferioribus. Vnde sequitur, quod non omne vniuersale esse debet de essentia suorum inferiorum: & ita licet album non sit de essentia Petri, prædicatur tamen de illo, accidentaliter: & Petrus est inferius accidentaliter ad album, quia albedo accidentaliter illi coniungitur, nec ex eius nascitur essentia. Et hæc inferiora accidentalia, sunt de essentia huius quinti prædicabilis: quia cum sit vniuersale accidentale, sua inferiora debent accidentaliter coniungi cum forma importata per vniuersale: nihilominus suam speciem sumit in ordine ad huius modi inferiora. Et hæc sunt per se inferiora illius, sicut prædicatio accidentalis essentialiter differt à prædicatione essentiali, & tamen de ratione prædicationis accidentalis per se est prædicatum accidentale, & hoc prædicatum accidentale per se est huius prædicationi. Eodem modo quintum prædicabile est prædicabile, quod accidentaliter de suis inferioribus prædicatur in particulari: nihilominus illa inferiora accidentalia sunt per se inferiora

UNIVERSIDAD DE MURCIA

riora illius. Cum hoc tamen stat, quod accidēs quintum prædicabile sit essentialiter vniuersale, ad quod sufficit, quod habeat inferiora accidentalia, quæ sunt de illius ratione: nec inconuenit, Petrum & Paulum esse, etiam inferiora hominis, quia hoc habent diuersis rationibus. Quatenus enim coniungitur albedo accidentaliter Petro, & Paulo, sunt inferiora albi, qua genus vero essentialiter includunt hominem, vt quoddam totum, dicens illorum essentiam, sunt hominis inferiora: & etiam sunt inferiora risibilis, & rationalis diuersis rationibus, vt supra visum fuit.

Ad 2. Ad secundum respōdetur, quod album prædicatione accidentali immediate prædicatur de suis inferioribus accidentaliter conuenientibus: prædicatione vero essentiali immediate de suis inferioribus, quibus essentialiter conuenit. Cum quo tamen stat vt dicat conuenientiā & respectum prius ad inferiora, quibus essentialiter conuenit, quam ad inferiora, quibus conuenit accidentaliter: quia omne quod est per accidens reducitur ad illud, quod est per se: hoc tamen non tollit rationem vniuersalitatis à quinto prædicabili. Et per hoc patet ad confirmationem. Nam album vt prædicatum accidentale fuit abstractum ab hoc, & illo albo: ex quo liquet, quid dicendum sit ad secundam confirmationem.

Ad 3. Ad tertium respondetur solutionem ibi assignatam rectam esse.

Ad 4. Ad quartum respondetur, subiectum in sua ratione non includere accidens, vt rationem formalem constitutiuam illius in ratione subiecti, quando prædicatio est quinti prædicabilis. Quia nullum prædicatum de alio prædicatur, nisi sit in illo: & ita potest affirmari, & negari de subiecto ipso subiecto manente, quia non coniungitur illi, vt ratio formalis constituens subiectum, sed vt conditio illius. Vt autem negetur non debet habere illam conditionem: vt vero affirmetur accidentaliter sic.

Ad 5. arg. Ad quintum respondetur, quod album respectu Petri, & Pauli est vniuocum accidentaliter: importat enim illis vnam rationem accidentalem. Ita D. Tho. primo contra gentes cap. 33. ratione 3. Quod autem affirmat Arist. cap. de substantia, hoc est, nimirum, accidens non dici de substantia nomine & ratione essentiali.

Ad 6. arg. Ad sextum argumentum respōdetur: quod vt sit vniuersale actu & prædicabilis, seu affirmabilis actu est necesse, quod actu natura illa sit in suis inferioribus, vt autem vniuersale sit affirmabilis aptitudine sufficit, quod possit esse in suis inferioribus, & tamen differentia inter hoc vniuersale quintum, & reliqua, quod vt prædicatio actualis huius prædicabilis vera sit, est necesse actu conuenire in existentia prædicatum subiecto suo. Vt enim hæc prædicatio sit vera, Petr⁹ est albus, Paulus est albus, necessarium est prædicatum actu existentia reali conuenire subiecto: quia est prædicatio accidēs talis, & non per se: & ita debet prædicatum conuenire subiecto pro differentia temporis, quā importat. Prædicationes vero reliquorum prædicabiliū, quia prædicata sunt per se in primo, vel secundo modo constituunt propositiones æternæ veritatis: & ita semper veræ sunt, etiā subiectis non existentibus. Vnde hæc est vera semper, homo est animal, est rationalis, & risibilis, Petrus est homo. Sed hic nota: quod etiā singularibus non existentibus à phantasmate rosæ possum abstrahere naturam communem rosæ, & illa erit vniuersalis non actu cōueniēs inferioribus in existentia, sed quæ respicit inferiora possibilia, sicut ipsa natura est possibilis.

Ad 7. Ad septimū respondetur: album à Petro, & Paulo abstrahi, vt dictū est abstractione totali. Si enim abstractione formali tantum abstraheretur, non prædicaretur de re abstracta, vt eleganter ostendit Caietanus in loco citato in argumentum in prooemio de ente. Nota. 3. in quā re Masius non placet q. 1. sint tātum quinque voces vniuersæ argumento. 4. quo numerum prædicabilium probat: vbi dicit abstractionem formalem suppeditare nobis quartū & quintum prædicabile. Non placet inquam, quia quod abstractione formali, vt sic, abstrahitur non est vniuersale, & totum, sed pars. Et hęc abstractio est opposita 4. abstractioni totali vniuersalis constitutiuæ, constitutiuæ, in quam, saltem fundamentaliter. Et quia hæc est abstractio prædicati accidentalis, quod nō est in rei essentia, non est necesse, vt subiectum dicat totum, quod prædicatum, & aliquid amplius.

Ad 8. Ad octauum vt aliquorum ignorantiam expellamus, respondetur, album non dicere compositum ex corpore & albedine, tanquam ex partibus album constituentibus: sicut componitur homo ex materia, & forma, quia tūc hæc esset falsa prædicatio, corpus est albū: quia faceret hunc sensum, est compositum ex corpore & albedine. Quinimo sequeretur, nullū tale compositum posse diffiniri, nec in prædicamento collocari: & tamē constat, diffiniri sacramentum, terminum, & quale in prędicamento quātitatis collocari, saltim metaphysico. Quinimo Aristoteles in logica capite de qualitate, dicit de qualitate, & quali: vnde album solum dicit compositum huic hoc est albedinem in concreto & corpori cōiunctam, & corpus importatur, vt additum, & vt materiale: & hac ratione supponit seu accipitur pro illo: & ita diffiniri potest, & in prædicamentis collocari. Sed de hoc dicemus in prædicamentis. Ad primam & secundam confirmationem patet ex primis conclusionibus.

QVAE-

QVÆSTIO XLVI.

Vtrum accidens quintum prædicabile immediatius prædicetur de speciebus, quam de indiuiduis.

1. Argu. PARS affirmatiua probatur primo, ex Porphyrio, qui cap. de cõmunitatibus assignat conuenientiã, inter accidens, & genus: quod sicut hoc de pluribus differentibus specie prædicatur, ita illud: sed differunt; quod genus prædicatur in quid, accidens vero in quale trãsmutabitur. Tunc sic: sed genus prius prædicatur de speciebus, & immediatius, quam de indiuiduis: ergo & idem habet accidens quintum prædicabile.

2. argum. Secundo: Nam quando aliquod accidens inest pluribus, & vni non ratione alterius conuenit illis ratione alicuius communis per se reperti in omnibus: sed in omnibus coruis reperitur nigredo: ergo conuenit illis, quia corui sunt, atque adeo nigredo immediatius prædicatur de coruo, quam de hoc coruo. Maior patet ex Aristotele primo posteriorum cap. 12. & 13. Consequentia probatur: nam esse nigrum est accidens commune omnibus coruis: ergo consequitur ad aliquam causam communem omnibus illis: & ita prædicabitur immediatius de illo, cui illa causa conuenit. Et idem argumentum fieri potest de omni accidenti multis communi. Dices, nigredinem corui competere omnibus coruis, ratione cuiusdam complexionis indiuidualis communis omnibus coruis: sed contra: nam accidentia indiuidualia non cognoscuntur in natura communi, vt communis est, vsque dum descendamus ad indiuidua, sed esse nigrum est cognoscibile de coruo, ante descẽsum ad indiuidua: vnde hæc est vera, coruus est niger, abstrahendo ab hoc & illo coruo: ergo. Et confirmatur: Nam conditiones indiuiduantes sunt cuilibet indiuiduo propriæ: ergo nulla complexio indiuidualis potest esse cõmunis, ad quã corui nigredo consequatur.

3. argum. Tertio. Hæc est prædicatio accidentalis, Petrus est coloratus Ioãnes est coloratus: & tamẽ nõ prædicatur coloratũ immediatè de Petro, & Paulo: ergo. Probatur minor: quia mediatius prædicatu de corpore mixto: itẽ immediatius prædicatur de albo, quã de Petro, quia determinatur essentialiter per albũ & nõ per Petrũ: ergo. ¶ Quarto. Istæ prædicationes sunt quinti prædicabilis, homo est species animal est genus, & tamẽ animal vt sic, & homo vt sic, nõ sunt indiuidua: ergo iam accidens quinti prædicabilis, non prædicatur immediate de indiuiduis. His argumentis conuincuntur alii qui, vt censent accidẽs, quintũ prædicabile immediatius referri ad cõmune, de quo immediate prædicatur, & ratione huius refertur ad indiuidua, & de illis prædicatur. Et sicut genus constituitur per prædicari de pluribus differẽtibus specie, ita accidẽs: sed est differẽtia, quod accidens accidẽtaliter prædicatur, genus quidditatiue. Alij dicunt, accidens constitui vniuersale in ordine ad plura, siue illa sint species, siue indiuidua: Nam aliquãdo accidens prædicatur de pluribus differentibus specie, aliquãdo solum de pluribus differentibus numero.

Decidituꝛ quæstio.

1. Conch. RESpondetur, accidens, vt quintũ prædicabile, est immediate prædicari de indiuiduis, & ratione illorum prædicari de speciebus. Ita D. Tho. de ente, & essentia in fine, & ibidẽ Caietanus. q. 17. Soto capite de accidẽti ad. 4. & Porphyrius id aperte docet capi. de cõmunitatibus. Et probatur primo ratione, & autoritate Aristotelis cap. de substãtia: vbi dicit primas substantias esse maxime substãtias, quia primo & per se substãt accidẽtibus, secũdæ vero substãtiæ, non nisi quatenus sunt in primis: igitur cui primo cõuenit accidẽs, est prima substantia, quæ essentialiter est indiuiduũ: ergo accidẽs primo prædicatur de prima substãtia. Et 10. metap. cap. 12. ait, Homo est albus, quia Calias est albus: ergo hoc prædicatũ albũ prius prædicatur de Petro, quã de homine. Præterea, accidẽs, quod pertinet ad quintũ prædicabile, nec est essentia rei, nec pars essentiæ, nec propria passio illius, cuius est accidẽs; ergo accidẽs nõ cõuenit rebus immediate ratione essẽtiæ: sed rõne cõditionũ indiuiduãtiũtnã nihil aliud supereſt, rõne cui⁹ cõuenire possit, & ita immediatius cõstituetur vniuersale per ordinẽ ad indiuidua, quia immediatius dẽ illis erit prædicabile. Prædicabilitas nãque modũ essendi cõsequitur. Præterea: Nã ridere intelligere discurrẽdo, sunt hominis accidentia, sed hæc nõ possunt cõstitui in ratione prædicabilis per ordinẽ ad diuersas species: ergo nõ est de ratione huius vniuersalis, vt cõstituatur per ordinẽ ad species: sed per ordinẽ ad indiuidua. Maior patet, quia nec sunt essentia nec passio, siquidẽ nõ semper cõueniũt. Minor probatur: quia nõ cõueniũt diuersis speciebus, sed solũ vni: & cõsequẽtia probatur: quia essentialiter in illis saluatur ratio, & essentia quinti prædicabilis. Sed dices, quod constituitur in ordine ad illa vniuersale, nõ quatenus sunt indiuidua, sed quatenus sunt inferiora: esse autẽ inferius nõ est idẽ, quod esse indiuiduũ, siquidem reperitur ratio inferioris etiam in speciebus in ordine ad genus. Sed cõtra, nã inintelli-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gibile est inuenire ibi rationem inferioris: nisi quatenus illa sunt indiuidua, quia vt sic determinant rationem superioris: ergo constituitur vniuersale illud in ordine ad indiuidua. Dices, quod terminus illius relationis quinti prædicabilis est inferius, siue sit indiuiduum, siue species. Contra: nam accidens quintum prædicabile, immediatius conuenit indiuiduis: quia non oritur ex essentia, nec est pars essentiæ, alias erit, vel genus, vel species, vel proprium, vel differentia: ergo mediatius prædicatur de illis, & omnia alia prædicata accidentalia, quæ licet reuera non sint, accidens debent seruare hunc prædicandi modum, vt prius de indiuiduis affirmentur, quia prius illis conueniunt cum non sint essentia, nec illius pars, nec oriantur ex essentia. Nã si ex essentia orirentur iam essent propriæ passiones, vt esse lignum prius conuenit huic cathedræ, quam cathedræ, & sic in alijs.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum respondetur, quod aliquod accidens pluribus potest speciebus competere, sicut albedo homini, & equo, verum de illis prædicatur mediate mediante prædicatione indiuiduorum. Sicut enim genus prædicatur de indiuiduis medijs speciebus: ita accidens de speciebus medijs indiuiduis, & sicut genus non constituitur tale in ordine ad indiuidua, ita accidens non constituitur in esse talis per ordinem ad species, & nihil aliud voluit Porphyrius dicere.

Ad 2. arg. Ad secundum respondetur, solutionem ibi datam esse optimam. Ad replicã respondetur, prius intelligere nos nigredinem huic competere coruo, quam intelligamus coruo conuenire, quia merum est accidens, de quo in posterioribus redibit sermo. Ad confirmationem respondetur, quod omnes conditiones indiuiduantes proprie sunt indiuiduo vni, sed tamẽ aliqua cõplexio indiuidualis potest esse in vno & in alio reperiri alia similis complexio, & ita in coruis contingit.

Ad 3. ar. Ad tertiũ respõdetur, quod si coloratũ sit propria passio corporis mixti immediatius prædicatur de corpore mixto prædicatione perse in 2. modo perfectatis: prædicatione vero, quę dicat existẽtiã prius prædicatur de singularibus, & de hoc & illo corpore: quia inexistẽtia prius cõuenit huic corpori, quã corpori. Et idẽ est dicẽdũ, si sit accidens quinti prædicabilis. Sed de hoc dicemus amplius cap. de substãtia. Ad aliã probationẽ dicimus, quod albũ potest sumi materialiter, & tũc idẽ est, quod Petr⁹, & est prædicatio quinti prædicabilis. Alio modo potest sumi formaliter, & sic illa prædicatio nõ est quinti prædicabilis: nã albũ est essentialiter coloratũ, sicut albedo essentialiter est color. Nos autẽ dicimus indiuiduũ esse immediate subiectũ accidẽtis, vt accidẽs est, & de illo immediatè prædicari, & ad illud immediate referri, nõ vero vt genus vel species. Vnde cũ accidens communicetur quidditatiue prius inferioribus, quidditatiue cõtẽtis sub illo, accidẽs litertamẽ immediatè cõmunicatur indiuiduis, & nulli alteri prius hac ratione cõmunicatur.

Ad 4. ar. Ad. 4. resp. quod illa vniuersalia æquiualent singularibus: quia supponũt simplici suppositione. Vnde, sicut respectu huius, Petrus est albus, nõ est aliquid, ad quod descendatur vlterius, ita nec in illis, homo est species, animal est genus. Vnde cõtradictoriæ assignãtur, sicut si essent vere termini singulares: & sunt istæ, homo nõ est species, animal nõ est genus; & si nõ se haberent sicut singularia, deberet apponi distributio, nullus homo est species, nullum animal est genus.

QVÆSTIO XLVII.

Vtrũ sit necesse, vt illa plura de quibus accidẽs prædicatur, sint realiter distincta.

IN hac quæst. aliqui cẽsent non esse necesse vt aliquid sit vniuersale, quintũ habere plura indiuidua realiter distincta: sed sufficit formaliter esse distincta. Et ita dicũt hãc prædicationẽ esse quinti prædicabilis, hoc corpus est albũ, hoc viuẽs est albũ, hoc animal est albũ, hic homo est albus, loquẽdo degradibus existẽtibus in eodẽ Petro: quia illa sunt plura indiuidua saltim formaliter distincta, licet materialiter sint idẽ: ergo accidẽs est vniuersale respectu illorũ pluriũ. Probatur consequẽtia: quia prædicatur de multis formaliter distinctis. Et cõfirmatur hoc argumẽtũ: Nã intellectus essentialiter prædicatur, vt genus de intellectu practico, & speculatiuo, de agẽte & possibili intellectu: sed constat huiusmodi intellectus nõ esse realiter distinctos, sed vel formaliter, vel ratione nostra: ergo. Sed profecto hæc opinio est ridicula. Et argumẽtor cõtra illam: Nã sequitur, hoc albũ esse prædicabile, & vniuersale quintũ. Cõsequẽs est absurdũ, quia est singulare, vniuersale autẽ & singulare incompatibiles rationes dicũt, vt supra visum fuit, sequela probatur: Nã hoc albũ prædicatur de illis multis, quæ dicũt huius sentẽtiæ autores suffi cere, vt aliquid sit vniuersale: ergo. Probatur antecedẽs: Nã hoc corpus est hoc albũ, & hoc viuẽs est hoc albũ, & hic homo est hoc albũ: ergo ridẽda est hæc sentẽtia. Prætera, vt aliquid sit vniuersale, debet de pluribus affirmari inferioribus: sed illa nõ sunt plura inferiora: ergo. Probatur minor: Petrus nõ est, nisi vnũ indiuiduũ rationalis naturæ: ergo. Quinimo dicere, quod Christus est plura supposita, vel plura indiuidua in materia de incarnatione est hære

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tica doctrina, quia tollit veritatē incarnationis. Præterea: Omnes illi gradus cōstituūt vnā numero essentiā individualē substātialē: ergo nō sunt plura individua: quia plura individua substantialia vnū substātiale individuū constituere non possunt. Præterea: Omnia accidētia absoluta existētia in Petro habēt vnitatē numericā: ergo subiectū, cui mediatè existūt est vnū numero: ergo in Petro nō sunt plura individua. Primū antecedēs probatur, quia nō sunt vniuersalia. Cōsequētia 1. probatur: quia vnitas numerica accidētis desumitur à subiecto. Vltima cōsequentia patet. Et si dicas: esse probabile gradus illos sumptos cū præcisione formaliter esse distinctos: ergo erit probabile esse plura individua: negatur cōsequētia: nam anima & materia prima Petri sunt duæ entitates realiter distinctæ, & nō faciūt in Petro plura individua speciei humanæ, quia habent idē esse & cōponūt in gñre actus, & potētiæ vnā numero essentiā: ita illi gradus cōstituūt vnā numero essentiā individuā naturæ humanæ, & nō plura individua eiusdem naturæ. Et per hoc patet ad 1. argumētū. Ad cōfirmationē respōdetur, quod intellectus agens, & possibilis realiter distigūtur, tāquā res à re: quia vnus est actus & alius potētia, intellectus vero practicus & speculatiuus nō sunt diuersæ potentiæ, sed vna & eadē. Verū dicitur practicus intellectus, qui, quod cognoscit ordinat ad opus, speculatiuus, qui qd cognoscit nō ordinat ad opus. Ordinare autē ad opus accidit apprehēso per intellectū: & ita hæc differētia accidentalis nō diuersificat potentias. Vide nostrū Angelicū Doctorē 1. parte. q. 79. ar. 11. & per totā quæstionē. Nec circa prædicabilia incurrit alia quæstio digna disputatione: nā de essentia accidētis disputare ad metaphysicum attinet. *Ad arg.*

LIBER QVARTVS QVÆSTIONVM LOGICALIVM, ea continens, quæ de Anteprædicamentis Aristoteles disputat.

ANteprædicamēta sunt quædam præambula prærequisita ad Prædicamenta scienda, vt intelligamus quæ in prædicamentis sunt reponenda, quæque abijcienda ab illorum serie. Et sunt quidem vniuoca, æquiuoca, & analoga: & regulæ duæ, atque duæ diuisiones. Omnia enim ista quatenus ad prædicamenta constituenda deseruiunt, anteprædicamenta appellantur. An vero esse anteprædicamētum importet aliam intentionem distinctam à prædictis vniuocorum, &c. An nihil aliud sit, quam esse analogum, vniuocum, &c. parùm retulerit disputare. Hoc vnū est certum, hæc omnia dici anteprædicamenta, per ordinem ad prædicamenta: quia ad illa constituenda subseruiunt.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrū diffinitiones vniuocorū, æquiuocorū, & denominatiuorum sint rectè assignatæ.

ET videtur, quod non, & argumentor contra diffinitionem vniuocorū, & probo esse male assignatam: Nā hæc diffinitio cōuenit alteri à diffinito: ergo est nulla. Prob. añs. nā denominatiua formaliter & essentialiter distinguūtur ab vniuocis, vt patet ex eorū diffinitionibus, & tamē denominatiua, vt sic, sunt vniuoca: ergo. Probatur minor: Nā albū est denominatiuum ab albedine, & tamē vniuoce dicitur de suis inferioribus, de hoc & illo albo: quinimo album dicitur vniuoce de Petro & Paulo habentibus albedinem, siquidem prædicatur de illis prædicatione quinti prædicabilis: omnis autē talis prædicatio vniuoca est. Quod si dixeris, albū esse vniuocū & denominatiuū, sed tamen diuersis rationibus: Contra, & sit

Secūdū argumētū: Nā eadē res nō potest esse analoga & vniuoca, etiā secūdū diuersas rationes: ergo nec vniuoca & denominatiua. Antecedēs patet, & probatur cōsequētia: nā ita formaliter & essentialiter differūt vniuoca, & denominatiua, sicut vniuoca & analoga. *2. argum.*

Tertio. Istæ diffinitiones sunt logicæ diffinitiones: ergo debent terminari ad secūdas intētiones, & illarū quidditatē explicare. *3. argum.*

ius modi diffinitiones nō possunt secūdis intē tionibus competere, nec illarū naturā explica re: ergo. Prima cōseq. ꝓbatur: nā obiectū logi cę est 2. intētio, ergo diffinitio logicalis illā de bet diffinire. Minor vero probatur: nā 2. intē tio nō est id, quod habet nomē cōmune, nec ra tionē substātiæ diuersam, alias erit æquiuoca, & ita nō poterit diffiniri. Nā solū, quæ vnicū habēt cōceptū, siue simpliciter siue secūdum quid, diffiniri possunt. Et idē est dicēdū de dif finitione analogorū, & denominatiuorū, quia istæ diffinitiones, nō possunt secūdis intentio-nibus adaptari.

4. argum. ¶ Quarto. Nullū datur diffinitū harū diffini tionū: ergo sunt nullæ. Probatur añs. Nā vel diffinitur vox, vel res, vel vtrūq;, nullū horū: ergo. Quod non vox probatur: nam intentio Arist. eo tēdit, vt sciamus, quas res in prædica-mēto cōstituere, quasq; reijcere debeamus: er go nō debet diffinire voces. Quod etiā nō dif finiat res probatur: nā dicitur in diffinitioni-bus vniuocorū quorum nomē est cōmune: & idē in diffinitione æquiuocorū. Et in denomi natiuis etiam meminit vocū, cū dicitur, quæ ab aliquo nominis appellationē habēt solo dif ferentia casu. Quod non vtrumq; probatur: quia est vtrumq;, simul ens per accidens, quod iuxta Arist. sententiam diffiniri nequit.

5. argum. Quinto. A Equiuoca nō habēt nomē cōmu ne: ergo male diffiniuntur æquiuoca. Proba-tur antecedens: nā non est idē nomen canis se-cundū quod significat sydus cœleste, & secun dū quod significat canē marinū: ergo. Proba-tur antecedens: Ratio & essentia cōstitutiua nominis est significatio, sed nō est vna signifi catio: ergo nec vnū nomē: male ergo dicitur nomen esse vnum. Et confirmatur: nam non cōponit simpliciter propositionē vnā, sed plu res: ergo nō est simpliciter nomē & terminus. Et probatur cōsequētia: quia cū nomē sit pro-positionis pars, vbi nō cōstituitur vna simplici ꝓpositio ex illo nomē, nomine nō est simplici ter nomē & pars. Antecedēs probatur: nā pro positio æquiuoca, non est vna simpliciter pro-positio, sed propositio plures, quia nē significat vnā veritatē simpliciter, quod est de ratio-ne propositionis simpliciter.

6. argum. Sexto. A Equiuoca nō cōueniūt in vna ratio ne: ergo nō possunt diffiniri. Cōsequētia pro-batur: quia quæ diffiniuntur, vnam rationem debent habere. Sed antecedens probatur: nam si aliquā, maximē rationē canis: sed hæc nō est canis latrabilis, & sydus nullam rationem ha bent, vt æquiuoca sunt: nam communis illis, quia nequit intelligi quid sit hęc ratio.

7. argum. ¶ Septimo. Arist. fuit diminutus in enu-merādis anteprædicamētis: ergo male proces-sit. Probatur añs. nā relinquūtur analoga, quę excludūtur à recta linea prædicamētali, prop-terea quod nō habēt vnitatē simpliciter: ergo.

Decimo quæstionis.

1. Concl. PRima cōcl. Diffinitio ęquiuocorū optimè est à Porphyrio tradita. Hæc concl. nō ali ter probatur, quā authoritate tanti Philoso-phi, & explicatione eius. Et illa particula, ęqui uoca dicūtur, denotatur nullā rē solā esse ęqui uocā, sed oportere, vt aliqua æquiuoca dicātur esse plures res, vel rationes significatas eodē nomine. Nā si vna tātū res, vel ratio significe-tur, nō potest habere rationem æquiuocæ rei. Additur illud verbū, dicūtur, secūdū Caiet. vt intelligamus res à parte rei nō esse æquiuo-cas, sed quatenus nostris significātur vocibus, & vt stāt sub illis. Et cū dicitur, quorū nomē est cōmune, nomen accipitur pro voce signifi catiua, nō vt distinguūtur cōtra verbū. 1. Peri her. Ratio vero cūdicitur, qđ est diuersa, acci-pitur pro cōceptu obiectiuo, & nō solū pro ve ra diffinitione ex genere & differentia cōstan te. Substātia vero cū dicitur ratio substātiæ, ac cipitur pro essentia. Et cū additur, secundū il-lud nomen determinat rationem substātiæ, vt nō de quacunq; fiat sermo, sed de illa, quæ sig-nificatur per tale nomē. Nā ęquiuoca ratione, & quidditatem nomine significatā diuersam debēt habere: vt canis æquiuocū est ad latrabi lē, marinū, & cæleste canē: quia ratio canis di uersa est in illis: An vero diffiniātur hic analo ga, quæ sunt mediū quoddā inter vniuoca, & ęquiuoca, Caiet. cēset hic diffiniri. Nā cū dicit æquiuoca esse, quorū nomē est cōmune, & ra-tio secūdū illud nomē est diuersa, accipitur di uersa, vel pro diuersa simpliciter, vel pro diuer sa secūdū quid, & ita omnia analoga cōprehen dit, quæ diuersam rationē habēt saltim secūdū quid. Nā Arist. intētio est explicare rerū natu ras, quæ in prædicamētis cōllocātur, & tractat de æquiuocis, quæ vt sic nō sunt in prædicamē-tis. Et qua nec analoga metap. sunt, vt sic, in prædicamētis, ideo sub æquiuocis cōprehēdit. Qui autē voluerit asserere oppositū, bene pōt quia solū de æquiuocis egit, vt patet: quia de-diuersitate simpliciter loquitur in diffinitione ꝑdicta, quæ solū æquiuocis cōuenit. Verū intel lecta natura vniuocorū, & æquiuocorū, facile intelligitur analogorū natura, quæ media quæ dā sunt. Et ita patet, quomodo etiā hac eadē ra tione à prædicamētis excludātur. 2. Concl.

¶ Secunda concl. Diffinitionē vniuocorū rectē assignat Arist. Quæ cōcl. etiā probatur explicādo diffi nitionē eorū. Et hæc concl. loquitur de vniuo cis vniuocatis, quæ sunt res: nā vniuoca vniuo cātia, quæ nomina dicūtur, hic nō diffiniūtur. Et ex prædicta diffinitione manet etiā explica ta hæc 2. concl. si vltimā particulā explicaueri mus: quæ est huius modi. Quod ratio sit eadē & ad vniuocationē, requiritur, quod ratio se-cūdū illud nomē sit eadē simpliciter: quia cū vniuocatio dicat vnitatē rationis, cōsequēter tenet se ex parte perfectorū. Vnū enim per-fe-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctionẽ dicit: quapter debet importare vniuocũ vnã rationẽ ſimpliciter; quia ad malũ cõſtituendũ, & ad tollendã perfectionẽ quicũq; ſufficit defectꝰ occurrens: bonũ enim ex integra cauſa, malum ex particulari defectu cõtingit. Hæc autem identitas debet eſſe ſecundũ rationem nominis: nam ſecũdum eſſe non eſt neceſſe, quod ſit identitas: quia diuerſitas ſecundum eſſe ſolum facit æquiuocationẽ phyſicam. Et ratio eadem ſecundum nomen non coarctat ad rationem eandem eſſentialem, ſiue accidentalem; ſed ſufficit, quod ſit eadem ratio ſiue ſit ſubſtantialis, ſiue accidentalis. V.g. animal vniuocè dicitur de homine & de equo quia, ſiquæras, quid eſt equus, in quantum animal, reſpondes, viuens ſenſibile: & idẽ de homine dices. Vnde ratio importata eadem eſt, licet perfectiori modo habeat eſſe in homine. Et ſi quæras, quid eſt Petrus, in quantum accidentaliter habet albedinem, dices, quod eſt accidentaliter diſgregatiuum viſus: & idem de Paulo in quantum accidentaliter habet albedinem. Et ita albũ vniuocè dicitur de Petro, & Paulo habẽtibus albedinem, licet dicatur vniuocè accidentaliter; quia accidentaliter diſgregãt viſum. De hoc albo & de illo eſſentialiter dicitur, ſi conſideretur, quatenus habent albedinem. Vide Caiet. hic optime hoc explicãtẽ.

3. Concl. Tertia cõcluſio: Denominatiuorũ diffinitio optime traditur ab Ariſt. & eſt ſic explicãda. Denominatiua ſunt res, quæ ab aliquo nominis appellationem habent, ſolo differẽtia caſu. Ideſt, denominatiua ſunt res, vt album, fortis, grammaticus, quæ ab aliquo appellationem habent, vt ab albedine à fortitudine, à grãmatica. Nam albedo eſt forma denominans & homo ſubiectum, & albũ denominatiuũ. Et iſta denominatiua differunt in nomine à forma denominante caſu, ideſt, terminatione. Nã albũ & albedo conueniunt in tribus primis literis, & terminatione differunt. Qua ratione virtus & officioſum non ſunt denominatiua, quia non conueniunt in principio nominis & in fine differunt. Et eadẽ ratione grammatica mulier à grãmatica ſcientia nõ dicitur denominatiue, nec homo ab humanitate. Et de homine eſt etiã ſpecialis ratio: quia homo non denominatur ab humanitate, nec ſignificat humanitatem per modũ ſibi adiacẽtis, ſed eſt in illo per modũ perſe ſtantis: & illud quod debet aliud denominare, vel debet eſſe accidens, vel per modum accidentis. Quare iſta, annulus eſt aureus eſt denominatiua; quia quamuis denominatio ſit ab auro, quod eſt ſubſtantia, ſignificatur per modũ accidentis, & adiacentis, atq; denominãtis aliud. Caiet. dicit, quod denominatiuũ debet eſſe aliud à re denominata, quod debet intelligi ſaltim formaliter, & loquendo de denominatiuis, quæ ſunt talia ſimpliciter.

4. Conclu. Quarta cõcluſio. Iſtę diffinitiones cõueniũt ſecundis intentionibus incõcreto, & illæ ſunt, quæ diffiniũtur principaliter, & res quatenus ſubſtãt illis. Et probatur: Nã iſtæ diffinitiones ſunt logicæ: ergo debẽt terminari ad ſecũdas intẽtiones. Cõſequẽtia probatur: quia ſecũdæ intẽtiones incõcreto, vt primo lib. viſum fuit, ſunt obiectũ logicæ. Et ad intelligendũ hanc concluſionẽ, eſt animaduertẽdũ, quod vniuoca, æquiuoca, & denominatiua poſſunt dupliciter accipi logice & metaphyſice. Logicè accepta ſunt quædã relatiua rationis, quæ de formali dicunt ſecundam intentionem non vniuerſalem, quæ dicitur intentio vniuoci, & de materiali naturas, ſeu res, quibus conuenit illa intentio. Verbi gratia, Petrus & Paulus, ſecundũ quod hoc nomine, homo, ſignificantur dicuntur vniuoca vniuocata, & dicunt de formali ſecundã intẽtionẽ, quæ habet pro termino nomen ſignificans Petrũ & Paulũ, ſecũdũ quod hoc nomine, homo ſignificantur, in ordine ad illã rationem cõmunem, quã participant. Itaque totũ eſſe vniuocorũ eſt in ordine ad rationem cõmunẽ, quã participant æquãſiter, quod eſt dicere, quod vniuoca vniuocata, & vniuoca vniuocãtia ſunt correlatiua. Et eodẽ modo dicendum eſt de æquiuocis æquiuocatis. Et ſi dicas, contra; nã illæ ſunt duæ res: ergo non poſſunt ab eadẽ intentione denominari, Negatur conſequentia: quia ſe habẽt per modũ vnius ſubiecti recipientis illã denominationẽ, & ſecũdæ intẽtioni in abſtracto conuenit, vt rationi denominãdi, incõcreto vero, vt quod, eſt eſſentialiter vniuocũ, vel æquiuocũ. Et ſi rurſus argumẽteris, intẽtio illa incõcreto, nõ eſt id, quod habet illud nomẽ cõmune, & rõnẽ ſubſtãtiæ ſecũdũ illud nomẽ eãdẽ, vel diuerſam: ergo: reſpondetur, quod formaliter illud habet ad hũc ſenſum, quod totũ ſuum eſſe eſt ſe habere ad illud nomẽ cõmune, ſecundũ quod, ratio eadẽ illis conuenit: ſicut diximus, quod totũ eſſe generis, eſt prædicari de pluribus differentibus ſpecie, ideſt referri ad plura differentia ſpecie, vt diximus ſuperius. Res verò ſunt, quibus cõuenit intẽtio vniuocorũ, & æquiuocorũ denominatiuè, & accidẽtaliter; ſicut animali intẽtio generis. Et eodẽ modo eſt intelligẽda diffinitio analogorũ. Vniuoca verò vel æquiuoca metaphyſicè ſunt illæ res, quę habẽt rationẽ cõmunẽ, vel diuerſam præſcindendo per intellectũ intentionẽ, quæ vocãtur vniuoca pro ſubſtrato vel æquiuoca: ſicut Petrus & Paulus, quatenus eodẽ modo hominis rationem participant. Et illa ratio ſuperior etiã vocatur vniuoca à metaphyſicis, quia participatur eodẽ modo ab inferioribus. Et idem prorſus eſt dicendũ de denominatiuis, quod res, quæ ab aliqua forma accidẽtali denominãtur eſt denominatiuũ metaphyſice, & proſubſtrato. Quæ vero habẽt intẽtionẽ, ſecũdũ quã ad nomẽ referuntur, vt ad quod totum ſuum eſſe habe-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

habet est denominatiuũ logicũ, & habet pro correlatiuo denominatiuũ denominans. Hæc licet obscura sint, ex intimis tamẽ intentionũ deducũtur, quæ omnibus nõ sunt peruia. Et per hoc erit facile etiã de analogis syllogizare, quæ media sunt inter vniuoca, & æquiuoca.

5. Concln. Quinta conclusio pro maiori explicatione diffinitionis vniuocorũ. In diffinitione vniuocorũ, quæcunque vniuoca cõprehenduntur, etiã si habeant eandẽ rationẽ, & nomen cõmune in aliquo accidente: inã albũ est cõmune respectu niuis & papyri, est tamen vniuocũ accidentaliter. Et aduerte, in hac parte duas versari opiniones. Altera dicit in diffinitione æquiuocorũ non cõprehendi nisi quæ sunt essentialiter vniuoca. Vocantur essentialiter vniuoca illa, quæ dicunt conceptũ cõmunẽ, qui est de essentia inferiorũ: sicut homo est vniuocũ Petro & Paulo. Vniuoca accidentaliter sunt ea, quæ dicunt vnum conceptum inferioribus, qui conceptus accidentaliter illis conuenit, sicut albũ dicit conceptum albedinis inconcreto accidentaliter conuenientem Petro & Paulo, licet vniuocè, quia secundũ eandem rationem accidentale tamen. Probatur prima opinio: quia Arist. dicit, accidentia non prædicari nomine & ratione de prima substantia, & ideo nõ sunt secũdæ substãtiæ. Secundæ verò substãtiæ prædicãtur nomine & ratione. Prædicari verò nomine & ratione nihil est aliud, quã prædicari vniuocè; ergo accidentia non prædicantur vniuocè respectu substantiæ secundum Arist. ergo in hac diffinitione nõ cõprehẽdũtur. Secũda verò opinio, quã sequor, tenet oppositũ, quod, scilicet, album est vniuocũ respectu Petri & Pauli: & hic diffinitur hoc vniuocũ. Probatur: Nam albũ est nomen cõmune Petro & Paulo, & ratio nominis est eadem, quia albũ non dicitur, nec æquiuocè, nec analogicè de Petro & Paulo: ergo vniuocè. Dices, quod est quoddã mediũ dici denominatiuè, & ita non est necesse, quod omne nomen sit vniuocũ, vel æquiuocũ, vel analogũ. Et hoc sensit Arist. qui denominatiua annumerauit distincta ab vniuocis, & æquiuocis, & analogis. Sed contra: nã album vel significat vnã rationẽ cõmunem, & eandem Petro, & Paulo, vel non. Si primũ: ergo est vniuocũ. Si secundũ ergo est analogũ vel, æquiuocũ. Nam nomen significans rationem aliquã, & non eandẽ ex necessitate significat aliquo modo, vel totaliter diuersam rationem, & sic erit æquiuocũ, vel analogũ: ergo. Et probatur ista secũda opinio primo: nã in definitione vniuocorũ non dicitur, quod sit ratio eadẽ essentialiter, vel accidentaliter, sed quod sit eadẽ: & quomodocunque saluetur, quod sit eadẽ, erit vniuocũ nomẽ, & ratio. Præterea: Nã album prædicatur de Petro & Paulo prædicatione 5. prædicabilis; ergo vniuocè. Probatur consequentia, quia 5. prædicabilia sunt vniuoca & nõ analoga, nec æquiuoca. Ita asserit D. Tho. 1, contra gentes cap. 33. ratione 3. Itẽ: Nã Aristot. esset diminutus, qui nõ cõprehendit vniuoca accidentalia sub vna diffinitione vniuocorũ, nec pro illis assignauit aliã. Et ad argumentũ, quod cõtraria opinio desumit ex Arist. respondetur, quod intelligitur Arist. de prædicari nomine & ratione essentiali. Et hac ratione exclusit accidentia à ratione secundæ substãtiæ, quæ debet prædicari de prima essentialiter: nõ verò censuit nõ esse vniuoca accidentalia: & ita cẽsent metaphysici. Ex his omnibus conclusionibus infertur, quod vniuoca, æquiuoca, analoga, & denominatiua ad minus differunt formaliter. Probatur: quia differunt diffinitione: ergo formaliter: nõ enim vna diffinitio includit aliam, nec è contra.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. AD primũ respõdetur ex hac vltima conclusione: Nã sub alia ratione res dicũtur denominatiua, & vniuoca: nam albũ, v.g. secundũ quod ab albedine (à qua in nomine terminatione differt) dicitur albũ, est denominatiuũ. Vniuocũ verò dicitur secundũ quod importat suis inferioribus, & nomẽ & rationem cõmunẽ. Et dicitur accidens 5. prædicabilis secundũ quod prædicatur de homine, & equo accidentaliter, vt aliquid non consequutũ ad rei essentiã. Eidẽ itaque materiali multæ intẽtiones conueniunt ob rationes diuersas.

Ad 2. Ad secundũ respondetur, quod canis marinus, & sydus, vt significantur hoc nomine, Canis, sunt æquiuoca. Vt verò significantur hoc nomine substãtia sunt vniuoca. Quinimo hoc nomẽ canis respectu vnius significati est vniuocũ, & res respectu illius est vniuoca, vt canis marinus ad omnes canes marinos: vt verò significat piscẽ, stellã, & canẽ terrestrẽ est æquiuocum nomen, & res vt illi correspõdẽt sunt æquiuocata. ¶ *Ad 3.* Ad tertiũ patet ex cõclusionibus. ¶ *Ad 4.* Ad quartũ respõdetur, quod diffiniũtur res, vt stant sub nominibus: nã logica cõsideratio nõ est perse de nominibus, sed de rebus, vt nominibus significãtur, & denominibus in ordine ad res significatas. ¶ *Ad 5.* Ad quintũ respondetur, quod nomẽ est idẽ, licet habeat diuersas significationes ratione materialis. Et Arist. hoc solũ voluit dicere, quod conueniũt in voce vna licet illa vox diuersis referatur ad sua significata significationibus: sicut idem quale dicitur etiam si habeat diuersas qualitates. Nam vt essent duo nomina, necesse erat, quod non solum formale multiplicaretur, sed etiam materiale, quia nomen numerale numerat supposita ratione formarũ, ideſt, necesse est, quod formale & materiale multiplicentur, vt dicantur duo in illo genere.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

de quo in materia de appellationibus agitur latius. Et videatur D. Tho. & Caiet. 1. p. q. 30.

Ad confirmationem respondetur, quod propositio æquiuoca est vna saltim materialiter: & hoc sufficit nostro proposito. Nam vt sit idem nomen in æquiuocatione, sufficit taliter esse idem.

Ad 6. Ad sextum respondetur, quod æquiuocorum ratio, quæ hic diffinitur, quæ est secunda intentio æquiuocorũ inconcreto, vnam rationem habet communẽ omnibus suis æquiuocis, quæ illam rationem participant, ita quod res æquiuocæ diffiniuntur, vt stant sub illa intentione, quæ est species, & quid vniuocum. Res autẽ, quæ hãc intẽtionẽ induũt, diffiniri non possunt, cum in ratione reali non conueniant.

Ad 7. Ad septimum respondet Caietanus, analoga sub æquiuocis fuisse comprehensa: quia nõ habent rationem communem vnam. Sed melius est dicere, non egisse expressẽ de illis, sed ex extremis nota manere; quia nec rationem omninò eandem habent, sicut vniuoca; nec diuersam, sicut æquiuoca: sed medio quodam modo; partim eandem, & partim diuersam. Vnde agendo de extremis apertum fecit, quod essent analoga.

QVÆSTIO II.

An definitio analogorum sit recte assignata.

Analogia physica. ET quoniã hãc materiã exactissime tractauit Caiet. opusculo de nominũ analogia à me breuiter erit discutiẽda. Quid vero ego sentiã de cõceptu analogorũ q. sequẽti, explico, in quo tota analogorũ difficultas consistit. Vt igitur rationẽ analogorũ breuiter explicemus, aduertendũ erit analogiã, tripliciter accipi à me taphysicis. Primò pro analogia inæqualitatis, quę alio nomine vocatur physica, & definitur sic: Analoga physica sunt, quorũ nomẽ est cõmune, & ratio secũdũ illud nomẽ est eadẽ: sed participatur ab inferioribus, quãtũ ad esse cũ maiori, vel minori perfectione. Vt corpus est analogũ hoc analogiæ genere: quia ratio corporis æqualiter à corpore cælesti, & inferiori participatur: nec conuenit ratio corporis vni per ordinẽ ad aliud, sed tamẽ esse corporis, & essentia illius magis perfecta est in vno, quã in alio. Et isto modo omnis ratio generica est analoga, & omne superius, quia cũ rerũ gradꝰ sint inæquales magis perfectũ esse habebit ratio superior in vno, quã in alio ex cõiunctione ad differentiã, seu gradũ inferiorẽ, magis perfectũ: quæ enim magis perfectis modis, & differẽtijs cõiũgũtur magis perfecta sunt. Hæc autẽ analogia nõ extrahitur ẽ ad participãdã rationẽ superioris, ita vt sit partim eadẽ & partim diuersa: & ita nõ distinguitur ab vniuocatione. Et bene potest in analogis reperiri etiã hæc analogia physica: quia nõ solũ ratio entis partim est eadẽ, & partim diuersa in substãtia, & accidenti, v. g. sed perfectius esse habet in substãtia, quã in accidẽti: quia cõiũgitur perfectiori modo determinatiuo entis. Vide D. Tho. 1. d. 19. q. 5. a. 2. ad 1. ¶ Secũda analogia est attributionis, & definiũtur sic ista analoga: Analoga attributionis sunt, quorũ nomen est cõmune, & ratio secũdũ illud nomẽ est eadem secũdũ terminũ, & diuersa secũdũ habitudinẽ ad illũ, vt sanũ cõmune nomẽ est medicinę, vrinæ, & animali; & ratio omniũ in quãtũ sana sunt ad vnũ terminũ sanitatẽ, scilicet, diuersas dicũt habitudines, nã animal respicit sanitatẽ similiter, & vrina, & medicina, sed diuersimode. Nã animal respicit sanitatẽ, vt subiectũ in quo est formaliter sanitas. Medicina non vt subiectũ, in quo est formaliter sanitas, sed vt id, quod habet qualitatẽ, quæ significat sanitatẽ. Medicina respicit sanitatẽ, vt aliquid, quod causat sanitatẽ. Et depomo idem est dicẽdũ Et hæc analogia habet 4. cõditiones. Prima quod hæc analogia fit tãtũ secũdũ denominationẽ extrinsecã in mẽbris minus principalibus: solũ enim animal dicitur formaliter sanum, reliqua vel quia causant, vel quia significãt sanitatẽ. Si dicas cõtra: nã ens dicitur analogice de substãtia & accidẽti hac analogia, & tamẽ accidẽs formaliter est ens, respõdetur, q. hæc cõditio formaliter est intelligẽda, quatenꝰ sũt analoga attributionis. Ens autẽ dicit analogũ analogia attributionis & ꝓportionalitatis, & non est ens formaliter, quatenꝰ est analogũ attributionis, sed ꝓportionalitatis. Et ita D. Th. 1. 1. q. 120. a. 2. ad 3. dicit, quòd accidẽs nõ est ens, quia habet esse, sed quia illo substãtia habẽt esse tale. Et loquitur D. Tho. de accidẽti, quatenus cõsideratur, vt analogũ attributionis: nã quatenus est analogũ analogia proportionalitatis formaliter est tale, quia analogia proportionalitatis, nõ excludit denominationem intrinsecã in mẽbris minus principalibus. Etsi posset intelligi accidẽs sine entitate intrinseca diceretur ens per hoc solũ, quod afficit substãtiã, sicut vrina dicitur sana ex hoc, quòd significat sanitatẽ. Secũda cõditio, quod illud, ad quod diuersæ habitudines dicũtur, in hac analogia est vnũ, ideſt, nõ multiplicatũ formaliter in mẽbris minus principalibus. Et hoc constat ex 1. cõditione. Nã si dicũtur mẽbra minus principalia talia ab extrinseco, nõ habẽt illã formã sanitatis, v. g. in se: & ita nõ multiplicatur illa forma in ãbis analogatis. Et hac ratione dicitur vna tertia conditio, quod primum analogatum ponitur in definitione aliorum secũdũ illud nomẽ. Ratio est, quia cætera non dicuntur talia, nisi per attributionem ad illud principale & formaliter tale, & ita est

Analogia attributionis.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ponendum in aliorum definitionibus. Nam vrina sana dicitur in quātū est signū sanitatis.

Quarta conditio, quod ista analogia, vt sic, non habet vnū cōceptū, nec vnū significatum obiectiuū, nec vnū conceptū formalē: sed solū est cōmunis terminus, & diuersimode respicitur ab analogatis: quia à primo formaliter, vt subiectū talis formę, à reliquis extrinsece respicitur, & ita habent plures cōceptus, qui eandē rationem partim habent & partim diuersam, & ita sunt analoga attributionis pluribus conceptibus, in quibus non reperitur vnus conceptus abstractus. Et hæc diuiditur in analogiā vnius ad alterum, & duorum ad vnum tertiū, de quibus vide Caiet.

Analoga proportionalitatis.

Tertia analogia est proportionalitatis. Analoga autem proportionalitatis sunt illa, quorū nomen est cōmune, & ratio secundū illud nomen est proportionaliter eadē, ideſt, similis secundum proportionē. Et hoc modo dicitur videre de intellectuali, & corporali visione. Et dicitur proportionaliter eadē, quia sicut intelligere rem animæ offert, ita videre corpori viuenti sensibili. Et sumitur hic proportionalitas pro similitudine habitudinū aliquarū, vt pro similitudine, quæ est inter videre corporaliter in ordine ad rē, quæ videtur, & inter videre intellectualiter in ordine ad rē, quæ intelligitur. Hæc autē analogia fit duobus modis, metaphorice, & proprie. Metaphorice, quando illud nomē cōmune absolute vnam habet rationem formalē, quæ solū formaliter saluatur in vno analogatorum. Et per metaphorā in alio, dicitur; vt videre non habet secūdū se, nisi vnā rationē formalē, quæ in vno analogatorū saluatur, in homine, scilicet, & per metaphorā de prato dicitur. Proprie autē quādo illud nomē cōmune in vtroque analogatorum absque metaphoris dicitur, vt ens dictum de substantia, & accidente, principiū dictū de corde, & de fundamento domus. Etsi inquiras, quomodo reperitur hic definitio, respōdetur, quod hæc regula generalis seruanda est in analogis. Nā analogū metaphorice tale claudit in sua definitione analogū proprie tale, & nō ecōuerso. In analogis autē, quæ formaliter sunt talia vnū non claudit in sua definitione alterū, sed definitio vnius est alterius definitio proportionaliter tamē. Probatur 1. pars: quia analogū metaphoricū nō potest intelligi sine proportione & ordine ad, per cuius similitudinē dicitur tale. Non enim potest intelligi, quid sit pratū ridere, nisi in ordine ad visum hominis. Secunda pars cōclusionis probatur, quia ista analoga proportionalitatis formalia sunt mediū inter vniuoca, & analōga attributionis: & ita participāt ab vniuocis, quod vnū nō ponatur in definitione alterius. Ab analogis verò attributionis, quod definitio non sit eadē in illis; & ex eo quod formaliter sunt talia nō egent altero in sua definitione: licet ex eo, quod sunt analoga, sit definitio proportionalis vtriusque. Quæ verò restabant pertractāda de conceptu analogorū proportionalitatis, de abstractione, resolutione, prædicatione, & quid senserit Caiet. quid Soto tractatu de ente dicetur.

Caput II. De complexis, & incomplexis.

QVÆSTIO III.

Vtrùm, quæ dicit Arist. in hoc c. vera sunt.

RESPONDETVR affirmatiue. Et in hoc c. ponit Arist. duas diuisiones, quæ deseruiunt vt cognoscamus, quæ res in prædicamento reponi debeant. Prima est, eorū, quæ dicuntur, alia quidē cū cōplexione dicuntur, alia sine cōplexione, cū cōplexione, vt homo albus, homo currit, sine cōplexione, vt homo vt currit. Hæc diuisio principaliter est rerū, & est sensus, quod rerū aliæ significātur conceptibus cōplexis, & aliæ conceptu simplici. Et Arist. cū ait, dicuntur intelligit, ideſt, significantur. Et solæ illæ, quæ simplici conceptu significantur in prædicamētis reponuntur, quæ verò diuersis importantur cōceptibus, vt homo albus, vt sic in nullo sunt prædicamento, & ita est necessaria cōditio, vt res collocetur in prædicamento simplici conceptu importari, licet hoc nō sufficiat. Sed aduerte cōplexionē, aut incōplexionē vocis penes conceptū attendi, & ita illa vox censenda est cōplexa, cui vnus tantū correspondet cōceptus, cōplexus verò, cui plures. Et quāuis totū sit in prædicamento, nō sequitur quod partes eius semper sint in prædicamento, etiā vt cōponūt totū, si accipiātur vt distinguūtur à toto, quia dicunt aliquid imperfectū: etsi cōplexe accipiantur non dicunt aliquā vnā rationē simplicem, quod erat necessarium, vt ibi ponerentur. Etsi fiat arg. nam album dicitur sine cōplexione, & non est in prædicamento: ergo non omnia, quæ dicuntur sine complexione sunt in prædicamento, resp. quod ita verū est, est enim necessaria conditio dici sine cōplexione, sed nō sufficiens. Nam rationale dicitur sine cōplexione & nō est in prædicamēto. De albo cap. de qualitate dicemus & modo aliqui dicunt, quod licet albū nō habeat, nisi vnicū conceptum, non tamen collocari in prædicamēto absolute ex eo, quod importāt in illo significato totali duo partialia, scilicet, corpus, & albedinē. Vnde Arist. asserit in prædicamēto collocari, quæ sine complexione dicuntur,

1. *Diuisio*

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dummodo illud incomplexũ totaliter significatum sit simplex, & non compositũ ex duobus diuersorũ generum, vt in albo contingit. Alij respondent cũ Auicenna, quẽ nominales sequuntur, & dicunt Albũ non significare, nisi materiale, & illud esse totale significatũ, est tamen conditio requisita necessario, quod importetur albedo, vt materiale significetur per istũ terminũ, Albũ. Et ita aliqui viri doctissimi nostri tẽporis tenuerunt materiale esse totam substantiam, & essentiã termini connotatiui. Hoc non censeo verũ: quia in conceptu albi principaliter importatur albedo, & per illũ cognoscimus principaliter albedinẽ, & materiale ratione albedinis: ergo principaliter significat Albedinem, & corpus, vel materiale importatur ratione formæ. Itẽ forma est, quæ dat esse: ergo hæc est principale significatum cum cõparatur ad materiale. Caiet. censet qualitatẽ solã significare albũ, & ita bene potest albũ collocari in prædicamẽto qualitatis, quia solum vnicũ conceptũ habet obiectiuũ. Et formalem, & materiale importatur, non vt significatũ, sed vt cõiunctũ cũ suo significato. Est expressa sententia D. Thom. 1. d. 18. ar. 2. ad 3. vbi sic dicit: Ad 3. dicendũ, quod hoc nomẽ donum, vel datum præter relationem, ex qua dicitur donum, dat intelligere rẽ quandã, quæ datur quãuis forte non vt partẽ significationis nominis, quia subiectũ non includitur in significatione nominis significantis accidens concretiue, vt asserit. Comentat. 5. Metaph. quãuis Auicenna contrariũ senserit. Ecce D. Tho. dicit connotatiuũ nomẽ non significare subiectũ, sed importat illud, vt subiectũ, & de illo verificatur ratione significati formalis. An vero supponat pro materiali aliqui dicunt non supponere, quia non est significatũ termini, & terminus solũ supponit pro suo significato. Verificatur tamen de illo, quia est in illo suum formale significatũ. Alij dicũt supponere pro illo etiam si non significet illum; quia vt supponat sat fuerit, quod importetur sub suo formali significato, certum tamen est secundum Caiet. non esse ens per accidens, nec importare res diuersorum prædicamẽtorum, cũ nõ significet corpus, etsi aliunde nõ repugnaret in prædicamento collocari posset.

2. Diuisio

Secũda diuisio, eorũ, quæ sunt, alia de subiecto dicũtur, in nullo tamẽ subiecto sunt, vt homo qui dicitur de quodã homine, & in nullo subiecto est per inhæsionẽ. Cũ dicit, de subiecto dicuntur, vult dicere de inferiori sibi, & illud subiectũ vocat. Cũ vero dicit, & in nullo subiecto sunt, accipit ibi subiectũ pro subiecto inhæsionis. Dici vero accipitur pro prædicari, non actu, sed aptitudine. Et cum illæ diuisiones ordinentur ad constitutionẽ prædicamẽti, sensus diuisionis est, eorũ, quæ in prædicamento ponuntur, aliqua sunt substantiæ vniuersales, & ideo prædicãtur de multis: alia sunt in subiecto, & nõ dicuntur de subiecto, hoc est de sibi inferiori, vt hoc albũ, hæc grãmatica, quæ sunt in subiecto inhæsionis, nõ tamen dicuntur de subiecto sibi inferiori, vt cõstat, quia sunt particulares & accidentia. Et cum dicit quod albũ est in subiecto, non accipitur ibi albũ pro materiali, quia materiale albi nulli subiecto inhæret, cũ sit substãtia. Nec accipitur pro cõposito ex albedine, & corpore: nam illud nullibi inhæret, sed accipitur pro albedine inconcreto. Vbi patet albũ solam qualitatem significare, alias falso dixisset Arist. dũ dixit, quod quoddã Albũ est in subiecto. Et nota bene hanc doctrinã ad callendũ connotatiuorũ definitiones, vt sacraméti generis, &c. Alia sunt in subiecto, & dicuntur de subiecto, vt scientia inhæret animæ mediãte intellectu, & dicitur de subiecto sibi inferiori, scilicet, de grammatica quæ est scientia, & inferior ad sciẽtiã. Et aliæ res sunt, quæ nec sunt in subiecto nec dicũtur de subiecto, vt quidã homo. Omnes ergo res, quæ in prædicamento collocãtur aliquã harũ debent habere conditionẽ. Hæc autem diuisio entiũ, alia particularia, alia vniuersalia est diuisio subiecti in accidentia; sicut si homo per album & nigrũ diuideretur. In hoc. c. definit Arist. accidens, dicens, accidens est, quod est in aliquo non tanquam pars, sine qua esse non potest. Et aliqui dicunt hic definiri modum, quo accidens est in subiecto. Et si dicas malam esse definitionẽ, quia cõuenit formæ corruptibili substantiali, hoc negant: quia illa particula, in aliquo, significat aliquid habens esse independens ab illo, quod est in illo, quod non potest competere materiæ primę respectu formæ, bene tamen substantiæ respectu accidentiũ. Ita explicat Alexand. lib. 2. naturalium quæstionum, quæst. 17. Et etiam excluditur forma per secundam particulam, non tanquam eius pars: nam accidens non est pars subiecti, nec componit essentialiter subiectum, bene vero forma. Particula tertia excludit formam incorruptibilem, quæ potest esse sine subiecto, non vero accidens: & intelligitur naturaliter. Et considerando totam latitudinem formæ aliqua potest dari, quæ naturaliter sit sine subiecto, non vero potest ita accidens aliquod dari. Vide pijssimum Titelmanum in hoc. c. qui optime hanc explicat definitionem, & illam vnico explicat verbo: accidens est, quod est in aliquo, non tanquam pars substantialis alicuius, & modus iste essendi in alio, vt accidens in subiecto reducitur ad 5. modum essendi in alio positum ab Arist. 4. Physi.

Capar

Caput III. De regulis.

QVÆSTIO XIII.

Utrùm regulæ assignatæ ab Arist. in hoc cap. veræ sint.

1. argum. ITEM videtur, quod non. Primo contra primam regulam, quæ dicit, quando quippiam de quopiam prædicatur, quidquid prædicatur de prædicato, prædicatur de subiecto. Nã in hac prædicatione instatur, homo est animal, animal est genus: ergo homo est genus. Quod si dicas debere regulam intelligi de prædicatione quidditatiua, vel essentiali, contra, nã alias extra quidditatiuas non habebit verum, nec extra essentiales, quod est falsum: quia ista non est essentialis, homo est albus, album est disgregatiuum visus: ergo homo est disgregatiuus visus: & tamen est vera: & ista, homo est risibilis, risibile est admiratiuum, ergo homo est admiratiuus. Et confir. hoc argumentum: Nam ista, Filius est Deus, est essentialis, & similiter ista, Deus est Pater, & tamen ista: ergo Filius est Pater est hæretica: ergo non habet regula verum.

2. argum. Secundo contra secundam regulam, illa genera dicuntur subalternatim posita, quorum vnum sub alio ponitur, quæ vero ponuntur non vnum sub alio, sed ambo sub vno tertio non dicuntur subalternatim posita, & tamen non habent diuersas differentias specie: ergo regula falsa. Minor prob. quia differentia volatilis, & aquatilis etiam si non sit vnum sub alio, quia ambo sunt sub tertio eędem sunt; nã differentiæ animalis, & viuentis sunt differentiæ aquatilis & volatilis.

3. argum. Tertiò arg. Vel loquitur Arist. de differẽtijs diuisiuis, vel cõstitutiuis: nõ de diuisiuis, quia differentia diuisiua animalis non est diuisiua viuentis; nec de differentijs constitutiuis: nã differentia constitutiua viuentis, non est constitutiua animalis: per aliquid enim aliud constituitur animal quam viuens.

4. Argu. Quarto Arist. hic debet formaliter loqui, & non materialiter: sed si formaliter loquatur, nõ est verũ dicere, quod differentia constituti ua viuentis sit differentia constituriua animalis; animal enim & viuens diuersas habent differentias: nã conceptus differentiæ viuentis non est conceptus differentiæ animalis.

5. argum. Quinto, Nã modus arguẽdi, quẽ Arist. ponit in 1. reg. nõ est formalis, sed fallax: nã hæc consequentia nõ est bona, homo est animal, animal est viuens: ergo homo est viuẽs: & instatur in simili, homo est animal, animal currit, ergo homo currit: nam si currat equus, & non homo, ans est verum, & cons. falsum.

Quæstio deciditur.

1. Concln. PRima conclusio. Prima regula Arist. optima est, & maxime conducit ad prædicamenta constituenda, in quem finem ab Arist. inuenta. Prob. regula explicando illam, & vide varias expositiones illius apud Soto in isto c. Caiet. breuiter illam explicat, & mẽtẽ Arist. dicens, quod quando aliquid prædicatur de alio, vt de subiecto, ideſt, vt de inferiori essentialiter, quidquid prædicatur essentialiter de prædicato, etiam prædicabitur de subiecto. Ita que requiruntur, vt regula verum habeat duæ prædicationes essentiales, altera de subiecto, de prædicato altera. Vt ista est essentialis Petrus est homo, & ista est essentialis, homo est animal: ergo Petrus est animal, etiam est vera, & essentialis. Et per hoc solues omnia argumenta contra regulam. Et probatur regula: Nam si homo includitur essentialiter in Petro etiam essentia hominis includetur, quam obrem si dicamus, quod Petrus est homo, & hominis essentia est animal rationale Petrus etiã erit animal: nã homo & sua essentia idẽ sunt. Quod verò hæc regula conducat ad constitutionem prædicamentorũ, prob. Nã ea quæ in recta linea constituuntur debent esse essentialiter subordinata, & superiora debent includi in inferioribus, quia sunt partes essentiæ inferiorum: vt ergo hoc cognoscamus recte constituitur hæc regula.

2. Concln. Secunda con. Etiã secunda regula est verissima, & in eundẽ finem destinata, in quẽ prima: Habet sic regula; Diuersorũ generũ, & nõ subalternatim positorum diuersæ sunt speciẽ differentiæ, ideſt, habent diuersas differentias formaliter, ideſt, constituentes diuersas species. Alij legunt diuersæ sunt species, & differentiæ, sed 1. lectio est vera, & vide Titelma. in hoc c. Sensus regulæ est secundum Caiet. quod genera, quorũ vnũ ponitur sub alio nec ambo sub tertio habent differẽtias formaliter distinctas, v. g. scientia & animal; quia nec scientia ponitur sub animali nec econuerso, nec ambo sub vno tertio, quia differunt genere habẽt differẽtias formaliter distinctas: nã alia est differentia scientiæ alia animalis. Nã differentia animalis est rationale, &c. & differẽtia scientiæ est talis ordo ad obiectũ. Si vero ponatur vnũ sub alio, sicut animal sub viuente differentiæ viuentis sunt etiam animalis, nam animal includit viuens, & sic includit differentiam constitutiuam viuentis, & aliquam diuisiuam, scilicet, sensibile. Etsi ambo ponãtur sub vno tertio sicut volatile, & gressibile, & aquatile habent cõmunẽ differẽtiã animalis, licet proprijs distinguãtur differẽtijs, cũ vnũ non ponatur sub

UNIVERSIDAD DE MURCIA

sub alio. Et per hoc docet Arist. quod illa, quæ in diuersis prædicamentis assignari debent genera & differentiæ diuersæ sunt assignandæ: ea verò quæ in eodem prædicamento collocãtur, bene possunt habere diuersas differentias, quatenus vnum sub alio non ponitur: & bene possunt habere easdem, quatenus vnũ sub alio ponitur, vel ambo sub vno tertio. Hæc regula ex eius explicatione probata manet.

3. Concl. Tertia conclusio. Arist. loquitur in præcedenti regula tam de differentijs constitutiuis, quam de diuisiuis, diuersa tamen ratione. Nã si sunt diuersorum prædicamentorum genera habent differentias diuersas tam diuisiuas, quã constitutiuas. Si vero sint genera subalternatim posita, tunc differentia constitutiua superioris est etiam inferioris inadæquate tamen: nam differentia, quæ constituit viuens constituit animal in ratione viuentis, quod est necessarium, vt aliquid sit animal, & quod includitur in illo, sed differentia diuisiua superioris, non est diuisiua inferioris: nam viuẽs diuiditur per sensibile, & insensibile, & animal nõ ita diuiditur. Differentia diuisiua animalis est aliquo modo diuisiua viuentis, quatenus in animali includitur, bene tamen potest dari vna differentia diuisiua viuentis, scilicet, sensibile, quæ est animalis constitutiua.

Dissoluuntur argumenta.

Ad 1. arg. AD primum respondetur ex prima conclusione. Illud verò quod tangit materiã de Trinitate dissoluitur breuiter, quod quanuis Pater sit essentia diuina, & essentia diuina sit Filius, Pater non est Filius, propter oppositionem relatiuam, quã habent.

Ad 2. Ad secundum respondetur, quod etiam si non sint subalternatim posita in ordine ad tertium.

Ad 3. Ad tertium patet ex tertia conclusione.

Ad 4. arg. Ad quartum respondetur, quod differẽtia constitutiua viuentis est differentia animalis inadæquate, seu quatenus est viuens, nã vt sit animal necessario debet esse viuẽs.

Ad 5. arg. Ad quintum respondetur, quod hæc argũdi forma non est formalis, sed materialis, & tenet in prædicationibus essentialibus, & per se. Et hoc sufficiebat proposito Arist. Hic sequebatur tractatio de ente, sed ne opus hoc logicale nimis creseeret, prudens omitto, & quam citissime de ente & eius proprietatibus, & diuisionibus cum alijs, quæ ad metaphysicam pertinent, in quibus D. Thom. ab aduersarijs impugnatur, in lucem emittam Deo Optim. Max. fauente, quapropter parumper expectet lector candidus. Et hæc de hoc libro.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

DE PRAEDICAMENTIS TRACTATIO.

LIBER QVINTVS QVÆstionum Logicalium. Vbi ea quæ ad quatuor prima prædicamenta attinent, disputantur.

In hoc capite Aristoteles enumerat decem prædicamenta, & asserit: nullum illorum verum vel falsum significare, quia non affirmat nec negat aliquid licet de se inuicem possint affirmari verè vel falsè. Seruabimus autem hūc ordinem, vt prius quid sit prædicamentum diffiniamus, & postmodum de singulis instituamus tractationem: qua peracta disputabimus, an fuerit sufficiens diuisio entis in decem prædicamenta, & an aliæ diuisiones entis priores reperiantur.

QVÆSTIO I.

Quid sit prædicamētum & quibus constet.

COmmuniter diffinitur, quod sit prædicabilium quidditatiua ordinatio, in qua superiora de inferioribus prædicantur.

Contra istam diffinitionē est argumentum. Nam prædicamētum est genus generalissimum: sed genus hoc non est prædicabiliū coordinatio: mala ergo est diffinitio. Probatur maior: nam cōmuniter vocantur prædicamenta decem rerū genera: & est ita cōmunis loquendi modus, vt superfluum sit authores pro hoc stabiliendo adducere.

2. Argu. Secundo, prædicamentum formaliter dicit relationem rationis: sed prædicabilium coordinatio non est nec dicit relationem rationis: ergo diffinitio est nulla. Maior patet, quia prædicamentum non est in rebus formaliter, sed solum in apprehensione intellectus: & non est negatio nec priuatio, ergo relatio. Maior probatur: quia omnis relatio est ad aliquem terminum: sed prædicamentum nullum habet terminum, si sit prædicabiliū coordinatio: ergo. Probatur minor: nam ad quid refertur prædicamentū? Si dicas q̄ refertur ad prædicabilia.

Contra quia sunt partes ipsius prædicamenti: relatiuum verò non refertur ad suas partes: ergo. Si dicas quod refertur ad res, hoc est impossibile, quia res quæ collocantur in prædicamento, dempto prædicamento relationis sunt absolutæ: nullum autē relatiuum refertur ad absolutum, & ea quæ ponuntur in prædicamēto relationis, etiam si relatiua sint non tamen referuntur ad prædicamentum, sed ad se inuicem. Si dicas, quod prædicabilia ad se inuicem referuntur, vt genus ad speciem, & species ad genus: contra: nam sic prædicamentum nihil erit amplius, quam relationes prædicabiliū: & sic prædicamentum erit aggregatio omnium illarum relationum, & non dicet vnam aliquā relationem, quod est falsum, cum sit diffinibile, & à Magistro Soto ponatur huius libri subiectum. Si dicas, quod refertur ad ponibile, seu collocabile in prædicamento: Cōtra, quia hoc dicit ipsius partes, ad quas, vt dictum est, non refertur: ergo.

3. Argu. Tertium argumentum: nam illa particula quidditatiua, ordinatio, videtur volūtariè addita: nam cur non constituet, prædicamētum differentiarū ordinatio, etiā si non prædicētur quidditatiuè? Nā dicā ego, quod prædicamētū est prædicabiliū ordinatio: Et ita ordinatio differentiarū, cū sint prædicabilia cōstituetur prædicamentum: nā nō est necesse, vt sit quidditatiua ordinatio: nec hoc aliqua firma colligatur ratione, non enim diffinitiones pro libito sunt assignandæ.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

4. Argu. Quarto. Differentiæ constituuntur in recta linea prædicamentali, & tamen non quidditatiue prædicãtur: ergo illa prædicamenti diffinitio nulla est. Maior probatur: nam vel excluduntur, quia sunt partes speciei, & non dicũt totã speciei essentiã. Et hoc non, alias genera subalterna, vt corpus, &c. non collocarentur in recta linea, quia non dicunt actu totã essentiã speciei infimæ, nec generalissimum esset in prædicamento, quia nullo modo est species, sed est pars metaphysica, sicut & genera media. Vel excluduntur, quia sunt quid simplicissimum: & nec hac ratione debẽt excludi, quia aliãs generalissimũ non collocaretur in prædicamento, cum sit quid simplicissimũ: substantia enim vt est primũ genꝰ abstrahit à cõposita & simplici, cùm vtramq; sub se cõprehendat.

Et Confirmatur: quia differentiæ sunt quædam tota cum prædicentur de speciebus: ergo poterunt in prædicamento collocari.

Quinto de indiuiduis prædicantur omnia superiora genera quidditatiuè, & tamen non
5. Argu. ponuntur in prædicamẽto: ergo mala est eius diffinitio. Probatur minor: quia prædicamentum est prædicabiliũ ordinatio: sed indiuidua non sunt prædicabilia, vt Petrus & Paulus: ergo nõ ordinãtur in recta linea prædicamẽtali.

Et confirmatur: nam ea, quæ ponũtur in prędicamentis debẽt ordinatè disponi: sed indiuidua cùm sint infinita nõ possunt ordinate disponi: ergo, & maximè, quia vnum sub alio nõ collocatur.

6. Argu. Sexto. Vel hæc diffinitio cõuenit omni prædicamento vel non cõuenit. Secundũ dici nõ potest, alias esset mala, cum sit proprietas diffinitionis bonæ, quod debet competere omni cõtento sub diffinito. Si detur primum, ergo cum entia rationis habeant suum prædicamentum, hæc diffinitio conuenit prædicamentis entium rationis, & ita nõ erunt solum decem prædicamenta, sed tredecim, vt supra visum fuit.

Et confirmatur: nam si prædicamentũ dicitur etiam de prædicamento rationis, & importat, vt visum fuit, formaliter relationem rationis, cum relatio rationis collocetur in prædicamento entis rationis, prædicamẽtum erit in prædicamento, quod est impossibile, nã Petrus non collocatur in se ipso, sed pars in toto collocatur.

7. Argu. Septimo. Ratio prædicaméti, vel est species ad omnia prædicamẽta, vel genus: neutrũ esse potest: ergo, non datur talis ratio. Quod nõ sit species probatur: quia duo prædicamenta substãtiæ differunt numero: ergo habent supra se speciẽ prædicamenti substantiæ: & similiter duo prædicamẽta quantitatis: ergo habent supra se speciẽ prędicaméti quãtitatis: ergo prędicamentũ est genus ad ista duo prædicamẽta substantię, & quantitatis. Quod si hoc asseras, nõ videtur quomodo prędicamentũ substãtię & quãtitatis differãt specie, cũ eo modo fundent intentionẽ prædicaméti: nã partes eorũ eodẽ modo sunt prædicabilia, & eadẽ ratione.

Octauò. Nam animal rationale est prædica- 8. Argu.
bile aliquod: & tamen nõ prædicatur in recta linea, male ergo dicitur in diffinitione, quod prædicamentũ est prædicabiliũ coordinatio. Minor patet: quia est quid cõplexũ: & cõplexa, vt patet in capite de cõplexis, nõ collocantur in prædicamẽtis: sed maior probatur: quia aliquid affirmabile est de multis: ergo est prædicabile: hæc enim est definitio prædicabilis. Et cõfirmatur: nã partes physicæ nõ sunt prædicabiles, & tamẽ collocãtur in prædicamẽntis, ergo diffinitio est nulla. Maior patet: minor probatur: quia cũ totũ, quod cõponũt in prædicamẽtis collocetur, quare ista nõ collocabuntur? De Deo autẽ dicemus post modum.

Præambula ad quæstionem.

NOmẽ Prædicamẽtũ variè à logicis vsurpatur. Aliquãdo enim prædicamẽtũ significat idẽ quod prædicatum, ita asserit Auerroes citatus à D. Tho. opusculo de natura generis cap. 4. vbi sic dicit Auerroes, quod hæc prædicatio Sortis est, de accidẽtali prædicamento, sumitur etiã aliquãdo pro genere generalissimo præcisè, & ita numerantes decẽ prædicamẽta, asserimus esse substantiã, quantitatẽ, &c. Explicare verò quid sit prædicamentũ, prout hic à nobis & ab Aristot. tractatur habet nõ paruã difficultatẽ. Vt autẽ hoc explicẽ, erit aduertendũ prædicamentũ nomẽ esse secũdæ intẽtionis, & importare aliquid de materiali & aliquid de formali. Asserit hoc D. Tho. supra dicto opusculo 48. cap. 1. & Soncinas 4. meta. q. 4. ad. 2. Soto in anteprædicamẽtis in principio, vnde & debemus ad eius exactã intelligentiã cõsiderare, quid sit materiale prædicamenti, & quid formale.

Decisio quæstionis.

1. Concl. VNde sit prima cõclusio. Prædicamentum est prædicabiliũ coordinata. Ita asserit noster Angelicus Doctor loco proximè citato in principio, vnde dimanauit illa cõmunis diffinitio, prædicamentũ est ordinatio prædicabiliũ, in quo superiora de inferioribꝰ quidditatiuè prædicãtur. Hæc quia est diffinitio demõstrari nõ potest, sed quia à maioribus traditur explicãda est. Ordinatur enim prædicamentũ ad sciendũ, & quia sciẽtia mediis præmissis & propositionibus habetur, ideo hæc prædicamẽtalis series ordinatur, vt sciamus veras rerũ propositiones formare & falsas enitare; vt omniũ rerũ nu merũ facillimo negocio præ oculis habeamꝰ ad eas formãdas. Sũt enim prędicamẽta rerũ sedes ad quas fereoẽs res mũ direducũt, vt indeeas educere ad sciẽtias cõparã

das

das posimus. Et si loquamur de prædicamẽto pro formali, dicit relationẽ, quia prædicamẽtũ formaliter est ens rationis: non enim prædicamentum reperitur in rebus nisi fundamentaliter remote: quia prædicabilia in rebus nõ sunt nisi remote, & si est ens rationis nõ est priuatio nec negatio: ergo relatio, nõ enim est alius modus generis entis rationis. Sed in explicãdo terminũ huius relationis est maxima difficultas: & ideò sit.

2. Concl. Secũda conclusio: Satis probabile est prædicamentũ de materiali dicere prædicabilia ordinata in ratione superioris & inferioris sub vno supremo genere: & de formali importare ordinẽ ad intellectũ sic ordinantẽ res tales. Itaque illa series est materiale prædicamenti cũ ordine ad intellectũ ordinantẽ res: & hic ordo est formale in illo. Et probatur hoc: nam prædicabiliũ ordinatio seu prædicabilia ordinata est prædicamentũ: ordo seu ordinatio importatur vt quid formale: sed ordo est aliquid proueniens à ratione: ergo illa prædicabilia, vt ordinata ad rationem debent referri. Et si dicas quod secũda intentio debet referri ad suũ correlatiuũ, quod sit etiã secunda intentio: sed intellectus nõ est secũda intẽtio: ergo. Respondetur, quod nõ est necesse, quod semper correlatiuũ secũdę intentionis sit secũda intẽtio. Et patet: nã propositio formaliter est secũda intẽtio (& loquor de vocali) & tamen refertur ad res significatas, quæ sunt aliquãdo aliquid reale, & prima intẽtio: sat enim fuerit, quod quãdo intelligamus intellectũ terminantẽ istũ ordinem apprehendamus in propositione oppositã relationẽ, quatenus terminus est illius relationis: quod potest intelligi bene ex eo quod nihil relinquitur in intellectu reale ex tali terminatione, sicut de relatione dominij in Deo dicitur.

3. Concl. Tertia conclusio. Non iudico improbabile prædicamentũ supponere pro generalissimo, quatenus dicit ordinẽ supremi capitis omniũ, quæ collocantur in recta linea sub quo reliqua cõtinentur. Hanc cõclusionem nõ aliter probo, quã ex cõmuni modo accipiendi prædicamentũ, quod satis frequens est apud probatissimos viros, & vsu frequẽter loquẽdi & patẽtissimus & clarus. Et aduertas, quod in supremo genere v.g. in substãtia est relatio quædã generis, qua refertur ad suas species, nimirũ ad substantiam corporeã & incorporeã: & hæc non est essentialis relatio cõstitutiua prædicamenti: sed vltra hoc consideramus in illo quãdam relationem, secundũ quam nec alteri sub est generi: & omnia quæ de inferioribus quidditatiuè prædicantur cõtinentur sub ipso, & etiã ipsa de quibus fit prędicatio quidditatiua: & hæc est constitutiua prædicamenti substantiæ. Nam secundũ primã relationẽ genus solũ habet respicere species & respici ab illis, & ibi sistit. Secundũ verò relationẽ prædicamẽti habet respicere omnia inferiora, quæ de suis inferioribus quidditatiuè prædicantur, vt sub illo contenta: & ipsum est velut parens omnium sub ipso contentorũ, nec prædicamentũ cõtinetur sub alio genere. Et sic patet clarissimè suũ correlatiuũ, quod est res, quæ sub ipso cõtinentur in ratione prædicabilis quidditatiuè ordinatæ. Asserit hanc conclusionẽ D. Thom. opusculo. 48. de prædicamentis ca. 1. Et si cõtra hoc fiat argumentũ. Nam genera subalterna & species & indiuidua sunt in prædicamẽto, nõ tamen sunt in illo genere: ergo tota prędicabiliũ ordinatio est prædicamentũ, & non solum supremũ genus: Respondetur, quod dicuntur esse in prædicamento substãtiæ, & verè sunt, quia cõtinentur sub generalissimo cũ ordine prædicabilitatis quidditatiuæ. Quin potius ex hoc argumento sequitur oppositũ: nã si essent partes prædicamenti, non dicerentur esse in prædicamento proprie nisi, vt pars in toto: sed dicerentur constituere prædicamẽtũ. Et si dicas, ad quẽ modũ essendi in alio reducatur esse in prædicamento: respondetur, quod ad illũ modum, quo species seu inferius est in superiori. Et si iursus fiat argumentũ: nã genus generalissimũ est in prædicamento substantiæ: respondetur, quod hæc prædicatio vera est ex eo, quod est prædicamentũ, sub quo omnia sunt: Et in rebus omnibus, quæ in prædicamentis collocãtur sub hoc generalissimo, correspondet alia relatio, secundũ quã dicuntur cõtineri ab illo, & quæ constituit correlatiuũ. Qui vero diceret prædicamentũ solũ esse ipsa prædicabilia simul collocata sine noua relatione aliqua cũ hac aptitudine, vt sint proximè disposita, vt vnũ prædicetur de alio, quod habent per proprias relationes, credo nõ falleretur multum. Itaq; omnia prædicabilia quidditatiua sunt prædicamentũ in ordine ad res, de quibus prædicantur: si per se seorsum quod libet sumatur est prædicabile, omnia simul sũpta sunt prædicamentum. Sicut multi lapides aceruum constituunt, quilibet tamẽ lapis est solũ. Ex his infertur quod licet prædicamentũ dicat de subsstrato tem aliquam realem in reali prædicamento, formaliter tamen est aliquid rationis: quia res non induunt rationem prædicamenti, nisi distinctæ in ratione subijcibilis & prædicabilis: sed hoc est aliquid rationis: ergo. Infertur secundo accidere essentiæ prædicamenti, quod constituatur in vocibus, vel rebus, vel conceptibus, res enim ordinatæ sunt prædicamentum, vt quod, voces verò seu conceptus sunt signa huius prædicamenti.

Argumenta dissoluuntur.

AD argu. in princ. ad 1. & 2. patet ex conclusionibus: & qui elegerit vt magis placet *Ad 1. & 2. Argu.*

bilē aliquā illarū solutio patet faciliter ex illa.

Ad.3. Ad tertium respōdetur, quod ille ordo præ dicamentalis cum sit ordinatus ad quidditatem rerum ostendendam debet ex prædicationibus quidditatiuis constare.

Ad. 4. Ad quartum respondetur, quod licet Ammonius iudicauerit differentias in recta linea cōstitui, asserendū est omnino ab illa excludi & collocari solū ad latus eiusdem prædicamēti: & nō excluduntur, quia sunt partes metaphysicæ: sed quia ea, quæ collocātur in recta linea debent esse inferiora ad genus supremū illius lineæ: differentiæ autē non ita se habent. Tum etiam, quia ea, quæ in recta linea constituuntur, debent inter se mutuo ordinari & disponi in ratione superioris & inferioris, vt essentia superior in inferioris essentia claudatur, sic autē non possunt differentiæ ordinari, quia nec rationale includit sensibile, nec sensibile includit viués. Et per hoc patet ad Confirma.

Ad 5. Ad quintum respondetur, quòd licet indiuidua nō sint prædicabilia, sunt subiectū primū prædicabilium omnium: & hoc sufficit vt in prædicamēto collocentur.

Ad. 6. Ad confirmationē respondetur, q, etiā sinō sint infinita sed multa (nā infinitū dari nō potest actu) tamen ordinabilia sunt: nō quidē in comparatione ad se, quia ita per accidēs se habent: sed in comparatione ad superiora, quorū essentiæ clauduntur in indiuiduis.

Ad sextum respondetur, quòd in prædicamētis istis ab Aristotele numeratis sola realia entia collocantur, & nullo modo rationis entia: quia nō possunt quidditatiue ordinari realia entia, & rationis. Ita asserit D. Thomas de potentia q. 7. art. 9. & 5. Meta. lectione. 9. & de prædicamentis opusculo 48. & opusculo de natura generis 42. Capreolus in 1. distin. 29. q. vnica ad. 5. Ocham in 1. dist. 2. puncto. 8. Soto in anteprædicamentis quæst. 2. ad. 4. in fine. Et hoc adhuc probatur ex hoc loco, & ex Aristotele 5. meta. textu. 14. vbi ens reale diuidit in 10. prædicamēta: & Aristoteles vt doceret hanc veritatem, præmisit cap. 2. illam distinctionem, eorum quæ sunt, in substantiam & accidens: vt intelligeremus sola hæc in his prædicamentis reperiri: & est communis omnium logicorum hæc sententia, & metaphysici assentiunt etiam. Bene verum est, quod ratio prædicamenti formaliter, quia est ens rationis bene potest competere ordinationi entiū rationis, de qua supra egimus. Verū cum Aristoteles dicit solum esse 10. prædicamenta, loquitur de prædicamētis pro subiecto: & vult dicere quod solum sunt 10. naturæ rerum realium primo diuersæ.

Ad Confirmationem respondetur, quod nō inconuenit relationem rationis constitutiuā prædicamenti sub vno genere illius prædicamenti rationis contineri, vt quid inferius ad illud: esset autem inconueniens, vt prædicamētū rationis pro subiecto (quod est, omnia illa prædicabilia) in aliqua parte cōtineri: & de his reflexiuis denominationibus, diximus satis in lib. 2. cū de intentionibus ageremus.

Ad. 7. Ad septimū respondetur, quòd accipiendo prædicamentū formaliter, si teneamus importare relationē, est quidē prædicamentū species ad omnia prædicamenta: nā omnes istę naturæ prædicamentales eo modo fundant relationē prædicamēti: & ita illa relatio est eiusdē speciei, sicut relatio generis fandata in substātia & quātitate eiusdē est rationis: quia & si differant in ratione rei, non tamen in ratione fundādi: & duo prædicamēta substantiæ sunt quidē duo indiuidua illiꝰ intētionis, sicut & duo prædicamenta quātitatis sunt etiā duo indiuidua: & ista quatuor nō sunt species, sed quatuor indiuidua prædicamenti, licet in genere rei prædicamentū substātiæ, & prædicamentū quātitatis habeant aliquā diuersitatē, sicut in diuiduū substantiæ, & accidētis. Cæterū logice eiusdē rationis sunt in ordine ad intentionē speciei indiuidui, & sic solo numero differunt illæ intentiones fundatæ, & materialia vt stāt sub illis, quod de prædicamentis dicendū est. Et si dicas, cōtra: nā D. Thomas asserit 1. p. q. 88. art. 1. in genere relationis reperiri aliqua secundū rationē, quod in alijs generibus nō reperitur: Respondetur, quod ibi nō accipitur genus pro prædicamēto, sed accipitur pro relatione: & est sensus quod intra latitudinē relationis reperiūtur aliquæ relationes, quæ sunt proprie relationes, quæ in alijs generibus non reperiūtur: nā nō reperitur substātia rationis, quātitas rationis, qualitas rationis, quę sunt veræ qualitates: quia ista in sua ratione requirūt realitatē. Per quod intelliges, quā falsa sit doctrina Xuarez disputatione 54. sectio. 4. nu. 2. entia rationis, quæ ficta sunt vagari per omnia prædicamēta, seu ad eorū imitationē posse cō fingi: nā prædicamēta reliqua realitatē in sua ratione includūt: quod nō dicit relatio, & posset etiā dicere fingere nos posse Deū, qui sit ens rationis: quo quid risu dignius.?

Ad. 8. Ad octauū respōdetur, quòd nec entia physica incōpleta in recta collocantur linea, propterea quod sub generalissimo nō possūt quidditatiuè subordinari: quia nec materia prima est substantia illa cōpleta, quæ est generalissimū, nec de inferioribus substantijs cōplete potest prædicari: quia pars nō prædicatur de toto sed reducūtur ad hoc prædicamentū, vt partes rei, quæ in illo collocātur. Et hoc constat ex recta linea prædicamenti Porphyriani: vbi solū entia cōpleta collocātur, quod prædicamentū omniū calculo est receptū. Ex hoc infertur, quam falsa sit sentētia illorum, qui asserunt, verum prædicamentum reperiri in partibus physicis, vt si ita instituatur hæc

UNIVERSIDAD DE MURCIA

materia prima, substantia, quæ formaliter ita perfecta sunt, sicut prædicamenta entium completorum, licet materialiter non sit ita perfecta. Nam in his entibus non reperitur vera ratio prædicabilis quidditatiui, quia nec genus, nec species. Hæc enim requirunt in sua ratione quod sint entia completa, vt patet: quia debent esse prædicata quidditatiua, quæ requirunt in sua ratione totius essentiam saltim metaphysicam.

Ex quo infertur secundo, quod nec possunt fundare intentionem huius prædicamẽti, quę requirit ex necessitate entia esse completa ad suum fundamentum. Sed erit alia coordinatio alterius rationis: sequitur etiam quod nec partes totius homogenei vt aquæ ignis, &c. in his prædicamentis collocentur, quia vt partes sunt aliquid sunt incompletũ. Quando verò totius habuerint rationem, tunc collocabuntur in hac serie. Nam hoc individuũ aquæ, etiam si quælibet eius pars vnita manẽs sit aqua, non tamen est distinctum individuũ sed idem: & ita non collocabitur vt distinctum individuum, sed vt idem. Et si consideretur, vt pars integralis nullo modo collocabitur in illo.

Ex dictis etiam patet: quomodo Deus non collocetur in prædicamento: quia quæ in prædicamento collocantur debent esse composita ex genere & differentia, vel debent esse genus, vel saltim individua specierum ex genere & differentia compositarum, quia sic ordinantur quidditatiuè: sed Deus non est hoc modo: ergo. De quo tamen infra redibit sermo.

Sequitur vltimo, quòd licet logicus consideret decem prædicamenta realia, hoc habet quatenus res huiusmodi referuntur ad secundam intentionem talem, quæ est logicæ obiectum, vt suprà dictũ est. Sed quæ nam sit secũda intentio, proxima, quæ immediate cõsideretur in his prædicamentis M. Soto vbi supra existimat esse intentionem prædicamenti, nã hanc asserit esse obiectum libri prædicamentorum.

QVÆSTIO II.

Vtrùm prædicamenta ex abstractis, vel concretis sint cõficienda.

QVæstione præcedenti decidimus, quid prædicamentum sit, & quæ entia in illo sint collocanda, modo inquirimus, an hæc entia completa & finita, quæ in prædicamentis constituuntur sint collocanda in abstracto vel concreto. In qua re sunt variæ Doctorum sentẽtiæ. Ali qui ita opinãtur prædicamentum substantiæ ex concretis posse cõstitui & etiam ex abstractis. Prima pars probatur ab istis: quoniam cõcreta dicunt naturas substantiales iam perfectas subsistentes: est autem subsistentia intrinsecus & essentialis modus complens substantiæ perfectionem in ratione substantiæ: ergo ex concretis ordinari debet prædicamentum substantiæ. Consequentia probatur: quoniam prædicamentum substantiæ, sicut constat entibus completis, & non incompletis: ita debet confici, ex substantijs completis, & perfectis potius quam ex imperfectis. Et Confirmatur hæc ratio: quoniam Porphyrius prædicamentum substantiæ constituit in substantijs completis. Dicit tamen hæc opinio, quod etiam potest verum prædicamentum constitui ex substantijs incompletis, licet prædicamentũ ex his constitutum non sit ita perfectum sicut prædicamentum constitutum ex substantijs completis, propterea quod non importatur natura substantialis cùm suo complemento, habet tamen essentiam prædicamenti substantiæ. Vt si constituatur hoc modo. Substantialitas, corporeitas, vita, animalitas, humanitas, petreitas: vbi superiora de inferioribus quidditatiuè prædicantur. Et de prædicamentis accidentium dicit hæc eadem sententia, quòd perfectiori modo abstracta constituunt prædicamentũ, quã cõcreta, licet etiã cõcreta suũ prædicamẽtũ non ita perfectũ cõstituant: quia prædicationes quidditatiuæ potiori modo fiunt in abstractis, quàm in concretis.

1. Sent.

Secunda sententia tenet in prædicamentis accidentium concreta per se poni, abstracta verò reductiuè. Ita tenet Niphus libr. 5. metaphysicæ disputatione 7. ad 5. & 6. Toletus q. 2. post prædicamentorum & alij præsertim ex recentioribus. 2. Sentẽ.

Et probatur ista sententia, primo ex Arist. 4. cap. anteprædicament. vbi enumerat decẽ prædicamenta in concreto: & ita transtulit Boetius, quamuis Argyropilus transtulerit in abstracto. Et 1. Topicorũ ca. 7. decẽ rerũ genera numerat, & distinguit in cõcreto & hoc in vtraque translatione. Et in 1. Topicorũ ca. 1. dicit album contineri sub colorato, tanquã species sub genere.

Et probatur secundo hæc sententia, quia in his concretis reperitur vnitas per se, & ratio vniuersalis, reperiuntur superiora & inferiora, & superiora quidditatiue prædicantur de inferioribus: ergo constituunt prędicamentũ. Et cũ non possint esse duo prædicamẽta v. g. qualitatis, & cõcreta constituant illud non cõstituent abstracta.

Et tertio, quia prædicamentũ est prædicabiliũ coordinatio, quorũ superiora quidditatiue prædicantur de inferioribus: sed hæc diffinitio cõuenit concretis accidentium, vt quali, colorato, albo, & huic albo: ergo constituunt prædicamentum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Quarto explicantur supra dicta & confirmatur. Hæc prædicatio, Album est coloratũ, est prædicatio generis de specie: ergo in his cõcretis reperiũtur genera & species, ergo in his cõcretis necessario reperitur prædicamentũ. Probatur ista consequentia: quia vbicunque reperitur coordinatio generis & speciei reperitur coordinatio prædicamentalis, sed abstracta non collocantur in hac coordinatione: ergo non constituunt prædicamentum. Quod si dicas constituere aliud prædicamentum distinctum, ergo sunt duo prædicamenta qualitatis: hoc non est dicendum: ergo, &c.

Quinto: nam in substantia prędicamentum constituitur ex concretis: ergo & in accidentibus. Probatur consequentia: quoniam est eadem ratio, cum prædicamentum sit eiusdem rationis in illis: ergo debet esse idem modus constituendi.

Et confirmatur: quoniam abstracta accidentium significantur vt quid imperfectum, concretum verò vt quid perfectum: ergo ex concretis & non ex abstractis est constituendum prædicamentum. Consequẽtia probatur: quia debet constitui ex rebus significatis perfecto modo, & propterea non constituitur ex partibus. Sed antecedens probatur: quia significantur vt formæ, & vt partes: ergo imperfecto modo, nam pars in sua ratione dicit imperfectionem, & forma respiciẽs materiã similiter.

Sexto prædicamentum substantiæ fit ex naturis substantialibus suo intrinseco subsistentiæ modo perfectis: ergo prædicamenta accidentium fiunt ex naturis accidẽtalibus suo intrinseco inhærentiæ modo perfectis: sed huiusmodi naturas significat concretum accidẽtale: ergo ex his conficienda sunt prędicamenta accidentium. Minor probatur: quia sicut substantia in concreto dicit modum subsistendi, qui est modus perfectiuus & completiuus eius: ita accidens in concreto dicit inhærentiã qui est modus cõpletiuus & perfectiuus eius. Dominus Caietanus cap. 7. de ente & essentia sentit in prædicamento metaphysice considerato, eodem modo poni abstractum & concretum. Et ratio illius est: quia res quælibet per suam essentiam ingreditur, vel egreditur genus metaphysicaliter sumptum id est rem generis, & non per modum significandi: & quia eadem est essentia abstractè vel concretè significata apud metaphysicum, ita collocabitur in prædicamento abstractum, sicut concretum: quia vtrumque eandem habet essentiã: nec album apud Metaphysicum est ens per accidens. Si vero prædicamentum consideretur secundum Logicam considerationem, quia Logicus non considerat res secundum suas naturas absolute, sed in ordine ad secundas intentiones, quia obiectum formale Logicæ vt supra visum fuit, est talis secunda intentio, Logicus non collocabit in genere concreta, sed abstracta: quia abstracta solum rationem generis & speciei habere poterunt, non verò concreta. Et hoc propter diuersum modum significandi, qui præuenit secundas intentiones, & fundat quodammodo ipsas: quia prius rem, vt conceptam sequitur modus significandi, quam sequatur secunda intentio. Vt enim albedo rationem speciei fundet, prius debet significari in abstracto, quam intelligatur denominari à secunda intentione, quia secunda intentio illi conuenire non potest, nisi in abstracto significetur siue nomine mentali, qualis est conceptus, siue nomine vocali. Et si dicas, quare album non est species? Respondet Caietanus, non esse speciem, quia rem extraneam ex modo significandi includit nimirum subiectum, illud autem quod debet habere rationem speciei non debet rem extraneam includere ex significandi modo, sed solum ea quæ sunt sui generis. Quod si alia alterius generis includat debet esse vt additamentum, & non vt principaliter importatum. Hanc Caietani sententiam aliqui irrident, iure irridendi, & dicunt singularem & improbabilem esse sententiam. Et probant primo quia Logica prædicamenta non sunt à metaphysicis diuersa, nec è contra: ergo si ponitur concretum in vno prædicamento, ponetur & in alio, & si ab vno reijcitur reijcietur ab altero. Antecedens patet: nam in genere loquendò & in specie non sunt nisi 10. prædicamenta.

Secundo quia res non aliter distinguuntur in prædicamentis logicis, quàm in metaphysicis, sed in vtrisque disponuntur sub ratione generis & speciei: ergo si in vno non possunt induere rationem speciei, nec in alio, & ita nó erunt in illo prædicamento metaphysico, nec etiam in prædicamento logico. Sed habet hæc opinio Caiet. suam probabilitatẽ à nobis post modum ostendendam.

Quæstionis decisio.

SEd vt quid in hac parte secundum D. Thomam & veritatem sit tenendum aperiam, sit 1. Conclus. in substantijs nomina concreta, quæ compositum significant proprie in genere esse dicuntur, sicut genera vel species, vt homo vel animal. Forma autem vel materia non est hoc modo in prædicamento, nisi per reductionem. Quod etiam est dicendum de forma metaphysica, vt de humanitate, animalitate, &c. Hæc conclusio est expressa sententia Diui Thomæ capit. 7. de ente & essentia, in fine, & multis alijs locis suæ doctrinæ inferius adducendis. 1. Concl.

Ybi

Vbi autem Diuus Thomas loquitur, vt sileant cæteri logici oppositum opinantes æquum est.

Probatur igitur conclusio: Illud, quod in prædicamento substantiæ collocatur debet esse vnum per se completum, & perfectum, sed talia sunt concreta substantialia: ergo talia in recta prædicamentali linea collocantur. Maior probatur: nam talia, vel sunt rerum essentiæ, vel genera constitutiua essentiarum: sed hæc necessario debent esse ens per se, quia rerum essentiæ non possunt esse ens per accidés nec ex illis constitui. Et quod debeant esse tota quædam & concreta, probatur: quia cum substantia sit ens per se, illud in recta collocatur linea, quod importatur vt ens per se completum & perfectum, & non vt pars alterius: cuius modi sunt concreta, ergo.

Et si dicas contra: nam genus quod in recta linea collocatur, verbi gratia, animal significatur, vt pars, ergo non vt totum. Respondetur, quod est pars metaphysica, quæ etiam est totum. De quo supra libro, 3. dictum est. Et per hoc patet vltima conclusionis pars. Humanitas enim significatur, vt pars metaphysica, & est verè metaphysica forma: quia illa, aliquid est homo: pars autem ad totum reducitur, & non est totum, qua ratione pars est: ergo non ordinantur in coordinatione, vbi totum coordinantur, sed reducitur ad illam ordinationem. Est ergo prædicamentum entium completorum ordinatio cuius modi sunt in genere substantiæ concreta & quantum ad esse, & quantum ad modum significandi, vnde solum illa in prædicamẽto ordinanda sunt. Vnde si abstracta, vt humanitas, animalitas, coordinantur ex necessitate, erunt duo prædicamenta substantiæ: sed hoc non est concedendum, ergo in prædicamento substantiæ nõ ponuntur abstracta. Probatur maior: quia Prædicamentum est prędicabilium coordinatio: sed non possunt vnica coordinatione coordinari abstracta & concreta, ergo nec possunt vnum constituere prædicamentum: quod si constituunt illud diuersum erit à prędicamento concretorum. Vnde opinio asserens constituere aliud prædicamentum falsissima est: quia ex necessitate prædicamentum substantiæ ex concretis constitui debet, cum genera & species quæ prædicamentum constituunt, non reperiantur nisi in concretis: sed abstracta ad concretorum prædicamentum reducuntur.

2. Concl. Secunda conclusio. Nomina accidentium concretiue dicta, non ponuntur in prædicamẽto sicut species, vel genera, vt album, vel musicum nisi solum per reductionem: sed solum secundum quod abstractè significatur, vt albedo & musica. Hæc conclusio est Angelici Doctoris, vbi supra.

Prima pars conclusionis probatur: nam quæ debent collocari in recta linea prædicamentali, debent esse vnum ens per se: quia entia per accidens cum non dicant vnam naturam non collocantur in prædicamento: sed concreta accidentium non sunt ens per se, ergo non collocantur in prædicamento. Probatur minor: quia ex coniunctione accidentis cum subiecto non resultat aliqua vna natura, sed iunguntur res diuersorum prædicamentorum: ergo concretum accidentale non est ens per se. Ad hoc enim erat necessarium, vt ex subiecto & accidenti, quod componit concretum, vna natura resultaret.

Et confirmatur hæc ratio, & probatur conclusio magis: nam concretum accidentale non est sola albedo, verbi gratia, nec est sola substantia, sed est substantia & accidens, modo significetur substantia modo non significetur per nomen concretum: nam hoc modo non disputamus, ergo est subiectum substãtiale, cũ forma accidentali: sed hoc subiectum cum hac forma non est ens per se, quia constat ex rebus diuersorum prædicamentorũ ergo hoc subiectũ cũ forma non potest induere intẽtione generis & speciei, ergo non potest poni in prædicamento. Ea enim quæ in prædicamento collocãtur generis, vel speciei, vel indiuidui rationem debent induere: vnde Aristoteles 2. Topicorum dixit, coloratum non esse genus albi.

Varia argumenta contraria. Et primum. Sed contra istam conclusionem sunt varia argumenta; primum, nã album v.g. est diffinibile, est enim corpus disgregatiuũ visus: & ita diffiniũtur accidẽtia in concreto, sicut genus signum & alia huiusmodi, ergo est ens per se: Probatur cõsequentia: quia solum entia per se diffinibilia sunt vnica tantum diffinitione. Et ita S. Thomas loco proxime adducto dixit, quòd si in concreto diffinirentur subiectũ poneretur loco generis: ergo iam secundum D. Thomam accidentia in concreto diffiniri possunt.

2. Argum. Secũdum argumentum: nam Aristoteles in capite de qualitate cum prædicamentũ constitueret præfixit titulũ de qualitate & quali: ergo signum est, quòd tam concreta, quam abstracta ponuntur in prædicamento qualitatis.

3. Argum. Tertio, nam probabile est, quod album solam qualitatem significat, sed tunc ratione sui significati non dicitur ens per accidens: ergo ratione sui significati ponetur in prædicamento.

Ad 1. resp. Ad primum argumentum respõdetur, quòd concretum nunquam est diffinibile vnica diffinitione, quia dicit & subiectum & formam accidentalem: ex quibus non resultat vna natura: sed si diffinitur est ratione accidentis significati, vt inhærentis alteri.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Et nec tunc quidem habet propriam diffinitionem, quia id quod habet rationem generis est subiectum quod est substantia: genus autem accidentis sicut & differentia accidens debet esse, quia est idem cum sua essentia quæ est accidens. Vnde sicut nec propriè sunt in prædicamento, nisi per reductionem: ita nec propriè diffiniuntur in concreto, sed sunt quædam diffinitiones, quæ reducuntur ad veras & quidditatiuas diffinitiones. Et ita Diuus Thomas dicit, quod hæc non diffiniuntur ad modum accidentium, sed admodum substantiarum: & sic substantia quæ est subiectum ponitur, vt ipsorum genus.

Ad 2. resp. Ad secundum respondetur, quod Aristot. dicit de qualitate & quali: quia qualitas per se ponitur in prædicamento: quale autem reductiuè: & vt innueret vtrumque modum ponendi, hoc dixit, non quia concreta per se & directè in prædicamentis ponantur.

Ad 3. resp. Ad tertium respondetur, quod licet ita sit, vt ego magis probabile iudico, vt in fine præcedentis libri dictum est: tamen importat album subiectum: & quia ex subiecto & forma non resultat vnum per se, non ponitur in prædicamento nisi reductiuè: quia importat formaliter aliquid positum in prædicamento. Quod si sumas album ratione formalis, & vt importatur per istum terminum album, adhuc non ponitur directè in prædicamento: quia non potest intelligi sine eo, quod subiectum in recto coniungat, & ratione huius coniunctionis non potest in prædicamento collocari.

Quod si dicas vlterius; Coloratum est genus respectu albi, & nigri, & denominatur generis intentione: ergo potest collocari in recta linea prædicamentali: respondetur, quod non est genus propriè, sed reductiuè: sicut nec animalitas est genus propriè respectu humanitatis, & equinitatis, sed solum reductiuè: & ita nec denominatur propriè ab intentione generis, sed à quadam intentione reducta ad generis intentionem: & ita sunt intelligenda, quæ supra cum de intentionibus & de genere ageretur diximus.

Secunda pars conclusionis quod scilicet sola abstracta ponantur per se in prædicamento, probatur, quia Aristotel. 3. Topic. cap. 1. dicit iustitiam esse in genere, non iustum. Secundò, quia tunc purè importatur natura accidentis, & non importatur coniunctio aliqua rerũ diuersorum prædicamentorum: ergo illæ naturæ sic importatæ collocabuntur in prædicamẽtis accidentium.

Et præterea, quia essentiæ accidentium collocantur in prædicamentis non in concreto significatis, vt visum fuit: ergo in abstracto: quia non possunt aliter accipi, nisi in concreto vel abstracto.

Et præterea, quia ita significatæ sortiuntur rationem generis, & speciei & indiuidui: ergo sic prædicamentum constituunt. Et si fiat argumentum: nam in abstracto significantur per modum per se stantis & per modum substantiæ: ergo non possunt collocari in prædicamento: quia vt collocentur debent importare proprium modum suum, quod est alteri inhærere. Respondetur, quod licet non importentur, vt actualiter inhærentes tales essentiæ, importantur tamen vt inhærentes aptitudinaliter: quod sufficit vt habeant veram essentiam accidentium: quia actualis inhærentia non est de essentia accidentis, sed solum aptitudinalis.

Tertia cõcl. Tertia conclusio: Satis probabilis est Caietani sententia, nimirum concretum accidẽtium non collocari in prædicamento logico: benè tamen metaphysico. Et præsupponit Caietanus suam sententiam, scilicet, concretum solã qualitatem importare, vt obiectum significatum, materiale verò esse extra rationem sui significati, licet coniungatur cum illo. Sed est aduertendum, vocari à Caietano prædicamentum metaphysicum rem prædicamenti: v. g. Prædicamentum metaphysicum substantiæ est quidditas substantiæ, vt habet talem essentiã, quæ determinat ens ad rationem substantiæ per esse per se completum: Et prædicamentum quantitatis est quidditas & essentia quantitatis: & sic de reliquis. Itaque non dicit prædicamentum metaphysicè amplius, quam rerum quidditates, quæ primo diuersæ sunt. Prædicamentum verò logicum super hoc addit, quod hæ quidditates sint distributæ in ratione generis & speciei & indiuidui: nec sunt duæ quidditates rerum, sed eadem quidditas cum diuerso modo accepta, qui modus se tenet ex parte nostri intellectus in ipsis rebus. Vult ergo dicere Caietanus album ad prædicamentum metaphysicum competere; quia album significat quidditatem qualitatis, quod est esse qualificatiuum substantiæ: non verò pertinere ad prædicamentum logicum: quia præter hoc requiritur, quod illa quidditas sic importetur, vt possit rationem generis fundare, & speciei, quod albo non competit rationibus iam dictis. Et hac sententia explicat D. Thomam, quod cõcreta non pertinent ad prædicamentum logicum: nam de illo D. Thomas loquebatur in illo capite: quia agebat de rerum essentijs in ordine ad intentiones logicas.

Argumenta dissoluuntur.

AD argumenta facta in principio, ad primũ pro prima opinione respondetur: quod illa coordinatio abstractorum non est prædicamentũ: quia non sunt genera nec species nec indiuidua, quæ ibi ordinantur, quod vt diximus requiritur ad rationem prædicamenti. Ad argumenta secundæ opinionis, ad primum

primum respondetur, quod Aristoteles illa genera nominat in concreto, vt faciliora: & vt ab illis ad abstracta perueniamus, ex quibus vere prædicamentum constituitur. Voluit enim Aristot. loqui de concretis, quæ reducuntur ad prædicamenta abstractorum, quia sunt quo ad nos notiora, non quia vere prædicamenta ex ipsis constituãtur. Quando vero dixit coloratum esse genus albi, non proprie accepit genus, sed reductiue id est, ita se habet ac si esset verum genus & reducitur ad illud.

Ad secundum iam patet ex conclusionibus.

Ad 3. resp. Ad tertium respondetur, quod prædicamentum est prædicabilium coordinatio, quæ sunt vere genus & species, concreta verò non sunt verè genera, & species in accidentibus (rationibus iam dictis) sed reducuntur ad prædicationes generum & specierum, vt diximus.

Et per hoc patet ad quartũ: nam, vt sit genus non debet importare compositum ex rebus diuersorum prædicamentorum, vel ex diuersis rebus formalibus eiusdem prædicamenti: sed hoc important composita accidentalia: & ita non sunt genus nec species proprie vt asserit Diuus Thomas: sed ad illa reducuntur ratione formalis, in quibus genus & species reperitur.

Ad quintum negatur consequentia: & ratio disparitatis constat ex conclusionibus. Et quamuis quo ad intentionem secundam prædicamenti, prædicamentum substantiæ & accidentis sint eiusdem rationis, non tamẽ pro materiali: & ita cum materialia sint diuersa possunt diuersas conditiones requirere, vt induant intentionem prædicamenti.

Ad confirmationem respondetur, quod nõ significantur vt partes, sed vt entia accidentalia, quorum essentia est esse aliquid substantiæ: non verò importantur vt partes componentes aliquod totum accidentale, sed vt tales essentiæ.

Ad 6. resp. Ad sextum respondetur, quod non est necesse, vt aliqua ponantur in prædicamento substantiæ, quod habeant subsistentiam incommunicabilem: sed sufficit, quod sit ens per se: & vt ponantur in prædicamento accidentis, non est necesse quod habeant actualem inhærentiam, sed aptitudinalis sufficit: nec est necesse quod sint indiuidua accidentalia: quia genera & species ponuntur, quæ non sunt huiusmodi. Nec requiritur, quod substãtiæ per se existãt, vt ponantur in prædicamento substantiæ: sed sufficit, quod possint per se existere.

Ad 1. cõtra Caiet. sent. Ad primum argumentum contra sententiam Domini Caietani respondetur: quod prædicamentum logicum. v. g. substantiæ & prædicamentum metaphysicum eiusdẽ substantiæ non dicunt duas rationes substantiæ diuersas, sed eandem substantiam considerat logicus & metaphysicus: Logicus quidem non secundũ suam essentiam, sed in ordine ad secundam intentionem: & ita considerat in prædicamento rationem generis & speciei & indiuidui, & disponit prædicamentum in ratione generis & speciei subijcibilis & prædicabilis: Metaphysicus verò considerat substantiam præcise, qua ratione est modus entis, & substantiam secundum hanc considerationem vocamus prædicamentum metaphysicum. Bene ergo potest contingere, quod aliquid participet rationem substantiæ, & non ponatur in prædicamẽto logico: quia nõ habet conditionẽ requisitã, vt sit genus, vel species, vel indiuiduum. Id patet clare in prædicamento qualitatis: nã album essentiam habet qualitatis supposito, quod solam significat qualitatem: & tamen non habet modum requisitum vt induat rationem speciei: & cum illud primum requirat solum vt sit in prædicamento metaphysico, & logicum prædicamentum vlterius requirat rationem speciei vel generis, &c. poterit collocari in prædicamento metaphysico, & non in prædicamento logico. Et per hoc patet ad secundum. Hic disputari rursus poterat, an prædicamenta realiter vel formaliter, vel ratione inter se distinguantur: & quia Thomistis est familiare illud disputare in capite de relatione illuc vsque differendum duximus. Item disputari poterat, an detur aliquid commune vniuocum omnibus prædicamentis: & hoc cum dixerimus ens esse analogum, & nihil illis commune nisi ens assignari possit, aperte constat nihil commune illis dari posse vniuocum. An verò omnibus prædicamentis accidentium detur aliquid vniuocum commune, disputabitur post prædicamentum substantiæ. Si vero sit sufficiens diuisio entis per decẽ prædicamenta, in fine prædicamentorum tractandum duximus. Ad substantiæ tractationẽ accedamus.

QVÆSTIO III.

Quodnam sit diuisum cum diuiditur substantia in primam & secundam.

ET videtur quòd non sit aliquod diuisum, quod possit diuidi in primam & secundam substantiam. Et sit primum argumentum: nam Aristot. in præsenti non diuisit substantiam in primam & secundam, sed statim incepit tractare de prima substantia: ergo signum est nihil illis esse posse commune.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Secundum argumentum. Id quod diuiditur, vel est substantia completa vel incompleta. Non potest dici substantia incompleta, cũ membra diuidentia sint substantiæ completæ, nec etiam potest dici quòd sit substantia completa, nam si est substantia completa, vel est vniuersalis, vel particularis: particularis esse nõ potest, alias esset prima substantia, quia substãtia completa particularis prima substantia est, & sic coincideret diuisum cum vno membro diuidenti, nimirum cum prima substantia. Vel est vniuersalis, & hoc esse non potest eadem ratione, quia coincideret cum secunda substantia, quæ est membrum diuidens: & si dicas substantiam, quæ diuiditur essentialiter esse ens per se completum, accidentaliter verò esse secundam substantiam: & ita denominatur conuerti cum vno membro diuidenti, sicut contingit in diuisione vniuersalis quod in quinque vniuersalia diuiditur, & essentialiter solum dicit, esse vnum in multis, denominatur verò & accidentaliter est genus, à quadam intentione, quæ est genereitas, & ità denominatiue conuerti cum vno membro diuidenti, nimirum cum primo prædicabili: contra, nam diuisum in hac diuisione ex necessitate debet esse genus generalissimum huius prædicamenti: nam nihil aliud fingi potest esse diuisum: & tunc sic argumentor. Nam hoc diuisum ita prorsus est secunda substantia, sicut est secunda substãtia corpus & viuens, & animal & homo, & quęcunque alia substantia secũda quæ assignetur: ergo ex necessitate conuertitur cum membro diuidenti, & non accidentaliter: quia eodem modo est secunda substantia sicut membrum diuidens: ergo substantialiter & essentialiter, & ita erit diuisio nulla.

Et confirmatur hoc argumentum: nam explica quomodo diuisum, scilicet, generalissimum sit denominatiuè secunda substantia, & corpus non sit denominatiuè secunda substantia: & non poteris assignare rationem aliquã: nam in omnibus eodem modo se habent, præter quam in eo quod generalissimum non habet superius genus, & corpus habet: ergo eodẽ modo est substantia secunda: & sic diuisio nulla erit.

3. Argum. Tertium argumentum. Si substantia accipitur hic pro substantia completa directè existẽte in prædicamento substantiæ, vt viri docti censent: ergo diuisum est prima, vel secũda substãtia sicut membra diuidentia sunt prima, vel secunda substantia: & tunc diuisio erit nulla cum fiat conuersio membri diuidentis cum diuiso. Sed probatur consequentia: quia ea, quæ in recta linea constituuntur tanquam necessariam conditionem reponendi in prædicamento, requirunt rationem superioris & inferioris quidditatiui, nimirum generis vel speciei, vel indiuidui: ergõ erit diuisum prima, vel secunda substantia: & sic conuertetur cum vno mẽbro diuidenti. Dices, quòd abstrahit: contra, quia nihil quod est in recta linea potest abstrahere à prima, vel secunda substantia: quia omne tale debet esse vniuersale, vel particulare, & ex necessitate diuisum debet esse vniuersale, eodem modo, sicut vnum membrum diuidens est vniuersale. Si dicas, quod hic diuiditur aliquid pertinens ad logicam considerationem, & non est aliquid metaphysicum: contra, & sit,

4. Argum. Quartum argumentum. Nam substantia logice considerata nihil est aliud, quam substantia secundùm quod substat accidentibus, & secundùm quod importat relationem substantiæ: sed etiam isto modo nullum datur diuisum in hac diuisione, ergo diuisio nulla. Antecedens probatur (& accipio substantiam pro hoc, quod est substare accidentibus) tunc substans accidentibus debet esse diuisum in primum substans, & secundum substans, si diuisio debet esse bona: sed neque hoc diuiditur: ergo. Probatur minor: nam substans hoc modo formaliter nihil aliud est, quã quidam modus realis pertinens reductiuè ad prædicamentum substantiæ, vt modus eius: sed quod in hac diuisione diuiditur pertinet ad prædicamentum substantiæ directè: ergo substantia sub isto modo non est diuisum. Minor probatur, quia ista diuisio facta est ab Arist. ad constituendũ prædicamentum substantiæ: & ita tam diuisum quam membra diuidentia ad hoc prædicamentum debent pertinere per se, & non reductiuè.

5. Argum. Quinto. Si substantia diuiditur, vt habet ratione substantiæ in primam & secundam, sequitur, quòd prima substantia sit secũda: hoc autem non est dicendum: ergo diuisio est nulla. Probatur sequela: nam hoc substare secundo debet esse aliquid reale, cum sit secundò sustentare accidentia: sed omnis realitas & modus realis prius conuenit primæ substantiæ, quam secundæ: & quia conuenit primæ conuenit secundæ. Si autem iste modus conuenit primæ substantiæ, ergo erit verum dicere: prima substantia secundo substat: & sic erit secunda substantia. Probatur consequentia: quia habet in se modum constitutiuum secundæ substantiæ, sicut verum est dicere, Petrum esse album, quia habet in se albedinem, quæ est forma constitutiua albi. De hoc argumento inferius sumus dicturi.

6. Argum. Sextò. Omnis bona diuisio debet habere duo membra diuidentia: sed hæc non habet: ergo non est bona. Probatur minor: nam Petrus & homo non sunt duo membra respectu substantiæ diuisæ: quia homo prædicatur de Petro formaliter: & idem est dicendum de omni alia prima & secunda substantia: vnum autem membrum diuidens non prædicatur formaliter de alio. Si dicas, diuisum formale non esse

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ens perse, sed ens perse quatenus stat sub hoc modo reali, qui est substare, contra, nam non dantur duo membra saltim formaliter distincta in ratione substandi etiam : ergo adhuc diuisio est nulla. Consequentia est clara: quia mẽbra alicuius diuisionis debent esse ad minus formaliter distincta, sed probatur antecedens: nam primũ substans & secundum substãs sunt homo & Petrus: sed homo nõ habet aliquẽ modum realem nec formalem in ratione substantis, quem non habeat Petrus, nec Petrus, quẽ non habeat homo: ergo membra diuidentia nullomodo distinguntur realiter, Probatur minor : nam si modus, quo homo secundo substat conuenit homini, & non Petro: ergo iam aliquid reale conuenit homini, & non Petro, quod est falsum: quia quidquid realiter existit in homine, priùs existit in Petro: si autem conuenit Petro: ergo Petrus est secundo substans: & sic erit secunda substantia; quia cui cõuenit ratio formalis alicuius, cõuenit etiã effectus formalis illius rationis. Dices, quod Petrus habet subiectiue secũdi substantis rationem, non tamen denominatur secunda substantia, quia non est capax illius denominationis, sicut in passo est forma, qua agens denominatur tale, & tamen per illam formam non denominatur agens passum, eodem modo, quamvis modus secundi substantis sit in Petro, non denominatur Petrus secundo substans, quia est incapax talis denominationis & sufficit vt secunda substantia denominetur talis distinctio rationis ratiocinatæ inter primam & secũdam substantiam. Contra: nam modus primi & secundi substãtis solũ per operationẽ intellectus distinguũtur: ergo nõ est ista bona diuisio, quidquid dictum sit in solutione antecedẽti. Antecedens probatur: quia in Petro nõ est duplex modus substandi, sed si esset aliquid reale, esse deberet in Petro quia (vt diximus) nihil reale est in homine, quod non sit prius in Petro: ergo solum est vnus modus, qui quatenus cõsideratur in ordine ad speciem seu genus dicitur secundum substans: quatenus vero consideratur in ordine ad Petrum dicitur primum substans: & ita diuisio est nulla: quia membra cuiuscunque diuisi saltim formaliter realiter distingui debent, & redeunt si sunt idem formaliter à parte rei primum & secundum substans, omnia inconuenientia supra dicta inter arguendum.

Præambula ad decisionem quæstionis.

VT hanc quæstionem, & omnem de substantia disputationem intelligere possimus, operæ pretium erit animaduertere multifariam substantiã accipi posse secundum metaphysicos & logicos; nam primo pro cuiuslibet rei essentia accipitur, sic eã accipit Arist. cum diffinit vniuoca, & æquiuoca. Nam dicit vniuoca esse quorum nomen est commune, & ratio substantiæ nomini accommodata est eadem: vbi substantia pro essentia seu conceptu obiectiuo rei cuiuslibet vsurpatur: qua etiam ratione illam Arist. 5. Metaphy. tex. 15. & 7. Metaphy. tex. 15. accipit, accipitur secundo modo substantia pro omni eo, quod non est in subiecto: & ita accipitur substantia pro vt distinguitur contra accidens, quãdo dicimus, ens aliud substantia, aliud accidens. Nam ista diuisio iuxta D. Tho. accipitur cõtradictorio modo vt accidens dicatur ens inhærens; substantia vero est ens non inhærens alteri. Et substantia accepta pro vt distinguitur contra accidens, adhuc accipitur tribus modis. Primo modo pro substantia separata à materia: & ita accipitur ab Arist. 12. metaphy. cap. 2. Secundo modo accipitur pro substantia sensibili, quæ alteri non inhæret: ita accipitur 5. Metaph. tex. 8. Accipitur 3. modo pro composito ponibili in recta linea prædicamentali: ita accipitur 5. Met. cap. 8. Accipitur etiam pro generalissimo prædicamenti substantiæ, quod non est compositum, sed abstrahit à simplici & composito; vt dicitur à D. Thom. de natura generis cap. 10. Accipitur adhuc substãtia peculiariter à logico duobus modis, & pro ente perse quatenus accidentia sustentat: ita quòd dicit supra rationem entis perse, modum quendam reductum ad prædicamentum substantiæ; quo constituitur in ratione sustentantis accidentia actualiter. Nam si consideretur, vt ens perse, dicit aliquid, quod potest sustentare accidentia: si vero cõsideretur vt actu est sub accidentibus, dicit rationem substantis actu. Et sic accipitur substantia à logico vt actu accidentia sustẽtat; & hoc quod est actu sustentare accidentia est ratio formalis substantiæ constitutiua, secundum quòd à logico tractatur de substantia in hoc prædicamento, vt inferius erit videndum. Accipitur etiam à logico substantia secunde intentionaliter, quatenus dicit relationem substantiæ: quæ relatio est secunda intentio. Et quanuis solum ad logicum formaliter pertineat tractare de substantia ea ratione, qua importat secundam intentionẽ, tamen tractatio etiam substantiæ quatenus dicit aliquid reale, potest pertinere ad logicam considerationem in ordine ad secundam intentionem. In hac ergo quæstione illud inquirimus, quomodo accipiatur substantia cum in primam & secundam diuiditur.

In qua quæstione sunt varia opinantiũ placita. Quidam dicunt substantiam in communi esse diuisum, & hoc diuisum essentialiter habet quod sit substantia, denominatiue vero quod sit secunda substantia. Et no[illegible]

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nit diuisum conuerti denominatiue cũ aliquo membro diuidenti. Dicunt ergo secundum substantiam denominatiuè, & essentialiter ens perse, diuidi in primam & secundam substantiam.

Alij opinantur, si sermo fiat de substantia prime intentionaliter, nullum dari diuisum in hac diuisione. Si verò fiat sermo de illa secunde intentionaliter accepta datur diuisum formaliter: & hoc est intentio substantiæ in concreto, quæ diuiditur in secundam intentionem primæ substantiæ, & in intentionem secundæ. Censent verò alij hanc partitionem esse substantiarum, vt videtur tenere Amonius, ita vt sit sensus: Substantiarum in recta linea constitutarum, aliæ sunt primæ, aliæ secũdæ. Dixerunt præterea alij diuidi in hac parte substans in primum & secundum substans: & hoc substans, quia analogum est nullatenus in prædicamento substantiæ collocari. Suarez disp. 33. sectione secunda quandam opinionem ex his videtur conflasse; & dicit, substantiam diuidi in ratione subsistentis, & substantis alijs, & membra diuidentia esse rationis tãtum & non rei, quoad distinctionem membrorum. Nam sæpe (inquit) contingit distinctionem esse rationis, & membra esse omnino realia; vt patet in attributis diuinis, quæ ratione distinguntur interse, & sunt nihilominus entia realia. Et subdit: tamen, q̃ vna substãtia substet ratione alterius, hoc non est in re sed in ordine ad conceptus nostros. Vide quomodo dicit pugnantia. Nam si membra sunt realia, & membra sunt prima & secunda substantia: ergo non habet substantia quòd sit prima, vel secunda per relationem rationis, vel in ordine ad conceptus nostros, etiam si distinctionem habeant in ordine ad nostros conceptus. Nam aliud est membra diuidentia distingui per ordinem ad conceptus nostros, aliud est habere rationem primæ vel secundæ substantiæ per ordinem ad nostros conceptus. Nam primũ verũ est in aliqua opinione probabili, secundum falsum, & incomposibile in sua positione. Nam dicit, quod membra sunt realia, & quod habent rationem primi & secũdi substantis per relationem rationis. Nam quanuis attributa diuina realia sint & distinctionẽ rationis sortiantur in ordine ad nostos conceptus, sapientia, v.g. & iustitia; nõ cõstituunt tamen in ratione iustitiæ & sapientiæ per relationem rationis, nec in ordine ad nostros conceptus.

Quæstionis decisio.

PRima conclusio: Cũ diuiditur substãtia in primam & secundam, non accipitur substantia pro substantia incompleta. Probatur conclusio: nam sequeretur, quòd substantia prima, & secunda manerent semper cũ illa imperfectione incompletæ substantiæ, & sic prima & secunda substantia erunt incompletæ substãtiæ: sed hoc falsum: ergo. Probatur Maior. Nam quando aliquod diuisum in sua ratione includit aliquam imperfectionẽ, participatur semper à membris diuidentibus cum illa imperfectione; sicut si de ratione animalis est hæc imperfectio, quòd sit corruptibile abomni diuidente animal, participatur semper cum eadem imperfectione. Sed minor probatur: quia prima & secunda substantia, semper sunt aliquid completum. Secundo probatur: Quidquid est de ratione superioris conuenit semper omni inferiori: sed de ratione substantiæ incompletæ est quod sit pars: ergo hoc deberet competere omni inferiori: & sic prima & secunda substantia essent partes, quod est absurdum maximum, cum collocentur in prædicamento substantiæ, saltim quantum ad id, quod est prima & secunda substantia.

Sed nota, quod diuiso aliqua possunt competere, essentialiter & secundum suam definitionem: & illa sunt quæ à diuidentibus participantur. Alia vero illi conueniunt, non tanquã de sua ratione existentia, nec tanquam consecuta ad suam rationem, sed per accidens: Et ista non participãtur à suis inferioribus, sicut animali conuenit esse quoddam totum potentiale, secundum quod est sine differentijs consideratum: & hoc non participatur ab inferioribus. Et quia esse substantiam incompletam includit in sua ratione primo modo esse partẽ: si substantia incompleta diuideretur in primã & secundam semper prima & secunda essent partes.

Et tertio probatur conclusio: nam sequeretur, quod hæc manus esset substantia prima, & manus esset substantia secunda: & sic esset genus vel species, quod est falsissimum. Vide D. Thom. opus. de nat. generis cap. 10. & 3. par. quæst. 2. art. 4. Et præterea: nã huic manui non conuenit primo substare accidentibus: ergo non est prima substantia. Probatur antecedens: quia totum primo substat, & ratione illius partes substant: nam sicut suppositum prius habet esse: ita prius habet substare accidentibus conuenientibus toti compositi: & idem dicendum de manu.

Sed aduerte, aliqua esse accidentia conueniẽtia toti ratione partium, vt esse crispũ: & ista prius existũt in parte prout habet esse à toto, tãquam in subiecto incõpleto, & cõsequenter in toto; sed tãquã in subiecto completo prius habẽt esse in toto, cæterum ratione partis.

Secunda conclusio: Diuisum in hac diuisione non est substantia prout abstrahit à completa, & incompleta, quæ nihil aliud est, quam substantia, vt distinguitur ab accidenti. Hæc conclusio æque certa est ac præcedẽs: & est Caiet. in præsenti. Probatur, quia ca- 2. Concl.

UNIVERSIDAD DE MURCIA